УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

2025. година

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ДЕФЕКТОЛОГИЈА – ОАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10 : Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма основних академских студија Дефектологија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

1. проф. др Бојан Дучић – наставник
2. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
3. проф. др Милица Ковачевић – наставник
4. доц. др Ивана Арсенић – наставник
5. доц. др Божидар Филиповић – наставник
6. доц. др Слободан Банковић – наставник
7. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
8. Милена Благојевић – студент
9. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) проф. др Милица Глигоровић
2) проф. др Мирјана Ђорђевић
3) проф. др Милосав Адамовић
4) доц. др Бојана Дрљан
5) доц. др Невена Јечменица
6) доц. др Вера Петровић

7) ас. Милена Кордић
8) ас. Милена Дражић
9) ас. Сташа Лалатовић
10) ас. Ивана Обреновић Илић
11) ас. Кристина Ивановић
12) ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Душан Јовић
2) Александра Мучачовић
3) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је за извођење студијског програма Дефектологија на основним академским студијама, и он се на овом нивоу студија реализује у трајању од 4 године (240 ЕСПБ).

Одлука о акредитацији студијског програма Основне академске студије (ОАС) Дефектологија (5 модула) (број: 612-00-00008/4/2021-03 од 06.09.2021. године). Студијски програм Дефектологија на ОАС одобрен је за 160 (стотину шездесет) студената. Реализује се кроз пет модула, а по завршетку студент стиче звање: Дипломирани дефектолог. У зависности од завршеног модула у додатку дипломи садржано је и ближе одређење академског назива и то: дипломирани дефектолог – сметње и поремећаји вида; дипломирани дефектолог – сметње и поремећаји слуха; дипломирани дефектолог – моторичке сметње и поремећаји; дипломирани дефектолог – сензомоторичке сметње и поремећаји и дипломирани дефектолог – превенција и третман поремећаја понашања.

Законом о високом образовању Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма „Службени гласник РС“, бр. 13/2019, 1/2021, 19/2021, 51/2023, 102/2023) утврђени су сви елементи студијског програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијског програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по годинама, као и курикулуме за сваки предмет.

Студијски програм основних академских студија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је у целини конципиран тако да језгро струке носи више од 50% ЕСПБ. Студијски програм основних академских студија обезбеђује:

- овладавање кључним појмовима, идејама, теоријама и чињеницама,
- стручна знања о етиологији и феноменологији,
- познавање основних метода, техника и процедура прикупљања и систематизације података,
- базичне професионалне вештине за решавање проблема и ситуација у пракси: поседовање вештина и способности за планирање, примену и евалуацију превенције, поседовање вештина и способности потребних за спровођење третмана, васпитања, образовања, рехабилитације, саветовања и пружање подршке особама са сметњама и поремећајима вида, слуха, моторичких, сензоморичких сметњи и поремећаја, поремећаја у понашању, поремећаја говорних и језичких функција и са тешкоћама у менталном развоју.

Програм основних академских студија обезбеђује стицање кључних компетенција које омогућују даљи професионални развој и континуирано учење као што су: логичко мишљење и резоновање; критичко расуђивање и вредновање; интерперсоналне и социјалне вештине.

Конкретније, студијски програм Дефектологија омогућава оспособљавање студената за свеобухватан рад у области едукације, рехабилитације, професионалног оспособљавања, подршке и социјалне интеграције особа са сметњама у развоју и поремећајима понашања током целог животног циклуса. Програм обухвата стицање теоријских и практичних знања из области процене, интервенције, превенције, саветовања и примене асистивних технологија, као и развој професионалне одговорности и континуираног стручног усавршавања. Савладавање студијског програма омогућава свршеним студентима да стекну опште и предметно-специфичне компетенције, где се опште способности односе на аналитичко и критичко мишљење,

интеграцију теоријских и емпиријских сазнања, примену научног приступа у проучавању стручних проблема, успешну комуникацију у стручном и ширем друштвеном контексту, познавање и примену метода прикупљања, обраде и тумачења података, примену стечених знања у пракси, као и поступање у складу са етичким оквирима струке. Предметно-специфичне способности подразумевају дубинско разумевање теоријских концепата, праваца развоја и резултата истраживања у области дефектологије, способност планирања, примене и евалуације превентивних, едукативних, рехабилитационих и подржавајућих активности за особе са ометеношћу, интеграцију знања из сродних области у професионалну праксу, континуирано праћење иновација у струци и развијање вештина за примену стручних знања, као и употребу савремених информационо-комуникационих технологија у циљу професионалног развоја.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је 07.09.2021. за извођење студијског програма Дефектологија на основним академским студијама у трајању од четири школске године (8 семестара), обима 240 ЕСПБ, што представља укупно оптерећење студената током године студија у износу од 1500 сати. Збир од 240 ЕСПБ (60 за сваку годину студија) на студијском програму Дефектологија основних академских студија одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе; 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) добровољног рада у локалној заједници, организованог од стране Универзитета, односно Факултета на пројектима од значаја за локалну заједницу (хуманитарна активност, подршка хендикепираним лицима и сл.); 6) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета (члан 90, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Сваки предмет на основним академским студијама студијског програма Дефектологија исказан је бројем ЕСПБ бодова, при чему један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива, укључујући и све облике провере знања. Укупан број часова активне наставе на студијском програму за све године студија износи између 2460 и 2610 часова, док се на годишњем нивоу тај број креће између 600 и 705 часова активне наставе. Активна настава на студијском програму Дефектологија основних академских студија реализује се кроз предавања, вежбе и консултације. Настава се реализује током 30 радних недеља годишње. Задовољени су критеријуми према којима студент мора имати најмање 20 часова активне наставе недељно (600 на годишњем нивоу), али не више од од 30 часова активне наставе недељно. Структура студијског програма садржи распоред обавезних и изборних предмета, као и курикулуме за сваки предмет. Курикулум студијског програма Дефектологија се састоји од 173 наставних предмета, од којих се 13 обавезних предмета слуша на свим модулима студијског програма, као и стручна пракса. Само четири предмета су двосеместрална, остали су једносеместрални. У осмом семестру предвиђена је стручна пракса на свим модулима, од 90 сати (6 часова недељно) и 3 ЕСПБ. Није предвиђен завршни рад. Бодовна вредност сваког предмета утврђена је на основу фонда часова и предвиђених обавеза студената и износи између 3 и 8 ЕСПБ бодова.
Прва генерација студената започела је четворогодишње основне академске студије у школској 2022/2023 години. У текућој школској 2024/2025 години, студенти те генерације похађају трећу годину студија, па због тога још увек није могуће спровести анкету која би пружила податке од дипломираних студената о оптерећењу током основних академских студија. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету током 2026/2027 школске године планира спровођење анкетирања дефектолога који су завршили основне академске студије на Студијском програму како би се обезбедиле информације о обиму, структури и дистрибуцији њиховог радног оптерећења током студирања. На тај начин би се добила јасна слика о дистрибуцији оптерећења током четири године студија и евентуалној потреби за корекцијом одређених компонената оптерећења (нпр. семинарски радови, пројекти од значаја за локалну заједницу и сл.).

Студијски програм Дефектологија у оквиру ког се изводи настава на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је усаглашен са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Такође је усклађен и са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програм базира. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику и сараднику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулумима модула на основним академским студијама, доступне су на званичној интернет страници Факултета[1].

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, студијски програм Дефектологија усклађен је са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.
Факултет има потписан споразум о сарадњи са: Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Бањој Луци - Факултетом политичких наука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; Универзитетом у Словенији (Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija) и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија. Осим са наведеним Универзитетима, Факултет има потписану сарадњу и са иностраним Институтима (Тюменский государственный университет – Институт психологии и педагогики, Тюмень, Российская Федерация и Instituto Politécnico do Porto – Escola Superior de Saúde, Porto, Portugal). Споразум о сарадњи предвиђа усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html).

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у подручју студијских програма обезбеђују поуздан и валидан начин контроле стицања знања и обезбеђења компетенција студената за квалитетно и професионално обављање делатности. Праћење и проверавање испуњености циљева програма обезбеђује се анкетирањем дипломираних студената. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета прати квалитет студијског програма, а Комисија за праћење и унапређење наставе прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету.

За Квалитет студијског програма Дефектологија Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију одговорно је Наставно-научно веће, а сваки наставник појединачно одговоран је за квалитет наставног предмета који сачињава структуру студијског програма.
Контролу квалитета студијског програма Дефектологија на основним академским студијама Факултет спроводи систематским рецензирањем током сваког циклуса реакредитације. Прате се: усклађеност са савременим токовима у струци и науци; степен оптерећености наставника и сарадника и степен оптерећености студената; врши се упоређивање са студијским програмима компатибилних иностраних високошколских установа.
За континуирано праћење и студијског програма Дефектологија задужена је Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе која између осталог: 1) прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету; 2) анализира ефикасност студирања и врши евалуацију стицања ЕСПБ бодова и 3) предлаже мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијског програма. Комисија анализира прикупљене податке и најмање једном годишње

[1] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/defektologija.html

извештава Наставно-научно веће о добијеним резултатима и предлаже мере и активности за унапређење студијског програма.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студијског програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области у којима Факултет образује студенте. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе периодично спроводи Анкету о задовољству послодавца стеченим квалификацијама дипломаца основних академских студија Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију у различитим областима запошљавања – образовање, здравство, социјална заштита, правосуђе и друге релевантне области (Прилог 4.2).
Факултет процењује релевантност студијског програма основних академских студија студијског програма Дефектологија за тржиште рада (локално, државно, међународно), на основу информација које добија анкетирањем послодаваца, дефектолога који су завршили програм основних академских студија, чланова Друштва дефектолога Србије, као и на основу података које пружа Национална служба за запошљавање. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода студијског програма основних академских студија са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

Студијски програм основних академских студија Дефектологија се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог одговарајућих одељења, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога студијског програма, који је усклађен са мисијом и визијом Факултета. Уколико се предлог студијског програма усвоји на Наставно-научном већу, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.
Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у складу са својим надлежностима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета, организују и спроводе редовну и периодичну евалуацију, контролишу и предлажу мере за унапређење квалитета студијског програма основних академских студија Дефектологија.

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијског програма кроз оцењивање и праћења исхода учења:

- на крају сваког семестра студенти попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника,
- сваке друге, а најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса,
- сваке друге, најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби
- по завршетку студија дипломирани студенти попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Ове анкете Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе по правилу спроводи на крају сваког семестра, а резултати се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19 и 78/24). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.

Осим оцењивања, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијског програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе. Када Наставно-научно веће одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно она која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијског програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49. Статута Факултета). Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе из реда студената бирају се за период од једне године, с тим да им мандат престаје раније, уколико дође до престанка статуса студента на студијском програму који се остварује на Факултету. Представнике студената у наведеним органима бира Студентски парламент (члан 60. Статута Факултета).

Приликом израде курикулума студијског програма Дефектологија на основним академским студијама, поштује се принцип хијерархије. Од усвајања општих знања из базичних научних дисциплина и тангентних научних области, студент се усмерава ка уско специфичним и стручним знањима из области специјалне едукације и рехабилитације. О томе говори чињеница да је највећи број наставних предмета из области специјалне едукације и рехабилитације, док остали предмети припадају областима медицинских, педагошких, психолошких, филолошких, правних, социолошких и политиколошких наука. Поред тога, сам наставни процес предвиђа активно укључивање студената, подстицање интерактивне наставе и критичког размишљања код студената, подстицање на примену усвојених знања, повезивање са раније стеченим знањима али и конкретним примерима из праксе и решавање постављених проблема. У структури студијског програма Дефектологија на основним академским студијама заступљени су академско-опште образовни, научно-стручни, стручно апликативни и теоријско методолошки предмети. Проценат академско-образовних предмета на свим модулима креће се од 13,12% до 15,83%, за научно-стручне предмете се креће од 33,33% до 36,88%, за стручно-апликативне од 27,08% до 30,62% и за теоријско-методолошке од 19,44% до 23,06%. На примеру модула за Превенцију и третман поремећаја понашања пропорција ових предмета је следећа: академско-општеобразовни (15,0%), теоријско-методолошки (19,44%), научно стручни (36,18%) и стручно апликативни предмети (29,38%).

Студијски програм Дефектологија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно

представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом оквирним садржајем. Детаљне информације о структури студијског програма на основним академским студијама стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.

4.1. SWOT анализа	
Предности:	– Студијски програм је научно утемељен и усаглашен са циљевима високошколске установе (+++); – Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); – Циљеви студијског програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); – Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); – Наставни планови и програми су приказани табеларно по годинама, при чему се води рачуна о односу општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина (+++); – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); – Информације о студијском програму доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	– Недовољна мотивисаност послодаваца за давање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама (++); – Недовољан одзив студената на анкету којом се испитује њихово мишљење о квалитету студијских програма (++); – План рада који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијског програма, није доступан на сајту Факултета (++); – Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++).
Могућности:	– Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++);

	– Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Сарадња са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду, ради веће мобилности студената и наставника, али и боље усаглашености студијских програма са сродним високошколским установама из иностранства (++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++).

4.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијског програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијског програма приликом ажурирања постојећег програма;
- Развијање ефикаснијих метода за одржавање контакта са дипломцима и њихово подстицање на учешће у анкетама;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма на основним студијама који су акредитовани на високошколској установи, са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

Прилог 4.3. Одлуке о акредитацији

Прилог 4.4. Мапирање исхода обавезних предмета на ОАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Наставни процес на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму основних академских студија Дефектологија остварује се применом Статута Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2024) и Правилника о упису студената на основне академске студије (2020). У наведеним прописима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на студијском програму основних академских студија Дефектологија се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима студијског програма основних академских студија Дефектологија, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника. Настава се изводи и организује по семестрима, током 30 радних недеља годишње, у складу са планом извођења наставе. Наставни предмети су распоређени у четири школске године тако да се у свакој години остварује 60 ЕСПБ бодова. Завршетком основних академских студија остварује се 240 ЕСПБ бодова. Курикулум студијског програма основних академских студија Дефектологија се састоји од 173 наставних предмета, од којих се 13 обавезних предмета слуша на свим модулима студијског програма, као и стручна пракса. Највећи број наставних предмета су из области специјалне едукације и рехабилитације, а остали предмети припадају областима медицинских, педагошких, психолошких, филолошких, правних, социолошких и политиколошких наука.Стручна пракса студената је предвиђена на четвртој години основних академских студија и то у пролећном семестру, у трајању од 90 сати (шест часова недељно).

План и распоред наставе (предавања и вежби) на студијском програму основних академских студија Дефектологија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено

обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Наставу на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму основних академских студија Дефектологија на свим модулима и студијским предметима, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења предавања и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. По потреби се примењују *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.
Анализирајући студијски програм Дефектологија на основним академским студијама можемо закључити да представља повезану и усклађену целину која обухвата јасно дефинисане циљеве, структуру, садржај, методе учења и стицања знања, исходе учења и компетенције дипломираних студената. На наведеном студијском програму се изучавају академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно стручни и стручно апликативни предмети. На пример на модулу Сметње и поремећаји слуха пропорција ових предмета је следећа: академско-општеобразовни (13,12%), теоријско-методолошки (20,0%), научно стручни (36,88%) и стручно апликативни предмети (30,0%).

Када посматрамо Спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања.Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе (нпр. активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме) на већини предмета износи 50% завршне оцене. На пример, уско стручни, изборни предмет Савремени модели амплификације који се слуша на трећој години студијског програма Дефектологија, на модулима Сметње и поремећаји слуха и Сензомоторичке сметње и поремећаји, конципиран је тако да студенти кроз активност у току предавања (интерактивну наставу) могу остварити пет поена, практичну наставу 20, колоквијум 20 и семинар пет поена. На тај начин студенти се подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.
Спецификација свих предмета, на студијском програму основних академских студија Дефектологија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна. Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе (предавања и вежби) (члан 89. Статута Факултета).

План извођења наставе на основним академским студијама студијског програма Дефектологија усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, 2008, члан 16, став 7). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контрола придржавања плана рада врши се преко Анкете студената о квалитету наставног процеса, где студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника који су ангажовани на студијском програму основних академских студија Дефектологија Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Шеф катедре, односно Управник одељења је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, Продекан за наставу и Шеф катедре, односно Управник одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања

на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3).

Факултет у оквиру годишњег извештаја о раду документује активности које се односе на стицање стручних компетенција наставника и сарадника. Кроз годишњи извештај о раду су приказани подаци о објављеним публикацијама наставника и сарадника, учешћу на конференцијама, програмима едукације, националним и међународним пројектима и слично. Наставници и сарадници континуирано унапређују своје активне компетенције и педагошко искуство и то примарно кроз ангажовање на националним и међународним научним и стручним пројектима, учешће на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству (конференције, трибине, округли столови), сарадњу са наставним базама, учешће у програмима едукације и објављивање публикација.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	– Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на основним академским студијама студијског програма Дефектологија (+++) – Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); – Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); – Информације о студијском програму основних академских студија Дефектологија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); – Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (+++); – Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (+++);
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада за студијски програм основних академских студија Дефектологија није јасно истакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++).
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++);

	– Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++); – Унапређење рада студентске службе (++); – Унапређење начина и организације испита (+++).
Опасности:	– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу;
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника на основним академским студијама студијског програма Дефектологија у потпуности се осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

На основним академским студијама, студијског програма Дефектологија наставу обавља 61 наставник, задужен за 173 наставна предмета, од којих се 13 обавезних предмета слуша на свим модулима студијског програма. Од укупног броја наставника, њих пет је ангажовано у допунском раду, два са 70,0% радног времена и један са 20,0% радног времена. Ангажовано је и 19 сарадника у звању асистента, од чега 17 са 100,0% радног времена и два са 20,0% радног времена. Број наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама, студијског програма Дефектологија довољан је да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника и сарадника који изводе наставу на студијском програму Дефектологија усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду", бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24). Осим наведених кључних докумената, поштују се: Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС", бр. 159/2020 и 14/2023), Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС", број 80/2024) и Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.).
Прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника који су ангажовани на студијском програму основних академских студија Дефектологија утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора. Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Конкурс се објављује путем публикације „Послови", Националне службе запошљавања, дајући кандидатима могућност да се у законском року од 15 дана пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад

кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.
Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија на Факултету обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[2] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа научних области на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија систематски се оцењује и прати се у оквиру годишњег извештаја који наставник подноси Одељењу. На годишњем нивоу се кроз наведене извештаје прати број и врста објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Додатно, евалуација рада наставника и сарадника, врши се и процедурама за избор и реизбор које се обављају периодично на једну (за звање сарадник у настави) три (за звање асистент и асистент са докторатом), односно пет година (за наставничко звање). Вредновање педагошких способности наставника и сарадника обавља се кроз редовно анкетирање студената. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику и сараднику појединачно, и узимају се у обзир при избору и реизбору наставника и сарадника.
Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника и сарадника, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[3] на сајту библиотеке Факултета[4].

Потврда квалитета наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи). На Универзитету у Београду наставници су ангажовани на Географском факултету, Факултету политичких наука, као и на Високој здравственој школи струковних студија у Београду. Додатно, потврда квалитета се огледа и у реализовању предавања по позиву на другим факултетима.

Политика квалитетне селекције младих кадрова на основним академским студијама студијског програма Дефектологија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

[2] https://www.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2024/10/VNODHN_kalendar_sednica_2024-25.pdf

[3] Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

[4] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија кроз делимично или потпуно финансирање: научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама, учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима. У финансијском плану за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл. Наставници основних академсих студија, студијског програма Дефектологија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Факултет је организатор међународних и националних научних конференција те на тај начин стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање; држе јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници пружају саветодавно-консултантске услуге. Наставници и сарадници узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства здравља, Министарства правде и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Сарадња се одвија и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције, као и са Заводом за унапређивање образовања и васпитања.
Сагласно Закону о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Статуту Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 246 2023), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једаним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа	
Предности:	– Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++);

	– Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија доступни су јавно на сајту Факултета (++); – Поступак избора наставника и сарадника је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); – Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија (++); – Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); – Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); – Наставници и сарадници који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	– Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија ограничена је рационализацијом трошкова (+++); – Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Дефектологија, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); – Недовољна „продукција“ наставника и сарадника Факултета, мерена бројем радова са SCI, SSCI индексацијом и цитираношћу (+++).
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++);

	– Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); – Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи на студијском програму основних академских студија - Дефектологија (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи на студијском програму основних академских студија - Дефектологија (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1.1. Правилник о избору наставника

Прилог 7.1.2. Правилник о избору сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на студијском програму основних академских студија - Дефектологија

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[5] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду[6]. Факултет издаје и Информатор – водич за упис на основне академске нформатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.* За заинтересоване кандидате за упис на основне академске студије организује се припремна настава за полагање пријемног испита, а обезбеђена је и збирка решених задатака са претходних пријемних испита.

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о упису студената на основне академске студије (2020) (Прилог 8.1.). Овим Правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре) за сваки модул студијског програма Дефектологија. Ове Водиче добијају и сви студенти ОАС приликом уписа нове студијске године.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих модула студијског програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета[7]. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019) и др.

[5] https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

[6] https://www.bg.ac.rs/upis/

[7] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/defektologija.html

Промоција Факултета врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу se пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu , *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При упису кандидата на основне академске студије вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Као резултат у претходном школовању узима се збир просечних оцена у сваком разреду средње школе помножен са два. По овом основу кандидат може стећи најмање 16, а највише 40 бодова. На пријемном испиту кандидат може стећи максимално 60 бодова, што у збиру са резултатима претходног школовања даје максималних 100 бодова.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[8], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета који су доступни на сајту Факултета дефинисана је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[9], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:
- при оцењивању буде објективан, непристрасан
- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације
- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго.
- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

[8] http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html

[9] http://www.fasper.bg.ac.rs/

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање присутности и ангажовања студената на часу, полагање колоквијума и израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом студијског програма Дефектологија.
Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената) На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на седници Већа одељења и Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа	
Предности:	– Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++);

	– Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); – Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на основним академским студијама на студијском програму Дефектологија (++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Дефектологија (++); – Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима, на основним академским студијама на студијском програму Дефектологија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено је организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); – Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад , у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	– Ниска пролазност на појединим предметима (+++); – Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на ОАС на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); – Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); – Недостатак детаљније анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++);

	– Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); – Формирање Алумни организације (+++); – У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстиче укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Мала заинтересованост за студирање на појединим студијским програмима (+++); – Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:
– Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на ОАС Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету; – По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима; – Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера; – Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија; – Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере; – Основати Алумни организацију; – Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивасати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања; – Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената; – Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;

- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.
- Менторски рад студената завршних година са бруцошима како би се повећала ефикасност/успешност студирања

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) по годинама студија.

Прилог 8.1. Правилник о упису студената на основне академске студије

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским прорамима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање

подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.
Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Дефектологија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Дефектологија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.
Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[10]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

[10] https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.
Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.
Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[11].
Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа	
Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Дефектологија 3,27 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++);

11 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	– Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Дефектологија (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Дефектологија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[12], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет[13]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[14]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултета; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансије) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских

[12] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

[13] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

[14] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.
Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.
Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.
Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[15], с*тручне службе*[16] и *факултетски центри*[17]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.
У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

[15] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[16] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[17] https://www.fasper.bg.ac.rs/

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.
Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из

одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа	
Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++) − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). − Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) − Именовање продекана за финансије (+++) − Квалитет рада продекана за науку (+++) − Активност Студентског парламента и представника студената (++) − Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	− Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++) − Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље, уз доминантну комуникацију засновану на оптужбама и претњама уместо на решавању проблема (+++) − Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++) − Финансијска нестабилност и проблелми у комуникацији отежавају решавање организационих и радних задатака (+++) − Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++) − Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља у односу на претходне године (++)

Могућности:	- Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз развој мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++) - Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++) - Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++) - Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство.(+++) - Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++) - Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност.(+++) - Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама. (+++) - Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++)
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+++) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Инертност управљачких структура у спровођењу мера за решавање уочених проблема може продубити конфронтације и негативно утицати на радну климу. (+++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:
- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима. - Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем.

- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим предсавницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих**.**

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.2. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на свих пет модула у оквиру студијског програма *Дефектологија* (Табела 11.1). Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса на основним академским студијама. Поред тога, део наставе и вежби се спроводи у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3), што додатно проширује капацитете за практичну наставу.

Наставници и сарадници на студијском програму *Дефектологија* имају на располагању пет кабинета, који служе за припрему наставе, индивидуални и тимски рад, консултације са студентима, реализацију испитних активности и друге професионалне обавезе.

Студентима је на располагању библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.
Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује.
Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.
Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Високошколска установа обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење.
Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.
Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

11.2. SWOT анализа	
Предности:	– Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); – Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); – Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++);

	– У циљу обезбеђивања приступачности простора и опреме особама са инвалидитетом, у приземљу Факултета израђене су рампе за кретање корисника инвалидских колица, као и прилагођен тоалет (+); – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	– Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништвувисокошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у Комисијама) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа

Предности:	- Факултет донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената у овај процес (+++); - Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++);

	– Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++). – Тешкоће које се јављају приликом контактирања дипломираних студената (++).
Могућности:	– Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++);
Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++). – Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:
– Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма; – Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма; – Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду. – Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.1. Позив на састанак

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове Комисије поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г). а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђења квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4b). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, у складу са процедуром

описаном у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, 13/19) . Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету, у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1а) треба да доприносе ефикаснијој размени информација о квалитету студијских програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2), реализује се најмање једном у три године, на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[18] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[19]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће факултета имају могућности да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

14.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). – Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);

[18] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

19 http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима (+++).
Опасности:	– Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.1.1. Одлука о именовању чланова Савета послодаваца

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ДЕФЕКТОЛОГИЈА – МАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10 : Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма мастер академских студија Дефектологија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

10. проф. др Бојан Дучић – наставник
11. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
12. проф. др Милица Ковачевић – наставник
13. доц. др Ивана Арсенић – наставник
14. доц. др Божидар Филиповић- наставник
15. доц. др Слободан Банковић – наставник
16. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
17. Милена Благојевић – студент
18. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

13) Проф. др Милица Глигоровић
14) Проф. др Мирјана Ђорђевић
15) Проф. др Милосав Адамовић
16) Доц. др Бојана Дрљан
17) Доц. др Невена Јечменица
18) Доц. др Вера Петровић

19) Ас. Милена Кордић
20) Ас. Милена Дражић
21) Ас. Сташа Лалатовић
22) Ас. Ивана Обреновић Илић
23) Ас. Кристина Ивановић
24) Ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

4) Душан Јовић
5) Александра Мучачовић
6) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Одлуком о акредитацији студијског програма Мастер академских студија (МАС) Дефектологија (број: 612-00-00007/4/2021-03 од 06.09.2021. године) акредитовано је пет модула за 160 (стотину шездесет) студената. По завршетку мастер академских студија студент стиче звање Мастер дефектолог. У зависности од завршеног модула у додатку дипломи садржано је и ближе одређење академског назива и то: мастер дефектолог – сметње и поремећаји вида; мастер дефектолог – сметње и поремећаји слуха; мастер дефектолог – моторичке сметње и поремећаји; мастер дефектолог – сензомоторичке сметње и поремећаји и мастер дефектолог – превенција и третман поремећаја понашања.

Законом о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13/2019, 1/2021, 19/2021, 51/2023, 102/2023) утврђени су сви елементи студијског програма.

За структуру, квалитет и реализацију циљева мастер академских студија студијског програма Дефектологија одговорни су Наставно-научно веће, Комисија за праћење и унапређење наставе и други субјекти контроле квалитета. Поред тога, сваки наставник је одговоран за квалитет садржаја и остваривање циљева наставног предмета на коме је ангажован. Комисија за праћење и унапређење наставе анализира структуру студијског програма, прати квалитет садржаја, усклађеност садржаја и начина извођења наставе са циљевима и Наставно-научном већу предлаже мере корекције и унапређења наставе у складу са дефинисаним циљевима студијског програма. Наставно-научно веће разматра предлоге Комисије и одлучује о њиховом спровођењу.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је за извођење студијског програма Дефектологија на мастер академским студијама у трајању од једне школске године, обима 60 ЕСПБ, што представља укупно оптерећење студената током године студија у износу од 1500 сати. Збир од 60 ЕСПБ (по 30 бодова у сваком семестру) на студијском програму мастер академских студија Дефектологија одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе; 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) стручне праксе; 5) студијско-истраживачког рада; 6) испита; 7) израде предмета завршног рада; 8) завршног рада; 9) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета (члан 90, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Сваки предмет на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија исказан је бројем ЕСПБ бодова, при чему један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива, укључујући и све облике провере знања. Укупан број часова активне наставе на студијском програму износи 600 часова активне наставе, односно 300 часова по семестру. Активна настава на студијском програму мастер академских студија Дефектологија реализује се кроз предавања, вежбе и студијски истраживачки рад. Настава се реализује током 30 радних недеља годишње. Задовољени су критеријуми према којима студент мора имати најмање 20 часова активне наставе недељно (600 на годишњем нивоу), али не више од од 30 часова активне наставе недељно. Структура студијског програма садржи распоред обавезних и изборних предмета, као и курикулуме за сваки предмет. Курикулум студијског програма Дефектологија чини 41 наставни предмет, од којих се један обавезни предмет (Методологија научног истраживања у друштвено-хуманистичким наука) слуша на свим модулима студијских програма, два изборна предмета су заједничка за два модула, док је 38 предмета специфично за по један модул студијског програма.

Сви предмети су једносеместрални. Бодовна вредност сваког предмета утврђена је на основу фонда часова и предвиђених обавеза студената и износи 6 ЕСПБ бодова. Број ЕСПБ за сваки предмет студијског програма мастер академских студија студијског програма Дефектологија исказан је на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/defektologija.html).

Део мера за смањивање стопе неуспешности на испитима је увођење додатних испитних рокова у складу са Законом. Осим тога, током трајања наставе, на захтев студената организују се додатни термини за консултације.

За сваки изборни предмет постоји листа од два или три предмета (у зависности од модула) и подељени су у три или четири изборна блока, из којих студент бира по један предмет. Три модула имају два обавезна предмета, док је на два модула предвиђен по један изборни предмет. Изборни предмети су заступљени са 18 (30,0%) или 24 (40,0%) ЕСПБ бода, док су обавезни предмети заступљени са 12 (20,0%) или 6 (10,0%) ЕСПБ. У другом семестру предвиђена је израда Студијског истраживачког рада (11 ЕСПБ бодова), рад на Предмету завршног рада (11 ЕСПБ бодова), обављање Стручне праксе (3 ЕСПБ бодова) и израда Завршног рада (5 ЕСПБ бодова). Студијски истраживачки рад и Предмет завршног рада чине по 18,33% оптерећења студената, Стручна пракса 5,0%, а израда Завршног рада 8,33%.

Процедура пријаве, оцене и одбране завршног мастер рада дефинисана је Правилником о мастер академским студијама, који је доступан на сајту Факултета. Завршни рад је самосталан теоријско-истраживачки рад студента. Израђује се у писаној форми и треба да садржи све елементе научног рада. Студент може да пријави тему завршног рада у другом семестру школске године у којој је уписао мастер академске студије. Одбрана завршног рада је јавна и реализује се пред комисијом за одбрану и оцену мастер рада, која има најмање три члана из реда наставника и сарадника Факултета, при чему највише један члан комисије може бити сарадник у звању асистента или асистент са докторатом. Најмање један члан Комисије мора бити из уже научне области из које се изводи настава на студијском програму/модулу на ком је пријављена тема мастер рада. Детаљан опис захтева које завршни рад треба да испуни у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања дат је у силабусу завршног рада (https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2023/AKREDITACIJA2021-raspored_predmeta/MAS/Defektologija/Prevencija%20i%20tretman%20poremecaja%20ponasanja/pdfs/Zavrsni_rad.pdf) и Правилнику о мастер академским студијама (бр. 3/56-1, од 2023. године, https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta/fakultet/2023/20230425_1-Pravilnik_o_MAS.pdf), који су доступни на сајту Факултета.

У структури студијског програма мастер академских студија студијског програма Дефектологија су заступљени академско-опште образовни, научно-стручни, стручно апликативни и теоријско методолошки предмети. Проценат академско-образовних предмета на свим модулима износи 10,0%, док се заступљеност осталих врста предмета разликује у односу на модул те се креће од 31,67% до 46,67% (научно-стручни), од 23,33% до 38,33% (стручно-апликативни) и од 15,0% до 20,0% (теоријско методолошки). На пример на модулу Сметње и поремећаји слуха пропорција ових предмета је следећа: академско-општеобразовни (10,0%), теоријско-методолошки (20,0%), научно стручни (46,67%) и стручно апликативни предмети (23,33%).

Комисија за праћење и унапређење наставе континуирано прати однос општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких предмета који је дефинисан акредитованим Студијским програмом, разматра предлоге евентуалних измена и процењује њихов утицај на поменути однос.

Основни циљеви студијског програма мастер академских студија Дефектологија су: овладавање методама превенције, процене и ране интервенције у дефектологији; стицање знања и вештина за самостално креирање и реализацију програма рехабилитације, третмана, васпитања, образовања и професионалног оспособљавања особа са ометеношћу и поремећајима понашања; овладавање приступима у истраживању сметњи и поремећаја вида, слуха, моторичким и сензомоторичким

сметњама и поремећајима и поремећајима понашања; савладавање садржаја програма рехабилитације и образовања, кроз специфичне приступе у раду са особама са ометеношћу и поремећајима понашања; оспособљавање за тимски рад у контексту заједничког деловања са сродним струкама; оспособљавање за критичко промишљање у областима студијског програма Дефектологија; развијање академских вештина неопходних за професионално деловање и континуирано стручно усавршавање; оспособљавање за презентовање властитог рада и постигнутих резултата научној и стручној јавности; оспособљавање за индивидуални и групни саветодавни рад, као и за интервенције у кризним ситуацијама; овладавање знањима о формалној и неформалној социјалној контроли и међународним стандардима у области реаговања на криминал; и оспособљавање за истраживање и рад у области дефектологије. Овако конципиран програм мастер академских студија студијског програма Дефектологија, омогућава достизање циљева ка профилисању поливалентног, високо образованог кадра за рад са особама са наведеним сметњама и поремећајима свих узраста, у области васпитања, образовања, здравствене и социјалне заштите. Савладавање студијског програма омогућава свршеним студентима да стекну опште (анализа, процена и интеграција теоријских и емпиријских сазнања из области дефектологије; примена научног приступа у проучавању сметњи и поремећаја вида, слуха, моторичких и сензомоторичких сметњи и поремећаја и поремећаја понашања; познавање метода и техника прикупљања, обраде, анализе и тумачења података, извођење закључака и њихово саопштавање стручној и широј јавности; критичко мишљење и сагледавање проблема из мултидисциплинарне перспективе; примена стечених знања у истраживањима и пракси и успешно решавање проблема из домена струке; успешна комуникација и размена искустава са стручњацима сродних дисциплина на националном и међународном нивоу; поштовање етичког кодекса професије и прописа у области стручног и истраживачког рада) и предметно-специфичне способности (познавање теоријских концепција и истраживачких резултата из области дефектологије; овладавање методологијом планирања и евалуације резултата истраживања и практичног рада из области дефектологије; разумевање интердисциплинарности струке и успешно повезивање и примена знања из различитих области; континуирано праћење и примена теоријских и практичних новина у струци; континуирано усавршавање вештина за примену знања у области дефектологије; оспособљеност за активно учешће, интеграцију и интерпретацију информација, сарадњу, комуникацију и доношење одлука у мултидисциплинарном тиму; оспособљеност за самостално коришћење, критичку и компаративну анализу, интеграцију и интерпретацију научних и стручних информација).

Квалитет студијског програма мастер академских студија Дефектологија се обезбеђује континуираним праћењем и анализом његових циљева, структуре, радног оптерећења студената и исхода учења, као и осавремењивањем садржаја наставних предмета. Исходи учења базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html). У циљу развоја науке и стваралаштва, унапређивања делатности високог образовања, односно унапређивања квалитета наставе, усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад, као и стварања материјалних услова за рад и развој Факултета, организује се и обавља научноистраживачки рад кроз основна, примењена и развојна истраживања, у складу са законом. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

Студијски програм мастер академских студија Дефектологија усаглашен је са усвојеном мисијом и циљевима Факултета, као и са принципима Болоњске декларације. Методе наставе подржавају

активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима. Правилником о мастер академским студијама Факултета уређују се услови и начин уписа, организација и извођење студија, правила студирања, предиспитне и испитне обавезе, пријава и одбрана завршног рада мастер академских студија и друга питања везана за наставу на мастер академским студијама. Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студија и студијског програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Савет послодаваца омогућава ефикасно прикупљање повратних информација о квалитету студијског програма. Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компетенција које се очекују од студената који су завршили мастер академске студије на студијском програму Дефектологија.

Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе периодично спроводи Анкету о задовољству послодавца стеченим квалификацијама дипломаца мастер академских студија студијског програма Дефектологија у различитим областима запошљавања (образовање, здравство, социјална заштита, правосуђе и друге релевантне области) (Прилог 4.2.). Иста комисија, на основу информација прикупљених од мастер дефектолога анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег школовања.

Факултет процењује релевантност студијског програма мастер академских студија студијског програма Дефектологија за тржиште рада (локално, државно, међународно), на основу информација које добија анкетирањем послодаваца, дефектолога који су завршили програм мастер академских студија, чланова Друштва дефектолога Србије, као и на основу података које пружа Национална служба за запошљавање. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода студијског програма мастер академских студија са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

Студијски програм мастер академских студија Дефектологија се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог одговарајућих одељења, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога студијског програма, који је усклађен са мисијом и визијом Факултета. Уколико се предлог студијског програма усвоји на Наставно-научном већу, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.

Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину.

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у складу са својим надлежностима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета, организују и спроводе редовну и периодичну евалуацију, контролишу и предлажу мере за унапређење квалитета студијског програма мастер академских студија Дефектологија.

У сарадњи са дипломираним студентима мастер академских студија студијског програма Дефектологија и послодавцима (Саветом послодаваца) Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету анализира исходе студирања, стручност дипломираних студената мастер студија, могућности њиховог запошљавања, даљег школовања и других видова стручног усавршавања. На основу прикупљених података, Комисија врши евалуацију и Наставно-научном већу предлаже мере за унапређење квалитета студијског програма.

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијског програма мастер академских студија Дефектологија кроз оцењивање и праћења исхода учења. Студенти на крају сваког семестра попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, док сваке друге, а најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса. Анкета о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби се попуњава сваке друге, односно најкасније сваке треће школске године. По завршетку студија мастер студенти попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења. Резултати анкета се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.

Осим оцењивања, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијског програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе. Када Наставно-научно веће одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно оним која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49. Статута Факултета). Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе из реда студената бирају се за период од једне године, с тим да им мандат престаје раније, уколико дође до престанка статуса студента. Представнике студената у наведеним органима бира Студентски парламент.

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, студијски програм је усклађен са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора. Факултет има потписан споразум о сарадњи са: Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Бањој Луци - Факултетом политичких наука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; Универзитетом у Словенији (Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija) и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија. Осим са наведеним Универзитетима, Факултет има потписану сарадњу и са иностраним институтима (Тюменский государственный университет – Институт психологии и педагогики, Тюмень, Российская Федерация и Instituto Politécnico do Porto – Escola Superior de Saúde, Porto, Portugal). Споразум о сарадњи предвиђа усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у

наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html).
Приликом израде курикулума студијског програма Дефектологија на мастер академским студијама поштује се принцип хијерархије. Од усвајања општих знања из базичних научних дисциплина и тангентних научних области, студент се усмерава ка уско специфичним и стручним знањима из области специјалне едукације и рехабилитације. Наставни процес предвиђа активно укључивање студената, подстицање интерактивне наставе и критичког размишљања код студената, подстицање на примену усвојених знања, повезивање са раније стеченим знањима али и конкретним примерима из праксе и решавање постављених проблема. Програмски садржаји почивају на надоградњи знања стеченог током основних академских студија, чиме се остварује принцип кумулације знања.
Студијски програм мастер академских студија Дефектологија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом оквирним садржајем. Детаљне информације о структури студијског програма стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.

4.3. SWOT анализа	
Предности:	- Студијски програм је научно утемељен и усаглашен са циљевима високошколске установе (+++); - Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); - Циљеви студијског програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); - Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); - Наставни планови и програми су приказани табеларно, при чему се води рачуна о односу општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина (+++); - Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); - Информације о студијском програму доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	- Недовољна мотивисаност послодаваца за давање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама (++); - Недовољан одзив студената на анкету којом се испитује њихово мишљење о квалитету студијских програма (++); - План рада који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијског програма, није доступан на сајту Факултета (++);

	– Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++).
Могућности:	– Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++); – Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Сарадња са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду, ради веће мобилности студената и наставника, али и боље усаглашености студијских програма са сродним високошколским установама из иностранства (++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++).

4.4. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијског програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијског програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Развијање ефикаснијих метода за одржавање контакта са дипломцима и њихово подстицање на учешће у анкетама;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа акредитованог студијског програма Дефектологија на мастер академским студијама са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру студијског програма Дефектологија (ОАС).

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

Прилог 4.3. Одлука о акредитацији

Прилог 4.4. Мапирање исхода обавезних предмета на МАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Наставни процес на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму мастер академских студија Дефектологија остварује се применом Статута Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2024) и одговарајућих правилника: Правилник о мастер академским студијама (2023) и Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академским студијама (2018). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на студијском програму мастер академских студија Дефектологија се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима, студијског програма мастер академских студија Дефектологија без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника. Настава се организује и изводи по семестрима, током 30 радних недеља годишње, у складу са планом извођења наставе, а студент може остварити 60 ЕСПБ бодова. Курикулум студијског програма Дефектологија чини 41 наставни предмет, од којих се један обавезни предмет слуша на свим модулима студијских програма, два изборна предмета су заједничка за два модула, док је 38 предмета специфично за по један модул студијског програма. Сви предмети су једносеместрални. Бодовна вредност сваког предмета утврђена је на основу фонда часова и предвиђених обавеза студената и износи 6 ЕСПБ бодова. За сваки изборни предмет постоји листа од најмање два предмета. У другом семестру предвиђена је израда Студијског истраживачког рада (11 ЕСПБ бодова), рад на Предмету завршног рада (11 ЕСПБ бодова), обављање Стручне праксе (3 ЕСПБ бодова) и израда Завршног рада (5 ЕСПБ бодова).

План и распоред наставе (предавања и вежби) на студијском програму мастер академских студија Дефектологија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Наставу на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму мастер академских студија Дефектологија на свим студијским предметима, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења предавања и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Факултет осавремењује и иновира наставни процес и по потреби примењује *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Анализирајући студијски програм Дефектологија на мастер академским студијама можемо закључити да представља повезану и усклађену целину која обухвата јасно дефинисане циљеве, структуру, садржај, методе учења и стицања знања, исходе учења и компетенције дипломираних студената. Укупан број часова активне наставе на студијском програму износи 600 часова активне наставе, односно 300 часова по семестру. Предавања и вежбе се одвијају у јесењем семестру. На наведеном студијском програму се изучавају академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно стручни и стручно апликативни предмети. На пример на модулу Сметње и поремећаји слуха пропорција ових предмета је следећа: академско-општеобразовни (10,0%), теоријско-методолошки (20,0%), научно стручни (46,67%) и стручно апликативни предмети (23,33%). У пролећном семестру су предвиђени израда Студијског истраживачког рада, Предмета завршеног рада, обављање Стручне праксе и израда Завршног рада. Студент може да пријави тему Завршног рада у пролећном семестру школске године у којој је уписао мастер академске

студије, док Стручну праксу обавља најкасније до одбране мастер рада. Активна настава на студијском програму мастер академских студија Дефектологија реализује се кроз предавања, вежбе и студијски истраживачки рад. Менторска настава (консултације), се реализује када је број студената уписан на предмет мањи од пет.

Када посматрамо Спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи 50% завршне оцене. На пример, уско стручни, изборни предмет Примењена сурдологија који се слуша на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија, на модулима Сметње и поремећаји слуга и Сензомоторичке сметње и поремећаји, конципиран је тако да студенти кроз активност у току предавања (интерактивну наставу) могу остварити пет поена, практичну наставу 20, колоквијум 20 и семинар пет поена. На тај начин студенти се подстичу да активно учествују у наставном процесу, стичу општа и специфична знања, способности и вештине потребне за самосталан научно-истраживачки и стручни рад у области дефектологије и постижу професионалне компетенције за рад, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

Спецификација свих предмета, на студијском програму мастер академских студија Дефектологија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна. Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред предавања и вежби (члан 89. Статута Факултета).

План извођења наставе на студијском програму мастер академских студија Дефектологија усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, 2008, члан 16, став 7). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада врши се преко Анкете студената о квалитету наставног процеса, где студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког

рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника који су ангажовани на студијском програму мастер академских студија Дефектологија Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Шеф катедре, односно Управник одељења је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, Продекан за наставу и Шеф катедре, односно Управник одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3). Правилник о мастер академским студијама (2023) у члану 29 прописује да наставу на мастер академских студијама може да реализује наставник који има најмање пет референци категорија М20, М30, М40 и М50 из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму.

Факултет у оквиру годишњег извештаја о раду документује активности које се односе на стицање стручних компетенција наставника и сарадника. Кроз годишњи извештај о раду су приказани подаци о објављеним публикацијама наставника и сарадника, учешћу на конференцијама, програмима едукације, националним и међународним пројектима и слично. Наставници и сарадници континуирано унапређују своје активне компетенције и педагошко искуство и то примарно кроз ангажовање на националним и међународним научним и стручним пројектима, учешће на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству (конференције, трибине, округли столови), сарадњу са наставним базама, учешће у програмима едукације и објављивање публикација.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	– Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); – Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); – Информације о студијском програму мастер академских студија Дефектологија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); – Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (+++); – Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (+++);
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада није јасно идтакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Унапређење начина анкетирања студената о оцени квалитета наставног процеса (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу;
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;
- Рационалније коришћење научноистраживачке инфраструктуре у извођењу наставе.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија у потпуности се осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

На мастер академским студијама, студијског програма Дефектологија наставу обавља 38 наставника, задужених за 41 наставни предмет, од којих се један обавезни предмет слуша на свим модулима студијских програма, два изборна предмета су заједничка за два модула, док је 38 предмета специфично за по један модул студијског програма. Сви предмети су једносеместрални. Од укупног броја наставника, двоје је ангажовано са 70,0% радног времена, док су остали ангажовани са 100,0% радног времена. Ангажовано је и 12 сарадника у звању асистента, од чека десет са 100,0% радног времена и два са 20,0% радног времена. Број наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама, студијског програма Дефектологија довољан је да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника и сарадника који изводе наставу на студијском програму Дефектологија усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Правилником о начину и поступку стицања звана и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду", бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24). Осим наведених кључних докумената, поштују се: Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС", бр. 159/2020, 14/2023), Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС", број 80/2024) и Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.).

Прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника који су ангажовани на студијском програму мастер академских студија Дефектологија утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора. Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује

конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Конкурс се објављује путем публикације „Послови“, Националне службе запошљавања, дајући кандидатима могућност да се у законском року од 15 дана пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија на Факултету обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[20] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа научних области на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија систематски се оцењује и прати се у оквиру годишњег извештаја који наставници и сарадници подносе Одељењу. На годишњем нивоу се кроз наведене извештаје прати број и врста објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Додатно, евалуација рада наставника и сарадника, врши се и процедурама за избор и реизбор које се обављају периодично на једну (за звање сарадник у настави) три (за звање асистент и асистент са докторатом), односно пет година (за наставничко звање). Вредновање педагошких способности наставника и сарадника обавља се кроз редовно анкетирање студената. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику и сараднику појединачно, и узимају се у обзир при избору и реизбору наставника и сарадника.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника и сарадника, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[21] на сајту библиотеке Факултета[22].

Потврда квалитета наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи). На Универзитету у Београду наставници су ангажовани на Географском факултету, Факултету политичких наука, као и на Високој здравственој школи струковних студија у Београду. Додатно, потврда квалитета се огледа и у реализовању предавања по позиву на другим факултетима.

Политика квалитетне селекције младих кадрова на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са

[20] http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

[21] Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

[22] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану мастер радова.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија кроз делимично или потпуно финансирање: научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама, учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству и обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима. У финансијском планом за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл. Наставници мастер академсих студија, студијског програма Дефектологија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Факултет је организатор међународних и националних научних конференција те на тај начин стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање; држе јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници пружају саветодавно-консултантске услуге. Наставници и сарадници узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства здравља, Министарства правде и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Сарадња се одвија и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције, као и са Заводом за унапређивање образовања и васпитања.

Сагласно Закону о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Статуту Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 246/2023), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једаним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа

Предности:	– Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); – Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија доступни су јавно на сајту Факултета (++); – Поступак избора наставника и сарадника је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); – Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија (++); – Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); – Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); – Наставници и сарадници који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	– Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија ограничена је рационализацијом трошкова (+++); – Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); – Недовољна „продукција“ наставника и сарадника Факултета, мерена бројем радова са SCI, SSCI индексацијом и цитираношћу (+++).
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++);

	– Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); – Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи на студијском програму мастер академских студија - Дефектологија (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи на студијском програму мастер академских студија - Дефектологија (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1.1. Правилник о избору наставника

Прилог 7.1.2. Правилник о избору сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на студијском програму мастер академских студија - Дефектологија

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[23] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду[24]. Факултет издаје и Информатор –водич за упис на мастер студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.*

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије (2018) (Прилог 8.1.). Овим Правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре) за сваки модул студијског програма Дефектологија.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих модула студијског програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета[25]. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019) и др.

Промоција Факултета врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу se пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za

[23] https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

[24] https://www.bg.ac.rs/upis/

[25] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/defektologija.html

specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu , *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При селекцији кандидата за упис у прву годину мастер академских студија вреднује се просечна оцена на ОАС и дужина трајања студија. Уколико кандидат полаже пријемни испит, у обзир се узимају и резултати постигнути на њему. Пријемни испит подразумева тест знања чији садржај зависи од студијског програма или модула за који се конкурише, и максималан број поена који може да се освоји је 100. Уколико кандидат освоји мање од 51 бода губи право на упис. Пријављени кандидати, као и они који су положили пријемни испит рангирају се по бодовима који се добијају преко формуле $N = 8 \cdot C - Pm / 6$, где N представља број бодова по којима се врши рангирање, C је општа просечна оцена са основних студија, док је Pm број месеци студирања.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[26], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета који су доступни на сајту Факултета дефинисана је је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[27], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан

- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације

- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго.

- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

[26] http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html

[27] http://www.fasper.bg.ac.rs/

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање присутности и ангажовања студената на часу, полагање колоквијума и израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом студијског програма Дефектологија.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената) На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на седници Већа одељења и Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа	
Предности:	– Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје каријe већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++);

	– Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); – Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на мастер академским студијама на студијском програму Дефектологија (++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Дефектологија (++); – Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима на мастер академским студијама на студијском програму Дефектологија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено је организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); – Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад , у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	– Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на МАС на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); – Критеријуми наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); – Недостатак детаљније анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); – Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++);

	– Формирање Алумни организације (+++); – У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстиче укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Мала заинтересованост за студирање на појединим студијским програмима (+++); – Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на МАС Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивасати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;

- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) по годинама студија.

На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, МАС су једногодишње студије и не постоји упис у другу годину студија.

Прилог 8.1. Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе

библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[28]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[29].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа	
Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++);

[28] https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

29 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	– Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија 3,32 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Дефектологија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис стања

10.1 Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени општим актом високошколске установе у складу са законом.

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[30], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет[31]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[32]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

10.2 Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са законом.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.

[30] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html
[31] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html
[32] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[33], *стручне службе*[34] и *факултетски центри*[35]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су

[33] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[34] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[35] https://www.fasper.bg.ac.rs/

одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

10.3 Високошколска установа систематски прати и оцењује ***организацију и управљање*** *високошколском установом* ***и предузима мере за њихово унапређење****.*

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.

Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

10.4 Високошколска установа систематски прати и оцењује рад ***управљачког*** *и* ***ненаставног*** *особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује* ***њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима****.*

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

10.5 Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавност

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

10.6 Рад и деловање ***управљачког и ненаставног особља*** *су доступни* ***оцени наставника, ненаставног особља****, студената и заинтересованих субјеката.*

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

10.7 Високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

10.8 Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа Стандарда 10

Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++) − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). − Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) − Именовање продекана за финансије (+++) − Квалитет рада продекана за науку (+++) − Активност Студентског парламента и представника студената (++) − Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	− Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++) − Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље, уз доминантну комуникацију засновану на оптужбама и претњама уместо на решавању проблема (+++) − Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++) − Финансијска нестабилност и проблелми у комуникацији отежавају решавање организационих и радних задатака (+++) − Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање

	управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++) – Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља у односу на претходне године (++)
Могућности:	– Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз развој мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++) – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++) – Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++) – Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство.(+++) – Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++) – Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност.(+++) – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама. (+++) – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++)
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+++) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Инертност управљачких структура у спровођењу мера за решавање уочених проблема може продубити конфронтације и негативно утицати на радну климу. (+++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.4Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:
– Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.

- Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим предсавницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих**.**

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.2. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на свих пет модула у оквиру студијског програма *Дефектологија (Табела 11.1)*. Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса на мастер академским студијама. Поред тога, део наставе и вежби се спроводи у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3), што додатно проширује капацитете за практичну наставу.

Наставници и сарадници на студијском програму *Дефектологија* имају на располагању пет кабинета, који служе за припрему наставе, индивидуални и тимски рад, консултације са студентима, реализацију испитних активности и друге професионалне обавезе.

Студентима је на располагању библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује.

Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.

Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Високошколска установа обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење.

Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

1.2. SWOT анализа	
Предности:	– Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); – Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); – Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); – У циљу обезбеђивања приступачности простора и опреме особама са инвалидитетом, у приземљу Факултета израђене су рампе за кретање корисника инвалидских колица, као и прилагођен тоалет (+); – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	– Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

1.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:
– Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом;

- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништвувисокошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у Комисијама) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++). – Тешкоће које се јављају приликом контактирања дипломираних студената (++).
Могућности:	– Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++);

Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++). – Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.1 Позив на састанак

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове Комисије поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г). а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђења квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4a) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4b). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, у складу са процедуром описаном у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, 13/19 и 78/24) . Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету, у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1a) треба да доприносе ефикаснијој размени информација о квалитету студијских програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2), реализује се најмање једном у три године, на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[36] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[37]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће факултета имају могућности да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

[36] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

[37] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

14.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). – Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима (+++).
Опасности:	– Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.1.1. Одлука о именовању чланова Савета послодаваца

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ДЕФЕКТОЛОГИЈА – ДАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма докторских академских студија Дефектологија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).
Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета, Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета и Стандард 15: Квалитет докторских студија).
Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

19. проф. др Бојан Дучић – наставник
20. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
21. проф. др Милица Ковачевић – наставник
22. доц. др Ивана Арсенић – наставник
23. доц. др Божидар Филиповић – наставник
24. доц. др Слободан Банковић – наставник
25. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
26. Милена Благојевић – студент
27. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

25) Проф. др Милица Глигоровић
26) Проф. др Мирјана Ђорђевић
27) Проф. др Милосав Адамовић
28) Доц. др Бојана Дрљан
29) Доц. др Невена Јечменица
30) Доц. др Вера Петровић
31) Ас. Милена Кордић
32) Ас. Милена Дражић

33) Ас. Сташа Лалатовић
34) Ас. Ивана Обреновић Илић
35) Ас. Кристина Ивановић
36) Ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

7) Душан Јовић
8) Александра Мучачовић
9) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је за извођење студијског програма *Дефектологија* на докторским академским студијама, и он се на овом нивоу студија реализује у трајању од три године (180 ЕСПБ).

Одлука о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) Дефектологија (број: 612-00-00586/4/2020-03 од 06.09.2021. године). Студијски програм Дефектологија на ДАС одобрен је за 15 (петнаест) студената. По завршетку докторских академских студија стиче се звање Доктор дефектолошких наука.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, 88/2017-41, 27/2018-3 (др. закон), 73/2018-7, 67/2019-3, 6/2020-3 (др. закон), 6/2020-20 (др. закон), 11/2021-3 (Аутентично тумачење), 67/2021-3 (др. закон), 67/2021-7, 76/2023 и 19/2025) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13/2019, 1/2021, 19/2021, 51/2023, 102/2023) утврђени су сви елементи студијског програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијског програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по годинама, као и курикулуме за сваки предмет.

У првој и другој години студенти изучавају два обавезна (први и други семестар) и пет изборних предмета (по један у првом и другом, два у трећем и један у четвртом семестру) од укупно 22 понуђена предмета. Обавезни предмети су из подручја методологије научног истраживања и академског писања, док су изборни предмети из ужих научних области за које се студент определи или су у функцији самосталног објављивања научно-истраживачких резултата. Активну наставу у петом и шестом семестру чини научно-истраживачки рад. Завршни део студијског програма докторских студија представља израда и одбрана докторске дисертације.

Општи циљ студијског програма докторских студија Дефектологија је стварање квалитетних стручњака и научника у научној области Специјалне едукације и рехабилитације који су усвојили највише етичке и професионалне стандарде.

По завршетку докторских студија, студенти су оспособљени за самосталан научно-истраживачки рад. Студијски програм обезбеђује високоспецијализовано знање које представља основу за критичко мишљење и истраживање у областима као што су превенција, процена, третман, васпитање, образовање, професионално оспособљавање и социјална инклузија особа са различитим сметњама и поремећајима током свих периода живота. Осим тога, студенти стичу компетенције за планирање, организовање и реализацију фундаменталних и развојних научно-истраживачких пројеката, при чему комбинују интердисциплинарни и интегративни приступ у проучавању специфичних проблема. Програм их оспособљава за самостално решавање теоријских питања кроз евалуацију постојећих и креирање нових рехабилитационих или едукативних поступака. Докторанди се охрабрују на креативно и независно деловање, засновано на критичком преиспитивању експлоративне и практичне вредности теорија, концепција, стратегија и програма у релевантним научним областима. Такође се оспособљавају за самосталну реализацију оригиналних истраживачких пројеката и продукцију нових знања, као и за оригиналну адаптацију, примену и интерпретацију постојећих знања, заснованих на теоријском и емпиријском истраживању, уз строго поштовање етичког кодекса добре научне праксе. Програм подстиче активно укључивање у научну заједницу кроз упознавање шире научно-стручне јавности са кључним проблемима и примерима добре праксе у релевантним доменима.

Коначно, докторанди доприносе перманентном развоју области специјалне едукације и рехабилитације, као и сродних научних дисциплина.
Студијски програм Дефектологија на докторским академским студијама подразумева ангажовање студената у укупном годишњем обиму од 1500 сати, што одговара оптерећењу 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студената обухвата: наставу и менторски рад; самостално истраживање и рад на докторској дисертацији; припрему и полагање испита; укључивање у научно-истраживачке пројекте; учешће у академским и стручним активностима Факултета и Универзитета; друге облике ангажовања у складу са Статутом Факултета (чл. 90, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Свака активност у оквиру студијског програма изражена је у ЕСПБ бодовима, при чему један бод одговара 25 сати укупног рада студента. Активна настава на докторским студијама реализује се у форми предавања, научно-истраживачког рада, консултација и рада под менторством. Настава се одвија током 30 радних недеља годишње, при чему је задовољен критеријум да студент има адекватан број часова активне наставе и менторског рада, у складу са нормативима за докторске академске студије. Структура студијског програма обухвата обавезне и изборне предмете, као и курикулуме за сваки предмет, уз посебан акценат на развој самосталног научно-истраживачког рада и израду оригиналне докторске дисертације у области дефектологије. Детаљне информације о структури студијског програма Дефектологија на докторским академским студијама су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет. Процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације уређена је Правилником о докторским академским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама, који су доступни на сајту Факултета.
Студијски програм Дефектологија на докторским академским студијама у оквиру ког се изводи настава на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је усаглашен са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Такође је усклађен са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програм базира. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику и сараднику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулуму студијског програма Дефектологија на докторским академским студијама, доступне су на званичној интернет страници Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/defektologija.html).
Студијски програм је упоредив са интенцијама, структурама и главним садржајима докторских академских студија дефектологије на следећим иностраним високошколским установама: Prevencijska znanost i studij invaliditeta, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska; Specialni pedagogika, Pedagogicka Faculta, Univerziteta Karlova Češka, и Izobraževanje učiteljev in edukacijske vede, Univerza v Ljubljani Pedagoška fakulteta, Ljubljana, Slovenija.

За структуру, квалитет и реализацију циљева студијског програма докторских академских студија одговорни су Наставно-научно веће, Веће за докторске и специјалистичке студије, Комисија за праћење и унапређење наставе и други субјекти контроле квалитета. Поред тога, сваки наставник је одговоран за квалитет садржаја и остваривање циљева наставног предмета на коме је ангажован. Комисија за праћење и унапређење наставе анализира структуру студијског програма, прати квалитет садржаја, усклађеност садржаја и начина извођења наставе са циљевима и Већу за докторске и специјалистичке студије прослеђује предлог мера корекције и унапређења наставе у складу са дефинисаним циљевима студијског програма. Веће за докторске и специјалистичке студије, које је задужено за праћење, обезбеђивање и унапређивање квалитета студијског програма докторских студија, разматра предлоге Комисије и, уколико се са њима сагласи, упућује их Научно-наставном већу које доноси одлуку о њиховом спровођењу.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студијског програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) даје иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области у којима Факултет образује студенте.
Факултет процењује релевантност студијског програма основних академских студија студијског програма Дефектологија за тржиште рада (локално, државно, међународно), на основу информација које добија анкетирањем послодаваца, дефектолога који су завршили програм докторских академских студија, чланова Друштва дефектолога Србије, као и на основу података које пружа Национална служба за запошљавање. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода студијског програма докторских академских студија са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

На првој години докторских студија студент слуша два обавезна и два изборна предмета (по један изборни предмет из изборног блока 1 и изборног блока 2). Сваки од предмета на првој и другој години докторских студија (први, други и трећи семестар) носи по 15 ЕСПБ. Укупан број бодова на првој години је 60 ЕСПБ [по 30 ЕСПБ (16,67%) за обавезне и изборне предмете]. На другој години, у трећем семестру докторских студија студент слуша два изборна предмета (по један из изборна блока 3 и изборног блока 4), што чини 30 ЕСПБ (16,67%). У четвртом семестру, студент бира један задатак од два понуђена из изборног блока 5 [Одбрана семинарског рада заснованог на критичком прегледу литературе; Објављивање једног оригиналног научног рада везаног за тему докторске дисертације – 20 ЕСПБ (11,11%)]. У овом семестру предвиђена је и обавезна израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације [10 ЕСПБ (5,56%)].

Активну наставу на првој и другој години докторских студија чине часови предавања и научно-истраживачког рада (по 10 часова недељно за обавезне предмете и изборне предмете првог, другог, трећег и четвртог изборног блока). За израду и јавну одбрану пројекта докторске дисертације предвиђено је 20 часова научно-истраживачког рада недељно.
У трећој години докторских студија активна настава се састоји од по 20 часова недељно научно-истраживачког рада, распоређених у два семестра (V и VI семестар), за коју је опредељено 30 ЕСПБ (16,67%). Завршни део студијског програма докторских студија чини докторска дисертација, чија израда носи 20 ЕСПБ (11,11%), и одбрана докторске дисертације, која носи 10 ЕСПБ (5,56%).
Докторска дисертација носи 90 ЕСПБ (сви предмети из треће године, предмети изборног блока 5 као и Израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације).

Студијски програм докторских академских студија траје три (+ 3) године и његовим се завршетком стиче 180 ЕСПБ. Збир од 60 ЕСПБ одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе 20 часова недељно; 2) научно-истраживачког рада; 3) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) одбране семинарског рада заснованог на критичком прегледу литературе или објављивања једног оригиналног научног рада везаног за тему докторске дисертације; 6) израде и јавне одбране пројекта докторске дисертације 7) других видова ангажовања.

На прве две године докторских студија реализује се 450 часова предавања (25% укупног броја часова активне наставе на студијском програму). Трећом годином докторских студија обухваћен је научно-истраживачки рад, као и израда и одбрана докторске дисертације. На докторску дисертацију се, осим предмета из треће године, односе и Предмети изборног блока 5, као и Израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације. Сви наведени предмети носе 90 ЕСПБ, односно половину поена предвиђених за реализацију докторских студија.

Студијски програм је акредитован 7. септембра 2021. године. Прва генерација студената започела је трогодишње докторске академске студије у школској 2022/2023 години. У текућој школској 2024/2025 години, студенти те генерације похађају трећу годину студија, па због тога још увек није могуће спровести анкетирање студената који су докторирали о оптерећењу током докторских академских студија. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету током 2026/2027 школске године планира анкетирање студената који су завршили докторске академске студије на студијском програму како би се обезбедиле информације о обиму, структури и дистрибуцији њиховог радног оптерећења током студирања. На тај начин би се добила јасна слика о дистрибуцији оптерећења током три године студија и увид у евентуалну потребу за корекцијом одређених компонената оптерећења.

Имајући у виду да се студенти који су завршили докторске академске студије најчешће запошљавају у областима науке, повратне информације о исходима и њиховој стручности добијају се од представника високошколских установа и института у којима су запослени, као и од студената који су завршили докторске студије.

Предвиђа се да, као и током претходног акредитационог циклуса, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету и Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета, у складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету спроводе Анкету о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених докторских академских студија студијског програма послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе (Прилог 4.2).
У складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у сарадњи са студентима који су докторирали у периоду одговарајућег циклуса акредитације, анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег усавршавања. Након евалуације, извршене на основу података прикупљених анкетом (Прилог 4.1), Научно-наставном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за унапређење квалитета студијског програма. Имајући у виду да је од уписа студената на студијски програм докторских академских студија који је акредитован септембра 2021. године прошло две школске године (22/23, 23/24), још увек није могуће спровести евалуацију заснована на анкетирању студената који су докторирали.
Исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег усавршавања биће могуће евалуирати почев од школске 2026/2027 године, када се предвиђа да прва генерација студената заврши докторске студије.

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог одељења, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду. Уколико буде усвојен, предлог студијског програма Научно-

наставно веће упућује Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.

Процедура за праћење успешности програма и одговорност за његово унапређење дефинисани су Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођене Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе Факултета, Веће за докторске и специјалистичке студије у складу са својим надлеженостима, у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, контролишу квалитет и Наставно-научном већу предлажу мере за унапређење квалитета студијског програма докторских академских студија.

У сарадњи са студентима који су докторирали и послодавцима (представницима високошколских установа и института) Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету анализира исходе студирања, компетенције студената који су завршили докторске студије, могућности њиховог запошљавања и даљег усавршавања. Комисија врши евалуацију на основу прикупљених података, подноси извештај Већу за докторске и специјалистичке студије, које Наставно-научном већу предлаже мере за унапређење квалитета студијског програма докторских академских студија.

Имајући у виду да је од уписа студената на студијски програм докторских академских студија, који је акредитован крајем 2021. године прошло две школске године (22/23, 23/24), евалуацију засновану на добијању информација од послодаваца биће могуће спровести када прва генерација студената заврши актуелни акредитовани програм докторских студија (Прилог 4.2.).

Према Статуту Факултета (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године) представници студената учествују у раду Наставно-научног већа када се расправља и одлучује о питањима од значаја за студенте. Они имају право гласа по питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана. Када се расправља и доносе одлуке о овим питањима састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Према правилницима о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету (бр. 3/199, од 2024. године) састав сваке од комисија чини најмање 20% студената. Осим тога, спровођењем анкета међу студентима прикупљају се и анализирају подаци о квалитету студијског програма, педагошког рада наставника и сарадника, рада органа управљања, ненаставног особља, простора, опреме и сл.

Наставници и сарадници који учествују у реализацији студијског програма докторских академских студија прате програмске садржаје компарабилних програма докторских студија високошколских установа, претежно у Европи, анализирају иновације и, у складу са тим, евентуално предлажу измене или допуне курикулума студијског програма докторских студија. Из европског образовног простора посебна пажња се обраћа на студијске програме са којима је претходно (током процеса акредитације) установљен висок ниво компатибилности, као што су програми: Prevencijska znanost i studij invaliditeta, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska; Specialni pedagogika, Pedagogicka Faculta, Univerziteta Karlova Češka, и

Izobraževanje učiteljev in edukacijske vede, Univerza v Ljubljani Pedagoška fakulteta, Ljubljana, Slovenija.

Курикулум студијског програма докторских академских студија креиран је тако да прошири и продуби знања стечена на претходним нивоима студија, развија критичко и креативно мишљење, интегрише постојећа знања у циљу усмеравања ка теоријским и емпиријским истраживањима, као и оригиналним методолошким решењима, која ће им омогућити да се самостално лично усавршавају, укључују се у активности научно-истраживачке заједнице и доприносе развоју науке и струке. Осим тога, садржај курикулума усмерен је на оспособљавање студената за коришћење и критичку анализу савремене научне литературе, који ће им омогућити самосталност и континуирано унапређивање научно-истраживачких компетенција, целоживотно учење и усавршавање.

Настава је осмишљена тако да подстиче активно учешће студената. Посебан акценат ставља се на интерактивни приступ, критичко мишљење и самосталност у примени теоријског знања у научно-истраживачке сврхе (формулисање хипотеза, циљева и дизајна истраживања на основу познатих параметара).

Осим силабусом предвиђене литературе, студентима се нуди могућност (факултативно) да користе изворне текстове и резултате најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КОБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције, мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући научно-истраживачки рад.

Студијски програм докторских академских студија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом силабусима. Детаљне информације о структури студијског програма докторских академских студија стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.

4.2. SWOT анализа	
Предности:	– Студијски програм је научно утемељен и усаглашен са циљевима високошколске установе (+++); – Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); – Циљеви студијског програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); – Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); – Наставни планови и програми су приказани табеларно по годинама, при чему се води рачуна о односу општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина (+++);

	– Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); – Информације о студијском програму доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	– Недовољна мотивисаност послодаваца за давање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама (++); – Недовољан одзив студената на анкету којом се испитује њихово мишљење о квалитету студијских програма (++); – На сајту Факултета није доступан план рада који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијског програма (++); – Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++).
Могућности:	– Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++); – Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Сарадња са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду, ради веће мобилности студената и наставника, али и боље усаглашености студијског програма са сродним високошколским установама из иностранства (++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++).

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Развијање ефикаснијих метода за одржавање контакта са дипломцима и њихово подстицање на учешће у анкетама;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међу универзитетску сарадњу Универзитета у Београду.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа акредитованог студијског програма Дефектологија на докторским академским студијама, са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованог студијског програма.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

Прилог 4.3. Одлуке о акредитацији

Прилог 4.4. Мапирање исхода обавезних предмета на ОАС и МАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Наставни процес на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму докторских студија Дефектологија остварује се применом Статута Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2024) и одговарајућих правилника: Правилник о докторским студијама (2022) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022). У наведеним правилницима дефинисане

су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на студијском програму докторских академских студија Дефектологија се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима, на студијском програму докторских студија Дефектологија без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника. Докторске академске студије студијског програма Дефектологија трају три године (шест семестара). Укупан обим докторских студија износи 180 ЕСПБ бодова. На првој и другој години активна настава се састоји од предавања (25%) и студијског истраживачког рада, док на трећој години активну наставу чине само часови студијског истраживачког рада. Курикулум студијског програма чини 29 наставних предмета, од тога 7 обавезних и 22 изборна. Сви предмети су једносеместрални. У првој години настава се изводи из два обавезна и два изборна предмета (по један из два изборна блока). У другој години настава се изводи из једног обавезног и три изборна предмета (по један из три изборна блока). Изборни предмети које студент бира одређују ужу научну област из које може да пријави тему докторске дисертације. У четвртом семестру студент се опредељује за израду и одбрану критичког прегледа литературе о теми докторске дисертације или за објављивање једног научног рада везаног за тему докторске дисертације (20 ЕСПБ). У петом и шестом семестру обавезе студента обухватају научноистраживачки рад (20 ЕСПБ по семестру), израду докторске дисертације (10 ЕСПБ) и одбрану докторске дисертације (10 ЕСПБ).

План и распоред предаваања и вежби на студијском програму докторских академских студија Дефектологија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника по предметима.

Наставу на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, студијском програму докторских студија Дефектологија на свим студијским предметима, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: индивидуални и групни пројекти, презентације, критички прегледи литературе итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). Подстичу се дискусије, дебате, групно решавање проблема, анализа конкретних примера, креирање пројеката и друго, а ове активности током извођења предавања и вежби непрекидно се прате и вреднују. Факултет осавремењује и иновира наставни процес и по потреби примењује *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет

платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Анализирајући студијски програм Дефектологија на докторским студијама можемо закључити да представља повезану и усклађену целину која обухвата јасно дефинисане циљеве, структуру, садржај, методе учења и стицања знања, исходе учења и компетенције студената. Студијски програм докторских студија Дефектологија обухвата активну наставу и израду и одбрану докторске дисертације. У првој и другој години студенти изучавају два обавезна (први и други семестар) и пет изборних предмета (по један у првом и другом, два у трећем и један у четвртом семестру) од укупно 22 понуђена предмета. Обавезни предмети су из подручја методологије научног истраживања и академског писања, док су изборни предмети из ужих научних области за које се студент определи или су у функцији самосталног објављивања научноистраживачких резултата. У петом и шестом семестру обавезе студента обухватају научноистраживачки рад, израду докторске дисертације и одбрану докторске дисертације.

Настава на докторским студијама студијског програма Дефектологија организује се у два основна облика: групна настава (предавања) и појединачна (менторска) настава. Групна настава представља основни облик наставе на докторским студијама и може се изводити из свих предмета за које је број пријављених студената најмање пет. Менторска настава се одржава у виду консултација, када је број уписаних студената за предмет мањи од пет. Обим градива предмета и оптерећење исказано ЕСПБ бодовима не зависе од тога да ли се из предмета држи групна или менторска настава.

Студенту који се уписује на докторске студије Наставно-научно веће, на предлог Већа за специјалистичке и докторске студије и предлог Одељења, после уписа одређује ментора студија, ангажованог на студијском програму, који га усмерава и упућује у научне садржаје које је потребно да савлада и помаже у избору потенцијалног ментора. Студент уз консултације са ментором студија прави избор предмета са уписаног студијског програма. Потенцијални ментор заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације и другим активностима везаним за докторске студије.

Када посматрамо Спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи 50% завршне оцене. На пример, уско стручни, изборни предмет Фундаментална истраживања сметњи и поремећаја слуха који се слуша на докторским студијама студијског програма Дефектологија, конципиран је тако да студенти кроз активност у току предавања (интерактивну наставу) могу остварити 20 поена, практичну наставу 20 поена и семинар 10 поена. На тај начин студенти се подстичу да активно учествују у наставном процесу, прате и критички анализирају савремену литературу, претражују базе података, осмишљавају истраживачке теме, планирају и организују истраживачке активности и сл., што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

Спецификација свих предмета, на студијском програму докторских студија Дефектологија налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна. Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставницима, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни

подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред предавања и вежби (члан 89. Статута Факултета).

План извођења наставе на студијском програму докторских студија Дефектологија усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, 2008, члан 16, став 7). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника који су ангажовани на студијском програму докторских студија Дефектологија Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Шеф катедре, односно Управник одељења је дужан да обави разговор са наставником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, Продекан за наставу и Шеф катедре, односно Управник одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове

активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3). Додатно, Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022) у члану 33 прописује да у реализацији студијских програма докторских студија Дефектологија, могу учествовати наставници који испуњавају критеријуме предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19). Наставу на докторским студијама може да изводи наставник који је у претходних 10 година остварио најмање 12 бодова за радове категорије: М11, М12, М13, М14, М21, М22, М23, М24, М31, М32, М33, М34 и М51. Ментор за изтраду докторске дисертације се одређује из реда наставника из научне области из које се ради докторска дисертација, а на основу Правилника о станадардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ментор за израду докторске дисертације може бити наставник који је у претходних 10 година остварио најмање 24 бода, и то: 1) најмање 4 бода за рад са листа SSCI, SCI, ERIH, HEINONLINE, EconLit или у часопису категорије М24 и 2) најмање 20 бодова за радове категорије М11, М12, М13, М14, М21, М22, М23, М24, М31, М32, М33, М34, и М51 при чему радови категорије М31, М32, М33 и М34 доносе највише 20% потребних бодова.

Факултет у оквиру годишњег извештаја о раду документује активности које се односе на стицање стручних компетенција наставника. Кроз годишњи извештај о раду су приказани подаци о објављеним публикацијама, учешћу на конференцијама, програмима едукације, националним и међународним пројектима и слично. Наставници континуирано унапређују своје активне компетенције и педагошко искуство и то примарно кроз ангажовање на националним и међународним научним и стручним пројектима, учешће на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству (конференције, трибине, округли столови), сарадњу са наставним базама, учешће у програмима едукације и објављивање публикација.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	− Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); − Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); − Информације о студијском програму докторских студија Дефектологија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); − Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника (+++); − Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (+++);
Слабости:	− Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); − План рада није јасно истакнут на званичној страници Факултета (++);

	– Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Унапређење начина анкетирања студената о оцени квалитета наставног процеса (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	– Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу:
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;
- Рационалније коришћење научноистраживачке инфраструктуре у извођењу наставе.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника на докторским студијама студијског програма Дефектологија у потпуности се осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.
На докторским студијама, студијског програма Дефектологија наставу обавља 44 наставника, задужених за 29 наставних предмета, од којих је седам обавезних и 22 изборна. Од укупног броја наставника, један је ангажован са 70,0% радног времена и један се налази у доунском радном односу. Број наставника ангажованих на докторским студијама, студијског програма Дефектологија довољан је да покрије укупан број часова наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника који изводе наставу на студијском програму Дефектологија усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Правилником о начину и поступку стицања звана и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду”, бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник Универзитета у Београду” бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24). Осим наведених кључних докумената, поштују се: Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС”, бр. 159 /2020, 14/2023) и Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС”, број 80/2024).

Прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника који су ангажовани на студијском програму докторских студија Дефектологија утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора.

Поступак избора наставника је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко звање. Конкурс се објављује путем публикације „Послови“, Националне службе запошљавања, дајући кандидатима могућност да се у законском року од 15 дана пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка звања

су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату.

Транспарентност описаног поступка избора наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија на Факултету обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[38] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа научних области наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија систематски се оцењује и прати се у оквиру годишњег извештаја који наставници подносе Одељењу. На годишњем нивоу се кроз наведене извештаје прати број и врста објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Додатно, евалуација рада наставника, врши се и процедурама за избор и реизбор које се, за наставничка звања обављају на пет година. Вредновање педагошких способности наставника обавља се кроз редовно анкетирање студената. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику, и узимају се у обзир при избору и реизбору.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[39] на сајту библиотеке Факултета[40].

Потврда квалитета наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи). На Универзитету у Београду наставници су ангажовани на Географском факултету, Факултету политичких наука, као и на Високој здравственој школи струковних студија у Београду. Додатно, потврда квалитета се огледа и у реализовању предавања по позиву на другим факултетима.

Политика квалитетне селекције младих кадрова на докторским студијама студијског програма Дефектологија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану докторских дисертација. Кроз Студијски програм докторских студија Дефектологија и Програм развоја научноистраживачког подмлатка, врши се селекција младих кадрова, а њиховим укључивањем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Политика квалитетне селекције младих кадрова се огледа и кроз укључивања стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (НИТРА) у реализацију научних пројеката, али и учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и

[38] https://www.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2024/10/VNODHN_kalendar_sednica_2024-25.pdf

[39] Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

[40] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета. Наставници се као ментори студија ангажују са студентима докторских студија на активностима публиковања радова, који су у функцији израде студијског истраживачког рада, дефинисања предлога тема докторске дисертације, израде пројеката докторске дисертације и овладавања вештинама писања научних радова.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија кроз делимично или потпуно финансирање: научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама, учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству и обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима. У финансијском планом за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл. Наставници докторских студија, студијског програма Дефектологија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Факултет је организатор међународних и националних научних конференција те на тај начин стимулише наставнике на усавршавање.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. Наставници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање; држе јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници пружају саветодавно-консултантске услуге. Наставници узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства здравља, Министарства правде и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Сарадња се одвија и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције, као и са Заводом за унапређивање образовања и васпитања.

Сагласно Закону о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025), Статуту Универзитета у Београду (Гласник Универзитета у Београду, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника („*Гласник Универзитета у Београду",* бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једаним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа

Предности:	– Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); – Подаци о наставном и научном статусу наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија доступни су јавно на сајту Факултета (++); – Поступак избора наставника је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); – Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија (++); – Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); – Мишљење студената о педагошком раду наставника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника (++); – Наставници који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	– Несразмеран однос броја наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника који изводе наставу на докторским студијама студијског програма Дефектологија, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); – Недовољна „продукција“ наставника, мерена бројем радова са SCI, SSCI индексацијом и цитираношћу (+++).
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника (++); – Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++);

	– Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:
– Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе; – Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима. – Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника на домаћим и иностраним научним скуповима; – Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи на студијском програму докторских студија – Дефектологија (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на студијском програму докторских студија – Дефектологија

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[41] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду[42]. Факултет издаје и Информатор – водич за упис на докторске академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online*.

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о докторским студијама (2022) (Прилог 8.1.а) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022) (Прилог 8.1.б). Овим Правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре).

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих модула студијског програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета[43]. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019) и др.

Промоција Факултета врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу se пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu , *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

[41] https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

[42] https://www.bg.ac.rs/upis/

[43] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/defektologija.html

.

При селекцији кандидата за упис у прву годину докторских академских студија вреднују се општа просечна оцена (и ОАС и МАС), дужина студирања у месецима, и радови објављени током две године које претходе дану пријаве на конкурс, уколико је кандидат једини аутор или међу прва три потписана аутора.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[44], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета који су доступни на сајту Факултета дефинисана је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[45], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан

- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације

- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго.

- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

[44] http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html

[45] http://www.fasper.bg.ac.rs/

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање присутности и ангажовања студената на часу, полагање колоквијума и израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом студијског програма Дефектологија.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената) На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на седници Већа одељења и Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа	
Предности:	– Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++);

	– Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); – Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на докторским академским студијама на студијском програму Дефектологија (++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Дефектологија (++); – Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима на докторским академским студијама на студијском програму Дефектологија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено је организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++);
Слабости:	– Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на ДАС на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); – Критеријуми наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); – Недостатак детаљније анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); – Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); – Формирање Алумни организације (+++);

	– У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстиче укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на ДАС Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Дефектологија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивасати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;

- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) по годинама студија.

Прилог 8.1.а Правилник о докторским студијама

Прилог 8.1.б Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове.

Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета.

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа	
Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија 3,37 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++);

	– Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Дефектологија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10. 1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[46], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет[47]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[48]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.

Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе

[46] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

[47] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

[48] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[49], с*тручне службе*[50] и *факултетски центри*[51]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на

[49] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[50] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[51] https://www.fasper.bg.ac.rs/

Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.
Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа	
Предности:	– Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе

	јединице (+++) – Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). – Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); – Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) – Именовање продекана за финансије (+++) – Квалитет рада продекана за науку (+++) – Активност Студентског парламента и представника студената (++) – Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	– Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++) – Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље, уз доминантну комуникацију засновану на оптужбама и претњама уместо на решавању проблема (+++) – Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++) – Финансијска нестабилност и проблелми у комуникацији отежавају решавање организационих и радних задатака (+++) – Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++) – Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља у односу на претходне године (++) – Комисија за унапређење квалитета није била у могућности да благовремено спроведе анкету у популацији студената докторских студија
Могућности:	– Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз развој мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++) – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++) – Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++)

	– Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство.(+++) – Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++) – Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност.(+++) – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама. (+++) – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++)
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+++) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Инертност управљачких структура у спровођењу мера за решавање уочених проблема може продубити конфронтације и негативно утицати на радну климу. (+++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.5. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:
– Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима. – Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем. – Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу. – Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима. – Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени. – Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.

- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим предсавницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих**.**

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.2. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на докторским академским студија у оквиру студијског програма *Дефектологија (Табела 11.1)*. Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса. Поред тога, докторандима су доступне наставно-научне и наставно-стручне базе Факултета (Табела 11.3) за студијско-истраживачки рад.
Наставници и сарадници на студијском програму *Дефектологија* имају на располагању пет кабинета, који служе за припрему наставе, индивидуални и тимски рад, консултације са студентима, реализацију испитних активности и друге професионалне обавезе.

Студентима је на располагању библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује.

Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.

Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Високошколска установа обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење.

Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

11.2. SWOT анализа	
Предности:	− Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); − Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); − Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); − У циљу обезбеђивања приступачности простора и опреме особама са инвалидитетом, у приземљу Факултета израђене су рампе за кретање корисника инвалидских колица, као и прилагођен тоалет (+); − Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	− Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	− Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); − Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	− Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); − Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништвувисокошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у Комисијама) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих

студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++). – Тешкоће које се јављају приликом контактирања дипломираних студената (++).
Могућности:	– Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++);
Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++).

	– Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Више пажње посветити мишљењу дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.а Позив на састанак

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове Комисије поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г). а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;

- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђења квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4a) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4b). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, у складу са процедуром описаном у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, 13/19 и 78/24) . Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету, у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1a) треба да доприносе ефикаснијој размени информација о квалитету студијских програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2), реализује се најмање једном у три године, на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[52] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[53]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће факултета имају могућности да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

14.2. SWOT анализа

[52] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

[53] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). – Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима (+++).
Опасности:	– Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

– На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;

– Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;

– Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;

– Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.1.а. Одлука о именовању чланова Савета послодаваца

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничко истраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

15.1. Опис стања

Акредитација Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију као научноистраживачка установа (од школске 2009-2010), обезбеђује услове за реализацију докторских академских студија, а Факултет је у претходном периоду три пута акредитован за извођење студијских програма докторских студија Логопедије, Специјалне едукације и рехабилитације и Дефектологије (2009); а Логопедије, Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју и Дефектологије (2015 и 2021).

Сва три акредитована програма докторских академских студија имају општи циљ да кроз оригиналан научни рад квалификују младе истраживаче за даљу истраживачку каријеру у академским и научним институцијама. Студијски програми докторских студија се изводе према научно утемељеном наставном плану и у потпуности су усклађени са стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија.

Одлука о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) Дефектологија из 2021. године била је под бројем: 612-00-00586/2020-03 од 06.09.2021. године. Студијски програм Дефектологија на ДАС одобрен је за 15 (петнаест) студената.

Студијски програм докторских студија Дефектологија траје три године или шест семестара (180 ЕСПБ). У првој и другој години студенти изучавају два обавезна (први и други семестар) и пет изборних предмета (по један у првом и другом, два у трећем и један у четвртом семестру) од укупно 22 понуђена предмета. Обавезни предмети су из подручја методологије научног истраживања и академског писања, док су изборни предмети из ужих научних области за које се студент определи или су у функцији самосталног објављивања научноистраживачких резултата. Активну наставу у петом и шестом семестру чини научноистраживачки рад. Завршни део студијског програма докторских студија представља израда и одбрана докторске дисертације. Завршетком студијског програма студент стиче звање доктор дефектолошких наука.

Општи циљ студијског програма докторских студија Дефектологија је стварање квалитетних стручњака и научника у научној области Специјалне едукације и рехабилитације који су усвојили највише етичке и професионалне стандарде.

Специфични циљеви студијског програма су стицање знања и вештина за:

- праћење и критичку анализу савремене литературе из области сметњи и поремећаја вида, моторике, сензомоторике, слуха и поремећаја понашања;
- претраживање база података из научне области Специјалне едукације и рехабилитације и других тангентних научних области;
- осмишљавање и концептуализацију истраживачких тема;
- дефинисање методологије која ће се применити у истраживању;
- писање нацрта истраживачког пројекта;
- планирање и организовање истраживачких активности;
- анализу и извођење закључака на основу примењених статистичких метода;
- писање научних радова;
- приказивање и представљање резултата истраживачких пројеката;
- промовисање и дисеминацију добијених истраживачких резултата,
- осмишљавање начина за имплементацију постигнутих резултата у постојећу праксу;
- популарисање научне области Специјалне едукације и рехабилитације;
- сарадњу на стручним и научним пројектима у земљи и иностранству и
- самокритични однос према резултатима рада, као и потребу за сталним стручним и научним усавршавањем.

Докторске академске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију регулисане су Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1) и Статутом Факултета, (Прилог 15.2). За квалитет докторских студија надлежни су и Продекан за науку, наставници и сарадници Факултета ангаживани на извођењу докрорских студија.

Будући да један факултет може да организује докторску школу кроз обједињавање више студијских програма (или модула), у будућности ће се планирати увођење савремених тенденција у погледу квалитета докторских студија, кроз формирање докторске школе или обједињавање докторских студија факултета у оквиру Универзитета, или у сарадњи са другом високошколском установом што је омогућено Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама које је Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију усвојило на седници одржаној 25. 2. 2020.

Компетентност Факултета за извођење докторских студија показује се на основу броја наставника укључених у научно-истраживачке пројекте, броја радова у међународним часописима, броја одбрањених докторских дисертација, као и на основу остварене сарадње са научним и истраживачким установама у земљи и свету.

На докторским студијама ангажовани су наставници који испуњавају *критеријуме* предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1). Сви наставници су укључени у годишњи пројекат који организује Факултет, а шест њих је ангажовано и у међународним пројектима. У претходном периоду наставници су се укључивали у пројекте из програма основних истраживања из области Друштвених наука, као и у пројекте других научноистраживачких организација из области Медицине, Језика и књижевности, и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања у сарадњи са другим научно-истраживачким установама као што су Институт за криминолошка истраживања, Институт за социолошка

истраживања и Институт за педагошка истраживања. Укљученост у домаће и међународне пројекте различитих области, показује њихову ширину и квалитет научно истраживачког рада.

На докторским академским студијама студијског програма Дефектологија су ангажована 43 наставника. Иако по најновијој акредитацији из 2021. године на студијском програму Дефектологија нема одбрањених докторских дисертација приказујемо укупан број одбрањених дисертација у претходне три године, независно од акредитације. Укупан број одбрањених докторских дисертација на овом студијском програму у периоду 2022-2024. је 10, што је у просеку три годишње. У истом периоду је на основним академским студијама поменутог студијског програма дипломирало 311 студената, што је годишњи просек од 104. Мастер академске студије истог студијског програма завршило је 211 студената, односно у просеку 70 студената. Квалитет рада ментора се обезбеђује тако што је Правилником о докторским студијама регулисано да ментор не може водити више од пет докторанада истовремено.

Факултет, а самим тим и студијски програм Дефектологија, континуирано прати научно напредовање студената и подстиче их да резултате својих истраживања перманентно саопштавају на конференцијама, објављују у научним часописима и презентују јавности, што обезбеђује верификацију научног доприноса кандидата. Један од начина праћења који се користи на овом студијском програму подразумева годишњи извештај ментора студија којим се описује шта је студент током академске године постигао, тачније: колико је испита положио, број категорија објављених радова, на којим научним конференцијама је учествовао као активан или као пасиван учесник, присуство на вебинарима, семинарима и сл.

По завршетку докторских студија на студијском програму Дефектологија студент ће:

- знати да критички анализира и спроводи истраживања у области Специјалне едукације и рехабилитације, са сврхом проширивања и редефинисања постојећих знања;
- умети да решава кључне истраживачке проблеме; објасни и критикује теорије и истраживања и да представи научноистраживачке резултате; да развија нове инструменте и методе;
- бити способан да самостално вреднује научноистраживачке резултате; покаже иновативност, научни и професионални интегритет и преданост развоју науке; дизајнира, анализира и имплементира истраживања са оригиналним и значајним научним доприносом;
- управља интердисциплинарним и мултидисциплинарним пројектима;
- самостално успоставља научну сарадњу на националном и међународном нивоу.

Дакле, стицањем звања доктор дефектолошких наука стичу се следеће компетенције: оспособљеност за бављење научно-истраживачким радом; припремљеност за постдокторска усавршавања у земљи и иностранству и за запошљавање у јавном и приватном сектору. Са докторатом стеченим на студијском програму Дефектологија може се радити у научним, наставним, здравственим, образовно-васпитним установама, као и у установама културе, у државној и локалној управи, штампи, радију и телевизији.

Поштовање принципа добре научне праксе се обезбеђује поштовањем Етичког кодекса, што потврђује Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације, као и Комисија за оцену докторске дисертације.

Ресурси којима Факултет располаже омогућавају организовање и извођење докторских студија студијског програма Дефектологија у оквиру којих докторанди продубљују знања стечена на претходним нивоима студија и развијају различите компетенције које су основе за активно,

ангажовано и компетентно учешће у академској заједници и/или професији којом ће се бавити након студија.

Уписивање студената на студијски програм докторских студија студијског програма Дефектологија реализује се у складу са Законом, а преко заједничког конкурса који расписује Сенат Универзитета у Београду. За извођење докторских студија обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и одобреном броју студената. Посебну подршку у побољшању квалитета наставе представља електронска платформа е-студент и е-наставник јер омогућава интерактивну комуникацију студената са наставницима и менторима.

Менторски систем као подршка студентима докторских студија студијског програма Дефектологија дефинисан је Правилником докторских студија и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама. То подразумева да Наставно-научно веће, на предлог Одељења и Већа за докторске и специјалистичке студије, сваком студенту одређује ментора студија. Ментор студија је наставник ангажован на одговарајућем студијском програму, чији је задатак да усмерава студенте и упућује га у научне садржаје које је потребно да савлада. Ментор студија помаже студенту да направи избор предмета и помаже у избору потенцијалног ментора за израду докторске дисертације. Потенцијални ментор заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације. Након пријаве теме, ментор усмерава и прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче његово учешће у научним пројектима и објављивање радова. Ментор процењује да ли је докторска дисертација достигла одговарајући ниво у погледу обима и квалитета, даје писано мишљење о спроведеном истраживању и постигнутом научном доприносу докторске дисертације. Процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације регулисана је Правилником о докторским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника докторских студија.

Сталним праћењем и подстицањем научно-истраживачког рада (ангажовањем у реализацији домаћих и међународних научно-истраживачких пројеката, види Прилог 6.2.)., оцењује се и активно подстиче научни напредак наставника, чиме и број наставника који испуњавају услове за реализацију наставе на докторским студијама и преузимање улоге ментора из године у годину расте.

Одбрањене докторске дисертације депонују се у библиотеци факултета, као и другим репозиторијумима предвиђеним правилима Универзитета у Београду (репозиторијум одбрањених докторских дисертација Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду). Факултет обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације у складу са правилима о поступку оцене и одбране као правилима провере оригиналности докторских дисертација (Прилог 15.5).

15.2. SWOT анализа	
Предности:	− Мере за обезбеђење квалитета докторских студија студијског програма Дефектологија и процедуре неопходне за одржавање квалитета су јасно дефинисане и добро спроведене (+++); − Постоји блиска сарадња ментора и докторанта (+++); − Сарадња Факултета са већим бројем научних и образовних институција (+++);

	– Компетентност наставника и ментора на докторским студијама (+++).
Слабости:	– Недовољни ресурси савремене истраживачке опреме и простора намењеног студентима докторских студија студијског програма Дефектологија (++); – Недовољна промоција значаја и квалитета докторских студија (++); – Студенти докторских студија нису укључени у научно-истраживачке пројекте (+++); – Мали број наставника и сарадника ангажованих на домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима. (+++)
Могућности:	– Континуирана тежња и жеља студената докторских студија и млађих сарадника да се унапређују у науци (+++); – Набавка савремене истраживачке опреме (++); – Покретање нових пројеката, посебно међународних (++); – Интензивније укључивање младих истраживача на пројекте (+++); – Унапредити поступак едукације у области управљања квалитетом докторских студија (+++). – Формирање докторске школе (++); – Формирање Савета докторских студија у циљу уједначавања квалитета постојећих студијских програма докторских студија (++).
Опасности:	– Опадање квалитета доктората услед опште климе у друштву која не подстиче квалитет (++).

15.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија;
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација;
- Подизати свест о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију;
- Планирати материјална средстава за обезбеђење савремене опреме и литературе као и публиковање у савременим часописима;
- Подстицати студенте докторских студија да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.

Показатељи и прилози за Стандард 15:

Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

Табела 15.3. Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе

Прилог 15.1. Правилник докторских студија

Прилог 15.1.а. Правилник о изменама правилника ДАС

Прилог 15.2. Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.4. Правилник о избору ментора

Прилог 15.5. Поступак израде и одбране докторске дисертације

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ЛОГОПЕДИЈА – ОАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма основних академских студија Логопедија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

1. проф. др Бојан Дучић – наставник
2. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
3. проф. др Милица Ковачевић – наставник
4. проф. др Ивана Арсенић – наставник
5. доц. др Божидар Филиповић- наставник
6. доц. др Слободан Банковић – наставник

7. дипл. правник Александра Ђукнић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
8. Милена Благојевић – студент
9. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) проф. др Милица Глигоровић
2) проф. др Мирјана Ђорђевић
3) проф. др Милосав Адамовић
4) проф. др Бојана Дрљан
5) доц. др Невена Јечменица
6) доц. др Вера Петровић
7) ас. Милена Кордић
8) ас. Милена Дражић
9) ас. Сташа Лалатовић
10) ас. Ивана Обреновић Илић
11) ас. Кристина Ивановић
12) ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Душан Јовић
2) Александра Мучачовић
3) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Студијски програм академских студија Логопедија је акредитован за извођење програма на сва три нивоа студија: основним академским, мастер академским и докторским академским студијама. Основне академске студије студијског програма Логопедија реализују се у трајању од четири године (240 ЕСПБ): Одлука о акредитацији студијског програма Основне академске студије (ОАС) Логопедија (број: 612-00-00540/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм основних академских студија Логопедија одобрен је за 50 (педесет) студената. По завршетку основних академских студија, студент стиче звање дипломирани логопед.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023, 19 од 6. марта 2025.) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019, 1 од 11. јануара 2021, 19 од 5. марта 2021, 51 од 22. јуна 2023, 102 од 17. новембра 2023) утврђени су сви елементи студијскоg програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијскоg програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по годинама, као и курикулуме за сваки предмет.

Студијски програм основних академских студија Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је у целини конципиран тако да језгро струке носи више од 50% ЕСПБ. Студијски програм основних академских студија Логопедија обезбеђује:

- Усвајање знања о феноменологији и етиологији поремећаја говора, језика и комуникације;
- Стицање знања из области превенције, ране детекције и дијагностике говорних и језичких поремећаја;
- Овладавање знањима и вештинама потребним за узимање логопедске анамнезе и доношење логопедског закључка и дијагнозе;
- Развијање способности и вештина потребних за примену савремених метода и процедура у поступку дијагностичке процене;
- Развијање способности за конципирање и израду програма и метода третмана говорних и језичких поремећаја;
- Стицање знања и вештина за примену специфичних метода третмана у процесу хабилитације и рехабилитације особа са поремећајима говорних и језичких функција;
- Овладавање знањима и вештинама за рад у центрима за говорну патологију, центрима за медицинску рехабилитацију, неуролошким одељењима и клиникама, оториноларинголошким клиникама, педијатријским клиникама, домовима здравља, развојним саветовалиштима, установама за ментално здравље и геријатријским установама;
- Овладавање знањима и вештинама за извођење логопедског рада у предшколским установама и основним школама;
- Овладавање знањима и вештинама за рад на детекцији, дијагностици и третману поремећаја вербалне и невербалне комуникације код особа са потребом за посебном подршком;
- Овладавање знањима и вештинама за извођење логопедског рада са вишеструко ометеним особама;
- Овладавање знањима и вештинама за примену и развијање асистивне технологије у раду са особама које имају поремећаје говорних и језичких функција;
- Развијање способности и вештина за тимски рад са стручњацима из додирних научних области;

- Развијање способности за извођење логопедског рада у истраживачким центрима;
- Подстицање стручне и научне радозналости будућих логопеда.

Студијски програм основних академских студија Логопедија обезбеђују стицање кључних компетенција које омогућују даљи професионални развој и континуирано учење као што су: логичко мишљење и резоновање; критичко расуђивање и вредновање; интерперсоналне и социјалне вештине.

Студијски програм основних академских студија Логопедија је усаглашен са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Студијски програм је усклађен са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програми базирају. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику и сараднику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулуму студијског програма основних академских студија Логопедија су доступне на званичној интернет страници Факултета.

Структура и садржај студијског програма основних академских студија Логопедија су усклађени према акредитационим стандардима у погледу односа типова предмета и садрже: академско-општеобразовне (15,42%), теоријско-методолошке (20,83%), научно-стручне (33,54%) и стручно-апликативне (30,21%) предмете.

Студенти имају просечно 663,75 часова активне наставе на години студија која носи 60 ЕСПБ, а просечан недељни фонд часова активне наставе на свим годинама студија је 22 часа. Према томе, просечно радно оптерећење по ЕСПБ боду је око 11 часова, а недељно радно оптерећење носи 2 ЕСПБ бода.

По завршетку студијског програма основних академских студија Логопедија, дипломирани логопед је оспособљен за:

- Превенцију, рану детекцију и препознавање карактеристика говорних и језичких поремећаја;
- Учествовање у адаптацији и изради тест мерних инструмената за процену говорних и језичких способности код деце и одраслих;
- Одређивање облика и тежине говорног и језичког поремећаја, тј. постављање логопедске дијагнозе;
- Диференцирање примарног поремећаја од других, сродних поремећаја;
- Хабилитацију и рехабилитацију деце и одраслих са поремећајима говорних, језичких и комуникацијских способности;
- Коришћење савремене асистивне технологије у раду са овом популацијом;
- Вођење одговарајуће документације.

Дипломирани логопед је оспособљен за рад у центрима за говорну патологију, центрима за медицинску рехабилитацију, посебним центрима и установама за васпитање, образовање и рехабилитацију, домовима здравља, развојним саветовалиштима, школским диспанзерима, болницама, клиникама, институтима, геријатријским установама, предшколским установама, основним школама, приватној пракси и истраживачким центрима.

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у подручју студијског програма основних академских студија Логопедија обезбеђују поуздан и валидан начин контроле стицања знања и обезбеђења компетенција студената за квалитетно и професионално обављање делатности. Праћење и проверавање испуњености циљева програма обезбеђује се анкетирањем дипломираних студената. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) прати квалитет студијског програма, а Комисија за праћење и унапређење наставе (бр. 3/199, од 2024. године) прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету.

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). За Квалитет студијског програма основних академских студија Логопедија одговорно је Одељење за Логопедију и

Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а сваки наставник појединачно одговоран је за квалитет наставног предмета који сачињава структуру студијског програма. На предлог Одељења за Логопедију, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога Студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији. Контролу квалитета студијског програма основних академских студија Логопедије Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију спроводи систематским рецензирањем током сваког циклуса реакредитације. Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Прате се: усклађеност са савременим токовима у струци и науци; степен оптерећености наставника и сарадника и степен оптерећености студената; врши се упоређивање са студијским програмима компатибилних иностраних високошколских установа.
За континуирано праћење студијског програма задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) које између осталог: 1) прате и анализирају студијски програм и квалитет наставе на студијском програму основних академских студија Логопедија; 2) анализирају ефикасност студирања и врше евалуацију стицања ЕСПБ бодова и 3) предлажу мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијског програма. Наведене Комисије у складу са својим надлеженостима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета анализирају прикупљене податке и најмање једном годишње извештавају Наставно-научно веће Факултета о добијеним резултатима и предлажу мере и активности за унапређење студијског програма. Поред овога, Комисије организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, предлажу и контролишу спровођење мера за унапређење квалитета Студијског програма.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студија и студијског програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета (Прилог 4.6.). Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијски програм основних академских студија Логопедија и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећег студијског програма и 2) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области логопедије. У оквиру процеса самовредновања и осигурања квалитета наставе, остварена је и стручна сарадња са Удружењем логопеда Србије, које пружа увид у актуелне професионалне стандарде и потребе праксе. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених основних академских студија студијског програма Логопедија, послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе (Прилог 4.2). На основу анализе резултата примене упитника током претходног циклуса акредитације, утврђено је да је већина процењиваних параметара (уже стручне компетенције, познавање законске регулативе, вештине комуникације и сарадње са родитељима и члановима стручног тима и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма. Извештај и предлог мера су дати у Прилогу 4.2.
У складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у сарадњи са логопедима који су дипломирали у периоду одговарајућег циклуса акредитације, анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег школовања. Евалуација се врши на основу података прикупљених анкетом (Прилог 4.1) и Наставно-научном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за

унапређење квалитета Студијског програма. Имајући у виду да је од уписа студената на Студијски програм који је акредитован у децембру 2021. године прошло две школске године (22/23, 23/24), још увек није могуће спровести евалуацију заснована на анкетирању дипломираних логопеда који су завршили студије у актуелном акредитационом циклусу, па су анкетирани дипломирани студенти који су завршили студије према претходном акредитационом циклусу. На основу анализе резултата примене упитника, утврђено је да је већина процењиваних параметара (општи ниво задовољства стручним знањима, припремљеност за професионалну каријеру, рад у тиму и сарадња, задовољство програмом и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма. Извештај и предлог мера су дати у Прилогу 4.1.

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијског програма основних академских студија Логопедија, кроз оцењивање и праћења исхода учења. На крају сваког семестра студенти попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника. На крају сваке друге, а најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса. На крају сваке друге, најкасније сваке треће школске године попуњавају анкету о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби. По завршетку студија дипломирани студенти студијског програма основних академских студија Логопедија попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења. Подаци о педагошком вредновању рада наставника и сарадника доступни су на личном налогу на апликацији е-запослени, што омогућава увид у студентску процену наставног процеса и евентуално кориговање приступа.
Ове анкете, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) по правилу спроводи на крају сваког семестра, а резултати се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Извештаја о самовредновању и оцењивању студијског смера основних академских студија Логопедија, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.
Осим оцењивања, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијског програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године).
Када Наставно-научно веће одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно она која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијског програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе из реда студената бирају се за период од једне године, с тим да им мандат престаје раније, уколико дође до престанка статуса студента на студијском програму који се остварује на Факултету. Представнике студената у наведеним органима бира Студентски парламент (члан 60. Статута Факултета).

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, акредитовани студијски програм основних академских студија Логопедија је усклађен са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.
Факултет има потписан споразум о сарадњи са: Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Бањој Луци - Факултетом политичких наука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли –

Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; Универзитетом у Словенији (Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija) и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија. Осим са наведеним Универзитетима, Факултет има потписану сарадњу и са иностраним Институтима (Тюменский государственный университет – Институт психологии и педагогики, Тюмень, Российская Федерация и Instituto Politécnico do Porto – Escola Superior de Saúde, Porto, Portugal). Споразум о сарадњи предвиђа усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html).
Студијски програм основних академских студија Логопедија је по својој структури, циљевима и компетенцијама свршених студената у сагласности са савременим међународним студијима из ове области и високошколском едукацијом у области логопедије у земљама у ЕУ, окружењу и шире (*UAB Universitat Autònoma de Barcelona*, Шпанија; *Mediterranean College, Athens*, Грчка; *Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski Fakultet*, Хрватска; *Universita di Bologna*, Италија; *Queen Margaret University, Edinburgh*, Шкотска, Велика Британија; *University of Strathclyde, Glasgow*, Шкотска; *City University of London*, Енглеска, Велика Британија; *University of Reading, Berkshire*, Енглеска, Велика Британија; West Chester University, Pennsylvania, Сједињене Америчке Државе; University of Washington, College of Speech&Hearing sciences, Сједињене Америчке Државе).

Приликом израде курикулума студијског програма основних академских студија Логопедија, поштује се принцип хијерархије. Од усвајања општих знања из базичних научних дисциплина и тангентних научних области, студент се усмерава ка уско специфичним и стручним знањима из области логопедије. Поред тога, сам наставни процес предвиђа активно укључивање студената, подстицање интерактивне наставе и критичког размишљања код студената, подстицање на примену усвојених знања, повезивање са раније стеченим знањима али и конкретним примерима из праксе и решавање постављених проблема. Осим силабусом предвиђене литературе, студентима се нуди могућност (факултативно) да користе изворне текстове и резултате најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КОБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције, мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући стручни рад у овој области.

Студијски програм основних академских студија Логопедија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховим оквирним садржајем. Детаљне информације о структури студијског програма стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.
У циљу приказа усклађености наставних садржаја са очекиваним исходима учења, у Прилозима 4.4.1. и 4.4.2. приложене су табела које обједињује циљеве наставних предмета и исходе учења за студијски програм основних академских студија Логопедија, као начин обрачуна времена потребног за постизање очекиваних исхода учења на примеру једног обавезног предмета. Исходи учења базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита. Информације предиспитним обавезама и броју предиспитних поена доступне су на сајту Факултета, а испитни поени и оцена на електронском студентском сервису (е – студент).
Сваком предмету се одређује број ЕСПБ, тако да је укупно оптерећење студента током године студија максимално 1500 сати рада односно 60 ЕСПБ. Један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива, укључујући и све облике провере знања. Статутом Факултета (члан 90.) дефинисан је број ЕСПБ који одговара укупном ангажовању студената у обиму

40-часовне радне недеље током једне школске године, као и да укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године, нити већи од 900. Годишња оптерећеност студената је 645 часова активне наставе током прве године студија, 660 часова током друге године, 630 часова током треће године и 720 часова током четврте године. Настава се реализује током 30 радних недеља годишње.

Распоредом активне наставе задовољени су критеријуми дефинисани Законом о високом образовању, према којима студент мора имати најмање 20 часова (600 на годишњем нивоу) и не више од 30 часова (900 на годишњем нивоу) активне наставе недељно. На нивоу школске године 50% до 60% су предавања, а остало чине вежбе и други облици активне наставе.
Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари, практична настава, теренска настава, менторска настава, консултације, презентације, пројекти и сл.); 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) добровољног рада у локалној заједници, организованог од стране Универзитета, односно Факултета на пројектима од значаја за локалну заједницу (хуманитарна активност, подршка хендикепираним лицима и сл.); 6) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета.
Број ЕСПБ за сваки предмет Студијског програма исказује у свим релевантним документима везаним за наставни процес (сајт Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/logopedija.html, Информатор, курикулуми предмета).

Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма у складу су са принципима Болоњске декларације. Континуирано се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима. Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената.

У складу са захтевима стандарда, у наставку је дат опис активности учења за један предмет са студијског програма основних академских студија Логопедија, уз приказ расподеле студентског ангажовања у односу на укупну вредност ЕСПБ. На предмету „Поремећаји говора код деце са сензорним оштећењима", који се реализује на трећој години основних академских студија на студијском програму основних академских студија Логопедија, студент стиче 6 ЕСПБ бодова. Предмет има за циљ упознавање студената са савременим приступима у дијагностици и третману поремећаја говора код деце са сензорним оштећењима, као и развијање вештина за примену тест-инструменталних и терапијских метода. Укупан студентски рад за предмет процењен је на 150 сати (један ЕСПБ бод = 25 сати ангажовања), распоређених на следеће активности: наставу коју директно реализује наставно особље (предавања и вежбе), самостално проучавање литературе и припрему семинарског рада, учешће у стручним вежбама и посматрањима, припрему за проверу знања и само полагање испита. Прилог 4.5. садржи табеларни приказ удела сваке од ових активности у укупној структури студентског ангажовања, чиме се обезбеђује транспарентност у планирању оптерећења и усклађеност наставног процеса са исходима учења предвиђеним за овај предмет.
У академској 2024/25. години нису били обезбеђени услови за спровођење анкете о самоперцепцији оптерећења студената, те установа у овом циклусу самовредновања не располаже тим подацима. Недоступност ових резултата идентификована је као једна од слабости у оквиру SWOT анализе.
Део мера за смањивање стопе неуспешности на испитнима је увођење додатних испитних рокова у складу са Законом. На иницијативу Студентског парламента донета је одлука о додатном испитном року (VII рок) у школској 2022/23. години (седница Наставно-научног већа одржана 11.7.2023. године) и додатном испитном року (VII рок) у школској 2023/24. години (седница Наставно-научног

већа одржана 9.7.2024. године). Осим тога, током трајања наставе, на захтев студената организују се додатни термини за консултације.

Студијски програм који се спроводи на нивоу основних академских студија не предвиђа израду дипломског рада.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html). Неки од основних циљева истраживачке активности у оквиру факултетских, универзитетских и међународних пројеката су унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма у складу са савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

4.2. SWOT анализа

Предности:	– Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++); – Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); – Циљеви студијских програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); – Висока усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (+++); – Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); – Радно оптерећење студената, мерено бројем часова и ЕСПБ, равномерно је распоређено током основних академских студија (+++); – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); – Информације о студијским програмима доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	– Имајући у виду да је Студијски програм акредитован у децембру 2021. године, усаглашеност исхода учења са очекиваним компетенцијама базираним на дескрипторима квалификација Студијског програма основних академских студија биће могуће проверити почев од школске 2025/2026 године (+); – План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++); – Анкета о самоперцепцији оптерећења студената није спроведена у посматраном периоду, што онемогућава систематски увид у усклађеност стварног оптерећења са прописаним обимом ангажовања (++); – Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++); – Мање задовољство студената радом стручних служби (++).

Могућности:	– Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++); – Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама студената (++).
Опасности:	– Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++); – Укидање приправничког стажа смањује ниво практичне припремљености дипломаца, што послодавци препознају као значајан недостатак, према подацима из анкета (+++); – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (+).

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијског програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Обезбедити доступност Плана рада на званичном сајту Факултета;
- Иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма;
- Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси сређу дипломирани логопеди.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1 Листа студијског програма основних академских студија Логопедија са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године.
Табела 4.2 Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованог студијског програма основних академских студија Логопедија.
Табела 4.3 Просечно трајање студија у претходне три школске године за студијски програм основних академских студија Логопедија.
Прилог 4.1 Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења
Прилог 4.2 Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца
Прилог 4.3 Одлука о акредитацији
Прилог 4.4.1 Мапирање исхода обавезних предмета на ОАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма

Прилог 4.4.2 Расподела времена за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета
Прилог 4.5 Расподела активности према ЕСПБ
Прилог 4.6 Одлука о именовању чланова Савета послодаваца

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса на основним академским студијама студијског програма Логопедија обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Основне академске студије (у даљем тексту: ОАС) Логопедије представљају студијски програм на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (некадашњем Дефектолошком факултету). Исходи процеса учења на ОАС Логопедија усмерени су на стицање теоријских и практичних знања и вештина из области поремећаја говора, језика и комуникације и рехабилитације особа са поремећајима говорних и језичких функција. У остваривање ових исхода укључени су наставни предмети према следећем распореду: академско-општеобразовни (15,41%), теоријско-методолошки (19,17%), односно научно-стручни (35,21%) и стручно-апликативни (30,21%). Дакле, на студијском програму ОАС Логопедија две трећине наставних предмета припада научно-стручним, односно стручно-апликативним групама. Унутар појединачних студијских предмета реализују се различити начини рада са студентима: предавања, вежбе, семинари, пракса итд. Наведени начини рада присутни су у различитим пропорцијама, с обзиром на улогу студијских предмета у реализацији исхода учења. Тако се, на пример, академско-општеобразовни и теоријско-методолошки предмети базирају на предавањима и вежбама. Овакви начини рада омогућавају студентима шире образовање и развој компетенција, које подразумевају њихову способност за широк приступ у раду са децом и одраслима са поремећајима говора, језика и комуникације. Стручно-апликативни предмети поред предавања у значајној мери се заснивају и на практичном раду и активностима студената. Курикулум ОАС Логопедија у потпуности је усаглашен са постављеним циљевима овог студијског програма. Наставни предмети су распоређени у четири школске године тако да се у свакој години остварује 60 ЕСПБ бодова. Курикулум обухвата 33 обавезна и 24 изборна предмета, који су распоређени у 12 изборних блокова. Број часова активне наставе креће се у распону од 630 до 720 часова годишње. Завршетком основних академских студија остварује се 240 ЕСПБ бодова.

Посебна пажња припада реализацији стручне праксе у склопу студијског програма ОАС Логопедија. Наиме, студенти током четврте године реализују праксу која траје две недеље. Прецизније речено – студенти проводе две радне недеље искључиво на пракси у различитим државним институцијама и током тог периода ослобођени су сваке друге активности (укључујући и израду колоквијума или испита). Реализацијом праксе и практичне наставе студенти се оспособљавају да примене усвојена знања – планирају, програмирају реализују, критички разматрају и решавају проблеме са којима се сусрећу у раду са децом и одраслима са поремећајима говора, језика и комуникације.

Наставни процес на основним академским студијама студијског програма Логопедија остварује се применом *Статута факултета* и *Правилника о упису студената на основне академске студије* (2020). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе на студијском програму и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса и на нормативима попут *Стратегије за обезбеђење квалитета (2025), Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета (2008) и Правилника о обезбеђивању квалитета рада (2008)*. У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, као и стручни органи Факултета – одељења и катедре и Наставно-научно веће.

Квалитет наставног процеса се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

На основним академским студијама студијског програма Логопедија настава на свим предметима, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке студије; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године, време предвођено за одржавање испитних рокова и пријаву испита, време одржавања стручне праксе; време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године. Календар послова је доступан на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2024/20240924_1-Kalendar%20poslova%202024-2025.pdf).

План и распоред наставе и вежби на основним академским студијама студијског програма Логопедија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/OAS/nastava-OAS/Logopedija-2.pdf).

Наставни процес одвија се према плану и програму за сваки предмет за дати студијски програм. На почетку семестра студенти се опредељују за изборне предмете путем анкетирања које спроводи Служба за студентска и наставна питања.

Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима. Сваки наставник на почетку семестра (на првом часу) упознаје студенте са оперативним планом рада на предавањима и вежбама, правима и обавезама студената, датумима полагања колоквијума и свим осталим роковима важним за реализацију програма, са начином оцењивања на предмету, информацијама о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури.

Наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија на свим предметима (обавезним и изборним), карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл., а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус).

На веб-сајту Факултета, у оквиру књига предмета, студенту је доступан садржај обавезне и допунске литературе. У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Додатно се осавремењује и иновира наставни процес и по потреби примењују *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Спецификација свих предмета на основним академским студијама студијског програма Логопедија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/logopedija-tabela-2021.html). Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета).

Када посматрамо спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи и до 50% завршне оцене. На пример, предмет *Аугментативна и алтернативна комуникација* који на трећој години основних студија слушају студенти овог студијског програма, који је уско стручни, предвиђа да студент за активно учешће у току предавања и практичне наставе може да оствари по 5 поена (5 + 5), док колоквијуми носе 45 поена, што чини укупно 55% коначне оцене на предмету. На тај начин студенти се подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења. На истом студијском програму, али на четвртој години студија на предмету *Језички поремећаји код деце*, који је такође уско стручни, предвиђено је да студенти кроз активност у току предавања остваре 10 поена, практичну наставу 20 и колоквијум 10 поена, што чини укупно 40% коначне оцене на предмету, пре усменог испита.

Поступак праћења рада и оцењивања студената представља саставни део програма сваког предмета. Поступак садржи: опис активности која се оцењује, број поена (минимални и максимални) који студент стиче реализацијом сваке активности и коначну оцену у односу на стечени збир поена. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања. Предиспитне обавезе могу обухватити: а) присуство и активност студената на настави (учешће у дискусијама, анализама, решавању задатих проблема и задатака, степен заинтересованости, интеракцију са наставником/сарадником и другим студентима, степен иницијативе у раду и сл.), б) самостални рад студента - семинарски рад, презентација семинарског рада, израда припреме за час, израда пројекта истраживања, реализација истраживања, израда есеја и реферата, учешће у групном раду, иницијатива и кооперативност у групном раду/раду у пару), в) колоквијуме.

План извођења наставе на основним академским студијама студијског програма Логопедија, након разматрања на Одељењу усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена

писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада.

Приликом утврђивања врсте, обима и тежине предиспитних обавеза, наставник их усклађује са: природом и циљевима предмета, бројем ЕСПБ бодова (предвиђеним бројем часова активне наставе и сати самосталног рада). Уколико је на предмету више наставника/сарадника, сваки од њих оцењује тематску област коју обрађује, а коначна оцена се своди сабирањем броја поена. Наставници договарају обим и ниво захтева и у програм предмета уносе критеријуме оцењивања и наводе предиспитне обавезе. Полагање испита организује се непосредно по окончању наставе у испитном року. Наставник је дужан да студентима омогући полагање делова садржаја студијског предмета у току трајања наставе кроз колоквијум/колоквијуме. Сваки наставник дужан је да на почетку семестра студенте упозна са предиспитним обавезама. Студент који је испунио минимум предиспитних обавеза, а није положио део испита или није уопште полагао испит из делова, има право да у испитном року полаже испит у целини. Положени део испита (колоквијум) признаје се приликом полагања испита у целини. Наставник је дужан да на почетку семестра објави оквирно време полагања делова испита. Наставник и сарадник оверавају потписом у индексу да је студент реализовао предиспитне обавезе, уносећи број поена које је студент остварио. Оверавање се може вршити непосредно по реализацији предиспитне обавезе (семинарски рад, самостални рад друге врсте, колоквијум) или на крају семестра. Студент пријављује испит приступом на апликацију е-студент у роковима које утврђује Факултет. На основу добијених пријава, Служба сачињава Записник о полагању испита, а исти преузима наставник/сарадник на датом предмету. Студент не може полагати испит пријављивањем испита испитивачу, тј. испитивач не може у записник уписати студента који је накнадно доставио испитну пријаву. После обављеног испита, наставник/сарадник предаје попуњен записник и пријаве Служби за студентска и наставна питања.

Стручна пракса јесте организовани облик наставног рада од нарочите важности. О њеној реализацији старају се координатор/и стручне праксе, продекан за наставу и студентска питања, и декан. Студент, осим усмених инструкција у вези са реализацијом праксе, од координатора добија задатке и упутства у пре почетка праксе.

Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у оквиру Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину, и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника

- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника ангажованих на свим нивоима студија (поред осталог и наставника и сарадника ангажованих на студијском програму Логопедија), Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Управник одељења за Логопедију је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и шеф катедре утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса на основним академским студијама студијског програма Логопедија се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство. Приликом првог избора у сарадничко звање (сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом), смисао за наставни рад се цени позитивном оценом приступног часа. Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника на основним академским студијама студијског програма Логопедија Факултет подстиче на следећи начин: финансирањем учешћа наставнника и сарадника на различитим врстама едукација, организује научно-стручне скупове, финансира се учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, финансира се објављивање часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздвач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, предавања гостујућих предавача са иностраних високошколских установа и другим начинима.

5.2. SWOT анализа

Предности:	- Информације о терминима и плановима реализације наставе на основним академским студијама студијског програма Логопедија доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); - Настава на основним академским студијама студијског програма Логопедија подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); - Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на ОАС Логопедија (+++);

	- Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (++); - Информације о студијском програму Логопедија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); - Укљученост студената ОАС Логопедије у оцену квалитета наставног процеса (+++); - Резултати анкете студената о квалитету наставног процеса (Прилог 5.1) показују да су студенти уписани по студијском програму који је акредитован 2021/22 године значајно задовољнији квалитетом наставног процеса у односу на студенте ранијих уписних година, што говори у прилог унапређења квалитета наставе и наставног процеса (+++); - Највећи број студената ОАС Логопедије сматра и да укупно ангажовање студената у једној школској години одговара збиру од 60 ЕСПБ бодова (++).
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада није јасно истакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++).
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Оснажити ефикасност студентске службе и увести флексибилнији приступ у раду са студентима (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	– Повремене тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса на ОАС Логопедија и примена корективних мера;
- Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса;

- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода Факултета за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе на ОАС Логопедија и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу;
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе на ОАС Логопедија.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1 Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса
Прилог 5.2 Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе
Прилог 5.3 Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника на основним академским студијама студијског програма логопедија обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, за чији избор у звање се доследно примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

На основним академским студијама, студијског програма Логопедија наставу обавља укупно 32 наставника, задужених за реализацију 33 обавезних и 24 изборна предмета. Од тог броја, 30 наставника је ангажовано са 100% радног времена, док су два наставника ангажована са непуним радним временом, и то по 70% и 20%. Поред наведеног, два наставника су ангажована на допунском раду. На студијском програму ангажовано је и 7 сарадника са 100% радног времена у установи. Наставници са 100% радног времена изводе 90,24% укупног броја часова активне наставе. Просечно оптерећење наставника и сарадника не прелази оквире предвиђене стандардима за акредитацију.

Број наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама, студијског програма Логопедија довољан је да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Од периода последње акредитације, повећан број наставника у звању доцента и ванредног професора показује научни потенцијал, који представља и гаранцију даљег унапређења наставног и научно-истраживачког процеса. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. На студијском програму су ангажовани наставници из области медицинских, педагошких, психолошких, социолошких и филолошких наука, а највише наставника је из области специјалне едукације и рехабилитације и уже научне области поремећаји говора, језика и комуникације у логопедији. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу, што подразумева одговарајуће монографије, уџбенике, прегледне чланке, оригиналне научне и стручне радове и друге стручне публикације. Листа наставника на студијском програму

Логопедија и подаци о њиховим компетенцијама јавно су доступни у књизи наставника и на сајту Факултета.

Услови за избор наставника и сарадника који изводе наставу на студијском програму Логопедија су на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију усклађени са општим законским и подзаконским актима. Квалитет избора наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног конкурса који се објављује путем Националне службе за запошљавање, у публикацији "Послови" са роком за пријављивање од 15 дана. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђује се унапред, јавно се објављују и доступни су оцени шире јавности. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (*Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025*), Правилником о начину и поступку стицана звања и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду („*Гласник Универзитета у Београду*", бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду *(„Гласник Универзитета у Београду" бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24*). Поступак се спроводи стриктно по наведеним документима поштујући све административне и стручне радње. Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС", бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.)
- Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС", број 80 од 4. октобра 2024.)
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.)

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора На одељењу за Логопедију редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама овог студијског програма. Наставници и сарадници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија испуњавају високе критеријуме у педагошком, стручном и научном смислу, те представљају важан чинилац у испуњавању постављених стандарда.

Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења за Логопедију и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Објављивањем конкурса, кандидатима се даје могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Наставници и сарадници се бирају за уже научне области уз уважавање основног принципа оптерећења наставника.

Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на

разматрање и коначно изјашњавање о кандидату. Редовне професоре промовише Сенат, по коначности одлуке о избору у звање. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија је на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђена кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[54] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Евалуација рада наставника и сарадника, поред процедура за избор и реизбор које се обављају периодично на једну (за звање сарадник у настави) три (за звање асистент и асистент са докторатом), односно пет година (за наставничко звање), спроводи се редовно на крају сваке академске године. Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника на студијском програму Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију систематски се оцењује и прати у оквиру годишњег извештаја који наставници и сарадници подносе управнику одељења. Сваке године прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова наставника и сарадника, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Управник одељења подноси извештаје о научноистраживачком и наставном раду наставника и сарадника продеканима. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Поменути извештаји саставни су део Годишњег извештаја о раду факултета, а ажурирају се и подаци о напредовању запослених у звањима и њиховој научноистраживачкој продукцији на сајту факултета.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[55] на сајту библиотеке Факултета[56]. Факултет је организатор више међународних и националних научних конференција и научно-стручних скупова и на тај начин непосредно стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

Вредновање педагошких способности наставника и сарадника обавља се кроз редовно анкетирање студената обухвата и питања, поред осталих, која се односе на ниво професионалног и педагошког односа наставног особља током наставног процеса. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику и сараднику појединачно, како би наставници и сарадници анализирали свој рад и предузимали мере на побољшању истог. Резултати анкета се узимају у обзир при реизбору и избору наставника и сарадника.

Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану мастер радова и докторских дисертација, ангажовање наставника на вишим нивоима студија и у различитим едукативним програмима за младе научнике и сараднике.

Потврда квалитета наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи и иностранству (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет; Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи). Сталан је задатак, управе и свих наставника, обезбеђење квалитетног сарадничког

54 http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

55 Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

56 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

кадра од кога ће се стварати наставнички кадар. Политика квалитетне селекције младих кадрова на основним академским студијама студијског програма Логопедија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

На студијском програму Логопедија, кадар чине наставници и сарадници са богатим наставничким и истраживачким искуством. Међутим, полазећи од чињенице, да образовну институцију чини првенствено квалитетан кадар, Факултет је усмерен на подстицање усавршавања наставника и сарадника. Наставници и сарадници који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија се перманентно усавршавају уз помоћ подршке Факултета кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података и библиотечким фондовима.

Наставници основних академсих студија, студијског програма Логопедија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Број наставника и сарадника који су ангажовани у националним и међународним струковним удружењима, експертским групама и сличним организацијама је повећан у односу на период претходне акредитације, што се свакако сматра унапређењем квалитета. У финансијском плану за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет наставницима и сарадницима одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, писања уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних тимова предшколских и школских установа; одржавају јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са различитим центрима за децу са сметњама и поремећајима, врше обуке логопеда и дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију пружају саветодавно-консултантске услуге, као и услуге процене говорних, језичких и комуникацијских способности код деце и одраслих са различитим типовима сметњи и поремећаја. Наставници и сарадници који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација и Министарства здравља.

Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби се понашају професионално и имају коректан однос према студентима. Сагласно Закону о високом образовању („*Службени гласник РС",* бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Статуту Факултета *(„Гласник Универзитета у Београду"*, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду

о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника („*Гласник Универзитета у Београду",* бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, посебно се вреднују педагошке способности.

Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање. Приликом првог избора у сарадничко звање (сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом), смисао за наставни рад се цени позитивном оценом приступног часа. Оцену приступног часа врши Комисија за писање реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање сарадника. У поновљеном избору у звање асистента и асистента са докторатом, смисао за наставни рад подразумева позитивну оцену педагошког рада добијену у студентској анкети, којом се доказује испуњавање стандарда рада у процесу практичне наставе, где се, поред претходно наведених оцењује и професионални однос сарадника и студената: континуирано и доследно предложеном распореду извођење часова практичне наставе итд.

7.2. SWOT анализа

Предности:	− Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења за Логопедију – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); − Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника Факултета који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, доступни су јавно на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (++); − Поступак избора наставника и сарадника усаглашен је са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); − Усвојен је и спроводи се поступак приступног предавања и оцењивања предавања за сваког новог наставника и сарадника (++) − Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија (++); − Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); − Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); − Планом учешћа на скуповима и планом научноистраживачке делатности подстиче се наставни кадар на перманентно усавршавање (+) − Наставници и сарадници који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну

	едукацију и рехабилитацију, остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (++).
Слабости:	- Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка који изводе наставу на основним академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију ограничена је рационализацијом трошкова и уредбама државе (+++); - Вишегодишње ограничење запошљавања које се финансира из буџета државе (+++); - Недовољан наставнички и сарадднички подмладак (+++); - Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); - Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); - Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). - Непотпуна јавност – на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника који изводе наставу и вежбе, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); - Вреднује се повезаност рада наставног кадра у процесу образовања са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота (++)
Могућности:	– Кадар на тржишту који треба да се ангажује (+); – Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а у којем учешће узимају наставници и сарадници (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника (++);
Опасности:	– Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); – Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање

	улажу и аутори и Факултет, а које противправно умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.
- Додатна подршка и подстицај за укључивање наставника и сарадника у педагошке, научноистраживачке и стручне активности.
- Рад на укључивању већег броја наставника и сарадника у европске програме мобилности.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Табела 7.2 Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Прилог 7.1 Правилник о избору наставника
Прилог 7.1а Правилник о избору сарадника
Прилог 7.2 Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на основне академске студије студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html) тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (https://www.bg.ac.rs/upis/). Факултет издаје и Информатор – водич за упис на основне академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online*. За заинтересоване кандидате организује се припремна настава за полагање пријемног испита, а обезбеђена је и збирка решених задатака са претходних пријемних испита.

Конкурс за упис студената на студијски програм Логопедија и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о упису студената на основне академске студије (2020) (Прилог 8.1.). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре) за студијски програм Логопедија. Ове Водиче добијају и сви студенти основних академских студија, приликом уписа нове студијске године.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих студијских програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/logopedija.html). Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на свим нивоима студија:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019) и др.

Промоција Факултета и студијског програма Логопедија врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu, *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При упису кандидата на основне академске студије студијског програма Логопедија вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Као резултат у претходном школовању узима се збир просечних оцена у сваком разреду средње школе помножен са два. По овом основу кандидат може стећи најмање 16, а највише 40 бодова. На пријемном испиту кандидат може стећи максимално 60 бодова, што у збиру са резултатима претходног школовања даје максималних 100 бодова.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице (http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html) и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета основних академских студија студијског програма Логопедија који су доступни на сајту Факултета дефинисана је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје

студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета (http://www.fasper.bg.ac.rs) студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студијског програма Логопедија студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан;
- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;
- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;
- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником, предвиђено је да се савладавање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студената студијског програма Логопедија се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма Логопедија.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента (члан 60. Статута Факултета) укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета

наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.	
8.2. SWOT анализа	
Предности:	– Велика заинтересованост кандидата за упис на студијски програм Логопедија на основним академским студијама (+++); – Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје каријере већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); – Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања на основном академским студијама студијског програма Логопедија (+++); – Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); – Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на основним академским студијама на студијском програму Логопедија (++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Логопедија (++); – Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима на основним студијама студијског програма Логопедија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма Логопедија, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++);

	– Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад , у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	– Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на основне академске студије на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); – Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); – Недостатак детаљније анализе метода оцењивања на студијском програму Логопедија (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); – Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); – Формирање Алумни организације (+++); – У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++). – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (++); – Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++);

	– Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на основне академске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Менторски рад студената завршних година студија са бруцошима како би се повећала успешност/ефикасност студирања;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Логопедија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1 Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2 Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3 Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Прилог 8.1 Правилник о упису студената на основне академске студије

Прилог 8.2 Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3 Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Логопедија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[57]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[58].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и

57 https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

58 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.	
9.2. SWOT анализа	
Предности:	− Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); − Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); − Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); − Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); − Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); − Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Логопедија 3,41 (+++).
Слабости:	− Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); − Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); − Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); − Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); − Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); − Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	− Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); − Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); − Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); − Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).

Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2 Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1 Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2 Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3 Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија (са редним бројевима)

Прилог 9.3 Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Логопедија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[59], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1. *Орган управљања* Факултетом је Савет[60]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници

59 Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

60 https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[61]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.

Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[62], *стручне службе*[63] и *факултетски центри*[64]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом

61 https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

62 https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html

63 https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html

64 https://www.fasper.bg.ac.rs/

факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.

Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест

стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени. У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).	
10.2. SWOT анализа	
Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++); − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење (+++); − Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета (+++); − Именовање продекана за финансије (+++); − Квалитет рада продекана за науку (+++); − Активност Студентског парламента и представника студената (++); − Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++).
Слабости:	− Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++); − Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље, уз доминантну комуникацију засновану на оптужбама и претњама уместо на решавању проблема (+++); − Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++); − Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++); − Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља (++).
Могућности:	− Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама студената и запослених (++). − Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++)

	− Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++) − Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство. (+++) − Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++) − Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност (+++) − Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама (+++) − Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++)
Опасности:	− Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++); − Изостанак благовремене реакције управљачких структура у решавању уочених изазова може утицати на појаву несугласица и ослабити радну мотивацију (++).

10.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:

- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.
- Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим предсавницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1 Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица
Прилог 10.1 Шематска организациона структура високошколске установе
Прилог 10.2а Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби
Прилог 10.2б Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на студијском програму Логопедија (Табела 11.1). Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса на свим нивоима студија. Поред тога, део наставе и вежби се спроводи у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3), што додатно проширује капацитете за практичну наставу.

Наставници и сарадници на студијском програму Логопедија имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности. Студентима студијског програма Логопедија на свим нивоима студија на располагању су библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује. Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.

Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Факултет обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење. Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.

Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

11.2. SWOT анализа

Предности:	- Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); - Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); - Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); - У циљу доступности простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе у приземљу Факултета за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет (+); – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	– Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за повећање доступности учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.
- Континуирано праћење функционалности постојеће опреме и њена благовремена оправка или замена.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет студијског програма Логопедија (ОАС),
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета студијског програма Логопедија (ОАС),
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету као и два члана Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија, бира Студентски парламент. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актом. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1).

Учешћем у Комисији за праћење и унапређење квалитета, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти Логопедије (ОАС) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет студијског програма. Имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем и имају активну улогу у доношењу и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма Логопедија (ОАС), наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета.

Перманентна евалуација врши се анкетирањем, чиме је студентима Логопедије (ОАС) омогућено изношење ставова и мишљења о свом студијском програму. Студенти Логопедије имају прилику да буду

укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијског програма на основним академским студијама као и да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе. Представници студената кроз учешће у Комисији за праћење и унапређење наставе учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијског програма и наставног процеса на основним академским студијама Логопедије , што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

13.2. SWOT анализа

Предности:	– Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета (укључујући и квалитет рада на ОАС Логопедија) кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++).
Могућности:	– Основне академске студије Логопедије имају потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања студијског програма Логопедија, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима Логопедије и слично (++);
Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада

	Факултета и студисјког програма Логопедија на основним академским студијама (++). – Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Више пажње посветити мишљењу дипломираних студената Логопедије о предностима и недостацима студијског програма Логопедија приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.а Позив на састанака Комисија за квалитет

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Процес самовредновања Факултета реализује се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и усвојеним стратешким документима: Стратегијом обезбеђења квалитета (Прилог 1.1); Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилником о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б), а принцип јавности се поштује тако што су Извештаји о самовредновању доступни на интернет страници факултета.

За праћење квалитета и унапређење рада задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе које поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г).

Комисије за квалитет укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма, и контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета и студијског програма Логопедија (ОАС);
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма (ОАС);
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше основне академске студије Логопедије;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Увођење електронског анкетирања обезбеђује услове за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената основних академских студија Логопедије, запослених на Факултету, послодаваца и дипломираних студената Логопедије, што омогућава оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма Логопедија.

Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената Логопедије, путем анкетирања послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и дипломираних студената Логопедије. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године) који треба да доприносе ефикаснијој размени информација о компетенцијама дипломираних студената Логопедије, унапређењу постојећег студијског програма основних академских студија Логопедије и добијању информација о потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује (Прилог 14.1а). Анкетирање послодаваца и дипломираних студената Логопедије као обавезни део процеса самовредновања студијског програма (ОАС) реализује се најмање једном у три године на основу Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Анализа анкете о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца дата је у Прилогу 4.2.

Факултет има потписане споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству која се темељи на размени искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада; на развоју нових студијских програма и извођењу заједничких пројеката; на издавању заједничких публикација; на организацији научних и стручних скупова; на размени наставника и студената; на коришћењу библиотечких фондова потписника споразума и др.

Факултет континуирано спроводи поступке обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, врши се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018) који је донео Национални савет за високо образовање на седници

одржаној 25. 2. 2019, у коме се истиче да се самовредновање обавља у поступку припреме за акредитацију студијских програма, као и у периоду између две акредитације, тачније, у четвртој години од акредитације високошколске установе, односно студијских програма, за период од претходне три године.

Комисија за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и студијских програма Извештај о самовредновању подноси Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета.

14.2. SWOT анализа

Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета студијског програма Логопедија (ОАС) у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању студијског програма Логопедија (ОАС) су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – Приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената Логопедије (ОАС) у редовним анкетама (+++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). – Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима Логопедије (+++).
Опасности:	– Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања студијског програма Логопедија (ОАС) и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;

- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената Логопедије (ОАС) о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;

- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;

- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања студоијског програма.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ЛОГОПЕДИЈА – МАС

2022-2024. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма мастер академских студија Логопедија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године);

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

1. проф. др Бојан Дучић - наставник
2. проф. др Фадиљ Еминовић- наставник
3. проф. др Милица Ковачевић- наставник
4. проф. др Ивана Арсенић- наставник
5. доц. др Божидар Филиповић- наставник
6. доц. др Слободан Банковић- наставник

7. дипл. правник Александра Ђукнић - запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
8. Милена Благојевић - студент
9. Сара Милинковић - студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Проф. др Милица Глигоровић
2) Проф. др Мирјана Ђорђевић
3) Проф. др Милосав Адамовић
4) Проф. др Бојана Дрљан
5) Доц. др Невена Јечменица
6) Доц. др Вера Петровић
7) Ас. Милена Кордић
8) Ас. Милена Дражић
9) Ас. Сташа Лалатовић
10) Ас. Ивана Обреновић Илић
11) Ас. Кристина Ивановић
12) Ас. Лидија Буквић

Студентски парламента је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Душан Јовић
2) Александра Мучачовић
3) Уна Ступар

У Извештају су, у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис стања 2. Анализа предности, слабости и могућности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Студијски програм академских студија Логопедија је акредитован за извођење програма на сва три нивоа студија: основним академским, мастер академским и докторским академским студијама. Мастер академске студије студијског програма Логопедија реализују се у трајању од једне године (60 ЕСПБ): Одлука о акредитацији студијског програма Мастер академске студије (МАС) Логопедија (број: 612-00-00539/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм мастер академских студија Логопедија одобрен је за 50 (педесет) студената. По завршетку мастер академских студија, студент стиче звање мастер логопед.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023, 19 од 6. марта 2025.) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019, 1 од 11. јануара 2021, 19 од 5. марта 2021, 51 од 22. јуна 2023, 102 од 17. новембра 2023) утврђени су сви елементи студијског програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијскоg програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по семестрима, као и курикулуме за сваки предмет.

Студијски програм мастер академских студија Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је у целини конципиран тако да језгро струке носи више од 50% ЕСПБ. Циљеви студијског програма мастер академских студија Логопедија усмерени су ка подизању нивоа и стицању додатних академских знања из области поремећаја говора, језика и комуникације, у складу са међународним стандардима. Развој логопедске научне мисли кроз истраживање и образовање логопеда на мастер академским студијама, омогућује надоградњу и продубљивање знања, што ће их оспособљава да се још квалитетније баве детекцијом, превенцијом и дијагностиком говорних и језичких поремећаја, као и хабилитацијом и рехабилитацијом особа са поремећајима говора, језика и комуникације. Мастер академске студије студијског програма Логопедија су конципиране тако да допринесу унапређењу стандарда у области логопедске теорије и праксе. Крајњи циљ је стварање нових путева за развој младих квалитетних стручњака у области логопедије.

Студијски програм мастер академских студија Логопедија је усаглашен са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Студијски програм је усклађен са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програми базирају. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику и сараднику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулуму студијског програма мастер академских студија Логопедија су доступне на званичној интернет страници Факултета.

Структура и садржај студијског програма мастер академских студија Логопедија су усклађени према акредитационим стандардима у погледу односа типова предмета и садрже: теоријско-методолошке (26,67%), научно-стручне (32,50%) и стручно-апликативне (40,83%) предмете.

Годишња оптерећеност студената је 600 часова активне наставе, односно 300 часова по семестру, просечно 20 часова недељно. Настава се организује и изводи по семестрима, током 30 радних недеља годишње, у складу са планом извођења наставе. Према томе, просечно радно оптерећење по ЕСПБ боду је 10 часова, а недељно радно оптерећење носи 2 ЕСПБ бода.

По завршетку студијског програма мастер академских студија Логопедија, мастер логопед је оспособљен за:

- самостални рад у областима превенције, детекције, дијагностике говорних и језичких поремећаја, као и у области хабилитације и рехабилитације особа са поремећајима говора, језика и комуникације;
- поштовање и унапређење начела рада са особама са поремећајима говора, језика и комуникације;
- унапређење процеса детекције, дијагностике и третмана говорних, језичких и комуникацијских поремећаја;
- конципирање и обликовање савремених приступа и метода хабилитације и рехабилитације особа са поремећајима говора, језика и комуникације;
- пружање подршке и унапређивање квалитета живота особа са хроничним облицима говорних и језичких поремећаја;
- самостално пружање додатне помоћи вишеструко ометеној деци са поремећајима у комуникацији;
- праћење и коришћење обавезне и додатне домаће и иностране литературе;
- бављење научно-истраживачким радом;
- састављање и израду документације за клинички логопедски рад.

Поред наведеног, мастер логопед оспособљен је за:

- утврђивање специфичних потреба особа са поремећајима комуникације;
- рад и подизање нивоа рада у здравственим установама у којима се обавља дијагностика и рехабилитација особа са говорним и језичким поремећајима;
- рад и подизање нивоа рада у предшколским установама и основним школама; у посебним установама за образовање, васпитање и рехабилитацију особа са ометеношћу; у струковним организацијама;
- учествовање у одговарајућим научним и стручним пројектима и програмима у области логопедије;

Мастер логопед је, такође, оспособљен за самостални рад са вишеструко ометеном децом, са децом са развојним поремећајима школских вештина, као и за конципирање савремених информационих програма у раду са овом популацијом.

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у подручју студијског програма мастер академских студија Логопедија обезбеђују поуздан и валидан начин контроле стицања знања и обезбеђења компетенција студената за квалитетно и професионално обављање делатности. Праћење и проверавање испуњености циљева програма обезбеђује се анкетирањем дипломираних студената. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) прати квалитет студијског програма, а Комисија за праћење и унапређење наставе (бр. 3/199, од 2024. године) прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету.

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). За Квалитет студијског програма мастер академских студија Логопедија одговорно је Одељење за Логопедију и Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а сваки наставник појединачно одговоран је за квалитет наставног предмета који сачињава структуру студијског програма. На предлог Одељења за Логопедију, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога Студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања

Одлуке о акредитацији. Контролу квалитета студијског програма мастер академских студија Логопедије Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију спроводи систематским рецензирањем током сваког циклуса реакредитације. Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Прате се: усклађеност са савременим токовима у струци и науци; степен оптерећености наставника и сарадника и степен оптерећености студената; врши се упоређивање са студијским програмима компатибилних иностраних високошколских установа.
За континуирано праћење студијског програма задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) које између осталог: 1) прате и анализирају студијски програм и квалитет наставе на студијском програму мастер академских студија Логопедија; 2) анализирају ефикасност студирања и врше евалуацију стицања ЕСПБ бодова и 3) предлажу мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијског програма. Наведене Комисије у складу са својим надлеженостима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета анализирају прикупљене податке и најмање једном годишње извештавају Наставно-научно веће Факултета о добијеним резултатима и предлажу мере и активности за унапређење студијског програма. Поред овога, Комисије организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, предлажу и контролишу спровођење мера за унапређење квалитета Студијског програма.

Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студија и студијског програма, од 2020. године активан је Савет послодаваца Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (члан 58. Статута Факултета). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета (Прилог 4.6.). Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијски програм мастер академских студија Логопедија и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећег студијског програма и 2) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада, у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области логопедије. У оквиру процеса самовредновања и осигурања квалитета наставе, остварена је и стручна сарадња са Удружењем логопеда Србије, које пружа увид у актуелне професионалне стандарде и потребе праксе. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених мастер академских студија студијског програма Логопедија, послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе (Прилог 4.2). На основу анализе резултата примене упитника током претходног циклуса акредитације, утврђено је да је већина процењиваних параметара (уже стручне компетенције, познавање законске регулативе, вештине комуникације и сарадње са родитељима и члановима стручног тима и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма. Извештај и предлог мера су дати у Прилогу 4.2.
У складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у сарадњи са логопедима који су завршили мастер академске студије у периоду одговарајућег циклуса акредитације, анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег школовања. Евалуација се врши на основу података прикупљених анкетом (Прилог 4.1) и Наставно-научном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за унапређење квалитета Студијског програма. На основу анализе резултата примене упитника, утврђено је да је већина процењиваних параметара (општи ниво задовољства стручним знањима, припремљеност за професионалну каријеру, рад у тиму и сарадња, задовољство програмом и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма. Извештај и предлог мера су дати у Прилогу 4.1.

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијског програма мастер академских студија Логопедија, кроз оцењивање и праћења исхода учења. На крају сваког

семестра студенти попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, а на крају године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса и о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби. По завршетку студија студенти студијског програма мастер академских студија Логопедија попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења. Подаци о педагошком вредновању рада наставника и сарадника доступни су на личном налогу на апликацији е-запослени, што омогућава увид у студентску процену наставног процеса и евентуално кориговање приступа.

Ове анкете, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) по правилу спроводи на крају сваког семестра, а резултати се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Извештаја о самовредновању и оцењивању студијског смера мастер академских студија Логопедија, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.

Осим оцењивања, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијског програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године).

Када Наставно-научно веће одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно она која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијског програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе из реда студената бирају се за период од једне године, с тим да им мандат престаје раније, уколико дође до престанка статуса студента на студијском програму који се остварује на Факултету. Представнике студената у наведеним органима бира Студентски парламент (члан 60. Статута Факултета).

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, акредитовани студијски програм мастер академских студија Логопедија је усклађен са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.

Факултет има потписан споразум о сарадњи са: Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Бањој Луци - Факултетом политичких наука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; Универзитетом у Словенији (Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija) и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија. Осим са наведеним Универзитетима, Факултет има потписану сарадњу и са иностраним Институтима (Тюменский государственный университет – Институт психологии и педагогики, Тюмень, Российская Федерация и Instituto Politécnico do Porto – Escola Superior de Saúde, Porto, Portugal). Споразум о сарадњи предвиђа усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html).

Студијски програм мастер академских студија Логопедија је по својој структури, циљевима и компетенцијама свршених студената у сагласности са савременим међународним студијима из ове области и високошколском едукацијом у области логопедије у земљама у ЕУ, окружењу и шире

(Universitat Autònoma de Barcelona, Faculty of Psychology, Барселона, Шпанија - MSc Communication and Language Disorders; Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Загреб, Хрватска; Queen Margaret University, Edinburgh, Шкотска - MSc Speech and Language Therapy; Northeastern University, Bouve College of Health Sciences, Бостон, САД - Speech-Language Pathology MSc; The University of North Carolina (UNC) School of Medicine, Северна Каролина, САД - Speech-Language Pathology MSc; NYU Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development, Њујорк, САД - Communicative Sciences and Disorders, MS; University of Virginia, Curry School of Education and Human Development, Шарлотсвил, САД - M.ED. in Communication Sciences and Disorders; Vanderbilt University School of Medicine, Нешвил, САД - Speech-Language Pathology, MSc; University of Florida, College of Public Health and Health Proffesionals, Гејнсвил, САД - Communication Sciences and Disorders, MSc; City University London, Лондон, Велика Британија - Speech and Language Therapy, MSc; University at Buffalo, College of Arts and Sciences, Буфало, Њујорк, САД - Communicative Disorders and Sciences, MSc; Boston University, Бостон, САД - Speech-Language Pathology, MS; Ithaca College, Њујорк, САД - Speech-Language Pathology, M.S.; Louisiana State University, Health Shreveport, Шривпорт, САД - Master of Communication Disorders; The George Washington University, Columbian College of Arts and Sciences, Вошингтон, САД - Speech-Language Pathology, MSc).

Приликом израде курикулума студијског програма мастер академских студија Логопедија, примењује се принцип специјализације путем продубљивања специфичних знања студената из области за које су се определили избором предмета и методологије научноистраживачког рада. Програмски садржаји почивају на надоградњи знања стеченог током основних студија, чиме се остварује принцип кумулације знања. Настава је осмишљена тако да подстиче активно учешће студената. Посебан акценат ставља се на интерактивни приступ (дискусија, пројектно учење, анализа проблема из праксе и сл.), критичко размишљање и повезивање теоријских знања са практичним примерима. На почетку предавања студенти могу да постављају питања која су у вези са претходним садржајем, током излагања наставника могу да траже додатна објашњења, док је на крају предавања планирано време за дискусију. Циљ је да студенти не само усвоје презентоване садржаје, већ да умеју да их примене. Такође, подстиче се повезивање нових знања са претходно стеченим знањима и искуствима, самосталност у креирању и евалуацији програма подршке особама са говорним, језичким и комуникативним тешкоћама, научноистраживачки приступ у домену тешкоћа у менталном развоју, као и решавање реалних проблема из праксе. Осим силабусом предвиђене литературе, студенти се упућују на коришћење изворних текстова и резултата најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КОБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције и мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући рад у овој области.

Студијски програм мастер академских студија Логопедија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховим оквирним садржајем. Детаљне информације о структури студијског програма стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.
У циљу приказа усклађености наставних садржаја са очекиваним исходима учења, у Прилозима 4.4.1. и 4.4.2. приложене су табела које обједињује циљеве наставних предмета и исходе учења за студијски програм мастер академских студија Логопедија, као начин обрачуна времена потребног за постизање очекиваних исхода учења на примеру примеру два ускостручна предмета из једног изборног блока. Исходи учења базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита. Информације предиспитним обавезама и броју предиспитних поена доступне су на сајту Факултета, а испитни поени и оцена на електронском студентском сервису (е-студент).

Сваком предмету се одређује број ЕСПБ. Један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива, укључујући и све облике провере знања. Статутом Факултета (члан 90.) дефинисан је број ЕСПБ који одговара укупном ангажовању студената у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године, као и да укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године, нити већи од 900. Оптерећеност студената током једне године мастер студија је 750 часова током 30 радних недеља годишње: 300 часова наставе и вежби у првом семестру и 400 часова у другом семестру подељених на 90 часова стручне праксе, по 150 часова за израду студијског истраживачког рада и предмета завршног рада и 60 часова за израду завршног рада. Распоредом активне наставе задовољени су критеријуми дефинисани Законом о високом образовању, према којима студент мора имати најмање 20 часова (600 на годишњем нивоу) и не више од 30 часова (900 на годишњем нивоу) активне наставе недељно. Током првог семестра када се држи настава, 50% су предавања, а остало чине вежбе и други облици активне наставе.

Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари, практична настава, теренска настава, менторска настава, консултације, презентације, пројекти и сл.); 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) добровољног рада у локалној заједници, организованог од стране Универзитета, односно Факултета на пројектима од значаја за локалну заједницу (хуманитарна активност, подршка хендикепираним лицима и сл.); 6) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета.

Број ЕСПБ за сваки предмет Студијског програма исказује у свим релевантним документима везаним за наставни процес (сајт Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/logopedija.html, Информатор, курикулуми предмета).

Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма у складу су са принципима Болоњске декларације. Континуирано се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима. Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената.

У складу са захтевима стандарда, у наставку је приказан опис активности учења и расподеле укупног студентског ангажовања на предметима изборног блока мастер академских студија. На мастер академским студијама студијског програма Логопедија постоји један обавезан предмет – „Методологија научног истраживања са статистиком", који је општенаучног карактера и није специфичан за стручну област логопедије. Имајући то у виду, ради адекватног приказа активности учења специфичних за струку, у овом прилогу су приказана два предмета из истог изборног блока, који се односе на ужу стручну област и између којих студенти бирају један у складу са својим интересовањима и професионалним опредељењима. У питању је изборни блок у оквиру ког студенти могу да се определе за предмет „Дислексија и дисграфија" или „Инструменталне методе и технике у рехабилитацији гласа". Оба предмета носе по 7 ЕСПБ бодова, а активностима учења обухватају комбинацију теоријског и практичног рада (предавања, вежбе, анализа случаја, рад са инструментима, самостално проучавање литературе, припрему и полагање испита). Циљ приказа оба предмета јесте да се илуструје разноврсност наставних приступа и структуре активности у оквиру студијског програма мастер академских студија Логопедија, као и усмереност на развој специфичних компетенција студената у складу са изабраним стручним профилом. Прилог 4.5. садржи табеларни приказ удела сваке од ових активности у укупној структури студентског ангажовања, чиме се обезбеђује транспарентност у планирању оптерећења и усклађеност наставног процеса са исходима учења предвиђеним за овај предмет.

У академској 2024/25. години нису били обезбеђени услови за спровођење анкете о самоперцепцији оптерећења студената, те установа у овом циклусу самовредновања не располаже тим подацима. Недоступност ових резултата идентификована је као једна од слабости у оквиру SWOT анализе.

Тему завршног (мастер) рада на другом нивоу академских студија студент може одабрати из области које су предвиђене студијским програмом мастер академских студија Логопедија. Завршни (мастер) рад полаже се пред, најчешће, трочланом комисијом за одбрану завршног рада, коју чине наставници из исте или сродне научне области из које је одабрана тема рада. Оцена на завршном испиту утврђује се према стандардима који се примењују и за остале испите. Детаљан опис захтева које завршни рад треба да испуни у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања дат је у силабусу завршног рада (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/2020/Knjiga-predmeta-MAS-LOGO.pdf) и Правилнику о мастер академским студијама (бр. 3/56-1, од 2023. године, https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta/fakultet/2023/20230425_1-Pravilnik_o_MAS.pdf), који су доступни на сајту Факултета.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html). Неки од основних циљева истраживачке активности у оквиру факултетских, универзитетских и међународних пројеката су унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма у складу са савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

4.2. SWOT анализа

Предности:	– Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++); – Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (+++); – Циљеви студијских програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); – Висока усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (+++); – Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); – Радно оптерећење студената, мерено бројем часова и ЕСПБ, равномерно је распоређено током мастер академских студија (+++); – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); – Информације о студијским програмима доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	– План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++); – Анкета о самоперцепцији оптерећења студената није спроведена у посматраном периоду, што онемогућава систематски увид у усклађеност стварног оптерећења са прописаним обимом ангажовања (++);

	– Ограничене могућности за извођење практичне наставе и стручне праксе, што потврђују и резултати анкете дипломираних студената (Прилог 4.1) (+++); – Мање задовољство студената радом стручних служби (++).
Могућности:	– Развој Алумни организације, веће укључивање Савета послодаваца, успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Споразуми о сарадњи са другим високошколским установама, пружање услуга наставно-научним и стручним базама, унапређење рада Центра за саветодавни рад Факултета, како би се унапредили услови за извођење практичне наставе (+++); – Стручно усавршавање наставника у области примене савремених технологија у настави (+); – Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама студената (++).
Опасности:	– Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++); – Укидање приправничког стажа смањује ниво практичне припремљености дипломаца, што послодавци препознају као значајан недостатак, према подацима из анкета (+++); – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (+).

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење свршених мастер студената о предностима и недостацима студијског програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Обезбедити доступност Плана рада на званичном сајту Факултета;
- Иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма;
- Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси сређу мастери Логопедије.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1 Листа студијског програма мастер академских студија Логопедија са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године

Табела 4.2 Број и проценат свршених мастер студената (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованог студијског програма мастер академских студија Логопедија.

Табела 4.3 Просечно трајање студија у претходне три школске године за студијски програм мастер академских студија Логопедија

Прилог 4.1 Анализа резултата анкета о мишљењу свршених мастер студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења
Прилог 4.2 Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама мастер студената
Прилог 4.3 Одлука о акредитацији
Прилог 4.4.1 Мапирање исхода обавезних предмета на МАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма
Прилог 4.4.2 Расподела времена за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета
Прилог 4.5 Расподела активности према ЕСПБ
Прилог 4.6. Одлука о именовању чланова Савета послодаваца

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса на мастер академским студијама студијског програма Логопедија обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Мастер академске студије (у даљем тексту: МАС) Логопедије представљају студијски програм на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (некадашњем Дефектолошком факултету). Општи циљ студијског програма мастер академских студија Логопедија је подизање нивоа и стицање додатних академских знања из области поремећаја говора, језика и комуникације. Специфични циљеви студијског програма мастер академских студија Логопедија су: а) виши ниво детекције, превенције и дијагностике говорних и језичких поремећаја, као и хабилитације и рехабилитације деце и одраслих са поремећајима говора, језика и комуникације; б) унапређење знања студената о техникама самосталног истраживачког рада; в) развој логопедске научне мисли кроз истраживање; г) оспособљавање студената за унапређење стандарда у области логопедске теорије и праксе.

У остваривање ових исхода укључени су наставни предмети према следећем распореду: теоријско-методолошки (26,67%), научно-стручни (32,50%) и стручно-апликативни (40,83%). Дакле, на студијском програму МАС Логопедија више од две трећине наставних предмета припада научно-стручним, односно стручно-апликативним групама. Унутар појединачних студијских предмета реализују се различити начини рада са студентима: предавања, вежбе, семинари, пракса итд. Наведени начини рада присутни су у различитим пропорцијама, с обзиром на улогу студијских предмета у реализацији исхода учења. Овакви начини рада омогућавају студентима шире образовање и развој компетенција, које подразумевају њихову способност за широк приступ у раду са децом и одраслима са поремећајима говора, језика и комуникације. Стручно-апликативни предмети поред предавања у значајној мери се заснивају и на практичном раду и активностима студената. Курикулум МАС Логопедија у потпуности је усаглашен са постављеним циљевима овог студијског програма. Наставни предмети су распоређени у оквиру једне школске године, односно два семестра са укупно 60 ЕСПБ бодова, по 30 бодова у оба семестра. Курикулум обухвата 7 предмета – 1 обавезни и 6 изборних предмета (разврстани у три изборна блока са по два предмета, а студент бира један предмет из сваког изборног блока), Стручну праксу, Студијски истраживачки рад, Предмет завршнонг рада и Завршни рад. Сви предмети су једносеместрални. Саставни део студијског програма је стручна пракса у трајању од 90 часова која се реализује у другом семестру. Број часова активне наставе је 750 часова годишње.

Посебна пажња припада реализацији стручне праксе у склопу студијског програма МАС Логопедија. Наиме, студенти током летњег семестра реализују праксу која траје две недеље. Прецизније речено – студенти проводе две радне недеље искључиво на пракси у различитим државним институцијама и током тог периода ослобођени су сваке друге активности (укључујући и израду колоквијума или испита). Реализацијом праксе и практичне наставе студенти се оспособљавају да примене усвојена знања – планирају, програмирају реализују, критички разматрају и решавају проблеме са којима се сусрећу у раду са децом и одраслима са поремећајима говора, језика и комуникације.

Наставу на мастер академским студијама може да реализује наставник који има најмање пет референци, категорија М20, М30, М40 и М50 из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму, у складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма.

Наставни процес на мастер академским студијама студијског програма Логопедија остварује се применом Статута факултета и одговарајућих правилника: Правилник о мастер академским студијама (2023) и Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академским студијама (2018). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе на студијском програму и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса и на нормативима попут *Стратегије за обезбеђење квалитета (2025), Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета (2008) и Правилника о обезбеђивању квалитета рада (2008)*. У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, као и стручни органи Факултета – одељења и катедре и Наставно-научно веће.

Квалитет наставног процеса се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

На мастер академским студијама студијског програма Логопедија настава на свим предметима, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке студије; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године, време предвођено за одржавање испитних рокова и пријаву испита, време одржавања стручне праксе; време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године. Календар послова је доступан на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2024/20240924_1-Kalendar%20poslova%202024-2025.pdf).

План и распоред наставе и вежби на мастер академским студијама студијског програма Логопедија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет

страници Факултета. Распоред наставе за текућу школску годину на МАС Логопедија доступан је на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/MAS/nastava-MAS/Logopedija-MAS-1.pdf).

Наставни процес одвија се према плану и програму за сваки предмет за дати студијски програм. На почетку семестра студенти се опредељују за изборне предмете путем анкетирања које спроводи Служба за студентска и наставна питања.

Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима. Сваки наставник на почетку семестра (на првом часу) упознаје студенте са оперативним планом рада на предавањима и вежбама, правима и обавезама студената, датумима полагања колоквијума и свим осталим роковима важним за реализацију програма, са начином оцењивања на предмету, информацијама о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури.

Наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија на свим предметима (обавезним и изборним), карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл., а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус).

На веб-сајту Факултета, у оквиру књига предмета, студенту је доступан садржај обавезне и допунске литературе. У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Додатно се осавремењује и иновира наставни процес и по потреби примењују *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Спецификација свих предмета на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/logopedija-tabela2021.html). Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета). Такође, студентима МАС студијског програма Логопедија су на интернет страници Факултета доступни и формулари за пријаву теме завршног рада (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230524_1-Formular%20za%20prijavu%20teme%20master%20rada.pdf), за пријаву завршног студијског истраживачког рада (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230515_1-Studijski_istrazivacki_rad.pdf), и предмет мастер рада (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230515_2-Predmet_zavrsnog_rada.pdf).

Када посматрамо спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи и до 50% завршне оцене. На пример, предмет *Примена аугментативне и*

алтернативне комуникације код особа са поремећајима комуникације који могу изабрати студенти овог студијског програма, који је уско стручни, предвиђа да студент за активно учешће у току предавања и практичне наставе може да оствари по 10 поена (10 + 10), док колоквијуми носе 30 поена, што чини укупно 50% коначне оцене на предмету. На тај начин студенти се подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

План извођења наставе на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, након разматрања на Одељењу усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада.

Поступак праћења рада и оцењивања студената представља саставни део програма сваког предмета. Поступак садржи: опис активности која се оцењује, број поена (минимални и максимални) који студент стиче реализацијом сваке активности и коначну оцену у односу на стечени збир поена. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања. Предиспитне обавезе могу обухватити: а) присуство и активност студената на настави (учешће у дискусијама, анализама, решавању задатих проблема и задатака, степен заинтересованости, интеракцију са наставником/сарадником и другим студентима, степен иницијативе у раду и сл.), б) самостални рад студента - семинарски рад, презентација семинарског рада, израда припреме за час, израда пројекта истраживања, реализација истраживања, израда есеја и реферата, учешће у групном раду, иницијатива и кооперативност у групном раду/раду у пару), в) колоквијуме.

Приликом утврђивања врсте, обима и тежине предиспитних обавеза, наставник их усклађује са: природом и циљевима предмета, бројем ЕСПБ бодова (предвиђеним бројем часова активне наставе и сати самосталног рада). Уколико је на предмету више наставника/сарадника, сваки од њих оцењује тематску област коју обрађује, а коначна оцена се своди сабирањем броја поена. Наставници договарају обим и ниво захтева и у програм предмета уносе критеријуме оцењивања и наводе предиспитне обавезе. Полагање испита организује се непосредно по окончању наставе у испитном року. Наставник је дужан да студентима омогући полагање делова садржаја студијског предмета у току трајања наставе кроз колоквијум/колоквијуме. Сваки наставник дужан је да на почетку семестра студенте упозна са предиспитним обавезама. Студент који је испунио минимум предиспитних обавеза, а није положио део испита или није уопште полагао испит из делова, има право да у испитном року полаже испит у целини. Положени део испита (колоквијум) признаје се приликом полагања испита у целини. Наставник је дужан да на почетку семестра објави оквирно време полагања делова испита. Наставник и сарадник оверавају потписом у индексу да је студент реализовао предиспитне обавезе, уносећи број поена које је студент остварио. Оверавање се може вршити непосредно по реализацији предиспитне обавезе (семинарски рад, самостални рад друге врсте, колоквијум) или на крају семестра. Студент пријављује испит приступом на апликацију е-студент у роковима које утврђује Факултет. На основу добијених пријава, Служба сачињава Записник о полагању испита, а исти преузима наставник/сарадник на датом предмету. Студент не може полагати испит пријављивањем испита испитивачу, тј. испитивач не може у записник уписати студента који је накнадно доставио испитну пријаву. После обављеног испита, наставник/сарадник предаје попуњен записник и пријаве Служби за студентска и наставна питања.

Стручна пракса јесте организовани облик наставног рада од нарочите важности. О њеној реализацији старају се координатор/и стручне праксе, продекан за наставу и студентска питања, и декан. Студент,

осим усмених инструкција у вези са реализацијом праксе, од координатора добија задатке и упутства у пре почетка праксе.

Контрола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у оквиру Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину, и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника ангажованих на свим нивоима студија (поред осталог и наставника и сарадника ангажованих на студијском програму Логопедија), Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). Управник одељења за Логопедију је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и шеф катедре утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса на мастер академским студијама студијског програма Логопедија се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство. Приликом првог избора у сарадничко звање (сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом), смисао за наставни рад се цени позитивном оценом приступног часа. Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија Факултет подстиче на

следећи начин: финансирањем учешћа наставнника и сарадника на различитим врстама едукација, организује научно-стручне скупове, финансира се учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, финансира се објављивање часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздвач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, предавања гостујућих предавача са иностраних високошколских установа и другим начинима.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	- Информације о терминима и плановима реализације наставе на мастер академским студијама студијског програма Логопедија доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); - Настава на мастер академским студијама студијског програма Логопедија подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); - Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на МАС Логопедија (+++); - Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (++); - Информације о студијском програму Логопедија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); - Укљученост студената МАС Логопедије у оцену квалитета наставног процеса (+++); - Резултати анкете студената о квалитету наставног процеса (Прилог 5.1) показују да су студенти уписани по студијском програму који је акредитован 2021/22 године значајно задовољнији квалитетом наставног процеса у односу на студенте ранијих уписних година, што говори у прилог унапређења квалитета наставе и наставног процеса (+++); - Највећи број студената МАС Логопедије сматра и да укупно ангажовање студената у једној школској години одговара збиру од 60 ЕСПБ бодова (++).
Слабости:	- Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); - План рада није јасно истакнут на званичној страници Факултета (++); - Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);
Могућности:	- Унапређивање метода наставе (++); - Унапређење ИТ опреме и подршке (++); - Оснажити ефикасност студентске службе и увести флексибилнији приступ у раду са студентима (++);

	- Додатно развијати постојећу базу контаката дипломираних студената ради лакше комуникације (++); - Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	− Повремене тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); − Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); − Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу:
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1 Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса
Прилог 5.2 Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе
Прилог 5.3 Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, за чији избор у звање се доследно примењују

критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

Наставно особље на мастер академским студијама студијског програма Логопедија чини 9 наставника, задужених за реализацију 1 обавезног и 6 изборних предмета. Наставници, њих 8, ангажовани су са 100% радног времена у установи, док је један наставник у непуном радном односу са 70% радног времена у установи. На студијском програму ангажовано је и 3 сарадника са 100% радног времена у установи. Просечно оптерећење наставника и сарадника не прелази оквире предвиђене стандардима за акредитацију.

Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. На студијском програму је ангажовано 5 наставника из области уже научне области Поремећаја говора, језика и комуникације у логопедији, 1 наставник из области филолошких наука, 1 наставник из области медицинских наука и 2 наставника из уже научне области Методологија истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада наставни предмет на коме изводе наставу, што подразумева одговарајуће монографије, уџбенике, прегледне чланке, оригиналне научно-стручне радове и сл.

Број наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама, студијског програма Логопедија је довољан да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Од периода последње акредитације, повећан број наставника у звању доцента и ванредног професора показује научни потенцијал који представља и гаранцију даљег унапређења наставног и научно-истраживачког процеса.

Услови за избор наставника и сарадника који изводе наставу на студијском програму Логопедија су на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију усклађени са општим законским и подзаконским актима. Квалитет избора наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног конкурса који се објављује путем Националне службе за запошљавање, у публикацији ”Послови” са роком за пријављивање од 15 дана. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђује се унапред, јавно се објављују и доступни су оцени шире јавности. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (*Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025*), Правилником о начину и поступку стицана звана и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду („*Гласник Универзитета у Београду*”, бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду *(„Гласник Универзитета у Београд бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24*). Поступак се спроводи стриктно по наведеним документима поштујући све административне и стручне радње. Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС”, бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.)
- Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС”, број 80 од 4. октобра 2024.)
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.)

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и

сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора На одељењу за Логопедију редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама овог студијског програма. Наставници и сарадници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија испуњавају високе критеријуме у педагошком, стручном и научном смислу, те представљају важан чинилац у испуњавању постављених стандарда.

Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења за Логопедију и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Објављивањем конкурса, кандидатима се даје могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Наставници и сарадници се бирају за уже научне области уз уважавање основног принципа оптерећења наставника.

Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање и коначно изјашњавање о кандидату. Редовне професоре промовише Сенат, по коначности одлуке о избору у звање. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија је на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђена кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[65] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Евалуација рада наставника и сарадника, поред процедура за избор и реизбор које се обављају периодично на једну (за звање сарадник у настави) три (за звање асистент и асистент са докторатом), односно пет година (за наставничко звање), спроводи се редовно на крају сваке академске године. Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника на студијском програму Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију систематски се оцењује и прати у оквиру годишњег извештаја који наставници и сарадници подносе управнику одељења. Сваке године прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова наставника и сарадника, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Управник одељења подноси извештаје о научноистраживачком и наставном раду наставника и сарадника продеканима. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Поменути извештаји саставни су део Годишњег извештаја о раду факултета, а ажурирају се и подаци о напредовању запослених у звањима и њиховој научноистраживачкој продукцији на сајту факултета.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију

65 http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[66] на сајту библиотеке Факултета[67]. Факултет је организатор више међународних и националних научних конференција и научно-стручних скупова и на тај начин непосредно стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

Вредновање педагошких способности наставника и сарадника обавља се кроз редовно анкетирање студената обухвата и питања, поред осталих, која се односе на ниво професионалног и педагошког односа наставног особља током наставног процеса. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику и сараднику појединачно, како би наставници и сарадници анализирали свој рад и предузимали мере на побољшању истог. Резултати анкета се узимају у обзир при реизбору и избору наставника и сарадника. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану мастер радова и докторских дисертација, ангажовање наставника на вишим нивоима студија и у различитим едукативним програмима за младе научнике и сараднике.

Потврда квалитета наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи и иностранству (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет; Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

Сталан је задатак, управе и свих наставника, обезбеђење квалитетног сарадничког кадра од кога ће се стварати наставнички кадар. Политика квалитетне селекције младих кадрова на мастер академским студијама студијског програма Логопедија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

На студијском програму Логопедија, кадар чине наставници и сарадници са богатим наставничким и истраживачким искуством. Међутим, полазећи од чињенице, да образовну институцију чини првенствено квалитетан кадар, Факултет је усмерен на подстицање усавршавања наставника и сарадника. Наставници и сарадници који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија се перманентно усавршавају уз помоћ подршке Факултета кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података и библиотечким фондовима.

Наставници мастер академсих студија, студијског програма Логопедија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Број наставника и сарадника који су ангажовани у националним и међународним струковним удружењима, експертским групама и сличним организацијама је повећан у односу на период претходне акредитације, што се свакако сматра унапређењем квалитета.

66 Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

67 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

У финансијском плану за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет наставницима и сарадницима одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, писања уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних тимова предшколских и школских установа; одржавају јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са различитим центрима за децу са сметњама и поремећајима, врше обуке логопеда и дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију пружају саветодавно-консултантске услуге, као и услуге процене говорних, језичких и комуникацијских способности код деце са различитим типовима сметњи и поремећаја. Наставници и сарадници који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација и Министарства здравља.

Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби се понашају професионално и имају коректан однос према студентима. Сагласно Закону о високом образовању („*Службени гласник РС",* бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Статуту Факултета *(„Гласник Универзитета у Београду"*, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника („*Гласник Универзитета у Београду",* бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, посебно се вреднују педагошке способности.

Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање.

Приликом првог избора у сарадничко звање (сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом), смисао за наставни рад се цени позитивном оценом приступног часа. Оцену приступног часа врши Комисија за писање реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање сарадника. У поновљеном избору у звање асистента и асистента са докторатом, смисао за наставни рад подразумева позитивну оцену педагошког рада добијену у студентској анкети, којом се доказује испуњавање стандарда рада у процесу практичне наставе, где се, поред претходно наведених оцењује и професионални однос

сарадника и студената: континуирано и доследно предложеном распореду извођење часова практичне наставе итд.	
7.2. SWOT анализа	
Предности:	- Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења за Логопедију – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); - Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника Факултета који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, доступни су јавно на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (++); - Поступак избора наставника и сарадника усаглашен је са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); - Усвојен је и спроводи се поступак приступног предавања и оцењивања предавања за сваког новог наставника и сарадника (++); - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија (++); - Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); - Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); - Планом учешћа на скуповима и планом научноистраживачке делатности подстиче се наставни кадар на перманентно усавршавање (+); - Наставници и сарадници који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (++).
Слабости:	- Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка који изводе наставу на мастер академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију ограничена је рационализацијом трошкова и уредбама државе (+++); - Вишегодишње ограничење запошљавања које се финансира из буџета државе (+++); - Недовољан наставнички и сарадднички подмладак (+++); - Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); - Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); - Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++);

	- Непотпуна јавност – на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника који изводе наставу и вежбе, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); - Вреднује се повезаност рада наставног кадра у процесу образовања са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота (++).
Могућности:	- Кадар на тржишту који треба да се ангажује (+); - Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а у којем учешће узимају наставници и сарадници (+++); - Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника (++).
Опасности:	- Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); - Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које противправно умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.
- Додатна подршка и подстицај за укључивање наставника и сарадника у педагошке, научноистраживачке и стручне активности.
- Рад на укључивању већег броја наставника и сарадника у европске програме мобилности.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Табела 7.2 Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Прилог 7.1 Правилник о избору наставника
Прилог 7.1а Правилнник о избору сарадника
Прилог 7.2 Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на мастер академске студије студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html) тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (https://www.bg.ac.rs/upis/). Факултет издаје и Информатор – водич за упис на мастер академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.*

Конкурс за упис студената на студијски програм Логопедија мастер академских студија и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о упису студената на мастер академске студије (2018) (Прилог 8.1.). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре) за студијски програм Логопедија.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих студијских програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/logopedija.html). Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на свим нивоима студија:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019);
- Правилник о мастер академским студијама (2023) и др.

Промоција Факултета и студијског програма Логопедија врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu, *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При селекцији кандидата за упис у прву годину мастер академских студија студијског програма Логопедија вреднује се просечна оцена на основним академским студијама и дужина трајања студија. Уколико кандидат полаже пријемни испит, у обзир се узимају и резултати постигнути на њему. Студент

може остварити максимално 100 поена на пријемном испиту, при чему ако је кандидат освојио мање од 51 поен губи право на рангирање, односно губи право на упис.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице (http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html) и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета мастер академских студија студијског програма Логопедија који су доступни на сајту Факултета дефинисана је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета (http://www.fasper.bg.ac.rs) студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници мастер академских студија студијског програма Логопедија студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан;
- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;
- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;
- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником, предвиђено је да се савладавање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студента студијског програма Логопедија се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма Логопедија.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа

Предности:	- Велика заинтересованост кандидата за упис на студијски програм Логопедија мастер академских студија (+++); - Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); - Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); - Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); - Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје каријере већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); - Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); - Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања на мастер академским студијама студијског програма Логопедија (+++); - Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); - Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на мастер академским студијама на студијском програму Логопедија (++); - Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Логопедија (++);

	- Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима на мастер студијама студијског програма Логопедија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); - Релативно висок проценат успешних студената (++); - Висок ниво знања стечених у претходном школовању (основне академске студије студијског програма Логопедија) (+++); - Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма Логопедија, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); - Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); - Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); - Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад , у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	- Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); - У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на основне академске студије на Факултету са Правилницима на Универзитету (++); - Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); - Недостатак детаљније анализе метода оцењивања на студијском програму Логопедија (++); - Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); - Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); - Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	- Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); - Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); - Формирање Алумни организације (+++); - У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); - Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++);

	- Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	- Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); - Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); - Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); - Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на мастер академске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Логопедија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1 Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2 Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3 Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, МАС су једногодишње студије и не постоји упис у другу годину студија.

Прилог 8.1 Правилник о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије

Прилог 8.2 Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3 Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским прорамима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља

библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[68]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност

68 https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[69].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа

Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија 3,22 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++);

69 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	– Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2 Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1 Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2 Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3 Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија (са редним бројевима)

Прилог 9.3 Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Логопедија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1

од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[70], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.
Орган управљања Факултетом је Савет[71]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.
Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[72]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.
Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.
Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.
Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског

70 Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

71 https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

72 https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[73], *стручне службе*[74] и *факултетски центри*[75]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.

Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

---

73 https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html

74 https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html

75 https://www.fasper.bg.ac.rs/

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа

Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++); − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење (+++); − Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++); − Именовање продекана за финансије (+++); − Квалитет рада продекана за науку (+++); − Активност Студентског парламента и представника студената (++); − Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++).
Слабости:	− Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++); − Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++); − Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених (+++); − Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља (++).
Могућности:	− Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама запослених (++);

	− Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++); − Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема (+++); − Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство (+++); − Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++); − Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност (+++); − Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама (+++); − Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++).
Опасности:	− Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++); − Изостанак благовремене реакције управљачких структура у решавању уочених изазова може утицати на појаву несугласица и ослабити радну мотивацију (++).
10.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:	
- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима. - Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем. - Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу. - Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима. - Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени. - Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање. - Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим предсавницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.	
Показатељи и прилози за Стандард 10:	

Табела 10.1 Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица
Прилог 10.1 Шематска организациона структура високошколске установе
Прилог 10.2а Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби
Прилог 10.2б Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на студијском програму Логопедија (Табела 11.1). Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса на свим нивоима студија. Поред тога, део наставе и вежби се спроводи у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3), што додатно проширује капацитете за практичну наставу.

Наставници и сарадници на студијском програму Логопедија имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности. Студентима студијског програма Логопедија на свим нивоима студија на располагању су библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује. Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.

Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Факултет обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење. Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.

Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

11.2. SWOT анализа

Предности:	- Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); - Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); - Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); - У циљу доступности простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе у приземљу Факултета за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет (+); - Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	- Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	- Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); - Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	- Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); - Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за повећање доступности учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања;
- Континуирано праћење функционалности постојеће опреме и њена благовремена оправка или замена.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената МАС Логопедије у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима мастер студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет студијског програма Логопедија (МАС),
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима мастер студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета студијског програма Логопедија (МАС),
- Укључивањем представника мастер студената Логопедије у рад других тела и органа Факултета.

Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету као и два члана Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија бира Студентски парламент. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актом. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1).

Учешћем у Комисији за праћење и унапређење квалитета, као и учешћем у Студентском парламенту, маастер студенти могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет студијског програма Логопедија на мастер академским студијама. Имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем студијског програма Логопедија (МАС) и имају активну улогу у доношењу и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.

Своје мишљење и став мастер студенти Логопедије могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника на свом студијском програму, анкетом о вредновању студијског програма Логопедија (МАС), наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета.

Перманентна евалуација врши се анкетирањем, чиме је мастер студентима Логопедије омогућено изношење ставова и мишљења о свом студијском програму (МАС). Мастер студенти имају прилику да буду укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијског програма Логопедија на мастер академским студијама; као и да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе. Представници масатер студената кроз учешће у Комисији за праћење и унапређење наставе учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијског програма Логопедија и наставног процеса на мастер академским студијама, што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.	
13.2. SWOT анализа	
Предности:	- Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената МАС Логопедија у овај процес (+++); - Студенти МАС Логопедија имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+++); - Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); - Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); - Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета (укључујући и квалитет рада на МАС Логопедија) кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); - Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	- Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); - Студенти МАС Логопедија недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++). - Тешкоће које се јављају приликом контактирања дипломираних студената (++).
Могућности:	- Студијски програм МАС Логопедија има потенцијал за унапређење улоге мастер студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања мастер студената у самовредновању студијског програма, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета,

	развијањем контаката са дипломираним студентима Логопедије и слично (++);
Опасности:	- Недовољно вредновање резултата анкетирања мастер студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++). - Преоптерећеност мастер студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијског програма Логопедија (МАС);
- Више пажње посветити мишљењу дипломираних студената Логопедије о предностима и недостацима студијског програма Логопедија приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.а Позив на састанака Комисија за квалитет

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Процес самовредновања Факултета реализује се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и усвојеним стратешким документима: Стратегијом обезбеђења квалитета (Прилог 1.1); Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилником о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б), а принцип јавности се поштује тако што су Извештаји о самовредновању доступни на интернет страници факултета.

За праћење квалитета и унапређење рада задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе које поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г).

Комисије за квалитет укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма, и контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета и студијског програма Логопедија (МАС);
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма Логопедије (МАС);
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, бивших студената Логопедије и других одговарајућих организација о компетенцијама мастер студената Логопедије који заврше мастер академске студије Логопедије;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Увођење електронског анкетирања обезбеђује услове за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем мастер студената Логопедије, запослених на Факултету, послодаваца и дипломираних студената Логопедије (МАС), што омогућава оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма и високошколске установе.

Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената Логопедије (МАС), путем анкетирања послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и дипломираних студената. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године) који треба да доприносе ефикаснијој размени информација о компетенцијама дипломираних студената Логопедије, унапређењу постојећег студијског програма Логопедије на мастер академским студијама и добијању информација о потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује (Прилог 14.1а). Анкетирање послодаваца и дипломираних студената Логопедије (МАС) као обавезни део процеса самовредновања студијског програма Логопедија (МАС) реализује се најмање једном у три године на основу Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Анализа анкете о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца Логопедије дата је у Прилогу 4.2.

Факултет има потписане споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству која се темељи на размени искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада; на развоју нових студијских програма и извођењу заједничких пројеката; на издавању заједничких публикација; на организацији научних и стручних скупова; на размени наставника и студената; на коришћењу библиотечких фондова потписника споразума и др.

Факултет континуирано спроводи поступке обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, врши се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018) који је донео Национални савет за високо образовање на седници

одржаној 25. 2. 2019, у коме се истиче да се самовредновање обавља у поступку припреме за акредитацију студијских програма, као и у периоду између две акредитације, тачније, у четвртој години од акредитације високошколске установе, односно студијских програма, за период од претходне три године.

Комисија за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и студијских програма Извештај о самовредновању подноси Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета.

14.2. SWOT анализа

Предности:	- Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); - Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима самовредновања студијског програма Логопедије (+++); - Сви подаци о самовредновању студијског програма Логопедија (МАС) су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); - приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	- Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); - Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). - Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	- Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима Логопедије (+++).
Опасности:	- Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања студијског програма Логопедија (МАС) и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;

- Повећати број прилика и модела изјашњавања мастер студената Логопедије о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;

- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;

- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања студијског програма Логопедија (МАС).

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА ЛОГОПЕДИЈА – ДАС

2022-2024. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма докторских академских студија Логопедија спроведено је у складу са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године);

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

1. проф. др Бојан Дучић - наставник
2. проф. др Фадиљ Еминовић- наставник
3. проф. др Милица Ковачевић- наставник
4. проф. др Ивана Арсенић- наставник
5. доц. др Божидар Филиповић- наставник
6. доц. др Слободан Банковић- наставник
7. дипл. правник Александра Ђукнић - запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
8. Милена Благојевић - студент

9. Сара Милинковић - студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Проф. др Милица Глигоровић
2) Проф. др Мирјана Ђорђевић
3) Проф. др Милосав Адамовић
4) Проф. др Бојана Дрљан
5) Доц. др Невена Јечменица
6) Доц. др Вера Петровић
7) Ас. Милена Кордић
8) Ас. Милена Дражић
9) Ас. Сташа Лалатовић
10) Ас. Ивана Обреновић Илић
11) Ас. Кристина Ивановић
12) Ас. Лидија Буквић

Студентски парламента је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

1) Душан Јовић
2) Александра Мучачовић
3) Уна Ступар

У Извештају су, у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис стања 2. Анализа предности, слабости и могућности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Студијски програм академских студија Логопедија је акредитован за извођење програма на сва три нивоа студија: основним академским, мастер академским и докторским академским студијама. Докторске академске студије студијског програма Логопедија реализују се у трајању од три године (180 ЕСПБ): Одлука о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) Логопедија (број: 612-00-00541/8/2020-03 од 14.10.2021. године). Студијски програм докторски академских студија Логопедија одобрен је за 5 (пет) студената. По завршетку докторских академских студија, студент стиче звање *доктор наука-логопедија*.

Законом о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023, 19 од 6. марта 2025.) и Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019, 1 од 11. јануара 2021, 19 од 5. марта 2021, 51 од 22. јуна 2023, 102 од 17. новембра 2023) утврђени су сви елементи студијског програма. Сваки предмет исказан је бројем ЕСПБ бодова, а структура студијскоg програма садржи распоред обавезних и изборних предмета по семестрима, као и курикулуме за сваки предмет.

Студијски програм докторских академских студија Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију је у целини конципиран тако да језгро струке носи више од 50% ЕСПБ. Циљеви студијског програма докторских академских студија Логопедија усмерени су ка оспособљавању студената да након завршетка студија самостално планирају и реализују научна истраживања у области поремећаја говора, језика и комуникације; да обрађују и презентују добијене резултате у складу са највишим научним стандардима; да врше хоризонталну и вертикалну дисеминацију резултата научних истраживања; критички процењују истраживања других аутора; разумеју и у свакодневном истраживачком раду примењују основне принципе рехабилитације засноване на доказима; разумеју и поштују етичке постулате у истраживачком раду засноване на кодексу добре научне праксе, нарочито у области процене и третмана особа са поремећајима говора, језика и комуникације.

Студијски програм докторских академских студија Логопедија је усаглашен са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Студијски програм је усклађен са принципима Болоњске декларације. Спецификација предмета (силабус) је основни документ на коме се програми базирају. Спецификација предмета садржи назив студијског програма и предмета, податке о наставнику, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, опис циља, исхода и садржаја предмета, литературу, број часова наставе и студијског истраживачког рада, методе извођења наставе, оцену знања и опис структуре поена. Детаљне информације о курикулуму студијског програма докторских академских студија Логопедија су доступне на званичној интернет страници Факултета.

Прве две године докторских студија обухватају активну наставу у виду предавања и студијског истраживачког рада. У првој години студент похађа два обавезна и два изборна једносеместрална предмета (по један у сваком семестру), а након положених испита у вредности од најмање 37 ЕСПБ уписује другу годину. У трећем семестру слуша два изборна предмета, а у четвртом је предвиђено објављивање једног научног рада и израда пројекта докторске дисертације. Студент се опредељује за најмање 60% изборних предмета из области поремећаја говора, језика и комуникације. Трећа година обухвата искључиво студијски истраживачки рад, усмерен на израду докторске дисертације у сарадњи са ментором. Сви предмети носе по 15 ЕСПБ. Објављивање рада носи 20 ЕСПБ, израда и одбрана пројекта 10 ЕСПБ, истраживачки рад 40 ЕСПБ, а израда и одбрана дисертације по 10 ЕСПБ. Укупно 90 ЕСПБ односи се на рад на докторској дисертацији, што представља половину укупних ЕСПБ на студијама.

Годишња оптерећеност студената је 600 часова активне наставе у првој и трећој години студија, односно 300 часова у другој години. То одговара просечно 20 часова недељно у првој и трећој, односно 10 часова недељно у другој години, током 30 радних недеља. Просечно радно оптерећење по ЕСПБ боду је 10 часова, а недељно радно оптерећење носи 2 ЕСПБ бода. Настава се изводи у облику предавања, студијског истраживачког рада и других програмом предвиђених облика.

По завршетку студијског програма докторских академских студија Логопедија, доктор наука-логопедија стиче следеће компетенције:

- темељно познавање научне области која је релевантна за израду докторске дисертације,
- адекватан избор и примену различитих метода квалитативних и квантитативних истраживања у изабраној научној области,
- оспособљеност за самостални научни рад у области поремећаја језика, поремећаја говора и поремећаја комуникације,
- способност праћења савремених достигнућа у предметној области,
- стицање вештине коришћења нових информационих технологија у стицању знања из предметне области,
- овладавање вештином презентације добијених научних информација,
- стицање способности писања извештаја, пројектних апликација,
- оспособљеност за примену стечених сазнања у решавању практичних проблема из области рехабилитације особа са поремећајима говора, језика и комуникације
- стиче вештине комуникације са стручњацима других профила у мултидисциплинарном истраживачком тиму.

Свршени студенти Докторских студија треба да имају критички однос према резултатима сопственог истраживања и да усвоје основна начела етичког поступања према особама са поремећајима говора и језика, као и у процесу прикупљања, обраде, складиштења и публиковања научних резултата.
Наставни процес је конципиран тако да подстиче активно укључивање студената, са нагласком на интерактивност, развој критичког мишљења и самосталну примену теоријских знања у контексту научноистраживачког рада — укључујући формулисање хипотеза, дефинисање циљева и осмишљавање истраживачког дизајна на основу релевантних параметара.
Наставници и ментори који учествују у извођењу студијског програма докторских студија испуњавају посебне услове прописане стандардима за акредитацију високошколских установа које је усвојио Национални савет за високо образовање.

Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у подручју студијског програма докторских академских студија Логопедија обезбеђују поуздан и валидан начин контроле стицања знања и обезбеђења компетенција студената за квалитетно и професионално обављање делатности. Праћење и проверавање испуњености циљева програма обезбеђује се анкетирањем дипломираних студената. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) прати квалитет студијског програма, а Комисија за праћење и унапређење наставе (бр. 3/199, од 2024. године) прати и анализира студијски програм и квалитет наставе на Факултету.

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). За Квалитет студијског програма докторских академских студија Логопедија одговорно је Одељење за Логопедију и Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а сваки наставник појединачно одговоран је за квалитет наставног предмета који сачињава структуру студијског програма. На предлог Одељења за Логопедију, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога Студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији. Контролу квалитета студијског програма мастер академских студија Логопедије Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију спроводи систематским рецензирањем током сваког циклуса реакредитације. Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за

спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026 и 2026/2027 годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Прате се: усклађеност са савременим токовима у струци и науци; степен оптерећености наставника и сарадника и степен оптерећености студената; врши се упоређивање са студијским програмима компатибилних иностраних високошколских установа.
За континуирано праћење студијског програма задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) које између осталог: 1) прате и анализирају студијски програм и квалитет наставе на студијском програму докторских академских студија Логопедија; 2) анализирају ефикасност студирања и врше евалуацију стицања ЕСПБ бодова и 3) предлажу мере и активности за унапређење квалитета наставе и реформе студијског програма. Наведене Комисије у складу са својим надлеженостима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета анализирају прикупљене податке и најмање једном годишње извештавају Наставно-научно веће Факултета о добијеним резултатима и предлажу мере и активности за унапређење студијског програма. Поред овога, Комисије организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, предлажу и контролишу спровођење мера за унапређење квалитета Студијског програма.

Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у сарадњи са докторима наука и послодавцима (представницима високошколских установа и института), анализира исходе студирања, стечене компетенције, као и могућности запошљавања и даљег усавршавања свршених студената. На основу прикупљених података, Комисија спроводи евалуацију, подноси извештај Већу за докторске и специјалистичке студије и предлаже мере за унапређење квалитета студијског програма Наставно-научном већу. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених докторских академских студија студијског програма Логопедија, послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе. Међутим, једно од уочених ограничења у реализацији самовредновања односи се на анкетирање послодаваца свршених доктора наука из области логопедије. Наиме, студенти уписани по актуелном, акредитованом програму тренутно су на трећој години студија, док је број доктора наука образованих по претходним програмима веома мали. Већина њих је запослена у сопственим приватним ординацијама, те се у овом контексту јавља сукоб интереса, а део је ангажован у иностранству. Имајући у виду да се на докторске студије уписује у просеку до пет кандидата годишње, број доступних и релевантних испитаника није довољан за валидно спровођење анкетног истраживања у овом домену.
У складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у сарадњи са логопедима који су завршили докторске академске студије у периоду одговарајућег циклуса акредитације, анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег школовања. Евалуација се врши на основу података прикупљених анкетом (Прилог 4.1) и Наставно-научном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за унапређење квалитета Студијског програма. На основу анализе резултата примене упитника, утврђено је да је већина процењиваних параметара (општи ниво задовољства стручним знањима, организацију програма, садржај наставе, методе рада наставника и развијање вештине критичког мишљења и самосталног рада и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма. Извештај и предлог мера су дати у Прилогу 4.1.

Студенти путем електронске анкете активно учествују у осигурању квалитета студијског програма докторских академских студија Логопедија, кроз оцењивање и праћења исхода учења. На крају сваког семестра студенти попуњавају анкету о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, а на крају године попуњавају анкету о квалитету наставног процеса и о квалитету рада органа управљања и рада стручних служби. По завршетку студија студенти студијског програма докторских академских студија Логопедија попуњавају анкету о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења. Подаци

о педагошком вредновању рада наставника и сарадника доступни су на личном налогу на апликацији е-запослени, што омогућава увид у студентску процену наставног процеса и евентуално кориговање приступа.
Ове анкете, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године) по правилу спроводи на крају сваког семестра, а резултати се саопштавају на Наставно-научном већу (Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа „Службени гласник РС“, бр. 13/19). Ови извештаји чине интегрални део Извештаја о самовредновању и оцењивању рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију и Извештаја о самовредновању и оцењивању студијског смера докторских академских студија Логопедија, и део су Стратегије унапређења квалитета студијских програма у оквиру новог циклуса акредитације.
Осим оцењивања, студенти имају могућност да одлучују о важним аспектима студијског програма, кроз учешће у Наставно-научном већу, Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (бр. 3/199, од 2024. године).
Када Наставно-научно веће одлучује о питањима од значаја за студенте, а посебно она која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијског програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе из реда студената бирају се за период од једне године, с тим да им мандат престаје раније, уколико дође до престанка статуса студента на студијском програму који се остварује на Факултету. Представнике студената у наведеним органима бира Студентски парламент (члан 60. Статута Факултета).

У складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, акредитовани студијски програм докторских академских студија Логопедија је усклађен са најмање три програма иностраних високошколских установа, од којих су најмање два из високошколских установа европског образовног простора.
Факултет има потписан споразум о сарадњи са: Универзитетом у Новом Саду – Медицинским факултетом, Нови Сад, Република Србија; Универзитетом у Бањој Луци - Факултетом политичких наука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Источном Сарајеву – Медицинским факултетом Фоча, Фоча, Република Српска, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Тузли – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Тузла, Босна и Херцеговина; Универзитетом у Загребу – Едукацијско-рехабилитацијским факултетом, Република Хрватска; Универзитетом у Словенији (Univerza na Primorskem – Pedagoška fakulteta, Koper, Slovenija) и Универзитетом „Св. Кирил и Методиј“, Филозофским факултетом, Скопје, Република Северна Македонија. Осим са наведеним Универзитетима, Факултет има потписану сарадњу и са иностраним Институтима (Тюменский государственный университет – Институт психологии и педагогики, Тюмень, Российская Федерация и Instituto Politécnico do Porto – Escola Superior de Saúde, Porto, Portugal). Споразум о сарадњи предвиђа усаглашавање услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања у циљу постизања веће мобилности студената и наставног особља (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html).
Студијски програм докторских академских студија Логопедија је по својој структури, циљевима и исходима учења усклађен са савременим међународним токовима образовања у области логопедије и сродних наука. Посебна пажња посвећена је развоју истраживачких компетенција и интердисциплинарном приступу у складу са стандардима водећих светских програма из ове области. Програм је упоредив са докторатима који се реализују на иностраним универзитетима као што су:

- Abo Akademi University (Шведска) – Psychology and Logopedics, PhD,
- University of Tampere (Финска) – Psychology and Logopaedics, PhD,

- University of Nevada, Reno (САД) – Speech and Language Pathology PhD,
- The University of British Columbia (Канада) – PhD in Audiology and Speech-Language Pathology,
- Columbian College of Arts & Sciences, Washington DC (САД) – PhD in Speech, Language and Hearing Sciences,
- Adelphi University, New York (САД) – PhD in Speech-Language Sciences and Disorders,
- The University of Memphis (САД) – PhD in Communication Sciences and Disorders,
- University of California, San Diego (САД) – Language and Communicative Disorders PhD,
- NYU Steinhardt, New York (САД) – PhD in Communicative Sciences and Disorders,
- Valdosta State University, Georgia (САД) – Doctor of Speech-Language Pathology.

Приликом израде курикулума студијског програма докторских академских студија Логопедија, примењен је принцип академског усавршавања и научне специјализације кроз продубљивање знања из одабраних области и оспособљавање за самостално научноистраживачко деловање. Програм се темељи на принципу кумулације и трансфера знања, надограђујући компетенције стечене током основних и мастер студија. Студенти се опредељују за ужу област истраживања кроз изборне предмете и истраживачке активности које чине окосницу друге и треће године студија. Настава је конципирана тако да подстиче критичко мишљење, методолошку прецизност и самосталност у изради истраживачких пројеката. Посебан акценат стављен је на интердисциплинарни приступ, научно аргументовање и активну примену теоријских концепата у решавању истраживачких и практичних питања из области поремећаја говора, језика и комуникације. Кроз интеракцију са наставницима и менторима, студенти формулишу истраживачке проблеме, постављају хипотезе, дефинишу методологију и спроводе истраживања у складу са етичким и научним стандардима. У оквиру наставе и истраживачког рада студенти се подстичу да користе релевантне изворе из домаћих и међународних електронских база података (нпр. КОБСОН, Репозиторијум Факултета и сл.), као и да прате актуелна научна сазнања у области логопедије и сродних дисциплина. Развијањем вештина самосталног истраживања, академског писања, критичке анализе и примене сазнања у научној и стручној пракси, студенти се оспособљавају за водеће улоге у развоју науке, образовања и клиничке логопедске праксе.

Студијски програм мастер академских студија Логопедија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховим оквирним садржајем. Детаљне информације о структури студијског програма стално су доступне на званичној интернет страници Факултета, као и у Информатору – водичу за упис на факултет.

У циљу приказа усклађености наставних садржаја са очекиваним исходима учења, у Прилозима 4.4.1. и 4.4.2. приложене су табела које обједињује циљеве наставних предмета и исходе учења за студијски програм докторских академских студија Логопедија, као начин обрачуна времена потребног за постизање очекиваних исхода учења на примеру два предмета из једног изборног блока. Исходи учења базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита. Информације предиспитним обавезама и броју предиспитних поена доступне су на сајту Факултета, а испитни поени и оцена на електронском студентском сервису (е-студент).

Сваком предмету на докторским академским студијама додељен је број ЕСПБ бодова који одговара укупном ангажовању студената, при чему један ЕСПБ бод вреди 25 сати рада. Укупно годишње оптерећење студента износи 1500 сати, односно 60 ЕСПБ по години студија. Ово укључује све облике рада: активну наставу, самостални рад, истраживачке активности, израду и одбрану научних радова и дисертације, као и провере знања. Настава се реализује у складу са принципом 40-часовне радне недеље током 30 радних недеља годишње. У првој и трећој години студент има по 600 часова активне наставе (предавања, студијски истраживачки рад, менторска подршка), док је у другој години предвиђено 300 часова активне наставе и 150 часова осталих активности, с обзиром на специфичну структуру семестра у којем се реализују истраживачки задаци и припрема докторске дисертације. Распоред наставе у

потпуности је усклађен са критеријумима Закона о високом образовању, према којима студент мора имати најмање 20, а не више од 30 часова активне наставе недељно. Укупно оптерећење студента на докторским студијама састоји се од: активне наставе (предавања, семинари, студијски истраживачки рад, менторска и теренска настава); самосталног истраживачког рада;
писања и објављивања научних радова; јавне одбране пројекта и завршне докторске дисертације; учешћа у научним и стручним конференцијама, радионицама и другим облицима академске размене, у складу с општим актом Факултета.
Број ЕСПБ за сваки предмет Студијског програма исказује у свим релевантним документима везаним за наставни процес (сајт Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/logopedija.html, Информатор, курикулуми предмета).

Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма у складу су са принципима Болоњске декларације. Континуирано се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима. Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената.

У складу са захтевима стандарда, у наставку је приказан опис активности учења и расподеле укупног студентског ангажовања на предметима изборног блока докторских академских студија. На докторским академским студијама студијског програма Логопедија постоје два обавезна предмета – „Методе квантитативних и квалитативних истраживања“ и „Академско писање“ – који имају општенаучни и академски карактер, и нису уско специјализовани за стручну област логопедије. Имајући то у виду, ради адекватног приказа активности учења специфичних за струку, у овом прилогу су представљена два предмета из истог изборног блока, који се односе на ужу стручну област и између којих студенти бирају један у складу са својим научним интересовањима и истраживачком оријентацијом. У питању је изборни блок у оквиру ког студенти могу да се определе за предмет „Развојни језички поремећаји“ или „Стратегије и принципи у третману поремећаја гласа“. Оба предмета носе по 15 ЕСПБ бодова, а структуру учења чини уравнотежена комбинација наставе у организацији наставника, самосталног рада и истраживачког пројекта. Ови предмети подразумевају активно учешће студената кроз анализу литературе, припрему семинарских радова, дизајнирање и спровођење истраживања, као и проверу знања кроз писмени испит и усмену одбрану пројекта. Укупан ангажман студената износи 375 сати по предмету, што одговара стандардној вредности од 15 ЕСПБ бодова. Циљ приказа оба предмета јесте да се илуструје разноврсност наставних приступа и структура активности на докторским студијама логопедије, као и усмереност на развој напредних истраживачких, аналитичких и академских компетенција студената у складу са њиховим професионалним и научним профилом. Прилог 4.5. садржи табеларни приказ удела сваке од ових активности у укупној структури студентског ангажовања, чиме се обезбеђује транспарентност у планирању оптерећења и усклађеност наставног процеса са исходима учења предвиђеним за овај предмет.
У академској 2024/25. години нису били обезбеђени услови за спровођење анкете о самоперцепцији оптерећења студената, те установа у овом циклусу самовредновања не располаже тим подацима. Недоступност ових резултата идентификована је као једна од слабости у оквиру SWOT анализе.

Докторска дисертација је самостални оригинални научни рад студента докторских студија. Курикулумом су ближе одређени захтеви везани за припрему докторске дисертације, док је општим актом Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију одређен поступак њене пријаве, израде и одбране. Израда и одбрана докторске дисертације носи 30 ЕСПБ бодова.
Облик и садржај докторске дисертације прописани су упутством Сената Универзитета (Упутство о

облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду), доступним на сајту Универзитета. Осим тога, поступак припреме и услови за одбрану докторске дисертације, критеријуми оцењивања, заштита резултата истраживања, као и друга питања од значаја за докторске студије на Факултету регулисани су Правилником о докторским студијама Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехаблитацију (бр. 3/107, од 05.09.2022. године https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta/fakultet/2022/20221121_1-Pravilnik-izmene-DAS.pdf), који су доступни на сајту Факултета. Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука (https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html). Неки од основних циљева истраживачке активности у оквиру факултетских, универзитетских и међународних пројеката су унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма у складу са савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

4.2. SWOT анализа	
Предности:	− Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++); − Методе наставе су усклађене са исходима учења (+++); − Циљеви студијских програма су јасно дефинисани и усклађени са исходима учења (+++); − Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења (+++); − Висока усаглашеност студијског програма са програмима сродних факултета из европског образовног простора и иностранства (+++) − Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова усклађено је са достизањем потребних исхода учења (+++); − Радно оптерећење студената, мерено бројем часова и ЕСПБ, равномерно је распоређено током докторских академских студија (+++); − Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+++); − У односу на претходни акредитациони циклус, унапређене су могућности за учешће у истраживањима (+++); − Информације о студијским програмима доступне су на званичној интернет страници Факултета (++).
Слабости:	− План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++); − Анкета о самоперцепцији оптерећења студената није спроведена у посматраном периоду, што онемогућава систематски увид у усклађеност стварног оптерећења са прописаним обимом ангажовања (++); − Постоји потреба за јачом практичном компонентом програма, што потврђују и резултати анкете студената који су завршили докторске студије (Прилог 4.1) (+++); − Имајући у виду да је Студијски програм докторских академских студија акредитован у децембру 2021. године, усаглашеност исхода учења са очекиваним компетенцијама базираним на дескрипторима

	квалификација Студијског програма докторских академских студија биће могуће проверити почев од школске 2025/2026 године (+); – Мање задовољство студената радом стручних служби (++).
Могућности:	– Развој Алумни организације у циљу континуиране комуникације (+++); – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (++); – Побољшавање услова за учешће студената докторских студија у истраживачким пројектима Факултета у сврху побољшања практичне компоненте програма (++); – Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама студената (++).
Опасности:	– Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++); – Недостатак финансијских средстава за опремање Центра за саветодавни рад факултета, који би отворио простор за унапређење квантитета и квалитета извођења практичне наставе (+++); – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (+).

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма;
- Уважавање мишљење свршених докторанда о предностима и недостацима студијског програма приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Обезбедити доступност Плана рада на званичном сајту Факултета;
- Иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма;
- Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси сређу доктори Логопедије.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1 Листа студијског програма докторских академских студија Логопедија са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године
Табела 4.2 Број и проценат свршених докторанда (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованог студијског програма докторских академских студија Логопедија
Табела 4.3 Просечно трајање студија у претходне три школске године за студијски програм докторских академских студија Логопедија
Прилог 4.1 Анализа резултата анкета о мишљењу свршених докторанда о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења
Прилог 4.3 Одлука о акредитацији
Прилог 4.4.1 Мапирање исхода обавезних предмета на ДАС и њихова усклађеност са исходима студијског програма
Прилог 4.4.2 Расподела времена за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета
Прилог 4.5 Расподела активности према ЕСПБ

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса на докторским академским студијама студијског програма Логопедија обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Докторске академске студије (у даљем тексту: ДАС) Логопедије представљају студијски програм на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (некадашњем Дефектолошком факултету). Докторске академске студије студијског програма Логопедија представљају програм даљег образовања и научног усавршавања логопеда, који води стицању академског назива "Доктор наука". Основни циљ усавршавања на докторским академским студијама је оспособљавање студената да након завршетка студија самостално планирају и реализују научна истраживања у области поремећаја говора, језика и комуникације; да обрађују и презентују добијене резултате у складу са највишим научним стандардима; да врше хоризонталну и вертикалну дисеминацију резултата научних истраживања; критички процењују истраживања других аутора; разумеју и у свакодневном истраживачком раду примењују основне принципе рехабилитације засноване на доказима; разумеју и поштују етичке постулате у истраживачком раду засноване на кодексу добре научне праксе, нарочито у области процене и третмана деце и одраслих са поремећајима говора, језика и комуникације. У остваривање ових исхода укључени су два обавезна наставна предмета, као и четири изборна предмета које студент бира из изборних блокова. Пети изборни блок подразумева објављивање једног рада везаног за критички преглед литературе о теми докторске дисертације или објављивање једног истраживачког рада везаног за тему докторске дисертације. Наставни предмети су распоређени у прве две школске године, док трећа школска година подразумева научно-истраживачки рад на изради докторске дисертације, као и одбрану докторске дисертације. У свакој школској години се остварује 60 ЕСПБ бодова. Број часова активне наставе укључује по 600 часова годишње. Завршетком докторских академских студија остварује се 180 ЕСПБ бодова.

Унутар појединачних студијских предмета реализују се различити начини рада са студентима: предавања, семинари итд. Наведени начини рада присутни су у различитим пропорцијама, с обзиром на улогу студијских предмета у реализацији исхода учења. Овакви начини рада омогућавају студентима шире образовање и развој компетенција, које подразумевају њихову способност за широк приступ у раду са децом и одраслима са поремећајима говора, језика и комуникације.

Наставу на докторским академским студијама Логопедија изводе наставници Факултета који испуњавају услове дефинисане Стандардима и који су компетентни у одговарајућој научној области. Наставу на докторским академским студијама може да изводи наставник који је у претходних 10 година остварио најмање 12 бодова за радове из категорије: М11, М12, М13, М14, М21, М22, М23, М24, М31, М32, М33, М34 и М51.

Наставни процес на докторским академским студијама студијског програма Логопедија остварује се применом Статута факултета и одговарајућих правилника: Правилник о докторским студијама (2022) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе на студијском програму и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања и оцењивања, као и уредност реализације наставе (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса се обезбеђује и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

На докторским академским студијама студијског програма Логопедија настава на свим предметима, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке студије; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године, време предвођено за одржавање испитних рокова и пријаву испита, време одржавања стручне праксе; време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године. Календар послова доступан је на сајту Факултет (https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2024/20240924_1-Kalendar%20poslova%202024-2025.pdf).

План и распоред наставе на докторским академским студијама студијског програма Логопедија припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета. Распоред наставе за текућу школску годину доступан је на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/DAS/nastava-DAS/das-logo-%D1%98-1.pdf).

Наставни процес одвија се према плану и програму за сваки предмет за дати студијски програм. На почетку семестра студенти се опредељују за изборне предмете путем анкетирања које спроводи Служба за студентска и наставна питања.

Предавања се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима. Сваки наставник на почетку семестра (на првом часу) упознаје студенте са оперативним планом рада на предавањима и вежбама, правима и обавезама студената, датумима полагања колоквијума и свим осталим роковима важним за реализацију програма, са начином оцењивања на предмету, информацијама о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури.

Наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија на свим предметима (обавезним и изборним), карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, консултације и сл., а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус).

На веб-сајту Факултета, у оквиру књига предмета, студенту је доступан садржај обавезне и допунске литературе. Такође, на сајту је поред свих информација о докторским академским студијама, доступно за преузимање и Упутство о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/20191119_1-Uputstvo-o-obliku-i-sadrzaju-doktorske-disertacije.pdf),

У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе непрекидно се прате и вреднују.

Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Додатно се осавремењује и иновира наставни процес и по потреби примењују *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Спецификација свих предмета на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/logopedija/20230606_1-Raspored%20predmeta%20po%20semestrima%20i%20godinama%20studija_Logopedija.pdf.).
Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе (члан 89. Статута Факултета).

Када посматрамо спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента у савладавању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи 50-60% завршне оцене. На пример, предмет *Академско писање* који је обавезни заједнички предмет на ДАС за сва три факултетска студијска програма предвиђа да студент за израду истраживачког пројекта може да оствари 40 поена, а семинасрког рада 20 поена, што чини укупно 60% коначне оцене на предмету. На основу ове расподеле поена можемо уочити да се студенти подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења. Са друге стране, на предмету *Неурогени поремећаји комуникације* који слушају само студенти ДАС студијског програма Логопедија, активности у току предавања носе 10 поена, док колоквијуми и семинари носе по 15 (15 + 15) поена, што чини укупно 40% коначне оцене на предмету.

План извођења наставе на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, након разматрања на Одељењу усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада.

Поступак праћења рада и оцењивања студената представља саставни део програма сваког предмета. Поступак садржи: опис активности која се оцењује, број поена (минимални и максимални) који студент стиче реализацијом сваке активности и коначну оцену у односу на стечени збир поена. Укупни број поена које студент може остварити на једном предмету (обавезном или изборном) јесте 100, док је скала оцењивања униформна је за све предмете да би се обезбедила јасност критеријума оцењивања. Предиспитне обавезе могу обухватити: а) присуство и активност студената на настави (учешће у дискусијама, анализама, решавању задатих проблема и задатака, степен заинтересованости, интеракцију са наставником и другим студентима, степен иницијативе у раду и сл.), б) самостални рад студента - семинарски рад, презентација семинарског рада, израда припреме за час, израда пројекта истраживања,

реализација истраживања, израда есеја и реферата, учешће у групном раду, иницијатива и кооперативност у групном раду/раду у пару), в) колоквијуме.

Приликом утврђивања врсте, обима и тежине предиспитних обавеза, наставник их усклађује са: природом и циљевима предмета, бројем ЕСПБ бодова (предвиђеним бројем часова активне наставе и сати самосталног рада). Уколико је на предмету више наставника, сваки од њих оцењује тематску област коју обрађује, а коначна оцена се своди сабирањем броја поена. Наставници договарају обим и ниво захтева и у програм предмета уносе критеријуме оцењивања и наводе предиспитне обавезе. Полагање испита организује се непосредно по окончању наставе у испитном року. Наставник је дужан да студентима омогући полагање делова садржаја студијског предмета у току трајања наставе кроз колоквијум/колоквијуме. Сваки наставник дужан је да на почетку семестра студенте упозна са предиспитним обавезама. Студент који је испунио минимум предиспитних обавеза, а није положио део испита или није уопште полагао испит из делова, има право да у испитном року полаже испит у целини. Положени део испита (колоквијум) признаје се приликом полагања испита у целини. Наставник је дужан да на почетку семестра објави оквирно време полагања делова испита. Наставник оверава потписом у индексу да је студент реализовао предиспитне обавезе, уносећи број поена које је студент остварио. Оверавање се може вршити непосредно по реализацији предиспитне обавезе (семинарски рад, самостални рад друге врсте, колоквијум) или на крају семестра. Студент пријављује испит приступом на апликацију е-студент у роковима које утврђује Факултет. На основу добијених пријава, Служба сачињава Записник о полагању испита, а исти преузима наставник на датом предмету. Студент не може полагати испит пријављивањем испита испитивачу, тј. испитивач не може у записник уписати студента који је накнадно доставио испитну пријаву. После обављеног испита, наставник предаје попуњен записник и пријаве Служби за студентска и наставна питања.

Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у оквиру Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину, и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

С обзиром да докторске академске студије подразумевају ангажовање наставника, али не и сарадника, Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника ангажованих на свим нивоима студија (поред осталог и наставника ангажованих на студијском програму Логопедија), Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник не обавља свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника (члан 11 и члан 12). Управник одељења за

Логопедију је дужан да обави разговор са наставником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и шеф катедре утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса на докторским академским студијама студијског програма Логопедија се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника за извођење наставе карактеристичне за високошколске установе. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство.
Факултет подстиче стицање активних и стручних компетенција наставника на следећи начин: сарадници се ослобађају плаћања школарине на докторским студијама, организује научно-стручне скупове, финансира се учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, финансира се објављивање часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздвач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, предавања гостујућих предавача са иностраних високошколских установа, и другим начинима.
Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника Факултет подстиче и финансирањем њиховог учешћа на различитим врстама едукација. Стицање и проширивање стручних компетенција наставника на докторским академским студијама студијског програма Логопедија Факултет подстиче и финансирањем њиховог учешћа на различитим врстама едукација.

5.2. SWOT анализа

Предности:	- Информације о терминима и плановима реализације наставе на докторским академским студијама студијског програма Логопедија доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++); - Настава на докторским академским студијама студијског програма Логопедија подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); - Информације о студијском програму Логопедија, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); - Укљученост студената ДАС Логопедије у оцену квалитета наставног процеса (+++); - Резултати анкете студената о квалитету наставног процеса (Прилог 5.1) показују да су студенти уписани по студијском програму који је акредитован 2021/22 године значајно задовољнији квалитетом наставног процеса у односу на студенте ранијих уписних година, што говори у прилог унапређења квалитета наставе и наставног процеса (+++); - Највећи број студената ДАС Логопедије сматра и да укупно ангажовање студената у једној школској години одговара збиру од 60 ЕСПБ бодова (++).

Слабости:	- Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); - План рада није јасно истакнут на званичној страници Факултета (++); - Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);
Могућности:	- Унапређивање метода наставе (++); - Унапређење ИТ опреме и подршке (++); Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	- Повремене тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); - Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); - Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Доследна примена стандарда и процедура за праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера;
- Издвајање финансијских средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу:
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;
- Рационалније коришћење научноистраживачке инфраструктуре у извођењу наставе, посебно на вишим нивоима студија.

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1 Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса
Прилог 5.2 Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе
Прилог 5.3 Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника на докторским академским студијама студијског програма логопедија обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, за чији избор у звање се доследно примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

Наставно особље на докторским академским студијама студијског програма Логопедија чини 12 наставника, задужених за реализацију 2 обавезна и 10 изборних предмета. Сви наставници, ангажовани су са 100% радног времена у установи. Просечно оптерећење наставника не прелази оквире предвиђене стандардима за акредитацију.

Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. На студијском програму је ангажовано 5 наставника из области уже научне области Поремећаја говора, језика и комуникације у логопедији, 1 наставник из области филолошких наука, 1 наставник из области Психологије ометености, 1 наставник из области Соматопедија, 1 наставник из области Неуропсихологија, 1 наставник из области Општа педагогија са методологијом и историјом педагогије и 2 наставника из уже научне области Методологија истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада наставни предмет на коме изводе наставу, што подразумева одговарајуће монографије, уџбенике, прегледне чланке, оригиналне научно-стручне радове и сл.

Број наставника и сарадника ангажованих на докторским академским студијама, студијског програма Логопедија је довољан да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Од периода последње акредитације, повећан број наставника у звању доцента и ванредног професора показује научни потенцијал који представља и гаранцију даљег унапређења наставног и научно-истраживачког процеса.

Услови за избор наставника и сарадника који изводе наставу на студијском програму Логопедија су на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију усклађени са општим законским и подзаконским актима. Квалитет избора наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног конкурса који се објављује путем Националне службе за запошљавање, у публикацији ”Послови” са роком за пријављивање од 15 дана. Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђује се унапред, јавно се објављују и доступни су оцени шире јавности. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (*Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. Закон, 76/2023 и 19/2025*), Правилником о начину и поступку стицана звана и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду („*Гласник Универзитета у Београду*”, бр. 237/22 и 240/22) и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду *(„Гласник Универзитета у*

Београду" бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18, 223/21 и 259/24). Поступак се спроводи стриктно по наведеним документима поштујући све административне и стручне радње. Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС", бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.)
- Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС", број 80 од 4. октобра 2024.)
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.)

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора На одељењу за Логопедију редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама овог студијског програма. Наставници и сарадници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија испуњавају високе критеријуме у педагошком, стручном и научном смислу, те представљају важан чинилац у испуњавању постављених стандарда.

Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења за Логопедију и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Објављивањем конкурса, кандидатима се даје могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Наставници и сарадници се бирају за уже научне области уз уважавање основног принципа оптерећења наставника.

Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање и коначно изјашњавање о кандидату. Редовне професоре промовише Сенат, по коначности одлуке о избору у звање. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија је на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђена кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[76] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Евалуација рада наставника и сарадника, поред процедура за избор и реизбор које се обављају периодично на једну (за звање сарадник у настави) три (за звање асистент и асистент са докторатом), односно пет година (за наставничко звање), спроводи се редовно на крају сваке академске године. Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника на студијском програму Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију систематски се оцењује и прати у оквиру годишњег извештаја који наставници и сарадници подносе управнику одељења. Сваке године

76 http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова наставника и сарадника, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Управник одељења подноси извештаје о научноистраживачком и наставном раду наставника и сарадника продеканима. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу. Поменути извештаји саставни су део Годишњег извештаја о раду факултета, а ажурирају се и подаци о напредовању запослених у звањима и њиховој научноистраживачкој продукцији на сајту факултета.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[77] на сајту библиотеке Факултета[78]. Факултет је организатор више међународних и националних научних конференција и научно-стручних скупова и на тај начин непосредно стимулише наставнике и сараднике на усавршавање.

Вредновање педагошких способности наставника и сарадника обавља се кроз редовно анкетирање студената обухвата и питања, поред осталих, која се односе на ниво професионалног и педагошког односа наставног особља током наставног процеса. Резултати анкете (бројчани показатељи и текстуални коментари студената) се достављају сваком наставнику и сараднику појединачно, како би наставници и сарадници анализирали свој рад и предузимали мере на побољшању истог. Резултати анкета се узимају у обзир при реизбору и избору наставника и сарадника. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану докторских дисертација и у различитим едукативним програмима за младе научнике и сараднике.

Потврда квалитета наставника и сарадника који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи и иностранству (Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет; Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

Сталан је задатак, управе и свих наставника, обезбеђење квалитетног сарадничког кадра од кога ће се стварати наставнички кадар. Политика квалитетне селекције младих кадрова на докторским академским студијама студијског програма Логопедија огледа се кроз избор демонстратора који узимају учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

На студијском програму Логопедија, кадар чине наставници и сарадници са богатим наставничким и истраживачким искуством. Међутим, полазећи од чињенице, да образовну институцију чини првенствено квалитетан кадар, Факултет је усмерен на подстицање усавршавања наставника и сарадника. Наставници и сарадници који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија се перманентно усавршавају уз помоћ подршке Факултета кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама

77 Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

78 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података и библиотечким фондовима.

Наставници ангажовани на докторским академским студијама, студијског програма Логопедија су чланови уређивачких одбора и/или рецензенти бројних националних и међународних часописа. Број наставника и сарадника који су ангажовани у националним и међународним струковним удружењима, експертским групама и сличним организацијама је повећан у односу на период претходне акредитације, што се свакако сматра унапређењем квалитета.

У финансијском плану за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет наставницима и сарадницима одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, писања уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра који изводи наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних тимова предшколских и школских установа; одржавају јавна предавања, трибине и округле столове; сарађују са различитим центрима за децу са сметњама и поремећајима, врше обуке логопеда и дефектолога. У оквиру Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију наставници и сарадници који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију пружају саветодавно-консултантске услуге, као и услуге процене говорних, језичких и комуникацијских способности код деце са различитим типовима сметњи и поремећаја. Наставници и сарадници који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација и Министарства здравља.

Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби се понашају професионално и имају коректан однос према студентима. Сагласно Закону о високом образовању („*Службени гласник РС”,* бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Статуту Факултета *(„Гласник Универзитета у Београду“*, бр. 201/18, 207/19, 213/20, 214/20, 217/20, 230/21, 232/22, 233/22, 236/22, 241/22, 243/22, 244/23, 245/23, 247/23, 251/23, 258/24 и 260/25) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника („*Гласник Универзитета у Београду”,* бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра који изводи наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, посебно се вреднују педагошке способности.

Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање.

Приликом првог избора у сарадничко звање (сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом), смисао за наставни рад се цени позитивном оценом приступног часа. Оцену приступног часа врши Комисија за писање реферата о пријављеним кандидатима за избор у звање сарадника. У поновљеном избору у звање асистента и асистента са докторатом, смисао за наставни рад подразумева позитивну оцену педагошког рада добијену у студентској анкети, којом се доказује испуњавање стандарда рада у процесу практичне наставе, где се, поред претходно наведених оцењује и професионални однос сарадника и студената: континуирано и доследно предложеном распореду извођење часова практичне наставе итд.

7.2. SWOT анализа	
Предности:	- Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења за Логопедију – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); - Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника Факултета који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, доступни су јавно на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (++); - Поступак избора наставника и сарадника усаглашен је са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); - Усвојен је и спроводи се поступак приступног предавања и оцењивања предавања за сваког новог наставника и сарадника (++) - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија (++); - Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); - Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); - Планом учешћа на скуповима и планом научноистраживачке делатности подстиче се наставни кадар на перманентно усавршавање (+) - Наставници и сарадници који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (++).
Слабости:	- Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка који изводе наставу на докторским академским студијама студијског програма Логопедија, Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију ограничена је рационализацијом трошкова и уредбама државе (+++); - Вишегодишње ограничење запошљавања које се финансира из буџета државе (+++); - Недовољан наставнички подмладак (+++);

	- Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); - Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); - Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). - Непотпуна јавност – на сајту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника који изводе наставу и вежбе, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); - Вреднује се повезаност рада наставног кадра у процесу образовања са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота (++)
Могућности:	- Кадар на тржишту који треба да се ангажује (+); - Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, а у којем учешће узимају наставници и сарадници (+++); - Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника (++);
Опасности:	- Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); - Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које противправно умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).
7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:	
- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе; - Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника. - Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима; - Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду. - Додатна подршка и подстицај за укључивање наставника и сарадника у педагошке, научноистраживачке и стручне активности.	

- Рад на укључивању већег броја наставника и сарадника у европске програме мобилности.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Табела 7.2 Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
Будући да се на докторским академским студијама ангажују само наставници, али не и сарадници, табела 7.2. изостаје.
Прилог 7.1 Правилник о избору наставника
Будући да се на докторским академским студијама ангажују само наставници, али не и сарадници, Прилог 7.1.а (Правнилник о избору сарадника) изостаје.
Прилог 7.2 Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на докторске академске студије студијског програма Логопедија на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html) тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (https://www.bg.ac.rs/upis/). Факултет издаје и Информатор – водич за упис на докторске академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online*.

Конкурс за упис студената на студијски програм Логопедија докторских академских студија и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду" бр. 208/2019, 212/2019, 241/22 и 252/24), са којим је усаглашен и Правилник о докторским студијама (2022) (Прилог 8.1.а) и Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022) (Прилог 8.1.б). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед. Приликом уписа, студенти добијају Водич за студирање (у виду краће брошуре).

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за студентске послове, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих студијских програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/logopedija.html). Такође, на сајту

Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на свим нивоима студија:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019);
- Правилник о докторским студијама Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2022);
- Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022) и др.

Промоција Факултета и студијског програма Логопедија врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu, *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При селекцији кандидата за упис у прву годину докторских академских студија вреднују се општа просечна оцена (и ОАС и МАС), дужина студирања у месецима, и радови објављени током две године које претходе дану пријаве на конкурс, уколико је кандидат једини аутор или међу прва три потписана аутора.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама по предвиђеној квоти за буџетско финансирање за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице (http://www.fasper.bg.ac.rs/upis.html) и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Кроз силабусе предмета докторских академских студија студијског програма Логопедија који су доступни на сајту Факултета дефинисана је обавеза праћења наставе, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета (http://www.fasper.bg.ac.rs) студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници докторских академских студија студијског програма Логопедија студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У правилнику се наводи да је наставник дужан да:

- при оцењивању буде објективан, непристрасан;
- не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;
- примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;
- да на захтев студента, да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим Правилником, предвиђено је да се савладавање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студента студијског програма Логопедија се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма Логопедија.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава систематско праћење и анализирање података о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3.).

Статутом Факултета (члан 59-62) регулисано је студентско организовање у оквиру Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента, (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета факултета. Своја права и интересе студенти остварују и кроз учешће у раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа

Предности:	- Велика заинтересованост кандидата за упис на студијски програм Логопедија докторских академских студија (+++);

	- Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); - Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); - Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); - Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); - Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); - Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања на докторским академским студијама студијског програма Логопедија (+++); - Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима на докторским академским студијама на студијском програму Логопедија (++); - Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма Логопедија (++); - Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима на докторским студијама студијског програма Логопедија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); - Висок ниво знања стечених у претходном школовању (основне и мастер академске студије студијског програма Логопедија) (+++); - Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма Логопедија, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); - Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); - Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); - Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад , у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	- Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); - У неким сегментима постоји неусклађеност Правилника о упису на основне академске студије на Факултету са Правилницима на Универзитету (++);

	- Критеријуми наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, су недовољно уједначени и транспарентни (++); - Недостатак детаљније анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Логопедија (++); - Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); - Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); - Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	- Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); - Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); - Формирање Алумни организације (+++); - У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); - Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); - Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	- Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); - Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); - Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); - Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на потпуној усклађености Правилника о упису на докторске академске студије Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, са Правилницима на Универзитету;
- По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима;
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијског програма Логопедија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;

- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1 Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2 Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3 Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Прилог 8.1.а Правилник о докторским студијама

Прилог 8.1.б Правилник о изменама и допунама Правилника о докторским студијама

Прилог 8.2 Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3 Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су оне дефинисане у Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским прорамима. Издавачком

делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Логопедија приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата

списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[79]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[80].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа

Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++);

79 https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

80 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	– Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Логопедија 3,25 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++); – Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).
9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:	
- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса - Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност	
Показатељи и прилози за Стандард 9:	
Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи	

Табела 9.2 Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1 Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2 Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3 Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија (са редним бројевима)

Прилог 9.3 Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Логопедија са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Логопедија

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[81], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1. *Орган управљања* Факултетом је Савет[82]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.
Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[83]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на

81 Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

82 https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

83 https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.

Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[84], *стручне службе*[85] и *факултетски центри*[86]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

84 https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html

85 https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html

86 https://www.fasper.bg.ac.rs/

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.

Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа

Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++) − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу

	тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). – Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); – Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) – Именовање продекана за финансије (+++) – Квалитет рада продекана за науку (+++) – Активност Студентског парламента и представника студената (++) – Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	– Проблеми у организацији и односу према студентима запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања, као и неадекватни услови за рад студената у библиотеци/читаоници (+++) – Неефикасност мера за унапређење односа на релацији управа-ненаставно особље (+++) – Незадовољство ненаставног особља правним оквиром и недостатком транспарентности у систему награђивања и критеријумима за напредовање ненаставног особља (+++) – Финансијска нестабилност и проблеми у комуникацији отежавају решавање организационих и радних задатака (+++) – Недовољна реализација мера за финансијску стабилизацију и побољшање управљања у претходним периодима, довело је до прекида континуитета у управљању и незадовољства запослених. (+++) – Мање задовољство студената радом и односом управљачког и ненаставног особља (++)
Могућности:	– Простор за унапређење ефикасности и транспарентности у раду стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања, кроз бољу усклађеност са потребама студената и запослених (++); – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници, што ће повећати задовољство и ефикасност студената (++); – Оснаживање запослених кроз обуке за развој партнерске комуникације засноване на међусобном поверењу, уважавању и заједничком решавању проблема. (+++); – Примена транспарентнијег и јаснијег система награђивања и критеријума за напредовање ненаставног особља, како би се повећала мотивација и смањило незадовољство. (+++); – Јачати научно-истраживачки рад – креирати подстицаје за формирање истраживачких тимова, менторских група и обезбеђење слободног времена за рад на пројектима. Посебно у погледу истраживања у контексту међународне сарадње (++); – Планирање и систематско праћење мера за финансијску стабилизацију уз активно укључивање свих запослених може побољшати радне односе, међусобно поверење и управљачку ефикасност (+++);

	– Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама (+++); – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++).
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+++) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Изостанак благовремене реакције управљачких структура у решавању уочених изазова може утицати на појаву несугласица и ослабити радну мотивацију. (++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:

- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.
- Улагати у модернизацију и проширење библиотечких капацитета ради повећања ефикасности студената и њиховог задовољства радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим представницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1 Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1 Шематска организациона структура високошколске установе

Прилог 10.2а Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.
Прилог 10.2б Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже адекватним просторним капацитетима који омогућавају квалитетно извођење наставе и осталих активности на студијском програму Логопедија (Табела 11.1). Настава се реализује у седам слушаоница и једном амфитеатру, што у потпуности задовољава просторне потребе наставног процеса на свим нивоима студија. Поред тога, део наставе и вежби се спроводи у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3), што додатно проширује капацитете за практичну наставу.

Наставници и сарадници на студијском програму Логопедија имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности. Студентима студијског програма Логопедија на свим нивоима студија на располагању су библиотека са читаоницом, која пружа услове за индивидуални и групни рад, припрему испита и истраживачке активности.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

Са циљем континуираног унапређења квалитета наставе, опрема у свим наставним просторијама редовно се обнавља и технички унапређује. Све слушаонице и амфитеатар на Факултету опремљени су рачунарима, пројекторима или ТВ-уређајима, што омогућава мултимедијалну презентацију наставних садржаја и интерактиван приступ у раду са студентима. Такав ниво техничке опремљености подржава реализацију класичне наставе, као и наставе у онлајн формату, када је то потребно.

Факултет континуирано прати просторне капацитете и техничку опремљеност у односу на број уписаних студената и специфичне захтеве наставних програма. Пре почетка сваке школске године врши се процена потреба за просторима за наставу, кабинетским радом и вежбама, у складу са планом уписа и акредитованим програмима.

Факултет обезбеђује свим запосленима и студентима слободан и несметан приступ рачунарима, интернету и електронским изворима информација, неопходним за извођење наставе, истраживачки рад и континуирано учење. Факултет располаже читаоницом са 20 радних места, опремљеном основном рачунарском и комуникационом опремом, која је доступна студентима за учење и припрему испита.

Корисницима је омогућен приступ Академској мрежи Србије (AMPEC), што пружа широк спектар дигиталних садржаја, научних база података и услуга у домену академског рачунарства. Информационо-комуникационе технологије активно се користе у наставном процесу.

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео материјала и сл.

11.2. SWOT анализа

Предности:	- Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); - Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); - Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); - У циљу доступности простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе у приземљу Факултета за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет (+); - Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	- Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	- Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); - Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	- Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); - Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:

- Обезбедити средства за повећање доступности учионица особама са инвалидитетом;
- Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника;
- Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.
- Континуирано праћење функционалности постојеће опреме и њена благовремена оправка или замена.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената Логопедије (ДАС) у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената Логопедије (ДАС) при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет студијског програма Логопедије,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета студијског програма Логопедија (ДАС),
- Укључивањем представника студената Логопедије (ДАС) у рад других тела и органа Факултета.

Два члана Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету као и два члана Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија, бира Студентски парламент. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актом. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1).

Учешћем у Комисији за праћење и унапређење квалитета, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти Логопедије (ДАС) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет студијског програма Логопедија на докторслим академским студијама. Имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем студијског програма Логопедија и имају активну улогу у доношењу и спровођењу Стратегије обезбеђења квалитета.

Своје мишљење и став студенти докторских студија Логопедије могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета.

Перманентна евалуација врши се анкетирањем, чиме је студентима докторских студија Логопедије омогућено изношење ставова и мишљења о студијским програмима. Студенти докторских студија

Логопедије имају прилику да буду укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма; као и да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе. Представници студената докторских студија Логопедије кроз учешће у Комисији за праћење и унапређење наставе учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијског програма Логопедије (ДАС) и наставног процеса, што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

13.2. SWOT анализа

Предности:	- Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође, регулисана укљученост студената докторских студија у овај процес (+++); - Студенти докторских студија имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму - студент продекан, и у етичкој комисији (+); - Одговарајући проценат студената докторских студија и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); - Студенти докторских студија имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+); - Студенти докторских студија Логопедије имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (+++); - Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	- Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); - Студенти докторских студија Логопедије недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++). - Тешкоће које се јављају приликом контактирања дипломираних студената Логопедије (++).
Могућности:	- Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената докторских студија Логопедије у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања ових студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима Логопедије и слично (++);

Опасности:	- Недовољно вредновање резултата анкетирања студената докторских студија при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++). - Преоптерећеност студената докторских студија Логопедије обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијског програма Логопедије (ДАС);
- Више пажње посветити мишљењу дипломираних студената Логопедије о предностима и недостацима студијског програма Логопедија (ДАС) приликом ажурирања постојећих програма;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.а Позив на састанака Комисија за квалитет

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Процес самовредновања Факултета реализује се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и усвојеним стратешким документима: Стратегијом обезбеђења квалитета квалитета (Прилог 1.1); Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилником о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилником о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б), а принцип јавности се поштује тако што су Извештаји о самовредновању доступни на интернет страници факултета.

За праћење квалитета и унапређење рада задужене су Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање наставе које поступају у складу са усвојеним Правилницима које регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г).

Комисије за квалитет укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијског програма Логопедија (ДАС), и контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма Логопедија (ДАС);
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената Логопедије и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше докторске академске студије Логопедије;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Увођење електронског анкетирања обезбеђује услове за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената Логопедије (ДАС), запослених на Факултету, послодаваца и логопеда који су докторирали на Логопедији (ДАС), што омогућава оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања студијског програма Логопедије (ДАС).

Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама студената докторских студија Логопедије, путем анкетирања послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и дипломираних студената. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године) који треба да доприносе ефикаснијој размени информација о компетенцијама дипломираних студената, унапређењу постојећег студијског програма Логопедије (ДАС) и добијању информација о потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује (Прилог 14.1а). Анкетирање послодаваца и дипломираних студената као обавезни део процеса самовредновања реализује се најмање једном у три године на основу Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Анализа анкете о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца дата је у Прилогу 4.2.

Факултет има потписане споразуме о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству која се темељи на размени искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада; на развоју нових студијских програма и извођењу заједничких пројеката; на издавању заједничких публикација; на организацији научних и стручних скупова; на размени наставника и студената; на коришћењу библиотечких фондова потписника споразума и др.

Факултет континуирано спроводи поступке обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, врши се у складу са Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018) који је донео Национални савет за високо образовање на седници одржаној 25. 2. 2019, у коме се истиче да се самовредновање обавља у поступку припреме за

акредитацију студијских програма, као и у периоду између две акредитације, тачније, у четвртој години од акредитације високошколске установе, односно студијских програма, за период од претходне три године.

Комисија за самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе и студијских програма Извештај о самовредновању подноси Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета.

14.2. SWOT анализа

Предности:	- Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); - Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима самовредновања дстудијског програма Логопедија (ДАС) (+++); - Сви подаци о самовредновању студијског програма Логопедија (ДАС) су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); - приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	- Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); - Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++). - Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	- Успостављање квалитетније и континуиране комуникација са дипломираним студентима и студентима који су докторирали на студијском програму Логопедија (ДАС) (+++).
Опасности:	- Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;

- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената докторских студија Логопедије о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;

- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;

- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања студијског програма Логопедија (ДАС).

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија студијског програма Логопедија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничко истраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

15.1. Опис стања

Акредитација Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију као научноистраживачка установа (од школске 2009-2010), обезбеђује услове за реализацију докторских академских студија у трајању од 3 године (180 ЕСПБ). У претходном периоду, Факултет је три пута акредитован за извођење студијског програма докторских студија Логопедија и то 2009., 2015. и 2021. године. Докторске академске студије, студијског програма Логопедија регулисане су Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1) и Статутом Факултета, (Прилог 15.2). За квалитет докторских студија студијског програма Логопедија надлежни су и Продекан за науку, наставници и сарадници Факултета ангаживани на извођењу докторских студија.

Одлука о акредитацији студијског програма Докторских академских студија (ДАС) – Логопедија из 2021. године заведена је под бројем: 612-00-00541/8/2020-03 од 14.10.2021. године. Студијски програм Логопедија на ДАС одобрен је за 5 (пет) студената. По завршетку докторских академских студија стиче се звање Доктор наука – логопедија. Сврха студијаког програма Логопедија је подизање нивоа образовања логопеда и стицање актуелних знања о феноменологији поремећаја говора, језика и комуникације, као и знања из области рехабилитације особа са наведеним поремећајима. Осим тога сврха овог студијског програма је да се студенти оспособе за самостално извођење оригиналних и научно релевантних истраживања, критичку анализу и процену истраживања других аутора. Завршетком овог студијског програма стичу се бројне компетенције попут конципирања фундаменталних и развојних истраживачких пројеката и оспособљеност за превазилажење комплексних и мултидисциплинарних истраживања из области логопедије и специјалне едукације и рахабилитације.

Овај програм додатно усавршава знање и стручност логопеда и унапређује њихов практични рад са циљним популационим групама.

Основни циљ докторских студија студијског програма Логопедија је оспособљавање студената да након завршетка студија самостално планирају и реализују научна истраживања у области поремећаја говора, језика и комуникације, да обрађују и презентују добијене резултате у складу са највишим научним стандардима, да врше хоризонталну и вертикалу дисеминацију резултата научних истраживања, критички процењују истраживања других аутора, разумеју и у свакодневном истраживачком раду примењују основне принципе рехабилитације засноване на доказима, разумеју и поштују етичке постулате у истраживачком раду засноване на кодексу добре научне праксе нарочито у области процене и третмана особа са поремећајима говора, језика и комуникације. Неки од специфичних циљева студијског програма Логопедија су: овладавање техникама квантитативних и квалитативних истражовања и интерпретацијом резултата истраживачког рада, објављивање резултата у водећим националним и међународним часописима и писање и одбрана докторске дисертације.

Програм докторских академских студија, студијског програма Логопедија има општи циљ да кроз оригиналан научни рад квалификују младе истраживаче за даљу истраживачку каријеру у академским и научним институцијама. Овај програм се изводи према научно утемељеном наставном плану и у потпуности је усклађен са стандардима за акредитацију студијског програма докторских студија.

Будући да факултет може да организује докторску школу кроз обједињавање више студијских програма (или модула), у будућности ће се планирати увођење савремених тенденција у погледу квалитета докторских студија, кроз формирање докторске школе или обједињавање докторских студија факултета у оквиру Универзитета, или у сарадњи са другом високошколском установом што је омогућено Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама које је Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију усвојило на седници одржаној 25.2.2020. године.

На студијском програму Логопедија, докторских академских студија ангажовани су наставници који испуњавају критеријуме предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1). Компетенције наставника студијског програма докторских студија Логопедија непрестано се усавршавају укључивањем у домаће и међународне пројекте. У претходном периоду наставници су се укључивали у пројекте из програма основних истраживања области Друштвених наука, Медицине, Језика и књижевности, и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања у сарадњи са другим научно-истраживачким установама. Укљученост у пројекте различитих области, показује њихову ширину и квалитет научно истраживачког рада (видети Стандард 6), а као доказ о спремности за спровођење докторских студија говори и податак да сви наставници учествују у реализацији годишњег научно истраживачког пројекта Факултета (види Прилог 6.2).

Сталним праћењем и подстицањем научно-истраживачког рада, оцењује се и активно подстиче научни напредак наставника чиме и број наставника који испуњавају услове за реализацију наставе на докторским академским студијама, студијског програма Логопедија и преузимање улоге ментора из године у годину расте. Квалитет рада ментора обезбеђује тако што ментор не може водити више од пет докторанада истовремено, што је регулисано Правилником о докторским студијама.

Ресурси којима Факултет располаже омогућавају организовање и извођење докторских студија студијског програма Логопедија у оквиру којих докторанди продубљују знања стечена на претходним

нивоима студија и развијају различите компетенције које су основе за активно, ангажовано и компетентно учешће у академској заједници и/или професији којом ће се бавити након студија. Посебну подршку у побољшању квалитета наставе представља електронска платформа е-студент и е-наставник јер омогућава интерактивну комуникацију студената са наставницима и менторима.

На докторским академским студијама, студијског програма Логопедија је ангажовано дванаест наставника. Укупан број одбрањених докторских дисертација на Факултету у периоду 2022-2024. године је три, што је у просеку једна годишње. У истом периоду на основним академским студијама је дипломирало 111 студената односно у просеку 37 годишње, а на мастер академским студијама 83 студента, односно у просеку око 27 годишње.

Факултет и наставници докторских академских студија, студијског програма Логопедија континуирано прате научно напредовање докторанада и подстичу их да се укључују у научноистраживачке пројекте, посебно у годишњи пројекат Факултета. Осим тога, подстичу их да резултате истраживања перманентно саопштавају на конференцијама, објављују у научним часописима и презентују јавности, што обезбеђује верификацију научног доприноса кандидата. Сва истраживања су у складу са принципима добре научне праксе. Поштовање Етичког кодекса потврђује Комисија за оцену етичности истраживања, у складу са Правилником о раду Комисије за оцену етичности истраживања Универзитета у Београду, Факултета за специјалну едукацију и рехаблитицију (2024.).

Ради праћења и анализирања напредовања студената докторских студија, студијског програма Логопедија, у стицању знања и вештина непходних за напредак у истраживању и даљи развој каријере Факултет је развио менторски систем, дефинисан Правилником докторских студија и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама. Менторски систем подразумева да Наставно-научно веће, на предлог Одељења за Логопедију и Већа за докторске и специјалистичке студије, сваком студенту одређује ментора студија, наставника који је ангажован на студијском програму Логопедија. Његов задатак је да усмерава и упућује студенте у избор предмета и помаже у избору потенцијалног ментора за израду докторске дисертације. Ментор одређен за израду докторске дисертације помаже студенту у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације. Након пријаве теме, ментор усмерава и прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче његово учешће у научним пројектима и објављивање радова. Он процењује и да ли је докторска дисертација достигла одговарајући ниво у погледу обима и квалитета. Такође, и Процедура избора ментора (Прилог 15.4) и процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације (Прилог 15.5) регулисана је Правилником о докторским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника докторских студија (Прилог 15.1 и Прилог 15.1а).

Одбрањене докторске дисертације депонују се у библиотеци факултета, као и другим репозиторијумима предвиђеним правилима Универзитета у Београду (репозиторијум одбрањених докторских дисертација Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду). Факултет обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације у складу са правилима о поступку оцене и одбране као правилима провере оригиналности докторских дисертација (Прилог 15.5).

По завршетку докторских академских студија, студијског програма Логопедија стичу се следеће компетенције: оспособљеност за бављење научно-истраживачким радом; припремљеност за постдокторска усавршавања у земљи и иностранству и за запошљавање у јавном и приватном сектору. Са докторатом стеченим на студијском програму Логопедија може се радити у научним, наставним,

здравственим, образовно-васпитним установама, развојним саветовалиштима и геријатрисјким установама и многим другим установама које укључују тимску сарадњу са стручњацима из области логопедије. С обзиром на то да је акредитација добијена у 2021. години за сада нема студената докторских студија овог студијског програма који су докторирали, па стога не постоји могућност праћења њихових доприноса, али је праћење планирано, између осталог, и кроз алумни клуб.

Уписивање студената на студијски програм Логопедија, докторских академских студија реализује се у складу са Законом, а преко заједничког конкурса који расписује Сенат Универзитета у Београду. За извођење докторских студија студијског програма Логопедија обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и одобреном броју студената.

15.2. SWOT анализа

Предности:	- Мере за обезбеђење квалитета докторских студија студијског програма Логопедија и процедуре неопходне за одржавање квалитета су јасно дефинисане и добро спроведене (+++); - Постоји блиска сарадња ментора и докторанада (+++); - Сарадња Факултета и одељења за логопедију са већим бројем научних и образовних институција (+++); - Компетентност наставника и ментора на докторским студијама (+++).
Слабости:	- Недовољни ресурси савремене истраживачке опреме и простора намењеног студентима докторских студија (++); - Недовољна промоција значаја и квалитета докторских студија (++); - Студенте докторских студија нису или су у малом броју укључени у научно-истраживачке пројекте (+++); - Мали број наставника и сарадника ангажованих на међународним научно-истраживачким пројектима (+++).
Могућности:	– Континуирана тежња и жеља студената докторских студија и млађих сарадника да се унапређују у науци (+++); – Набавка савремене истраживачке опреме (++); – Покретање нових пројеката, посебно међународних (++); – Интензивније укључивање младих истраживача на пројекте (+++); – Унапредити поступак едукације у области управљања квалитетом докторских студија (+++); – Формирање докторске школе (++). – Формирање Савета докторских студија у циљу уједначавања квалитета постојећих студијских програма докторских студија (++).

Опасности:	- Опадање квалитета докторских дисертација услед опште климе у друштву која не подстиче квалитет (++).

15.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија студијског програма Логопедија;
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација;
- Подизати свест о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију;
- Планирати материјална средстава за обезбеђење савремене опреме и литературе као и публиковање у савременим часописима;
- Подстицати студенте докторских студија да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.

Показатељи и прилози за Стандард 15:

Табела 15.1 Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

Табела 15.2 Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...) (немамо докторску школу)

Табела 15.3 Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе

Прилог 15.1 Правилник докторских студија

Прилог 15.1.а Правилнник о изменама правилника докторских студија

Прилог 15.2 Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.3 Правилник о раду докторске школе (немамо школу)

Прилог 15.4 Избор ментора - Извод из Правилника о докторским студијама

Прилог 15.5 Поступак израде и одбране докторске дисертације - Извод из Правилника о докторским студијама

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СПЕЦИЈАЛНА ЕДУКАЦИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОСОБА СА ТЕШКОЋАМА У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ – ОАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10 : Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма основних академских студија Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју спроведено је у скалду са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

28. проф. др Бојан Дучић – наставник
29. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
30. проф. др Милица Ковачевић – наставник
31. доц. др Ивана Арсенић – наставник
32. доц. др Божидар Филиповић – наставник
33. доц. др Слободан Банковић – наставник
34. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
35. Милена Благојевић – студент
36. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

37) проф. др Милица Глигоровић
38) проф. др Мирјана Ђорђевић
39) проф. др Милосав Адамовић
40) доц. др Бојана Дрљан

41) доц. др Невена Јечменица
42) доц. др Вера Петровић
43) ас. Милена Кордић
44) ас. Милена Дражић
45) ас. Сташа Лалатовић
46) ас. Ивана Обреновић Илић
47) ас. Кристина Ивановић
48) ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

10) Душан Јовић
11) Александра Мучачовић
12) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Основни циљеви основних академских студија студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (у даљем тексту: Студијског програма) су: овладавање знањима и вештинама у областима примарне, секундарне и терцијарне превенције (рехабилитације у клиничком и едукативном домену) тешкоћа у менталном развоју, усвајање норми професионално одговорног понашања и вештина промовисања права особа са тешкоћама у менталном развоју.

Након завршених основних академских студија Студијског програма, студент стиче опште и специфичне стручне компетенције (исходе образовања). Опште компетенције су: усвојена базична теоријска знања и практичне вештине потребне за откривање, клиничку процену, дијагностику и третман, као и пружање подршке у области образовања, васпитања и социјалне инклузије особама са тешкоћама у менталном развоју, од најранијег узраста до одраслог доба, у складу са високим професионалним и етичким стандардима; упознавање са правима особа са тешкоћама у менталном развоју, друштвеном позицијом ове популације и усвајање вештине промовисања људских права ових особа и њихових породица. Предметно-специфичне компетенције су: способности примене метода и техника клиничке процене и третмана код особа са тешкоћама у менталном развоју; базична знања о педагошком приступу и способности примене конкретних метода и поступака, укључујући и савремене информационо-комуникационе технике, током ране интервенције, образовно-васпитног процеса у области: српског језика, математике, наставе вештина и природног и друштвеног окружења, животних навика и професионалне рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју; вештине пружања подршке ученицима, родитељима и наставницима у инклузивном образовно-васпитном окружењу и израде индивидуалних образовних и васпитних планова; знања о карактеристикама аутизма, способности дијагностиковања овог стања и примене интервенција заснованих на доказима у раду са особама са аутизмом; знање о психосоцијалним аспектима ометености важно за професионално и етичко понашање будућих дефектолога у комуникацији и пружању подршке особама са тешкоћама у менталном развоју и њиховим родитељима. Исходи учења базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације.

Основне академске студије Студијског програма су усаглашене са усвојеном мисијом и циљевима Факултета. Квалитет Студијског програма основних академских студија обезбеђује се континуираним праћењем и анализом његових циљева, структуре, радног оптерећења студената и исхода учења, као и осавремењивањем садржаја наставних предмета.

Процена усклађености циљева Студијског програма са циљевима и задацима Факултета обухваћена је процесом акредитације Студијског програма (Стандард 2. Сврха студијског програма). У периоду од добијања акредитације до израде Извештаја о самовредновању, Одељење за олигофренологију није предлагало Наставно-научном већу Факултета решења за иновирање циљева и структуре Студијског програма. Од уписа студената на Студијски програм основних академских студија, акредитованог у децембру 2021. године, прошло је две школске године (22/23, 23/24), тако да још увек није могуће спровести евалуацију засновану на анкетирању дипломираних студената и послодаваца. Планирано је да, почев од школске 2025/2026. године, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета: Одељењем за олигофренологију, Наставно-научним већем, органима управљања и пословођења и студентима врше редовну проверу усклађености циљева и структуре Студијског

програма са циљевима мисијом и визијом Факултета на основу анализе резултата анкетирања дипломираних студената и послодаваца.

За структуру, квалитет и реализацију циљева Студијског програма основних академских студија одговорни су Наставно-научно веће, Комисија за праћење и унапређење наставе и други субјекти контроле квалитета. Поред тога, сваки наставник је одговоран за квалитет садржаја и остваривање циљева наставног предмета на коме је ангажован. Комисија за праћење и унапређење наставе анализира структуру Студијског програма, прати квалитет садржаја, усклађеност садржаја и начина извођења наставе са циљевима и Научно-наставном већу предлаже мере корекције и унапређења наставе у складу са дефинисаним циљевима Студијског програма. Научно-наставно веће разматра предлоге Комисије и одлучује о њиховом спровођењу.

Структуру Студијског програма чини 36 обавезних предмета од којих је 7 општеобразовних, 6 теоријско-методолошких, 12 научно-стручних и 11 стручно-апликативних. Укупно 2730 часова активне наставе релативно равномерно је подељено по годинама студија (660 – прва, 630 – друга, 675 – трећа и 675 – четврта година) и 90 часова стручне праксе. Укупно се на обавезним предметима остварује 188 ЕСПБ. За теоријско-методолошке предмете опредељено је 29 ЕСПБ (12,08%), а за академско-општеобразовне 28 ЕСПБ (11,67%). Највећи број поена, 131 ЕСПБ (54,58%) студенти добијају на обавезним стручно-апликативним 69 ЕСПБ (28,75%) и научно-стручним 62 ЕСПБ (25,83%) предметима, што је у складу са препоруком да за групу стручних предмета треба да буде опредељено више од 50% ЕСПБ. Изборним предметима намењено је 49 ЕСПБ (20,42%), а стручној пракси 3 ЕСПБ (1,25%).
Комисија за праћење и унапређење наставе континуирано прати однос општеобразовних, научно и стручно апликативних и теоријско-методолошких предмета који је дефинисан акредитованим Студијским програмом, разматра предлоге евентуалних измена и процењује њихов утицај на поменути однос.

Студијски програм основних академских студија траје четири године (+4) и његовим се завршетком стиче 240 ЕСПБ. Збир од 60 ЕСПБ одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године, што је одређено Статутом Факултета (члан 90). Такође Статутом је прописано да укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године, нити већи од 900. Настава се реализује током 30 радних недеља годишње.
Сваком предмету се одређује број ЕСПБ, тако да је укупно оптерећење студента током године студија максимално 1500 сати рада односно 60 ЕСПБ. Један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива, укључујући и све облике провере знања.
Распоредом активне наставе задовољени су критеријуми дефинисани Законом о високом образовању, према којима студент мора имати најмање 20 часова (600 на годишњем нивоу) и не више од 30 часова (900 на годишњем нивоу) активне наставе недељно. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе око 22 часа недељно (предавања, вежбе, практикуми, семинари, практична настава, теренска настава, менторска настава, консултације, презентације, пројекти и сл.); 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) добровољног рада у локалној заједници, организованог од стране Универзитета, односно Факултета на пројектима од значаја за локалну заједницу (хуманитарна активност, подршка особама са ометеношћу и сл.); 6) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета (члан 90, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета дате су у Прилогу 4.5. На нивоу школске године 50% до 60% су предавања, а остало чине вежбе и други облици активне наставе.
Број ЕСПБ за сваки предмет Студијског програма исказује у свим релевантним документима

везаним за наставни процес (сајт Факултета[87], Информатор, курикулум предмета).
Део мера за смањивање стопе неуспешности на испитнима је увођење додатних испитних рокова у складу са Законом. На иницијативу Студентског парламента донета је одлука о додатном испитном року (VII рок) у школској 2022/23. години (седница Наставно-научног већа одржана 11.7.2023. године) и додатном испитном року (VII рок) у школској 2023/24. години (седница Наставно-научног већа одржана 9.7.2024. године). Осим тога, током трајања наставе, на захтев студената организују се додатни термини за консултације.

Студијски програм је акредитован 24. децембра 2021. Године (Уверење о акредитацији Студијског програма бр. 612-00-00542/9/2020-03). Прва генерација студената започела је четворогодишње основне академске студије у школској 2022/2023. години. У текућој школској 2024/2025. години, студенти те генерације похађају трећу годину студија, па због тога још увек није могуће спровести анкету која би пружила податке од дипломираних студената о оптерећењу током основних академских студија. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету током 2026/2027. школске године планира спровођење анкетирања дефектолога који су завршили основне академске студије на Студијском програму како би се обезбедиле информације о обиму, структури и дистрибуцији њиховог радног оптерећења током студирања. На тај начин би се добила јасна слика о дистрибуцији њиховог радног оптерећења током четири године студија и евентуалној потреби за корекцијом одређених компонената оптерећења (нпр. семинарски радови, пројекти од значаја за локалну заједницу и сл.).

Факултет је 2020. године формирао Савет послодаваца (члан 58, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године), који Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе омогућава успешније прикупљање повратних информација о квалитету Студијског програма. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) покреће иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе периодично спроводи Анкету о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца у различитим областима запошљавања – образовање, здравство, социјална заштита, ради процене задовољства квалификацијама дефектолога који су завршили основне студије.

Превиђа се да, као и током претходног акредитационог циклуса, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету и Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету, у складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету спроводе Анкету о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама у различитим областима запошљавања (образовање, социјална и здравствена заштита), где се према компетенцијама запошљавају дипломирани дефектолози који су завршили Студијски програм. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених основних академских студија Студијског програма послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе (Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца). Анализа резултата примене упитника током претходног циклуса акредитације, указала је на то да је већина процењиваних параметара (уже стручне компетенције, познавање законске регулативе, вештине комуникације и сарадње са родитељима и члановима стручног тима и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима

[87] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/oligo.html

Студијског програма. На основу тога формулисан је предлог мера за унапређивање квалитета Студијског програма (Прилог 4.2.).
У складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у сарадњи са дефектолозима олигофренолозима, анализира исходе студирања, стручност, могућности њиховог запошљавања и даљег школовања. Евалуација се врши на основу података прикупљених анкетом и Наставно-научном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за унапређење квалитета Студијског програма. Имајући у виду да је од уписа студената на Студијски програм који је акредитован у децембру 2021. године прошло две школске године (22/23, 23/24), још увек није могуће спровести евалуацију заснована на анкетирању дипломираних дефектолога олигофренолога који су завршили студије у актуелном акредитационом циклусу. Исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања биће могуће евалуирати почев од школске 2026/2027. године, када прва генерација студената заврши студије по програму акредитованом 2021. године. Планира се систематска примена упитника намењених студентима и послодавцима, као и анализа могућности које имају дипломирани студенти за даље школовање на другим високошколским установама у земљи и иностранству, као и друге видове целоживотног усавршавања. Резултати анкетирања дефектолога олигофенолога који су завршили први степен студија током претходног акредитационог циклуса указују на предности и извесне слабости структуре и садржаја Студијског програма, на основу којих су формулисане препоруке за унапређивање квалитета студија (Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијког програма и постигнутим исходима учења).

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог Одељења за олигофренологију, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога Студијског програма. Ово радно тело дефинише циљеве, осмишљава структуру, исходе, усаглашава их са циљевима, мисијом и визијом Факултета и предлаже их Већу одељења. Након усвајања на Већу одељења, Студијски програм се предлаже Наставно-научном већу, које као један од основних критеријума његовог усвајања процењује да ли циљеви и структура Студијског програма логички и садржајно одговарају општим циљевима, мисији и визији Факултета. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду, а уколико га они одобре, Научно-наставно веће упућује предлог Студијског програма Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.
Процедура за праћење успешности и унапређење програма спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026. и 2026/2027. годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у складу са својим надлежностима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, предлажу и контролишу спровођење мера за унапређење квалитета Студијског програма.

Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету процењује релевантност Студијског програма за тржиште рада (локално, државно, међународно) на основу информација

које добија анкетирањем послодаваца (Савеза послодаваца), дефектолога који су завршили Студијски програм основних академских студија, као и на основу података које пружа Национална служба за запошљавање. На основу прикупљених података, Комисија анализира исходе студирања, стручност дипломираних студената, могућности њиховог запошљавања, даљег школовања и других видова стручног усавршавања, врши евалуацију и Наставно-научном већу предлаже мере за унапређење квалитета Студијског програма. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета, периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода Студијског програма са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

Имајући у виду да је од уписа студената на Студијски програм који је акредитован у децембру 2021.године прошло две школске године (22/23, 23/24), евалуација заснована на добијању информација од послодаваца и Националне службе за запошљавање биће спровођена почев од школске 2025/2026. године, када се очекује да прва генерација студената заврши актуелни акредитовани програм основних студија и заснује радни однос. Анализа резултата упитника за послодавце која се односи на студенте који су дипломирали током претходног циклуса акредитације, дата је у Прилогу 4.2. Информације добијене од Националне службе за запошљавање указују на то да на тржишту рада постоји потреба за дефектолозима олигофренолозима.

Према Статуту Факултета (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године) представници студената учествују у раду Наставно-научног већа када се расправља и одлучује о питањима од значаја за студенте. Они имају право гласа по питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана. Када се расправља и доносе одлуке о овим питањима, састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Према правилницима о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету (бр. 3/199, од 2024. године) састав сваке од комисија чини најмање 20% студената (од девет чланова, два су из реда студената). Осим тога, спровођењем анкета међу студентима прикупљају се и анализирају подаци о квалитету Студијског програма, педагошког рада наставника и сарадника, рада органа управљања, ненаставног особља, простора, опреме и сл.

Наставници и сарадници који учествују у реализацији Студијског програма у оквиру активности Одељења за олигофренологију прате програмске садржаје компарабилних студијских програма високошколских установа, претежно у Европи, анализирају иновације и, у складу са тим, евентуално предлажу измене или допуне курикулума Студијског програма. Из европског образовног простора посебна пажња се обраћа на студијске програме са којима је претходно (током процеса акредитације) установљен висок ниво компатибилности, као што су програми: Едукацијско-рехабилитацијског факултета Свеучилишта у Загребу; Педагошког факултета Универзитета у Љубљани; Специјална педагогија – интервенција (*Speciální pedagogika – intervence*) и Образовање и специјална педагогија (*Vychovatelství a speciální pedagogika*), Института за специјалну едукацију Педагошког факултета Палацки универзитета у Оломоуцу (*Ústav speciálně pedagogických studií, Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci*).

Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма у складу су са принципима Болоњске декларације. Континуирано се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са

исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима. Приликом креирања курикулума Студијског програма примењује се принцип хијерархизације путем постепеног усмеравања студената од општих ка стручним знањима и вештинама. Иницијални садржаји наставног програма обухватају релевантне базичне информације из научне области Специјалне едукације и рехабилитације, као и из сродних, тангентних нучних дисциплина. На тај начин студенти стичу основ за касније усвајање специфичнијих знања из уже научне области, чиме се тежи остваривању принципа кумулације знања. Настава је осмишљена тако да подстиче активно учешће студената. Посебан акценат ставља се на интерактивни приступ (дискусија, пројектно учење, анализа проблема из праксе и сл.), критичко размишљање и повезивање теоријских знања са практичним примерима. На почетку предавања студенти могу да постављају питања која су у вези са претходним садржајем, током излагања наставника могу да траже додатна објашњења, док је на крају предавања планирано време за дискусију. Циљ је да студенти не само усвоје презентоване садржаје, већ и да умеју да их примене. Такође, подстиче се повезивање нових знања са претходно стеченим знањима и искуствима, као и решавање реалних проблема из праксе. Осим силабусом предвиђене литературе, студентима се нуди могућност (факултативно) да користе изворне текстове и резултате најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КоБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције, мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући стручни рад у овој области.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука[88]. Неки од основних циљева истраживачке активности у оквиру факултетских, универзитетских и међународних пројеката су унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма у складу са савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената. Подаци о педагошком вредновању рада наставника сваком наставнику су доступни на личном налогу на апликацији е-запослени, што омогућава увид у студентску процену наставног процеса и евентуално кориговање приступа. Стратегије управљања квалитетом омогућавају да исходи Студијског програма буду усклађени са потребама и очекивањима студената, академске заједнице и друштва у целини. Прилог 4.4. садржи приказ компатибилности циљева обавезних наставних предмета и исхода учења за основне академске студије Студијског програма.

Студијски програм има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом силабусима. Студијски програм који се спроводи на нивоу основних академских студија не предвиђа израду дипломског рада.

Детаљне информације о структури Студијског програма, предиспитним обавезамама и броју предиспитних поена стално су доступне на сајту Факултета. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начину сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури

[88] https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html

и начину полагања испита. Испитни поени и оцена доступни су на електронском студентском сервису (е-студент). У предуписном периоду је доступан Информатор – водич за упис на основне академске студије.

4.2. SWOT анализа	
Предности:	– Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++) – Методе наставе су усклађене са исходима учења (+++) – Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења (+++) – Студијски програм се континуирано осавремењује (+++) – Доступност информација о Студијском програму и исходима учења на сајту Факултета (+++) – Све релевантне информације о стручној пракси су доступне на сајту Факултета (+++) – Радно оптерећење студената, мерено бројем часова и ЕСПБ, равномерно је распоређено током основних академских студија (+++) – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+)
Слабости:	– Имајући у виду да је Студијски програм акредитован у децембру 2021. године, усаглашеност исхода учења са очекиваним компетенцијама базираним на дескрипторима квалификација Студијског програма основних академских студија биће могуће проверити почев од школске 2025/2026. године (+) – План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++) – Лимитираност комуникације са дипломираним студентима основних академских студија (++)
Могућности:	– Добијање детаљних информација од ментора стручне праксе, дипломираних студената и послодаваца о способностима функционалне интеграције знања и вештина почев од школске 2025/2026. године (+++) – Оснивање алумни организације (++) – Унапређење сарадње са Саветом послодаваца и успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++) – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (+++) – Даље унапређивање услова за извођење практичне наставе потписивањем споразума о сарадњи са наставно-научним и стручним базама и развој Центра за саветодавни рад Факултета (++) – Унапређивање сарадње са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду (++)
Опасности:	– Недовољно јасно дефинисана позиција дипломираног дефектолога у системима образовања, социјалне и здравствене заштите, која може да доведе до смањења интересовања потенцијалних студената за Студијски програм (++) – Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++) – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима

	на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (++)

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Прикупљање и анализа података од свих релевантних информаната (дипломираних студената, послодаваца, Националне службе за запошљавње) у циљу евалуације квалитета Студијског програма акредитованог у децембру 2021. године. На основу резултата анализе, чланови Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе могу да предложе измене Студијског програма, програме стручног усавршавања и друге мере унапређења квалитета.
- Потребно је иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма.
- Да се План рада учини доступним на сајту Факултета.
- Унапређивање сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.
- Потребно је да се разради стратегија реализације Студијског програма у ванредним околностима, посебно у контексту разматрања алтернативних начина спровођења практичне наставе.
- Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси срећу дефектолози.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 9) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30. 9) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијког програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Одлука о акредитацији

Прилог 4.4. Приказ компатибилности циљева обавезних наставних предмета и исхода учења за основне академске студије Студијског програма специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју.

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Опис стања 5.1.

Наставни процес на основним академским студијама Студијског програма остварује се применом *Статута Факултета*, као и *Правилника о упису студената на основне академске студије* (бр. 3/74-1 од 20. 7. 2020. године). У наведеном правилнику дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу. Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса и на нормативима попут *Стратегија за обезбеђење квалитета* (бр. 2/11 од 27. 2. 2025. године), *Стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета рада на Факултету* (бр. 3/40-10 од 30. 7. 2008. године) *и Правилника о обезбеђивању квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 3/40-7 од 30. 7. 2008. године). У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, као и стручни органи Факултета – одељења и катедре и Наставно-научно веће.

Курикулум основних академских студија Студијског програма у потпуности је усаглашен са постављеним циљевима овог студијског програма. Наставни предмети су распоређени у четири школске године тако да се у свакој години остварује 60 ЕСПБ. Завршетком основних академских студија остварује се 240 ЕСПБ. Курикулум обухвата 36 обавезних и 10 изборних предмета, распоређених у десет изборних блокова. Сви предмети су једносеместрални. Саставни део студијског програма је стручна пракса у трајању од 90 часова која се реализује на последњој години студија. Број часова активне наставе креће се у распону од 630 до 675 часова годишње. Настава се изводи и организује по семестрима, током 30 радних недеља годишње, у складу са планом извођења наставе.

Информације о студијском програму основних академских студија Студијског програма, наставницима, терминима одржавања наставе, испита и других облика рада доступне су студентима на сајту Факултета. Детаљне информације о сопственим обавезама у погледу полагања испита, измиривања школарине и сл. студентима су доступне преко сервиса *е- студент*.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на основним академским студијама Студијског програма обезбеђује се и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима на основним академским студијама Студијског програма, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године; време предвиђено за одржавање испитних рокова и пријаву испита; време одржавања стручне праксе и време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године. Календар послова је доступан на сајту Факултета[89].

План и распоред наставе и вежби припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима ангажованим на основним академским студијама Студијског програма. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и интернет страници сајта Факултета[90]. Распоред часова предавања и вежби усклађује се са потребама студената узимајући у обзир број часова у току радног дана и радне недеље, усклађеност распореда часова предавања и вежби као и усклађеност распореда часова са бројем студената по годинама. У складу са просторним и временским ресурсима, циљ је да се направи што је могуће компактнији распоред. Избегава се да студенти имају велике паузе између различитих предавања и вежби, као и евентуална преклапања изборних предмета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Пре почетка сваког семестра студенти основних академских студија Студијског програма су у обавези да се одлуче и за изборне предмете у оквиру студијских планова и то на основу планова и програма рада сваког предмета.

Наставу на основним академским студијама Студијског програма, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно

[89] https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2024/20240924_1-Kalendar%20poslova%202024-2025.pdf
[90] https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/OAS/nastava-OAS/SER-osoba-sa-teskocama-u-MR-1.pdf

решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе. Анализирајући Студијски програм основних академских студија може се закључити да представља повезану и усклађену целину која обухвата јасно дефинисане циљеве, структуру, садржај, методе учења и стицања знања, исходе учења и компетенције дипломираних студената. На наведеном студијском програму се изучавају академско-општеобразовни (15,41%), теоријско-методолошки (19,17%), научно стручни (35,21%) и стручно апликативни предмети (30,21%).

Када посматрамо спецификације појединих предмета може се запазити да се успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике активности, на већини предмета износи око 50% завршне оцене. На пример, предмет *Увод у рехабилитацију интелектуално ометених особа* који на првој години основних студија слушају студенти овог студијског програма, предвиђа да студент за активно учешће на у практичној настави може да оствари 5 поена, док колоквијуми носе 40 поена, што чини укупно 50% коначне оцене на предмету. На истом студијском програму, али на трећој години студија на предмету *Методика наставе вештина за ученике ометене у интелектуалном разв*оју, који је уско стручни, предвиђено је да студенти кроз активност у току предавања (интерактивну наставу) остваре 5 поена, практичну наставу 20 и колоквијум 20 поена. На тај начин студенти се (посебно на вишим годинама студија) подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

Наставници на ангажовани на основним академским студијама Студијског програма осавремењују и иновирају наставни процес и по потреби, уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове, користе *on-line* ресурсе (*Moodle, MS teams, Google учионица*).

Спецификација свих предмета, на основним академским студијама Студијског програма, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна

(пример:https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/oligo-tabela-2021.html).
Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Анализом доступних података на сајту Факултета уочено је да једино план и распоред извођења наставе није увек доступан. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета).

План извођења наставе усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета, бр. 2/25, од 28. 2. 2024. године), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на Факултету, члан 16, бр. 3/40-10 од 30. 7. 2008. године). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада:

Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе (Члан 5, Правилник о раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, бр. 3/199, од 13.11.2024. године). Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је *Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника* (бр. 3/40-2 од 30. 7. 2008. године). Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину, који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника;
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник ангажован на Студијском програму не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са, чланом 11 *Правилника о раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету* (бр. 1/199, од 13.11.2024. године). У том случају управник Одељења је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и управник Одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за основне академске студије Студијског програма. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3).

Факултет подстиче стицање активних и стручних компетенција наставника: сарадници се ослобађају плаћања школарине на докторским студијама, организују се научно-стручни скупови, финансира се учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, финансира се објављивање часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздавач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, ангажују се гостујући предавачи са иностраних високошколских установа и сл. Стицање и проширивање стручних

компетенција наставника и сарадника Факултет подстиче и финансирањем различитих врста њихове едукације.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	– Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на ОАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (+++) – Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (++); – Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници сајта и истакнуте на огласној табли Факултета (++); – Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); – Информације о студијском програму, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); – Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (++); – Резултати анкете студената о квалитету наставног процеса (Прилог 5.1) показују да су студенти уписани по студијском програму који је акредитован 2021/22 године значајно задовољнији квалитетом наставног процеса у односу на студенте ранијих уписних године, што говори у прилог унапређења квалитета наставе и наставног процеса (+++);
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада није јасно идтакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++);
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Организовање анкетирања студената у односу на студијски програм (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++).
Опасности:	– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних

	набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:

- Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса.
- Доследно примењивати стандарде и процедуре за праћење квалитета наставног процеса и примену корективних мера;
- Издвајати финансијска средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу. Размотрити индивидуалне потребе наставника и сарадника у односу на њихово даље дидактичко-методичко и стручно усавршавање у одређеним сегментима/областима и планирати реализацију наведених курсева.
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;

Показатељи и прилози за стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

За потребе реализације наставе на основним академским студијама Студијског програма у актуелном моменту ангажовано је 32 наставника (29 са пуним радним временом и три наставника у допунском раду) и четири сарадника у звању асистента. Број наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама Студијског програма довољан је да покрије

укупан број часова теоријске и практичне наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника и сарадника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника и сарадника на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (па самим тим и наставника ангажованих на основним академским студијама Студијског програма) усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. *Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 3/15-1 од 26. 1. 2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама *Закона о високом образовању* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон и 76/2023), *Правилником о начину и поступку стицана звана и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду* (Гласник Универзитета у Београду, бр. 237/22 и 240/22) и *Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* („Гласник Универзитета у Београду" бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21). Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- *Правилник о стицању истраживачких и научних звања* (Службени гласник РС, бр. 159 од 30. 12. 2020. године, од 20. 2. 2023. године);
- *Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа* (Службени гласник РС, број 80 од 4. 10. 2024. године);
- *Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 3/108 од 5. 9. 2022. године).

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15 од 26. 1. 2023. године), односно Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. 9. 2022. године) детаљно је описан поступак избора.

Поступак избора наставника и сарадника на основним академским студијама Студијског програма је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Конкурс се објављује путем публикације *Послови*, *Националне службе за запошљавање*, дајући кандидатима могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање, или уколико је у питању избор у звање редовног професора – Сенату Универзитета. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника на основним академским студијама Студијског програма обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама

Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[91] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника систематски се и оцењује прати се у оквиру годишњег извештаја који наставник подноси Одељењу. Извештај садржи број и врсту објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно-научном већу.

Тако се на пример у извештају Одељења за олигофренологију наводи се да је у току школске 2023/2024. године објављен један уџбеник (ISBN 978-86-6203-178-5), да су наставници учествовали у два национална и шест међународних пројеката, да су презентовали 12 радова на стручним и научним скуповима, да су три наставника узела учешће у програмским или научним одборима, док је један био члан организационог одбора. Наставници овог Одељења су рецензирали радове са скупова и уређивали зборник саопштења са националног скупа.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[92] на сајту библиотеке Факултета[93].

Потврда квалитета наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама Студијског програма огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (нпр. Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (нпр. Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

Кроз Студијске програме докторских студија и Програм развоја научноистраживачког подмлатка, врши се селекција младих кадрова, а њиховим укључивањем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Политика квалитетне селекције младих кадрова се огледа и кроз укључивања стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (НИТРА) у реализацију научних пројеката, али и учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

Наставници који учествују у реализацији Студијског програма на основним академским студијама ангажовани су у развоју научног подмлатка и кроз чланство у комисијама за оцену научне заснованости и пријаве теме докторске дисертације и рад у комисији за избор сарадника у звање сарадника у настави.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама,
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству,

[91] http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

[92] Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

[93] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

- обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима, и другим изворима информација.

У финансијским планом за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници ангажовани на Студијском програму пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање (нпр. Основна школа „Милоје Павловић“, ПУ Обреновац); одржавају јавна предавања, трибине и округле столове (нпр. Програм обучавања наставника, стручних сарадника и сарадника у настави који остварују предметну наставу од V до VIII разреда основне школе и у школама за средње образовање ученика ометених у развоју, организатор: Центар за континуирану едукацију – ФАСПЕР); сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога (нпр. Примена тренинга социјалних вештина у раду са децом са интелектуалном ометеношћу и/или поремећајем из спектра аутизма, организатор Основна школа „Милоје Павловић“). У оквиру Центра за саветодавни рад наставници овог студијског програма пружају саветодавно-консултантске услуге породицама деце ометене у развоју. Наставници и сарадници ангажовани на основним академским студијама Студијског програма узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација и Министарства здравља. Наставници са овог студијског програма сарађују и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције. Са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, ови наставници и сарадници ангажују се у радним групама које са баве праћењем и развојем образовања деце са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце са тешкоћама у учењу и деце из осетљивих друштвених група; као и у области инклузивног образовања. Поједини наставници ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формираних од стране државних органа или међународних институција.

Сагласно Закону о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88 од 29. 9. 2017. године, 27 од 6. 4. 2018 године, - др. закон, 73 од 29. 9. 2018. године, 67 од 20. 9. 2019, 6 од 24. 1. 2020. године, - др. закони, 11 од 12. 2. 2021. године, - Аутентично тумачење, 67 од 2. 7. 2021. године, - др. закон, 67 од 2. 7. 2021. године, 76 од 7. 9. 2023. године), Статуту Факултета („*Гласник Универзитета у Београду”,* бр. 254 од 10. 5. 2024. године) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника (Гласник Универзитета у Београду, бр. 246 од 29. 3. 2023. године), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа

Предности:	– Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); – Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама Студијског програма доступни су јавно на сајту Факултета (++); – Поступак избора наставника и сарадника на основним академским студијама Студијског програма је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); – Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника ангажованих на основним академским студијама Студијског програма (++); – Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); – Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); – Наставници и сарадници ангажовани на основним академским студијама Студијског програма остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	– Несразмеран однос броја сарадника у почетничком звању у односу на број редовних професора, као последица незапошљавања наставног подмлатка на Студијском програму (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Недовољно систематизовани подаци о научној продукцији и пројектним активностима наставника и сарадника на сајту Факултета (++). – Списак репрезентативних референци који је приказан у оквиру података о наставницима ангажованим на основним академским студијама Студијског програма није ажуриран (++);
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++); – Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Неусклађеност финансијских потреба са приливом финансијских средстава у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима (++);

	– Противправно умножавање доводи до угрожавања ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради доступности података о учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Донети правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Донети правилник о награђивању наставног и ненаставног особља за остварене резултате.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника

Прилог 7.1.2. Правилник о избору сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[94] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду[95]. Факултет издаје и Информатор – водич за упис на основне студије у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.* За заинтересоване кандидате организује се припремна настава за полагање пријемног испита, а обезбеђена је и збирка решених задатака са претходних пријемних испита.

[94] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

[95] https://www.bg.ac.rs/upis/

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у *Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду* (Гласник Универзитета у Београду, бр. 208/19, 212/19, 241/22 и 252/24) и *Правилнику о упису студената на основне академске студије* (бр. 3/74-1 од 20. 7. 2020. године) (Прилог 8.1). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за организацију наставе и студентска питања, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура основних академских студија Студијског програма, силабуси наставних предмета и др.) налазе се на сајту Факултета[96]. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на основним академским студијама:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- *Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту* (бр. 3/40 од 30. 7. 2008. године);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/80 од 19. 6. 2023. године);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (бр. 3/133 од 29.10.2019. године).

Промоција Студијског програма врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitetu Beogradu, Instagram: fasper_official, X: FASPER_BG.*

При упису кандидата на основне академске студије Студијског програма вреднују се резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на пријемном испиту. Као резултат у претходном школовању узима се збир просечних оцена у сваком разреду средње школе помножен са два. По овом основу кандидат може стећи најмање 16, а највише 40 бодова. На пријемном испиту кандидат може стећи максимално 60 бодова, што у збиру са резултатима претходног школовања даје максималних 100 бодова.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправности студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са инвалидитетом обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама у предвиђеној квоти на буџетском финансирању за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[97], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Обавеза праћења наставе дефинисана је силабусима предмета доступним на сајту Факултета, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и

[96] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/osnovne-stud/oligo.html

[97] https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-lica-sa-invaliditetom.html

обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[98], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У Правилнику се наводи да је наставник дужан да:

– при оцењивању буде објективан, непристрасан;

– не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;

– примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;

– на захтев студента наставник је дужан да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим правилником, предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи око 50% завршне оцене. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава да Факултет систематски прати и анализира податке о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3).

Статутом Факултета (члан 59-62, бр. 30/72, 2024. године) регулисано је студентско организовање у виду Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета Факултета. Своја права и интересе студенти остварују кроз рад Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја

[98] http://www.fasper.bg.ac.rs/

ЕСПБ бодова. Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар).

8.2. SWOT анализа	
Предности:	– Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); – Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); – Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); – Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад, у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	– Ниска пролазност на појединим предметима (+++); – Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, недовољно су уједначени и транспарентни (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање основних академских студија Студијског програма и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); – Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); – Формирање Алумни организације (+++);

	– У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Тенденција смањивања заинтересованости за студирање на Студијском програму (+++); – Помањкање средстава за реализацију мера подршке студентима из породица са ниским социо-економским статусом (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Вршњачка подршка студената у циљу повећања успешности/ефикасности студирања.
- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода Студијског програма основних академских студија;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор Факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37–60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Прилог 8.1. Правилник о упису студената на основне академске студије

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су ове процедуре и корективне мере дефинисане другим правилницима (видети Прилог 8.3).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је *Правилником о издавачкој делатности Факултета* (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) и *Правилником о уџбеницима* (3/40-1 од 29. 7. 2008. године).

Правилником о издавачкој делатности (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. *Правилник о издавачкој делатности Факултета* (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) осигурава пружање подршке наставницима Студијског програма приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (3/40-1 од 29. 7. 2008. године) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници који се користе за спровођење Студијског програма морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе на Студијском програму, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје

самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама Студијског програма наведен је у Прилогу 9.2., док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама Студијског програма са бројем наставника на основним академским студијама Студијског програма приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са инвалидитетом и то: читач екрана за слепе *Job Access With Speech – JAWS*; *AnReader* синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; *Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition* софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су *Правилником о раду Библиотеке Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 01-353/1 од 18.11.2013. године). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[99]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта Факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за објединьену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају три стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши један извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је један извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

[99] https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[100].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа	
Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама Студијског програма са бројем наставника на основним академским студијама Студијског програма 3,54 (+++).
Слабости:	– Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из

100 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	области Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++);

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на основним академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју са бројем наставника на основним академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са Законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је *Статутом Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр.2/26 од 28. 2.2024. године) и *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака запослених на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр.2/44-1 од 26. 5.2022. године), доступним на сајту Факултета[101], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шематска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет[102]. Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани *Пословником о раду Савета Факултета* (бр. 2/19-1 од 23. 5. 2025. године) и чланом 35. *Статута Факултета*. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на сајту Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан, коме у раду помажу продекани[103]. Декан се бира из редова редовних професора на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултета; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансије) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Надлежности продекана дефинисане су чланом 48. Статута Факултета.

Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања, утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута Факултета.

Изборно веће. Састав овог већа регулисан је на исти начин као и Наставно-научног већа. Надлежности су: утврђивање предлога за избор у звање наставника; избор у звање сарадника; доношење одлука о расписивању конкурса и именовање комисија за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултета.

Органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом Факултета и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима.

[101] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

[102] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html

[103] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедре*[104], *стручне службе*[105] и *факултетски центри*[106]. Њихов делокруг рада и начин функционисања такође су регулисани Статутом Факултета и *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака*, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом Факултета, *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака*, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: *Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију*. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Стратегијом обезбеђивања квалитета Факултета (бр. 2/11 од 27. 2. 2025. године), као и чланом 16. *Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета* (бр. 3/40-7 од 30. 7. 2008. године) и чланом 77. *Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета на Факултету* (бр. 3/40-10 од 30. 7. 2008. године) наглашава се да квалитет рада значајно зависи од организације и управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу са надлежностима одређеним чланом 5. *Правилника о раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе* (бр. 1/199 од 13.11.2024. године), Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља, а извештај о резултатима анкете са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање.

У оквиру студентске евалуације, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе редовно спроводи евалуацију управљачког и ненаставног особља, посебно у односу на став према и мотивисаност за рад са студентима. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2.1.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља оцењују и сви запослени на Факултету, путем обавезних анкета у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2.2.

[104] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[105] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[106] https://www.fasper.bg.ac.rs/

Извештај Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе о оцени организације и управљања, управљачког и ненаставног особља, доставља се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање. Рад органа управљања, органа пословођења, стручних органа, свих организационих јединица Факултета и центара, прати се и кроз годишње извештаје о раду, који се разматра на наставно научном већу и усваја на Савету Факултета. Годишњи Извештај о раду доступан је увиду јавности и налази се на интернет страници сајта Факултета[107].

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се *Статутом Факултета*, *Правилником о раду* (бр. 356/1 од 16. 11. 2013. године) и *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака*. Сви акти су доступни на сајту Факултета. Факултет има потребан број ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 запослене особе из реда ненаставног особља су распоређене у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави, у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање управљачког и ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа Стандарда 10	
Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++) − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). − Комисија за унапређење квалитета наставе редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима на сајту Факултета (+++); − Именовање продекана за финансије (+++) − Активност Студентског парламента и представника студената (++).
Слабости:	− Организационе и комуникационе тешкоће запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања у раду са студентима (++); − Услови за рад студената у библиотеци/читаоници (++); − Квалитет односа на релацији управа-ненаставно особље (++); − Незадовољство ненаставног особља доступношћу информација о раду

[107] https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

	Факултета, материјалним положајем запослених и условима рада (++); – Недостатак података о задовољству студената основних академских студија о квалитету рада органа управљања и стручних служби (+++).
Могућности:	– Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз примену мотивационих мера и бољу организацију рада (+++); – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници (++); – Оснаживање запослених кроз обуке у домену партнерске комуникације и тимског рада (+++); – Побољшање квалитета односа на релацији управа-ненаставно особље повећавањем транспарентности у раду и бољом разменом информација (++); – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама (+++); – Мотивисање студената основних академских студија за учешће у анкети о задовољству студената основних академских студија квалитетом рада органа управљања и стручних служби (+++); – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++).
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу се неповољно одразити на обављање радних задатака (+) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених (+++)

10.6 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:
– Применити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима. – Улагати у модернизацију и проширење капацитета Факултета ради повећања задовољства студената радним окружењем. – Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља. – Организовати обуке и подстицати запослене на усавршавање вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима. – Радити на обезбеђивању додатних средстава финансирања кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени. – Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим представницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.2. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме
Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже са седам слушаоница и једним амфитеатром што подмирује потребе наставе (Табела 11.1). Део наставе и вежби реализује се у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3).

Наставници и сарадници имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности, док је студентима на располагању библиотека са читаоницом.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

У складу са финансијским могућностима, Факултет континуирано улаже средства за унапређење услова рада, опремање простора и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе. Тако све слушаонице, као и амфитеатар, поседују компјутере и пројекторе/тв-уређаје за ефикасну реализацију наставе на Студијском програму (Табела 11.2).

У складу са бројем уписаних студената, а пре почетка школске године, утврђује се потребан обим простора и опреме за квалитетно извођење наставе. Факултет поседује читаоницу са 20 места која је опремљена основном рачунарском и комуникационом опремом која је на располагању студентима. У читаоници је студентима обезбеђена употреба интернета и омогућен је приступ Академској мрежи Србије (AMPEC).

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут *E-learning* портала (*Moodle* платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима ангажованим на основним академским студијама Студијског програма су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео-материјала и сл.

11.2 SWOT анализа	
Предности:	– Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); – Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); – Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); – У циљу доступности одређеног дела простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет; – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства државне управе и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	– Недовољно буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недовољно финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:
– Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом. – Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника. – Подстицати акције донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања.

- Континуирано пратити функционалност постојеће опреме и обезбедити њену благовремену оправку или замену.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у комисијама и раду Наставно-научног већа) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све

активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе, Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму – студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++).
Могућности:	– Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++); – Могућност директног давања сугестија наставницима и сарадницима, на предавањима и вежбама, у вези са појединим аспектима Студијског програма основних академских студија (конкретног курса у оквиру Студијског програма) и методама оцењивања.
Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет Студијског програма основних академских студија (++); – Студенти често нису довољно мотивисани за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања Студијског програма основних академских студија;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима Студијског програма основних академских студија приликом његовог ажурирања;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Потребно је континуирано радити на побољшању процеса анкетирања, као на оптималном комбиновању квантитативних мера добијеним анкетама и квалитативних података добијеним фокус групама са студентима.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета основних академских студија Студијског програма.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.1. Позив за састанак Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање квалитета наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове комисије поступају у складу са усвојеним правилницима који регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г), а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;

- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледавају спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђење квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређивања квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета Студијског програма основних академских студија. Самовредновање се врши у складу са процедуром описаном у *Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* (Службени гласник РС, бр. 13/19). Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената који су завршили основне академске студије Студијског програма, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1а) треба да допринесе ефикаснијој размени информација о квалитету Студијског програма основних академских студија у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2) реализује се најмање једном у три године на основу одредби *Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету*. Потписани споразуми о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[108] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[109]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће Факултета имају могућност да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

[108] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

[109] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

14.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – Употребом *online* упитника повећано је учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета који су утврђени у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Недовољна комуникација са студентима који су завршили основне академске студије Студијског програма (++).
Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникације са дипломираним студентима који су завршили основне академске студије Студијског програма (+++).
Опасности:	– Преоптерећеност учесника у процесу евалуације квалитета рада Факултета (++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно-научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.2. Одлука о именовању чланова за Савет послодаваца Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СПЕЦИЈАЛНА ЕДУКАЦИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОСОБА СА ТЕШКОЋАМА У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ – МАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма мастер академских студија Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју спроведено је у скалду са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета и Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

37. проф. др Бојан Дучић – наставник
38. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
39. проф. др Милица Ковачевић – наставник
40. доц. др Ивана Арсенић – наставник

41. доц. др Божидар Филиповић – наставник
42. доц. др Слободан Банковић – наставник
43. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
44. Милена Благојевић – студент
45. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

49) проф. др Милица Глигоровић
50) проф. др Мирјана Ђорђевић
51) проф. др Милосав Адамовић
52) доц. др Бојана Дрљан
53) доц. др Невена Јечменица
54) доц. др Вера Петровић
55) ас. Милена Кордић
56) ас. Милена Дражић
57) ас. Сташа Лалатовић
58) ас. Ивана Обреновић Илић
59) ас. Кристина Ивановић
60) ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

13) Душан Јовић
14) Александра Мучачовић
15) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања

Студијски програм мастер академских студија Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (у даљем тексту: Студијски програм) акредитован је 24.12.2021. године (бр. 612-00-00543/9/2020-03).

Сврха мастер академских студија Студијског програма је интеграција, продубљивање и проширивање знања стечених на основним академским студијама, и то у областима:

- методологије научног истраживања у области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју;
- планирања, креирања, имплементације и евалуације планова и програма васпитног и васпитно-образовног процеса код деце и ученика с тешкоћама у менталном развоју;
- планирања, креирања, имплементације и евалуације у областима процене и специфичних видова третмана деце и ученика са тешкоћама у менталном развоју;
- социјалног модела ометености, који подразумева пружање подршке особама са тешкоћама у менталном развоју у инклузивном окружењу, засноване на специфичним потенцијалима и ограничењима, узрасту и срединским параметрима.

На мастер академским студијама Студијског програма проширују се и продубљују знања и компетенције стечене на основним академским студијама. Новостечена знања и способности дефектолозима који су завршили ове студије омогућавају да на стручан и ефикасан начин унапреде постојећу праксу, поштујући највише професионалне и етичке стандарде. Мастер дефектолози могу самостално да бирају адекватне технике за процену различитих видова потенцијала особа са тешкоћама у менталном развоју; поседују знање о провереним и иновативним стратегијама подршке и вештине да самостално изаберу и примене целисходне методске поступке и интервенције намењене стимулисању когнитивног развоја, адаптивног понашања и социјалне инклузије особа са тешкоћама у менталном развоју. На мастер академским студијама Студијског програма стичу се стручно знање, комуникативне и сарадничке вештине потребне за делотворно учешће у трансдициплинарном тиму, за сарадњу са друштвеним и струковним организацијама које пружају формалне и неформалне видове подршке особама са тешкоћама у менталном развоју и њиховим породицама. Студенти се оспособљавају да самостално анализирају стручну и научну литературу из области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју, развијају критичко мишљење, интегришу стечена знања и на основу њих се идејно опредељују за сопствена теоријска и емпиријска истраживања, креирају, предлажу и реализују оригинална методолошка решења. Након завршених мастер академских студија Студијског програма стичу се компетенције на основу којих је могуће самостално лично усавршавање после и тиме давање доприноса развоју праксе у овој области. Исходи учења мастер академских студија Студијског програма базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације.

Приликом креирања Студијског програма мастер академских студија, радна група коју формира Наставно-научно веће на предлог Одељења, дефинише његове циљеве, усаглашава их са циљевима, мисијом и визијом Факултета и предлаже их Већу одељења. Након усвајања на Већу одељења, Студијски програм мастер академских студија се предлаже Наставно-научном већу, које као један од основних критеријума његовог усвајања процењује да ли циљеви Студијског програма логички и садржајно одговарају општим циљевима Факултета. Процена усклађености циљева Студијског програма мастер академских студија са циљевима и задацима Факултета обухваћена је процесом акредитације Студијског програма (Стандард 2. Сврха студијског програма). У периоду од добијања акредитације до израде Извештаја о самовредновању, Одељење за олигофренологију није предлагало Наставно-научном већу Факултета решења за иновирање циљева Студијског програма мастер академских студија. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета: Одељењем за олигофренологију, Наставно-

научним већем, органима управљања и пословођења и студентима врше редовну проверу усклађености циљева Студијског програма мастер академских студија са циљевима Факултета на основу анализе резултата анкетирања дипломираних студената мастер студија и послодаваца.

За структуру и квалитет Студијског програма одговорно је Наставно-научно веће и Комисија за праћење и унапређење наставе. Такође, сваки наставник је одговоран за квалитет садржаја наставног предмета на коме је ангажован. Комисија за праћење и унапређење наставе прати и анализира структуру Студијског програма, квалитет садржаја наставе, усклађеност садржаја и начина извођења наставе са циљевима, мисијом и визијом Факултета.
Активна настава на мастер академским студијама заступљена је са 600 часова. Структуру Студијског програма чине два обавезна (по један у првом и другом семестру) са укупно 15 ЕСПБ и 10 изборних предмета, подељених у два изборна блока од по пет предмета, који се слушају током првог семестра (укупно 20 ЕСПБ). Из сваког од изборних блокова, студент бира по два предмета. У другом семестру реализује се стручна пракса (3 ЕСПБ поена), студијско-истраживачки (7 ЕСПБ поена) и завршни рад (15 ЕСПБ поена).

Структуру ЕСПБ према типу предмета у првом семестру мастер академских студија Студијског програма чине: Методологија научног истраживања са статистиком, обавезни теоријско-методолошки предмет који се вреднује са 9 ЕСПБ (15%) и у оквиру првог изборног блока 10 бодова (16,67%), студент може остварити избором два стручно-апликативна предмета, два научно-стручна или комбинацијом стручно-апликативног и научно-стручног предмета. Такође у првом семестру студент избором два предмета из другог изборног блока који чине пет академско-општеобразовних предмета, такође остварује 10 ЕСПБ (16,67%). С обзиром на то да сваки изборни предмет носи пет ЕСПБ поена, изборни предмети су заступљени са 20 ЕСПБ бодова, тј. 33,33% у односу на укупан број ЕСПБ поена на мастер академским студијама. У другом семестру реализује се стручна пракса (6 часова недељно, укупно 90 часова – 3 ЕСПБ) и студијско-истраживачки рад (7 ЕСПБ), који спадају у стручно-апликативни тип обавезних задатака за који је укупно опредељено 10 ЕСПБ (16,67%), Предмет завршног рада (6 ЕСПБ) и Завршни рад (15 ЕСПБ), који припадају научно-стручним обавезним задацима за које је опредељено 21 ЕСПБ (35%).
У структури студијског програма мастер студија академско-општеобразовни и теоријско-методолошки предмети учествују са 19 ЕСПБ бодова, што чини 31,67% укупног броја ЕСПБ бодова, док су научно-стручни и стручно-апликативни предмети заступљени са 68,33% ЕСПБ поена. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе континуирано прати однос општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких предмета који је дефинисан акредитованим Студијским програмом, разматра предлоге евентуалних измена и процењује њихов утицај на поменути однос.
Прилог 4.4. садржи Табелу са приказом компатибилности циљева наставних предмета и исхода учења за Студијски програм специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју.

Статутом Факултета (члан 90) одређено је да укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године, нити већи од 900. Мастер академске студије трају једну школску годину, односно два семестра, са укупно 60 ЕСПБ бодова, од чега 29 ЕСПБ у првом семестру, а 31 ЕСПБ у другом семестру. Сваком предмету се одређује број ЕСПБ, тако да је укупно оптерећење студента током године студија максимално 1500 сати рада односно 60 ЕСПБ. Један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива укључујући и све облике провере знања. Студијски програм мастер академских студија траје једну школску годину и његовим се завршетком стиче 60 ЕСПБ. Збир од 60 ЕСПБ дефинисан је Статутом Факултета (члан 90) и одговара просечном укупном ангажовању студента

у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) око 22 часа активне наставе недељно; 2) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) стручне праксе; 5) студијско-истраживачког рада; 6) испита; 7) израде предмета завршног рада; 8) завршног рада; 9) других видова ангажовања, у складу с општим актом Факултета (члан 90, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године).
Бодовна вредност сваког предмета, студијског истраживачког рада и завршног (мастер) рада утврђена је на основу фонда часова и предвиђених обавеза студената.
Сам завршни рад учествује са 25% у укупном оптерећењу студената на мастер академским студијама.
Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета дате су у Прилогу 4.5.
Део мера за смањивање стопе неуспешности на испитнима је увођење додатних испитних рокова у складу са Законом. Осим тога, током трајања наставе, на захтев студената организују се додатни термини за консултације.

Факултет процењује релевантност Студијског програма мастер академских студија за тржиште рада (локално, државно, међународно), на основу информација које добија анкетирањем послодаваца (Савеза послодаваца), дефектолога који су завршили Студијски програм, чланова Друштва дефектолога Србије, као и на основу података које пружа Национална служба за запошљавање.

Квалитет Студијског програма мастер акадмеских студија обезбеђује се континуираним праћењем и анализом његових циљева, структуре, радног оптерећења студената и исхода учења, као и осавремењивањем садржаја наставних предмета.
Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету анализира исходе студирања и стручност дипломираних студената мастер студија. Сарадњом са Националном службом за запошљавање обезбеђују се информације о потребама тржишта рада за мастер дефектолозима. Ради ефикасног прибављања повратних информација о квалитету студија и студијских програма, 2020. године Факултет је формирао Савет послодаваца (члан 58, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Одлука о избору чланова Савета послодаваца доступна је на званичној интернет страници Факултета. Савет активно учествује у унапређењу Студијског програма, тако што редовно даје информације о актуелним захтевима тржишта рада у погледу знања и вештина које се очекују од стручњака у релевантним областима и предлаже иновације у складу са потребама јавног сектора. Савет послодаваца између осталог: 1) разматра студијске програме који се реализују на Факултету и даје мишљење приликом анализе и осавремењавања постојећих студијских програма; 2) покреће иницијативе за оснивање и реализацију нових студијских програма у складу са потребама привредних субјеката или јавних служби и 3) континуирано пружа информације Факултету о трендовима и потребама тржишта рада у погледу знања и компентенција које се очекују од стручњака из области Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе периодично спроводи анкету међу послодавцима у области образовања, здравства и социјалне заштите, ради процене задовољства квалификацијама дефектолога који су завршили мастер академске студије на Студијском програму.
Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету спроводи анкете о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама у различитим областима (образовања, социјалне заштите, здравства) запошљавања, где се према компетенцијама запошљавају мастер дефектолози. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених мастер академских студија Студијског програма послодавци изражавају на петостепеној скали упитника посебно креираног у те сврхе. На основу анализе резултата примене упитника утврђено је да је

већина процењиваних параметара (уже стручне компетенције, познавање законске регулативе, вештине комуникације и сарадње са родитељима и члановима стручног тима и сл.) позитивно оцењена, што потврђује усаглашеност исхода са циљевима Студијског програма (Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца). Комисија на основу прикупљених података врши евалуацију и Наставно-научном већу предлаже мере за унапређење квалитета Студијског програма.

У складу са *Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету*, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету у сарадњи са мастер дефектолозима анализира исходе студирања, стручност и могућности запошљавања. Евалуација се врши на основу података прикупљених анкетом и Наставно-научном већу се прослеђује Извештај који садржи предлог мера за унапређење квалитета Студијског програма (Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијког програма и постигнутим исходима учења).

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог Одељења за олигофренологију Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога иновирања Студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду. Уколико буде усвојен, предлог Студијског програма Научно-наставно веће упућује Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.
Процедура за праћење успешности програма и одговорност за његово унапређење спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11 од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођене Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026. и 2026/2027. годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе Факултета у складу са својим надлеженостима и у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, контролишу и предлажи мере за унапређење квалитета Студијског програма.

Према Статуту Факултета (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године) представници студената учествују у раду Наставно-научног већа када се расправља и одлучује о питањима од значаја за студенте. Они имају право гласа по питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана. Када се расправља и доносе одлуке о овим питањима састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Према правилницима о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету (бр. 3/199, од 2024. године) састав комисија чини најмање 20% студената (по два представника студената). Осим тога спровођењем анкета међу студентима прикупљају се и анализирају подаци о квалитету Студијског програма, педагошког рада наставника и сарадника, рада органа управљања, ненаставног особља, простора, опреме и сл.

Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода Студијског програма са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

Наставници и сарадници Одељења за олигофренологију прате програмске садржаје компарабилних студијских програма високошколских установа, претежно у Европи, анализира иновације и, у складу са тим, евентуално предлажу измене или допуне курикулума Студијског програма. Из европског образовног простора посебна пажња се обраћа на студијске програме са којима је претходно (током процеса акредитације) установљен висок ниво компатибилности, као што су програми мастер студија: Едукацијско-рехабилитацијског факултета Свеучилишта у Загребу; Интернационални универзитет *de La Rioja* (*Universidad Internacional de La Rioja – Máster en Educación Especial*) и Тесалијски универзитет – Одељење за специјалну едукацију (*University of Thessaly – The Department of Special Education, Educational Sciences: Special Education*).

Приликом креирања курикулума Студијског програма мастер студија, примењује се принцип специјализације путем продубљивања специфичних знања студената из области за које су се определили избором предмета. Програмски садржаји почивају на надоградњи знања стеченог током основних студија, чиме се остварује принцип кумулације знања. Настава је осмишљена тако да подстиче активно учешће студената. Посебан акценат ставља се на интерактивни приступ (дискусија, пројектно учење, анализа проблема из праксе и сл.), критичко размишљање и повезивање теоријских знања са практичним примерима. На почетку предавања студенти могу да постављају питања која су у вези са претходним садржајем, током излагања наставника могу да траже додатна објашњења, док је на крају предавања планирано време за дискусију. Циљ је да студенти не само усвоје презентоване садржаје, већ да умеју да их примене. Такође, подстиче се повезивање нових знања са претходно стеченим знањима и искуствима, самосталност у креирању и евалуацији програма подршке особа са тешкоћама у менталном развоју, научно истраживачки приступ у домену тешкоћа у менталном развоју, као и решавање реалних проблема из праксе. Осим силабусом предвиђене литературе, студенти се упућују на коришћење изворних текстова и резултата најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КоБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције, мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући рад у овој области. Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма мастер академских студија су у складу са принципима Болоњске декларације. Активно се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука[110]. Истраживачке активности на Факултету имају за циљ унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма мастер академских студија у складу са савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

[110] https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html

Студијски програм мастер академских студија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ бодовима, јасно представљен курикулум са листом предмета и њиховом силабусима. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита. Правилником о мастер академским студијама (бр. 3/56-1, од 2023. године) Факултета уређују се услови и начин уписа, организација и извођење студија, правила студирања, предиспитне и испитне обавезе, пријава и одбрана завршног рада мастер академских студија и друга питања везана за наставу на мастер академским студијама. Детаљне информације о циљевима и структури Студијског програма мастер академских студија стално су доступне на сајту Факултета. Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) и Правилника о вредновању ваннаставних активности студената (бр. 3/80, од 2023. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената. Стратегије управљања квалитетом омогућавају да исходи Студијскиог програма буду усклађени са потребама и очекивањима студената, академске заједнице и друштва у целини.

Тему завршног (мастер) рада на другом нивоу академских студија студент може одабрати из области које су предвиђене програмом мастер академских студија.
Завршни (мастер) рад полаже се пред, најчешће, трочланом комисијом за одбрану завршног рада, коју чине наставници из исте или сродне научне области из које је одабрана тема рада. Оцена на завршном испиту утврђује се према стандардима који се примењују и за остале испите.
Детаљан опис захтева које завршни рад треба да испуни у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања дат је у силабусу завршног рада, Правилнику о мастер академским студијама (бр. 3/56-1 од 2023. године) и доступан је на сајту Факултета[111].

4.2. SWOT анализа	
Предности:	– Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++) – Методе наставе су усклађене са исходима учења (+++) – Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења (+++) – Студијски програм се континуирано осавремењује (+) – Све релевантне информације о стручној пракси су доступне на сајту Факултета (+++) – Све релевантне информације о завршном раду су доступне на сајту Факултета (+++) – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (++) – Информације о студијском програму мастер академских студија доступне су на званичној интернет страници Факултета (+++) – У односу на претходни акредитациони циклус, унапређене су могућности за извођење практичног и истраживачког рада (++)

[111] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/oligo-tabela2021.html

Слабости:	– План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++) – Недовољно повезивање са другим наставничким факултетима у циљу интеграције садржаја из различитих области, важних за унапређивање васпитно-образовног процеса (+) – Помањкање финансијских средстава за адекватно функционисање Центра за саветодавни рад Факултета (+)
Могућности:	– Повезивање са другим наставничким факултетима у циљу интеграције садржаја из различитих области, важних за унапређивање васпитно-образовног процеса (++) – Оснивање алумни организације (++) – Унапређење сарадње са Саветом послодаваца и успостављање сарадње са Националном службом за запошљавање (++) – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (+++) – Даље унапређивање услова за извођење практичне наставе потписивањем споразума о сарадњи са наставно-научним и стручним базама и развој Центра за саветодавни рад Факултета (++) – Унапређивање сарадње са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду (++)
Опасности:	– Недовољно јасно дефинисана позиција дипломираног дефектолога у системима образовања и здравствене заштите, која може да доведе до смањења интересовања потенцијалних студената за Студијски програм (++) – Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++) – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (++)

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:
– Унапређење сарадње са дипломираним студентима мастер академских студија у циљу свеобухватније анализе компетенција, запошљавања и могућности даљег усавршавања. – Потребно је иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма. – Унапређивање сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду. – Потребно је да се разради стратегија реализације Студијског програма мастер академских студија у ванредним околностима посебно у контексту разматрања алтернативних начина спровођења практичне наставе. – Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси сређу дефектолози.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету Студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Одлука о акредитацији

Прилог 4.4. Приказ компатибилности циљева наставних предмета и исхода учења за Студијски програм специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања

Наставни процес на мастер академским студијама Студијског програма остварује се применом *Статута Факултета*, као и *Правилника о мастер академским студијама* (бр. 3/56 од 19. 4. 2023. године) и *Правилника о условима уписа и мерилима за рангирање кандидата за упис на мастер академске студије* (бр. 3/36-1 од 26. 4. 2018). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе

наставног особља и студената у наставном процесу. Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса и на нормативима попут *Стратегије за обезбеђење квалитета (бр. 2/11 од 27. 2. 2025. године), Стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета рада на Факултету (бр. 3/40-10 од 30. 7. 2008. године) и Правилника о обезбеђивању квалитета рада Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/40-7 од 30. 7 2008. године).* У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, као и стручни органи Факултета – одељења и катедре и Наставно-научно веће.

Курикулум мастер академских студија Студијског програма у потпуности је усаглашен са постављеним циљевима овог студијског програма. Наставни предмети су распоређени у оквиру једне школске године, односно два семестра са укупно 60 ЕСПБ бодова, од чега 29 ЕСПБ у првом и 31 бод у другом семестру. Курикулум обухвата 12 предмета – 2 обавезна и 10 изборних предмета (разврстани у два изборна блока са по пет предмета, а студент бира два предмета из сваког изборног блока), Стручну праксу, Студијски истраживачки рад и Завршни рад. Сви предмети су једносеместрални. Саставни део студијског програма је стручна пракса у трајању од 90 часова која се реализује у другом семестру. Број часова активне наставе је 600 часова годишње.

Информације о мастер академским студијама Студијског програма, наставницима, терминима одржавања наставе, испита и других облика рада доступне су студентима на сајту Факултета. Детаљне информације о сопственим обавезама у погледу полагања испита, измиривања школарине и сл. студентима су доступне преко сервиса *е- студент*.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на мастер академским студијама Студијског програма обезбеђује се и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима мастер академским студијама Студијског програма, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке студије и Изборног већа; нерадни и ненаставне дане у току школске године; време предвиђено за одржавање испитних рокова и пријаву испита; време одржавања стручне праксе и време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године. Календар послова је доступан на сајту

Факултета (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/downloads/2024/20240924_1-Kalendar%20poslova%202024-2025.pdf).

План и распоред наставе и вежби припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима ангажованим на мастер академским студијама Студијског програма.

Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и интернет страници сајта Факултета (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/MAS/nastava-MAS/SER-osoba-sa-teskocama-u-MR-MAS-2.pdf). Распоред часова предавања и вежби усклађује се са потребама студената узимајући у обзир број часова у току радног дана и радне недеље, усклађеност распореда часова предавања и вежби као и усклађеност распореда часова са бројем студената по годинама. У складу са просторним и временским ресурсима, циљ је да се направи што је могуће компактнији распоред. Избегава се да студенти имају велике паузе између различитих предавања и вежби, као и евентуална преклапања изборних предмета. Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Пре почетка сваког семестра студенти мастер академским студијама Студијског програма, су у обавези да се одлуче и за изборне предмете у оквиру студијских планова и то на основу планова и програма рада сваког предмета.

Наставу на мастер академским студијама Студијског програма, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, презентације, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују. Активност студената у току наставног процеса се додатно подстиче предавањима и гостовањима реномираних гостујућих предавача и стручњака из праксе.

Анализирајући спецификацију предмета може се закључити да се успешност студента непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи око 50% завршне оцене. На пример, предмет *Процена едукативних и радних потенцијала особа са тешкоћама у менталном развоју* који је изборни предмет на мастер академским студијама Студијског програма, предвиђа да студент за активно учешће у току предавања може да оствари 20 поена, у оквиру практичне наставе 10 поена, а на семинасрком раду 20 поена, што чини укупно 50% коначне оцене на предмету. На основу ове расподеле поена можемо уочити да се студенти подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

Наставници ангажовани на мастер академским студијама Студијског програма осавремењују и иновирају наставни процес и по потреби, уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове, користе *on-line* ресурсе (*Moodle, MS teams, Google учионица*).

Спецификација свих предмета, на мастер академским студијама Студијског програма, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна[112]. Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Анализом доступних података на сајту Факултета уочено је да једино план и распоред извођења наставе није увек доступан. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета).Такође, студентима мастер академских студија Студијског програма на интернет страници Факултета су доступни и формулари за пријаву теме завршног рада[113], за пријаву завршног студијског истраживачког рада[114] и предмет мастер рада[115].

План извођења наставе усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је *Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника* (бр. 3/40-2 од 30. 7. 2008. године). Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника;

[112] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/oligo-tabela2021.html
[113] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230524_1-Formular%20za%20prijavu%20teme%20master%20rada.pdf
[114] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230515_1-Studijski_istrazivacki_rad.pdf
[115] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/doc/20230515_2-Predmet_zavrsnog_rada.pdf

- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник ангажован на Студијском програму не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са чланом 11, *Правилника о раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету* (бр. 1/199, од 13.11.2024. године). У том случају управник Одељења је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и управник Одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење активне наставе карактеристичне за Студијски програм мастер академских студија. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3). Факултет подстиче стицање активних и стручних компетенција наставника и сарадника на следећи начин: ослобађањем плаћања школарине на докторским студијама за сараднике, организовањем научно-стручних скупова, финансирањем учешћа наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, објављивањем часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздавач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, организовањем предавања гостујућих предавача са иностраних високошколских установа, и другим начинима. Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника Факултет подстиче и финансирањем различитих врста њихове едукације.

5.2. SWOT анализа

Предности:	– Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на мастер академским студијама Студијског програма (+++) – Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (++); – Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници сајта и истакнуте на огласној табли Факултета (++); – Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); – Информације о студијском програму, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++);

	– Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (++);
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћења квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада није јасно идтакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++); – Студентске анкете не препознају увек студијски програм (++).
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Организовање анкетирања студената у односу на студијски програм (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++). – Организовање анкетирања студената у односу на студијски програм (++); – Планирање стратегије већег обухвата студената по нивоима студија у процесу анкетирања (++).
Опасности:	– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:
– Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса. – Доследно примењивати стандарде и процедуре за праћење квалитета наставног процеса и примену корективних мера; – Издвајати финансијска средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу. Размотрити индивидуалне потребе наставника и сарадника у односу на њихово даље дидактичко-методичко и стручно усавршавање у одређеним сегментима/областима и планирати реализацију наведених курсева. – Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;

Показатељи и прилози за стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

За потребе реализације наставе на мастер академским студијама Студијског програма у актуелном моменту ангажовано је 14 наставника. Број наставника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма довољан је да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника и сарадника на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (па самим тим и наставника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма) усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. *Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 3/15-1 од 26. 1. 2023. године) у потпуности је усклађен са одредбама *Закона о високом образовању* (Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон и 76/2023), *Правилником о начину и поступку стицана звана и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду* (Гласник Универзитета у Београду, бр. 237/22 и 240/22). и *Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду* (Гласник Универзитета у Београду бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21). Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- *Правилник о стицању истраживачких и научних звања* (Службени гласник РС, бр. 159 од 30. 12. 2020. године, од 20. 2. 2023. године);
- *Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа* (Службени гласник РС, број 80 од 4. 10. 2024. године);
- *Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 3/108 од 5. 9. 2022. године).

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15 од 26. 1. 2023. године), односно Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. 9. 2022. године) детаљно је описан поступак избора наставника и сарадника.

Поступак избора наставника и сарадника на мастер академским студијама Студијског програма је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Конкурс се објављује путем публикације *Послови*, *Националне службе за запошљавање*, дајући кандидатима могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење Изборног већа и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање, или уколико је у питању избор у звање редовног професора – Сенату Универзитета. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника на мастер академским студијама Студијског програма обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[116] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника систематски се и оцењује прати се у оквиру годишњег извештаја који наставник подноси Одељењу. Извештај садржи број и врсту објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно-научном већу. Тако на пример у извештају Одељења за олигофренологију наводи се да је у току школске 2023/2024. године објављен један уџбеник (ISBN 978-86-6203-178-5), да су наставници учествовали у два национална и шест међународних пројеката, да су презентовали 12 радова на стручним и научним скуповима, да су три наставника узела учешће у програмским или научним одоборима, док је један био члан организационог одбора. Наставници овог Одељења су рецензирали радове са скупова и уређивали зборник саопштења са националног скупа.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника и сарадника Факултета, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и

[116] http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[117] на сајту библиотеке Факултета[118].

Потврда квалитета наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (нпр. Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (нпр. Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

Кроз Студијске програме докторских студија и Програм развоја научноистраживачког подмлатка, врши се селекција младих кадрова, а њиховим укључивањем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Политика квалитетне селекције младих кадрова се огледа и кроз укључивања стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (НИТРА) у реализацију научних пројеката, али и учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

Наставници који учествују у реализацији Студијског програма на мастер академским студијама су ангажовани у развоју научног подмлатка и кроз чланство у комисијама за оцену научне заснованости и пријаве теме докторске дисертације и рад у комисији за избор сарадника у звање сарадника у настави.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијима Студијског програма кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима, и другим изворима информација.

У финансијским планом за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници и сарадници ангажовани на Студијском програму пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање (нпр. Основна школа „Милоје Павловић“, ПУ Обреновац); одржавају јавна предавања, трибине и округле столове (нпр. Програм обучавања наставника, стручних сарадника и сарадника у настави који остварују предметну наставу од V до VIII разреда основне школе и у школама за средње образовање ученика ометених у развоју, организатор: Центар за континуирану едукацију – ФАСПЕР); сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога (нпр. Примена тренинга социјалних вештина у раду са децом са интелектуалном ометеношћу и/или поремећајем из спектра аутизма, организатор Основна школа „Милоје Павловић“). У оквиру Центра за саветодавни рад чланови Одељења за олигофренологију пружају саветодавно-консултантске

117 Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

118 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

услуге породицама деце ометене у развоју. Наставници и сарадници мастер академских студија Студијског програма узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација и Министарства здравља. Наставници са овог студијског програма сарађују и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције. Са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, ови наставници и сарадници ангажују се у радним групама које са баве праћењем и развојем образовања деце са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце са тешкоћама у учењу и деце из осетљивих друштвених група; као и у области инклузивног образовања. Поједини наставници ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формираних од стране државних органа или међународних институција.

Сагласно Закону о високом образовању (Службени гласник РС, бр. 88 од 29. 9. 2017. године, 27 од 6. 4. 2018 године, - др. закон, 73 од 29. 9. 2018. године, 67 од 20. 9. 2019, 6 од 24. 1. 2020. године, - др. закони, 11 од 12. 2. 2021. године, - Аутентично тумачење, 67 од 2. 7. 2021. године, - др. закон, 67 од 2. 7. 2021. године, 76 од 7. 9. 2023. године), Статуту Факултета („*Гласник Универзитета у Београду",* бр. 254 од 10. 5. 2024. године) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника (Гласник Универзитета у Београду, бр. 246 од 29. 3. 2023. године), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа	
Предности:	− Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); − Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма доступни су јавно на сајту Факултета (++); − Поступак избора наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); − Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника ангажованих на мастер академским студијама Студијског програма (++); − Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++); − Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); − Наставници и сарадници ангажовани на мастер академским студијама Студијског програма остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).

Слабости:	– Несразмеран однос броја сарадника у почетничком звању у односу на број редовних професора, као последица незапошљавања наставног подмлатка на Студијском програму (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Недовољно систематизовани подаци о научној продукцији и пројектним активностима наставника и сарадника на сајту Факултета (++). – Списак репрезентативних референци који је приказан у оквиру података о наставницима ангажованим на мастер академским студијама Студијског програма није ажуриран (++);
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++); – Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Неусклађеност финансијских потреба са приливом финансијских средстава у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима (++); – Противправно умножавање доводи до угрожавања ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради доступности података о учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Донети правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Донети правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника

Прилог 7.1.1. Правилник о избору сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[119] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду[120]. Факултет издаје и Информатор – водич за упис на мастер академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.*

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у *Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду* (Гласник Универзитета у Београду, бр. 208/19, 212/19, 241/22 и 252/24) и *Правилнику о условима уписа и мерилима за рангирање кандидата за упис на мастер академске студије* (бр. 3/36-1 од 26. 4. 2018. године) (Прилог 8.1). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за организацију наставе и студентска питања, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура мастер академских студија Студијског програма, силабуси наставних предмета и др.) налазе се на сајту Факултета[121]. Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на основним академским студијама:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40 од 30. 7. 2008. године);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/80 од 19. 6. 2023. године);

[119] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

[120] https://www.bg.ac.rs/upis/

[121] https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/master-studije/oligo.html

- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (бр. 3/133 од 29.10.2019. године).
- Правилник о мастер академским студијама (бр. 3/56 од 19. 4. 2023. године) и др.

Промоција Студијског програма врши се на сајмовима образовања, представљањем Факултета по средњим школама као и организовањем „Дана отворених врата", а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitetu Beogradu, Instagram: fasper_official, X: FASPER_BG.*

При селекцији кандидата за упис у прву годину мастер академских студија Студијског програма вреднује се просечна оцена на основним академским студијама и дужина трајања студија. Уколико кандидат полаже пријемни испит, у обзир се узимају и резултати постигнути на њему. Кандидати који су основне студије завршили на другим студијским програмима, модулима и смеровима Факултета, као и кандидати који су завршили студијске програме основних студија других факултета, полажу квалификациони испит из уже научне области Олигофренологија. Максималан број поена који кандидат може да освоји на тесту знања износи 100. Кандидат који на квалификационом испиту освоји мање од 51 поен губи право на рангирање, односно губи право на упис.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправности студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са инвалидитетом обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама у предвиђеној квоти на буџетском финансирању за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[122], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

Обавеза праћења наставе дефинисана је силабусима предмета доступним на сајту Факултета, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и вежби и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[123], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У Правилнику се наводи да је наставник дужан да:

– при оцењивању буде објективан, непристрасан;

– не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;

– примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;

[122]https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-lica-sa-invaliditetom.html

[123]http://www.fasper.bg.ac.rs/

– на захтев студента наставник је дужан да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим правилником, предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској настави и вежбама, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава да Факултет систематски прати и анализира податке о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3).

Статутом Факултета (члан 59-62, бр. 30/72, 2024. године) регулисано је студентско организовање у виду Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената изабрани од стране Студентског парламента (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета Факултета. Своја права и интересе студенти остварују кроз рад Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ. Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар).

8.2. SWOT анализа

Предности:	– Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); – Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); – Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); – Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје каријe већ током студија,

	остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); – Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); – Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); – Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); – Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и нивоима студија (++); – Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма (++); – Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима, програмима и свим нивоима студија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); – Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); – Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); – Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++); – Студенти су, кроз вежбе, као и учествовањем у раду Центра за саветодавни рад, у прилици да практично користите различита помагала и средства из домена асистивних технологија (++).
Слабости:	– Ниска пролазност на појединим предметима (+++); – Релативно мали проценат успешних студената (+++); – Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); – Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, недовољно су уједначени и транспарентни (++); – Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); – Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); – Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	– Промовисање мастер академских студија Студијског програма и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); – Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); – Формирање Алумни организације (+++); – У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); – Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); – Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).

Опасности:	– Низак ниво знања стечених у претходном школовању (+++); – Тенденција смањивања заинтересованости за студирање на студијском програму (+++); – Помањкање средстава за реализацију мера подршке студентима из породица са ниским социо-економским статусом (+++); – Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); – Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); – Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:

- Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера;
- Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода мастер академских студија Студијског програма;
- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивисати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор Факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37–60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

На Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију, МАС су једногодишње студије и не постоји упис у другу годину студија.

Прилог 8.1. Правилнику о условима уписа и мерилима рангирања кандидата на мастер академске студије

Прилог 8.2. Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су ове процедуре и корективне мере дефинисане другим правилницима (видети Прилог 8.3).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је *Правилником о издавачкој делатности Факултета* (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) и *Правилником о уџбеницима* (3/40-1 од 29. 7. 2008. године).

Правилником о издавачкој делатности (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. *Правилник о издавачкој делатности Факултета* (бр. 3/67-1 од 16. 4. 2025. године) осигурава пружање подршке наставницима Студијског програма приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (3/40-1 од 29. 7. 2008. године) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници који се користе за спровођење Студијског програма морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе на Студијском програму, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама Студијског програма наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама Студијског програма са бројем наставника на мастер академским студијама Студијског програма приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са инвалидитетом и то: читач екрана за слепе *Job Access With Speech – JAWS*; *AnReader* синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; *Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition* софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су *Правилником о раду Библиотеке Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр. 01-353/1 од 18.11.2013. године). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру

годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[124]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта Факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају три стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши један извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је један извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[125].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа

[124] https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

[125] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++); – Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју 3,00 (+++).
Слабости:	– Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++);

	– Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници ангажовани на мастер академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју са бројем наставника на мастер академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања

У складу са Законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је *Статутом Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр.2/26 од 28. 2.2024. године)* и *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака запослених на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију* (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на сајту Факултета[126], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа

[126] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шематска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

Орган управљања Факултетом је Савет[127]. Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани *Пословником о раду Савета Факултета* (бр. 2/19-1 од 23. 5. 2025. године) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на сајту Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан, коме у раду помажу продекани[128]. Декан се бира из редова редовних професора на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултета; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансије) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Надлежности продекана дефинисане су чланом 48. Статута Факултета.

Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања, утврђивање ЕСПБ и сл.), састав наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута Факултета.

Изборно веће. Састав овог већа регулисан је на исти начин као и Наставно-научног већа. Надлежности су: утврђивање предлога за избор у звање наставника; избор у звање сарадника; доношење одлука о расписивању конкурса и именовање комисија за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника.

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултета.

Органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом Факултета и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедре*[129], *стручне службе*[130] и *факултетски центри*[131]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани *Статутом Факултета* и *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака*, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије,

[127] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html
[128] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html
[129] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[130] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[131] https://www.fasper.bg.ac.rs/

социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су *Статутом Факултета*, *Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака*, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: *Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију*. Осим *Статутом Факултета*, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

Стратегијом обезбеђивања квалитета Факултета (бр. 2/11 од 27. 2. 2025. године), као и чланом 16. *Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета* (бр. 3/40-7 од 30. 7. 2008. године) и чланом 77. *Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета на Факултету* (бр. 3/40-10 од 30. 7. 2008. године) наглашава се да квалитет рада значајно зависи од организације и управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу са надлежностима одређеним чланом 5. *Правилника о раду Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе* (бр. 1/199 од 13.11.2024. године), Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља, а извештај о резултатима анкете са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање.

У оквиру студентске евалуације, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе редовно спроводи евалуацију управљачког и ненаставног особља, посебно у односу на став према и мотивисаност за рад са студентима. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2.1.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља оцењују и сви запослени на Факултету, путем обавезних анкета у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2.2.

Извештај Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета о оцени организације и управљања, управљачког и ненаставног особља, доставља се Наставно-научном већу на разматрање и усвајање. Рад органа управљања, органа пословођења, стручних органа, свих организационих јединица Факултета и центара, прати се и кроз годишње извештаје о раду, који се разматра на наставно научном већу и усваја на Савету Факултета. Годишњи Извештај о раду доступан је увиду јавности и налази се на интернет страници сајта Факултета[132].

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, *Правилником о раду* и *Правилником о организацији и систематизацији*

[132] https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

послова и радних задатака. Сви акти су доступни на сајту Факултета. Факултет има потребан број ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 запослене особе из реда ненаставног особља су распоређене у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави, у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање управљачког и ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа Стандарда 10	
Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++); − Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++); − Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); − Извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++); − Именовање продекана за финансије (+++); − Активност Студентског парламента и представника студената (++).
Слабости:	− Организационе и комуникационе тешкоће запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања у раду са студентима (++); − Услови за рад студената у библиотеци/читаоници (++); − Квалитет односа на релацији управа-ненаставно особље (++); − Незадовољство ненаставног особља доступношћу информација о раду Факултета, материјалним положајем запослених и условима рада (++); − Недостатак података о задовољству студената мастер академских студија о квалитету рада органа управљања и стручних служби (+++).
Могућности:	− Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз примену мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++); − Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници (++);

	– Оснаживање запослених кроз обуке у домену партнерске комуникације и тимског рада (+++); – Побољшање квалитета односа на релацији управа-ненаставно особље повећавањем транспарентности у раду и бољом разменом информација (++); – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама (+++); – Мотивисање студената мастер академских студија за учешће у анкети о задовољству студената мастер академских студија квалитетом рада органа управљања и стручних служби (+++); – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++).
Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу се неповољно одразити на обављање радних задатака (+) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених (+++)

10.7 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:

- Применити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.
- Улагати у модернизацију и проширење капацитета Факултета ради повећања задовољства студената радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља.
- Организовати обуке и подстицати запослене на унапређивање вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава финансирања кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим представницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Стандард 11: Квалитет простора и опреме
Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже са седам слушаоница и једним амфитеатром што подмирује потребе наставе (Табела 11.1). Део наставе и вежби реализује се у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3).

Наставници и сарадници имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности, док је студентима на располагању библиотека са читаоницом.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

У складу са финансијским могућностима, Факултет континуирано улаже средства за унапређење услова рада, опремање простора и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе. Тако све слушаонице, као и амфитеатар, поседују компјутере и пројекторе/тв-уређаје за ефикасну реализацију наставе на Студијском програму (Табела 11.2).

У складу са бројем уписаних студената, а пре почетка школске године, утврђује се потребан обим простора и опреме за квалитетно извођење наставе. Факултет поседује читаоницу са 20 места која је опремљена основном рачунарском и комуникационом опремом која је на располагању студентима. У читаоници је студентима обезбеђена употреба интернета и омогућен је приступ Академској мрежи Србије (AMPEC).

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут *E-learning* портала (*Moodle* платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима ангажованим на мастер академским студијама Студијског програма су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео-материјала и сл.

11.2	**SWOT анализа**
Предности:	– Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); – Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); – Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++); – У циљу доступности одређеног дела простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет; – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).

Слабости:	- Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	- Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); - Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	- Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); - Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.3 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:
- Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом; - Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника; - Подстицати акције донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања; - Континуирано пратити функционалност постојеће опреме и обезбедити њену благовремену оправку или замену.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у комисијама и раду Наставно-научног већа) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође регулисана укљученост студената у овај процес (+++); – Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму – студент продекан, и у етичкој комисији (+++); – Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); – Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++); – Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); – Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	– Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); – Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++).

Могућности:	– Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++); – Могућност директног давања сугестија наставницима и сарадницима, на предавањима и вежбама, у вези са појединим аспектима Студијског програма мастер академских студија (конкретног курса у оквиру Студијског програма) и методама оцењивања (++).
Опасности:	– Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет мастер академских студија Студијског програма (++); – Студенти често нису довољно мотивисани за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:

- Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања Студијског програма мастер академских студија;
- Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима мастер академских студија Студијског програма приликом његовог ажурирања;
- Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду;
- Потребно је континуирано радити на побољшању процеса анкетирања, као на оптималном комбиновању квантитативних мера добијеним анкетама и квалитативних података добијеним фокус групама са студентима.
- Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета мастер академских студија Студијског програма.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.1. Позив за седницу Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање квалитета наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове комисије поступају у складу са усвојеним правилницима који регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г), а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледавају спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђење квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређивања квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, врши се у складу са процедуром описаном у *Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* (Службени гласник РС, бр. 13/19). Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама студената који су завршили мастер академске студије Студијског програма, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца

(бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1.1.) треба да допринесе ефикаснијој размени информација о квалитету Студијског програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2.) реализује се најмање једном у три године на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуми о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[133] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[134]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће Факултета имају могућност да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

14.2. SWOT анализа	
Предности:	– Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета (+++); – Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); – Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); – Употребом *online* упитника повећано је учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	– Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); – Недовољна комуникација са мастер дефектолозима који су завршили мастер академске студије Студијског програма (++).
Могућности:	– Успостављање квалитетније и континуиране комуникације са мастер дефектолозима који су завршили мастер академске студије Студијског програма (+++).
Опасности:	– Преоптерећеност учесника у процесу евалуације квалитета рада Факултета (++).

[133] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

[134] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно-научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективне мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.1.1. Одлука о именовању чланова за Савет послодаваца Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ –

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА СПЕЦИЈАЛНА ЕДУКАЦИЈА И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОСОБА СА ТЕШКОЋАМА У МЕНТАЛНОМ РАЗВОЈУ – ДАС

2025. година

САДРЖАЈ:

Уводне напомене

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Уводне напомене

Самовредновање и оцењивање квалитета Студијског програма докторских академских студија Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју спроведено је у скалду са Упутством за припрему извештаја о самовредновању објављеног на сајту Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије и Стратегијом обезбеђења квалитета Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 2/11, од 27. 2. 2025. године).

Процењена је испуњеност стандарда који су издвојени чланом 3 Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС“, бр. 13 од 28. фебруара 2019. године) као стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета акредитованих студијских програма (Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета, Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета и Стандард 15: Квалитет докторских студија).

Поступак самовредновања студијског програма спровела је Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету коју је чинило пет чланова изабраних од стране Наставно-научног већа (Одлука бр. 3/240, од 19.12.2024. године), један представник ненаставног особља именован је од стране Декана (Одлука 1/983 од 25.12.2024. године) и два представника студената изабрана од стране Студентског парламента (Одлука 705/1, од 20.12.2024. године).

Састав Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету:

46. проф. др Бојан Дучић – наставник
47. проф. др Фадиљ Еминовић – наставник
48. проф. др Милица Ковачевић – наставник

49. доц. др Ивана Арсенић – наставник
50. доц. др Божидар Филиповић – наставник
51. доц. др Слободан Банковић – наставник
52. дипл. правник Александра Ђукинић – запослена у Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки
53. Милена Благојевић – студент
54. Сара Милинковић – студент

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету на основу члана 10. Правилника о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр.3/194 од 13.11.2024. године) предложила је Наставно-научном већу формирање Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма.

На седници Наставно-научног већа одржаној 14. 4. 2025. године изабрани су чланови Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

61) проф. др Милица Глигоровић
62) проф. др Мирјана Ђорђевић
63) проф. др Милосав Адамовић
64) доц. др Бојана Дрљан
65) доц. др Невена Јечменица
66) доц. др Вера Петровић
67) ас. Милена Кордић
68) ас. Милена Дражић
69) ас. Сташа Лалатовић
70) ас. Ивана Обреновић Илић
71) ас. Кристина Ивановић
72) ас. Лидија Буквић

Студентски парламент је на седници одржаној 28. 5. 2025. године изабрао чланове Радног тела за припрему Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета студијских програма:

16) Душан Јовић
17) Александра Мучачовић
18) Уна Ступар

У Извештају су у оквиру сваког стандарда приказани: 1. Опис актуелног стања 2. Анализа предности, слабости, могућности и опасности које могу да утичу на стандард (SWOT анализа) 3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета.

Стандард 4: Квалитет студијског програма ДАС

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Студијски програм докторских академских студија Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (у даљем тексту: Студијски програм) акредитован је 28.12.2021. године (бр. 612-00-00544/9/2020-03).

Полазећи од тумачења да исходи образовања непосредно проистичу из исхода учења, могу се третирати као опште и специфичне стручне компетенције. Студијски програм докторских студија конципиран је у циљу пружања највишег нивоа образовања у домену специјалне едукације и рехабилитације особа с тешкоћама у менталном развоју и компетенција за обављање најсложенијих послова у области планирања, програмирања, имплементације и процесне и ефективне евалуације различитих модела превенције, детекције, процене, ране интервенције, едукације и пружања других облика подршке особама са тешкоћама у менталном развоју.

Савладавање Студијског програма докторских академских студија ће свршеним студентима омогућити да самостално планирају и спроводе оригинална научна истраживања у области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју у складу са највишим научним и етичким стандардима. Они ће овладати знањима, вештинама и способностима потребним за: самостално решавање практичних и теоријских проблема у области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју; планирање, организовање и реализацију фундаменталних и развојних научно-истраживачких пројеката; укључивање у реализацију међународних пројеката; креативно и независно деловање, засновано на критичком мишљењу и поштовању етичког кодекса добре научне праксе; презентовање научних резултата у научним часописима и на научним скуповима и пружање перманентног доприноса даљем развоју специјалне едукације и рехабилитације, као и тангентних научних области.

Савладавањем студијског програма студент стиче предметно специфичне компетенције за:темељно познавање области која је релевантна за израду докторске дисертације; адекватан избор и примену различитих проверених и иновативних метода квалитативних и квантитативних истраживања у предметној научној области; самосталан научни рад и критичко праћење литературе и савремених достигнућа у области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју и тангентних научних области; коришћење нових информационих технологија у стицању, проширењу и редефинисању знања и решавању проблема у истраживању; поштовање етичких стандарда научне заједнице приликом представљања и публиковања резултата истраживања и комуникације са другим стручњацима у мултидисциплинарном истраживачком тиму и примену стечених сазнања у решавању практичних истраживачких проблема из предметне научне области.

Исходи учења на докторским академским студијама базирани су на Даблинским дескрипторима квалификације.

Приликом креирања Студијског програма докторских академских студија, радна група, коју формира Наставно-научног већа, на предлог Одељења дефинише његове циљеве, структуру и исходе, усаглашава их са циљевима, мисијом и визијом Факултета и предлаже их Већу одељења. Након усвајања на Већу одељења, Студијски програм се предлаже Наставно-научном већу, које као један од основних критеријума његовог усвајања процењује да ли циљеви и структура Студијског програма логички и садржајно одговарају општим циљевима, мисији и визији Факултета. Процена усклађености циљева, структуре и исхода Студијског програма са циљевима и задацима Факултета обухваћена је процесом акредитације Студијског програма (Стандард 2. Сврха студијског програма). У периоду од добијања акредитације до израде Извештаја о самовредновању, Одељење

за олигофренологију није предлагало Наставно-научном већу Факултета решења за иновирање Студијског програма докторских академских студија. Од уписа студената на Студијски програм који је акредитован крајем децембра 2021. године прошло је две школске године (22/23, 23/24), тако да још увек није могуће спровести евалуацију зановану на анкетирању студената који су завршили докторске студије и послодаваца. Планирано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету, у сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета: Одељењем за олигофренологију, Већем за докторске и специјалистичке студије, Наставно-научним већем, органима управљања и пословођења и студентима врше редовну проверу усклађености Студијског програма са циљевима, мисијом и визијом Факултета.

За структуру, квалитет и реализацију циљева Студијског програма докторских академских студија одговорни су Наставно-научно веће, Веће за докторске и специјалистичке студије, Комисија за праћење и унапређење наставе и други субјекти контроле квалитета. Поред тога, сваки наставник је одговоран за квалитет садржаја и остваривање циљева наставног предмета на коме је ангажован. Комисија за праћење и унапређење наставе анализира структуру Студијског програма, прати квалитет садржаја, усклађеност садржаја и начина извођење наставе са циљевима и Већу за докторске и специјалистичке студије прослеђује предлог мера корекције и унапређења наставе у складу са дефинисаним циљевима Студијског програма.
На првој години докторских студија студент слуша два обавезна и два изборна предмета (по један изборни предмет из изборног блока 1 и изборног блока 2). Сваки од предмета на првој и другој години докторских студија (први, други и трећи семестар) носи по 15 ЕСПБ. Укупан број бодова на првој години је 60 ЕСПБ [по 30 ЕСПБ (16,67%) за обавезне и изборне предмете]. На другој години, у трећем семестру докторских студија студент слуша два изборна предмета (по један из изборна блока 3 и изборног блока 4), што чини 30 ЕСПБ (16,67%). У четвртом семестру, студент бира један задатак од два понуђена из изборног блока 5 [Одбрана семинарског рада заснованог на критичком прегледу литературе; Објављивање једног оригиналног научног рада везаног за тему докторске дисертације – 20 ЕСПБ (11,11%)]. У овом семестру предвиђена је и обавезна израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације [10 ЕСПБ (5,56%)].
Активну наставу на првој и другој години докторских студија чине часови предавања и научноистраживачког рада (по 10 часова недељно за обавезне предмете и изборне предмете првог, другог, трећег и четвртог изборног блока). За израду и јавну одбрану пројекта докторске дисертације предвиђено је 20 часова научноистраживачког рада недељно.
У трећој години докторских студија активна настава се састоји од по 20 часова недељно научноистраживачког рада, распоређених у два семестра (V и VI семестар), за коју је опредељено 30 ЕСПБ (16,67%). Завршни део студијског програма докторских студија чини докторска дисертација, чија израда носи 20 ЕСПБ (11,11%), и одбрана докторске дисертације, која носи 10 ЕСПБ (5,56%).
Докторска дисертација носи 90 ЕСПБ (сви предмети из треће године, предмети изборног блока 5 као и Израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације).

Студијски програм докторских академских студија траје три (+ 3) године и његовим се завршетком стиче 180 ЕСПБ. Сваком предмету се одређује број ЕСПБ тако да је укупно оптерећење студента током године студија максимално 1500 сати рада односно 60 ЕСПБ. Један ЕСПБ вреди 25 сати укупног рада студента на свим активностима везаним за савладавање градива укључујући и све облике провере знања. Статутом Факултета (члан 90) дефинисан је број ЕСПБ који одговара укупном ангажовању студената у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године, као и да укупан број часова активне наставе не може бити мањи од 600 часова у току школске године, нити већи од 900. Годишња оптерећеност студената је по 600 часова активне наставе током прве и друге године студија и 900 часова током треће године. Настава се реализује током 30 радних

недеља годишње.
Задовољени су критеријуми дефинисани Законом о високом образовању, према којима студент мора имати најмање 20 часова активне наставе недељно (600 на годишњем нивоу). Такође, студент према распореду часова на Студијском програму нема више од 30 часова активне наставе недељно. Збир од 60 ЕСПБ одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од: 1) активне наставе 20 часова недељно; 2) научноистраживачког рада; 3) самосталног рада; 3) колоквијума; 4) испита; 5) одбране семинарског рада заснованог на критичком прегледу литературе или објављивања једног оригиналног научног рада везаног за тему докторске дисертације; 6) израде и јавне одбране пројекта докторске дисертације 7) других видова ангажовања.
На прве две године докторских студија реализује се 450 часова предавања (25% укупног броја часова активне наставе на студијском програму). Трећом годином докторских студија обухваћен је научноистраживачки рад, као и израда и одбрана докторске дисертације. На докторску дисертацију се, осим предмета из треће године, односе и Предмети изборног блока 5, као и Израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације. Сви наведени предмети носе 90 ЕСПБ, односно половину поена предвиђених за реализацију докторских студија.
Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета у Прилогу 4.5.
Имајући у виду да је од уписа студената на Студијски програм докторских академских студија који је акредитован крајем 2021. године прошло две школске године (22/23, 23/24), евалуацију оптерећења током докторских студија биће могуће спровести када прва генерација студената заврши актуелни акредитовани програм докторских студија.
Број ЕСПБ за сваки предмет Студијског програма исказује у свим релевантним документима везаним за наставни процес (сајт Факултета, књига предмета).
Део мера за смањивање стопе неуспешности на испитима је увођење додатних испитних рокова у складу са Законом и на иницијативу Студентског парламента. Осим тога, током трајања наставе, на захтев студената организују се додатни термини за консултације.

У сарадњи са студентима који су завршили докторске студије и послодавцима, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету анализира исходе студирања, научноистраживачке компетенције доктора специјалне едукације и рехаблитације, могућности њиховог запошљавања и целоживотног усавршавања. На основу прикупљених података врши евалуацију и подноси извештај Наставно-научном већу, које предлаже мере за унапређење квалитета Студијског порграма докторских академских студија.
Студијски програм је акредитован 28. децембра 2021. године. Прва генерација студената започела је трогодишње докторске академске студије у школској 2022/2023 години. У текућој школској 2024/2025. години, студенти те генерације похађају трећу годину студија, па због тога још увек није могуће спровести анкетирање студената који су докторирали о оптерећењу током докторских академских студија. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету током 2026/2027. школске године планира анкетирање студената који су завршили докторске академске студије на Студијском програму како би се обезбедиле информације о обиму, структури и дистрибуцији њиховог радног оптерећења током студирања. На тај начин би се добила јасна слика о дистрибуцији оптерећења током три године студија и увид у евентуалну потребу за корекцијом одређених компонената оптерећења.

Факултет процењује релевантност Студијског програма за тржиште рада (локално, државно, међународно) на основу информација које добија анкетирањем послодаваца, дефектолога који су завршили докторске студије на Студијском програму, чланова Друштва дефектолога Србије и осталих релевентних извора информација. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе у

сарадњи са другим субјектима обезбеђења квалитета периодично врши анализу компатибилности структуре, циљева и исхода Студијског програма докторских академских студија са структуром и садржајем, исходима и циљевима релевантних страних високошколских установа из европског образовног простора.

Превиђа се да, као и током претходног акредитационог циклуса, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету и Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету, у складу са Стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета рада на Факултету спроводе Анкету о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама. Оцену стручности и компетенција које студенти поседују након завршених докторских академских студија Студијског програма послодавци изражавају на петостепеној скали упитника креираног у те сврхе. Имајући у виду да се студенти који су завршили докторске академске студије најчешће запошљавају у областима науке, повратне информације о исходима и њиховој стручности добијају се од представника високошколских установа и института у којима су запослени, као и од студената који су завршили докторске студије.

Студијски програм се усваја на начин утврђен општим актима Универзитета, у форми коју прописује Сенат Универзитета (члан 87, став 3 и 4, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). Аутономија Факултета у складу са Законом обухвата право на предлагање студијских програма (члан 11, став 1, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године). На предлог Одељења за олигофренологију, Наставно-научно веће формира радно тело чији је циљ креирање предлога Студијског програма. Уколико се предлог усвоји, Наставно-научно веће га прослеђује на разматрање надлежним стручним органима Универзитета у Београду. Уколико буде усвојен, предлог Студијског програма Научно-наставно веће упућује Комисији за акредитацију и проверу квалитета Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању у даљу процедуру, односно процес акредитације. Реализација Студијског програма може да започне након добијања Одлуке о акредитацији.
Процедура за праћење успешности програма и одговорност за његово унапређење спроводи се у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета (бр. 2/11, од 27.2.2025. године) и Акционим планом за спровођене Стратегије обезбеђења квалитета за школску 2024/2025, 2025/2026. и 2026/2027. годину којим су дефинисани циљеви за унапређење квалитета рада Факултета и одређене особе одговорне за њихову реализацију. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе Факултета, Већа за докторске и специјалистичке студије у складу са својим надлеженостима, у сарадњи са другим субјектима обезбеђивања квалитета организују, спроводе редовну и периодичну евалуацију, контролишу и Наставно-научном већу предлажу мере за унапређење квалитета Студијског програма докторских академских студија.

Према Статуту Факултета (члан 49, став 5, Статут Факултета бр. 30/72, од 2024. године) представници студената учествују у раду Наставно-научног већа када се расправља и одлучује о питањима од значаја за студенте. Они имају право гласа по питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, правила студија, план рада, календар послова, уписну политику, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ, измена и допуна Статута, предлагање кандидата за декана и предлагање финансијског плана. Када се расправља и доносе одлуке о овим питањима састав Наставно-научног већа се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Према правилницима о раду Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету (бр. 3/194, од 2024. године) и Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету (бр. 3/199, од 2024. године) састав сваке од комисија чини најмање 20% студената. Осим тога, спровођењем анкета међу студентима прикупљају се и

анализирају подаци о квалитету Студијског програма, педагошког рада наставника и сарадника, рада органа управљања, ненаставног особља, простора, опреме и сл.

Наставници и сарадници који учествују у реализацији Студијског програма докторских академских студија прате програмске садржаје компарабилних програма докторских студија високошколских установа, претежно у Европи, анализирају иновације и, у складу са тим, евентуално предлажу измене или допуне курикулума Студијског програма докторских студија. Из европског образовног простора посебна пажња се обраћа на студијске програме са којима је претходно (током процеса акредитације) установљен висок ниво компатибилности, као што су програми: Универзитета у Загребу, Едукацијско-рехабилитацијског факултета, Академији за специјалну педагогију Универзитета Марија Грегорзевска (Akademia Pedagogiki Specjalnej, The Maria Gregorzewska University) и Педагошког факултета Карловог универзитета у Прагу (Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova).

Квалитет Студијског програма докторских академских студија обезбеђује се континуираним праћењем и анализом његових циљева, структуре, радног оптерећења студената и исхода учења, као и осавремењивањем садржаја наставних предмета. Наставне методе, исходи учења и критеријуми оцењивања који се примењују у реализацији Студијског програма докторских академских студија, у складу су са принципима Болоњске декларације. Континуирано се документују и описују процеси којима се садржај наставног програма организује и повезује са исходима учења. Методе наставе подржавају активно учење и ангажовање студената, што је усклађено са модерним образовним трендовима.

Курикулум Студијског програма докторских академских студија креиран је тако да прошири и продуби знања стечена на претходним нивоима студија, развија критичко и креативно мишљење, интегрише постојећа знања у циљу усмеравања ка теоријским и емпиријским истраживањима, као и оригиналним методолошким решењима, која ће им омогућити да се самостално лично усавршавају, укључују се у активности научноистраживачке заједнице и доприносе развоју науке и струке. Осим тога, садржај курикулума усмерен је на оспособљавање студената за коришћење, критичку анализу и интеграцију савремене научне литературе, који ће им омогућити самосталност и континуирано унапређивање научноистраживачких компетенција, целоживотно учење и усавршавање.

Настава је осмишљена тако да подстиче активно учешће студената. Посебан акценат ставља се на интерактивни приступ, критичко мишљење и самосталност у примени теоријског знања у научноистраживачке сврхе (формулисање хипотеза, циљева и дизајна истраживања на основу познатих параметара).

Осим силабусом предвиђене литературе, студентима се нуди могућност (факултативно) да користе изворне текстове и резултате најновијих истраживања доступних у електронским базама попут КОБСОН-а, Репозиторијума Факултета и сл. Оваквим приступом развијају се функционалне компетенције, мотивација за продубљивање и проширивање знања, неопходне за будући научноистраживачки рад.

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију акредитован је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја за спровођење научних истраживања у области друштвених и хуманистичких наука[135]. Истраживачке активности на Факултету имају за циљ унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма у складу са савременим научним достигнућима. Неки од основних циљева истраживачке активности у оквиру факултетских, универзитетских и међународних пројеката су унапређење научних сазнања и побољшање квалитета Студијског програма докторских академских студија у складу са

[135] https://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/nid.html

савременим научним достигнућима. Резултати истраживања су интегрисани у наставни процес кроз ажуриране наставне планове и програме и употребу релевантне савремене научне литературе.

Приказ компатибилности циљева наставних предмета и исхода учења за Студијски програм специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју дат је у Прилогу 4.5.

Студијски програм докторских академских студија има јасно дефинисане и утврђене циљеве, исходе, академски, односно научни назив, услове за упис, начин извођења студија, недељни, семестрални и укупни број часова активне наставе, вредност сваког предмета исказану у ЕСПБ, јасно представљен курикулум са листом обавезних и изборних предмета и њиховом силабусима. Детаљне информације о структури Студијског програма докторских академских студија стално су доступне на званичној интернет страници Факултета. У књизи предмета налазе се информације о сваком предмету, начини сакупљања предиспитних и испитних поена, литератури и начину полагања испита. Информације предиспитним обавезама и броју предиспитних поена доступне су на сајту Факултета, а испитни поени и оцена на електронском студентском сервису (е – студент).

Применом Правилника о полагању испита и оцењивању на испиту (бр. 3/40-6, од 2008. године) обезбеђује се транспарентност и доследност у процесу оцењивања. Систем оцењивања је заснован на процени исхода учења, а његов квалитет се проверава редовним анкетирањем студената.

Стратегије управљања квалитетом омогућавају да исходи Студијскиог програма буду усклађени са потребама и очекивањима студената, академске заједнице и друштва у целини.

Докторска дисертација је самостални оригинални научни рад студента докторских студија. Курикулумом су ближе одређени захтеви везани за припрему докторске дисертације, док је општим актом Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију одређен поступак њене пријаве, израде и одбране. Израда и одбрана докторске дисертације носи 30 ЕСПБ бодова.

Облик и садржај докторске дисертације прописани су упутством Сената Универзитета (Упутство о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду), доступним на сајту Универзитета. Осим тога, поступак припреме и услови за одбрану докторске дисертације, критеријуми оцењивања, заштита резултата истраживања, као и друга питања од значаја за докторске студије на Факултету регулисани су Правилником о докторским студијама Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехаблитацију (бр. 3/107, од 05.09.2022. године).

4.2. SWOT анализа	
Предности:	– Студијски програм је научно и стручно утемељен и усаглашен са циљевима Факултета (+++) – Методе наставе су усклађене са исходима учења (+++) – Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења (+++) – Студијски програм се континуирано осавремењује (++) – Доступност информација о Студијском програму и исходима учења (+++) – Постоје утврђени и јасно дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија (+) – Информације о Студијском програму доступне су на званичној интернет страници Факултета (+++) – У односу на претходни акредитациони циклус, унапређене су могућности за учешће у истраживањима (++)

Слабости:	– Имајући у виду да је Студијски програм докторских академских студија акредитован у децембру 2021. године, усаглашеност исхода учења са очекиваним компетенцијама базираним на дескрипторима квалификација Студијског програма докторских академских студија биће могуће проверити почев од школске 2025/2026. године (+) – План рада, који има за циљ да информише све заинтересоване о тематским јединицама и датумима њиховог презентовања за сваки предмет у оквиру студијских програма, није доступан на сајту Факултета (++) – Помањкање финансијских средстава за адекватно функционисање Центра за саветодавни рад Факултета (+)
Могућности:	– Добијање детаљних информација студената који су завршили докторске академске студије и послодаваца о научно-стручним компетенцијама почев од школске 2025/2026. године (+++) – Оснивање алумни организације у циљу континуиране комуникације (++) – Мотивисање студената и наставника за веће укључивање у програме мобилности (+++) – Побољшавање услова за учешће студената докторских студија у истраживачким пројектима Факултета (+++) – Даље унапређивање услова за теренска истраживања потписивањем споразума о сарадњи са наставно-научним и стручним базама и развој Центра за саветодавни рад Факултета (++) – Унапређивање сарадње са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду (++)
Опасности:	– Није довољно препозната потреба за докторима специјалне едукације и рехабилитације у областима образовања, социјалне и здравствене заштите ни на практичном ни на нормативном нивоу, што може да делује дестимулативно за упис на докторске студије (++) – Честе измене законских аката које могу да доведу у несклад курикулум и неке програмске садржаје Студијског програма са нормативима (++) – Одсуство јасно разрађене стратегије функционисања у ванредним околностима на нивоу Универзитета, што се непосредно одражава на реализацију Студијског програма (пандемија корона вируса) (+)

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:
– Прикупљање и анализа података од свих релевантних информаната (студената који су завршили докторске академске студије и послодаваца) у циљу евалуације квалитета Студијског програма докторских академских студија, акредитованог у децембру 2021. године. На основу резултата анализе, чланови Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе могу да предложе измене Студијског програма и друге мере унапређења квалитета. – Да се План рада учини доступним на сајту Факултета. – Потребно је иновирање правних аката којима се прецизно дефинишу поступци за одобравање, праћење и контролу квалитета Студијског програма. – Унапређивање сарадње (и мобилности) са сродним факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду.

- Потребно је да се разради стратегија реализације Студијског програма у ванредним околностима, посебно у контексту разматрања алтернативних начина спровођења научноистраживачког рада.
- Покретање иницијативе за оснивање алумни организације која би била постојан извор информација о изазовима са којима се у пракси срећу доктори Специјалне едукације и рехабилитације.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.0 9.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијког програма и постигнутим исходима учења. (нису добијене повратне информације)

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца. (нису добијене повратне информације)

Прилог 4.4. Приказ компатибилности циљева наставних предмета и исхода учења

Прилог 4.5. Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане на примеру једног предмета

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

Опис стања 5.1.

Наставни процес на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју остварује се применом *Статута факултета*, као и Правилника о докторским студијама (2022) и Правилника о изменама и допунама Правилника о докторским студијама (2022). У наведеним правилницима дефинисане су процедуре (правила) и поступци

којима се реализује наставни процес, начин организације наставе и обавезе наставног особља и студената у наставном процесу. Факултет заснива праћење квалитета наставног процеса и на нормативима попут *Стратегије за обезбеђење квалитета (2025), Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета (2008) и Правилника о обезбеђивању квалитета рада (2008)*. У праћење квалитета наставног процеса и предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, као и стручни органи Факултета – одељења и катедре и Наставно-научно веће.

Курикулум ДАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју у потпуности је усаглашен са постављеним циљевима овог студијског програма. Обим докторских студија у трогодишњем трајању износи 180 ЕСПБ бодова, при чему на свакој години студија студент остварује максимално 60 ЕСПБ бодова. На првој години докторских студија студент слуша два обавезна и два изборна предмета (по један изборни предмет из изборног блока 1 и 2). На другој години докторских студија студент слуша два изборна предмета (по један из два изборна блока) у трећем семестру. У четвртом семестру је предвиђена израда и одбрана семинарског рада на основу критичког прегледа литературе или објављивање једног оригиналног научног рада везаног за тему докторске дисертације, као и израда и јавна одбрана пројекта докторске дисертације. У трећој години докторских студија студент се током два семестра бави научно-истраживачким радом. Завршни део студијског програма докторских студија чини израда и одбрана докторске дисертације.

Информације о студијском програму ДАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, наставницима, терминима одржавања наставе, испита и других облика рада доступне су студентима на сајту Факултета. Детаљне информације о сопственим обавезама у погледу полагања испита, измиривања школарине и сл. студентима су доступне преко сервиса *е- студент*.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се применом Стандарда 5, који подразумева:

- Праћење квалитета предавања, вежби и оцењивања, као и уредност реализације наставе и вежби (Прилог 5.1);
- Дефинисане процедуре и поступке који обезбеђују поштовање плана и распоред наставе (Прилог 5.2);
- Активности којима се подстиче стицање активних компетенција, педагошког искуства наставника и сарадника (Прилог 5.3).

Квалитет наставног процеса на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју обезбеђује се и поштовањем услова за избор наставника и сарадника (примена Стандарда 7), праћењем квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса (примена Стандарда 9) и квалитета простора и опреме (примена Стандарда 11).

Настава на свим предметима ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, без обзира на то да ли су обавезни/изборни или ком типу припадају, реализује се у складу са календаром послова, планом и распоредом наставе, као и распоредом наставника и сарадника.

Настава на докторским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју организује се у два основна облика: групна настава (предавања) и појединачна (менторска) настава. Групна настава представља основни облик наставе

на докторским студијама и може се изводити из свих предмета за које је број пријављених студената најмање пет. Менторска настава се одржава у виду консултација, када је број уписаних студената за предмет мањи од пет. Обим градива предмета и оптерећење исказано ЕСПБ бодовима не зависе од тога да ли се из предмета држи групна или менторска настава. Студенту који се уписује на докторске студије Наставно-научно веће, на предлог Већа за специјалистичке и докторске студије и предлог Одељења, после уписа одређује ментора студија, ангажованог на студијском програму, који га усмерава и упућује у научне садржаје које је потребно да савлада и помаже у избору потенцијалног ментора. Студент узконсултације са ментором студија прави избор предмета са уписаног студијског програма. Потенцијални ментор заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације и другим активностима везаним за докторске студије.

Календар послова садржи основне информације о планираним активностима током једне школске године: почетак/завршетак јесењег и пролећног семестра на свим нивоима студија; датуме одржавања редовних седница Наставно-научног већа, Већа за докторске и специјалистичке и студије; Изборног већа; нерадне и ненаставне дане у току школске године, време предвођено за одржавање испитних рокова и пријаву испита, време одржавања стручне праксе; време годишњег одмора за наставно особље. За израду Календара послова задужен је продекан за наставу, а усваја се на Наставно-научном већу пре почетка школске године.

План и распоред наставе и вежби припрема руководилац Службе за организацију наставе и студентска питања у сарадњи са предметним наставницима студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју. Утврђује се пре почетка семестра и објављује се на огласној табли и званичној интернет страници Факултета (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/rasporedi/DAS/nastava-DAS/das-ser-j-1.pdf). Предавања и вежбе се држе у предвиђеним временским терминима. Уколико је неопходно, термин или место одржавања наставе се може променити, а студентска служба мора најкасније пет сати раније писмено обавестити студенте о насталим променама. У плану и распореду наставе приказан је и распоред наставника и сарадника по предметима.

Наставу на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, карактеришу разноврсни и интерактивни облици рада: предавања, вежбе, консултације, практичан рад, и сл, а облици провере знања (предиспитне обавезе) који се примењују су: нацрт истраживања, рецензија, истраживачки извештај, спровођење истраживања, презентација и интерпретација резултата истраживања, семинарски рад, колоквијум, индивидуални и групни пројекти, итд, што се може видети из спецификације предмета (силабус). У мањим групама студената се подстиче дискусија, симулација, анализа студија случаја, групно решавање проблема и друго, а ове активности током извођења наставе и вежби непрекидно се прате и вреднују.

Када посматрамо спецификације појединих предмета можемо запазити да се успешност студента у савлађивању појединог предмета непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Укупна оцена студента на једном предмету састоји се од оцене коју је студент добио за предиспитне обавезе и за знање показано на испиту. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе: активности у току предавања, похађање теоријске и практичне наставе, семинарски рад, колоквијуме и друге облике, на већини предмета износи 50-60% завршне оцене. На пример, предмет Академско писање који је обавезни заједнички предмет на ДАС за сва три факултетска студијска програма предвиђа да студент за израду истраживачког пројекта може да оствари 40 поена, а семинасрког рада 20 поена, што чини укупно 60% коначне оцене на предмету. Слична је расподела поена и на предмету Истраживања у инклузивној едукацији, изборном предмету који

случају само студенти ДАС овог студијског програма, где истраживачки пројекат носи 40 поена, а колоквијум 20. На основу ове расподеле поена можемо уочити да се студенти подстичу да активно учествују у наставном процесу, развијају критичко мишљење и примењују стечена знања у пракси, што је у складу са постављеним циљевима студијског програма и исходима учења.

Наставници на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју осавремењују и иновирају наставни процес и по потреби примењују *on-line* консултације (коришћењем различитих интернет платформи *Moodle, MS teams, Zoom, Google учионицу*), уз одговарајућу подршку Одсека за ИТ послове.

Спецификација свих предмета, на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, налази се на интернет страници Факултета и стално је доступна (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/akreditacija2020/docs/oligo/DAS/Prilog%205.2%20Knjiga%20predmeta.%20docx%20DAS.pdf). Спецификацијом предмета дати су основни подаци о предмету: назив, фонд часова, број ЕСПБ бодова, подаци о наставнику и сараднику, опис циља и садржаја предмета, начин извођења наставе, начин оцењивања, предиспитне обавезе, начин полагања испита, подаци о литератури, методе извођења наставе, и други релевантни подаци. Анализом доступних података на сајту Факултета уочено је да једино план и распоред извођења наставе није увек доступан. Осим спецификације предмета, на интернет страници Факултета се пре почетка школске године објављује календар послова, а пре почетка сваког семестра објављује се план извођења наставе, тј. распоред наставе и вежби (члан 89. Статута Факултета).Такође, студентима ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју су на интернет страници Факултета доступни и подаци о менторима студија (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-mentori_studija-SEIR.pdf), упутство о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду (пример: https://www.fasper.bg.ac.rs/stud_programi/doktorske-studije/20191119_1-Uputstvo-o-obliku-i-sadrzaju-doktorske-disertacije.pdf), као и линк ка Националном репозиторијуму дисертација (https://nardus.mpn.gov.rs).

План извођења наставе усваја Наставно-научно веће Факултета (члан 89. Статута Факултета), а наставник је у обавези да се у свему придржава усвојеног плана и распореда. Настава се мора држати у предвиђеним временским терминима и оквирима. Отказивања или померање часа дозвољено је само у нужним случајевима и о томе студентска служба мора најкасније пет сати пре заказаног времена писмено обавестити студенте (Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета рада на факултету, члан 16). Редослед и датум обраде тематских јединица дати су у плану рада. План рада има за сврху да унапред информише студенте и друге заинтересоване о реализацији и динамици рада на предмету, а наставник је у обавези да се придржава дефинисаног плана рада. Контола придржавања плана рада: Анкетом студената о квалитету наставног процеса студенти оцењују да ли су пре почетка семестра упознати са распоредом наставе и да ли се наставници придржавају плана рада. Непосредно праћење остваривања плана рада врши Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе. Наставник/сарадник уписивањем у Књигу предмета непосредно документује назив наставне јединице, датум одржавања, број реализованих часова, број присутних студената и активности које су реализоване, што се врши непосредно након одржане наставе и представља вид контроле придржавања плана рада. Поступак контроле квалитета наставног процеса регулисан је Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе је задужена за анкетирање, обраду података и свеобухватну анализу резултата. Инструмент који се користи у студентској евалуацији педагошког рада наставника је стандардизован на нивоу Универзитета у Београду и састоји се од 16 ставки. Студенти анкете попуњавају у електронској форми путем ФИС (Факултетски информациони систем) платформе приликом пријаве испита. Добијени подаци се приказују у виду

Годишњег статистичког извештаја о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника за академску годину који је саставни део Годишњег извештаја о резултатима евалуације квалитета рада високошколске установе и студијских програма за академску годину (Прилог 5.1), и то:

- Индивидуални статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника
- Збирни статистички извештај о вредновању педагошког рада наставника, односно сарадника (образац 2 и образац 3, Правилника о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника, Гласник Универзитета у Београду, LXI, бр. 246, од 29. 3. 2023).

Статистички извештај о студентској евалуацији педагошког рада наставника и сарадника Комисија подноси Наставно-научном већу Факултета на разматрање. Уколико резултати оцењивања покажу да наставник или сарадник студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју не обављају свој посао на адекватан начин следи примена корективних мера у складу са Правилником о самовредновању наставе и педагошког рада наставника (члан 8) и Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и сарадника (члан 11 и члан 12). У том случају управник Одељења за олигофренологију је дужан да обави разговор са наставником или сарадником чији је педагошки рад оцењен ниском просечном оценом и да заједно утврде корективне мере, уз сачињавање записника. Ако се слаба оцена понови и у следећем циклусу вредновања наставник односно сарадник подноси писани извештај о предузетим мерама и разлозима неуспеха. На основу извештаја, продекан за наставу и управник Одељења утврђују нове мере и обавештавају Наставно-научно веће. Поновљена ниска оцена може бити основ за покретање поступка утврђивања дисциплинске одговорности наставника или сарадника, у складу са општим актом Факултета.

Контрола квалитета наставног процеса се огледа и у стицању активних компетенција (педагошког искуства) наставника и сарадника за извођење наставе карактеристичне за студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју. Ове активности су регулисане и доношењем Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду. Приступно предавање су у обавези да одрже сви кандидати пријављени на расписани конкурс за избор у звање доцента, приликом првог избора у то звање, као и приликом избора у звање ванредног професора, уколико немају одговарајуће педагошко искуство (Прилог 5.3).

Факултет подстиче стицање активних и стручних компетенција наставника на следећи начин: сарадници се ослобађају плаћања школарине на докторским студијама, организује научно-стручне скупове, финансира се учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним скуповима, финансира се објављивање часописа (издавач је Специјалне едукације и рехабилитације, суиздвач Београдске дефектолошке школе и Социјалне мисли), монографија и уџбеника, предавања гостујућих предавача са иностраних високошколских установа, и другим начинима. Стицање и проширивање стручних компетенција наставника и сарадника Факултет подстиче и финансирањем њиховог учешћа на различитим врстама едукација.

5.2. SWOT анализа	
Предности:	− Наставници и сарадници су компетентни за реализацију наставе и вежби на МАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (+++) − Факултет је опредељен да подстиче и унапређује компетенције наставника и сарадника (++); − Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на званичној интернет страници и истакнуте на огласној табли Факултета (++);

	– Настава подстиче интерактивно учешће студената, тако што студенти остварују одређени број предиспитних поена за активно учешће у наставном процесу, тачан број поена који студенти остварују на тај начин дефинисан је Спецификацијом предмета (силабусом) (+++); – Информације о студијском програму, спецификацији предмета, и распореду наставе, јасно су истакнуте и доступне на званичној страници Факултета (+++); – Укљученост студената у оцену квалитета наставног процеса (+);
Слабости:	– Нередовно и недовољно праћење квалитета наставног процеса и примена корективних мера (++); – План рада није јасно идтакнут на званичној страници Факултета (++); – Студенти нису увек мотивисани да редовно похађају наставу (++); – Студентске анкете не препознају увек студијске програме (++); – Стратегија досезања студената за потребе учешћа у анкетирању није најадекватније планирана (++).
Могућности:	– Унапређивање метода наставе (++); – Организовање анкетирања студената у односу на студијски програм (++); – Унапређење ИТ опреме и подршке (++); – Набавка опреме (нпр. дијагностичких апарата, тестовних материјала који се користе у пракси и сл.) неопходне за извођење дела практичне наставе у просторијама Факултета (+++). – Организовање анкетирања студената у односу на студијски програм (++); – Планирање стратегије већег обухвата студената по нивоима студија у процесу анкетирања (++).
Опасности:	– Тешкоће у сарадњи са наставним базама (+++); – Критеријуми за избор у звања наставника, претежно се односе на научноистраживачки рад, а знатно мање на наставну делатност (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку савремених наставних средстава, опреме итд., и у вези са тиме компликована процедура јавних набавки (+++).

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5:
– Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса. – Доследно примењивати стандарде и процедуре за праћење квалитета наставног процеса и примену корективних мера;

- Издвајати финансијска средстава из сопствених прихода за унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода наставе и подстицање веће употребе могућности савремених технологија у наставном процесу. Размотрити индивидуалне потребе наставника и сарадника у односу на њихово даље дидактичко-методичко и стручно усавршавање у одређеним сегментима/областима и планирати реализацију наведених курсева.
- Набавка додатне опреме (кроз јавне набавке, донације) за опремање кабинета за извођене практичне наставе у просторијама Факултета;

Показатељи и прилози за Стандард 5:

Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања

Имплементацијом и спровођењем свих услова и законских норматива у домену запошљавања наставника и сарадника, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у потпуности осигурава да наставни процес на ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју обављају квалификовани и компетентни наставници и сарадници, а за избор у звање наставника доследно се примењују критеријуми који се односе на научноистраживачки и стручни рад за групацију друштвено-хуманистичких наука.

За потребе реализације наставе на ДАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју у актуелном моменту учествује 23 наставника. Број наставника ангажованих на ДАС, студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју довољан је да покрије укупан број часова теоријске и практичне наставе. Научно-стручна оријентација и квалификације наставника су у складу са захтевима наставних предмета, односно ужих научних области којима предмети припадају. Наставници имају задовољавајући број референци из уже научне области којој припада предмет на коме изводе наставу.

Услови за избор наставника и сарадника на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију усклађени су са општим законским и подзаконским актима. Факултет у потпуности поштује препоруке Националног савета за високо образовање. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/15-1 од 26.01.2023. год.) у потпуности је усклађен са одредбама Закона о високом образовању (*Службени гласник РС, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 - др. закони, 11/2021 - аутентично тумачење, 67/2021, 67/2021 - др. закон и*

76/2023), Правилником о начину и поступку стицана звања и заснивана радног односа наставника Универзитета у Београду („*Гласник Универзитета у Београду*”, бр. 237/22 и 240/22). и Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду *(„Гласник Универзитета у Београду” бр. 192/16, 195/16, 199/17, 203/18 и 223/21)*). Осим наведених кључних докумената, поштују се:

- Правилник о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС”, бр. 159 од 30. децембра 2020, 14 од 20. фебруара 2023.)
- Правилник о категоризацији и рангирању научних часописа („Службени гласник РС”, број 80 од 4. октобра 2024.)
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (бр. 3/108 од 5. септембра 2022.)

Сви наведени прописи се налазе на сајту Факултета, што обезбеђује да су начин, поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени унапред и јавно доступни. Услови избора наставника и сарадника, предмет су периодичне провере, а измене се врше у складу са законским изменама на републичком нивоу и изменама прописа Универзитета у Београду.

У Правилнику о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника, односно сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију детаљно је описан поступак избора.

Поступак избора наставника и сарадника је следећи: на образложену иницијативу Одељења Факултета и уз сагласност Изборног већа Факултета, Декан расписује конкурс за избор у наставничко или сарадничко звање. Конкурс се објављује путем публикације „Послови“, Националне службе запошљавања, дајући кандидатима могућност да се у законском року пријаве и доставе тражену документацију, која треба да аргументује испуњеност услова конкурса, који су засновани на набројаним законским и подзаконским актима. Чланови Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања су у обавези да се придржавају прописаних услова и захтева који се односе на научни и наставни рад кандидата, зависно од звања у које се бирају. Комисија оцењује испуњеност услова и даје предлог Изборном већу. Мишљење изборног и извештај Комисије се шаље надлежном Већу научних области Универзитета у Београду на разматрање, или уколико је у питању избора у звање редовног професора – Сенату Универзитета. Наведена тела се коначно изјашњавају о кандидату. Код избора сарадника, поступак избора се завршава гласањем на Изборном већу Факултета.

Транспарентност описаног поступка избора наставника и сарадника на Факултету обезбеђена је кроз увид јавности и извештавање на седницама Изборног већа. Широј јавности је преко сајта Универзитета[136] трајно доступна и електронска документација о седницама Већа групација наука на којима се вршио избор у наставничка звања.

Научноистраживачка и стручна активност наставника и сарадника систематски се и оцењује прати се у оквиру годишњег извештаја који наставник подноси Одељењу. Извештај садржи броја и врсту објављених научних резултата, али и информације о пројектима, курсевима, програмима, едукацијама, семинарима, обукама тренинзима и вебинарима на којима су наставници и сарадници учествовали. Обједињене Извештаје продекан за науку јавно презентује Наставно научном већу.

Тако на пример у извештају Одељења за олигофренологију наводи се да је у току школске 2023/2024. године објављен један уџбеник (ISBN 978-86-6203-178-5), да су наставници учествовали у два национална и шест међународних пројеката, да су презентовали 12 радова на

[136] http://bg.ac.rs/sr/organi/veca-naucnih/sednice-drus-hum.php

стручним и научним скуповима, да су три наставника узела учешће у програмским или научним одоборима, док је један био члан организационог одбора. Наставници овог Одељења су рецензирали радове са скупова и уређивали зборник саопштења са националног скупа.

Факултет упознаје ширу научну и стручну јавност са активностима наставника ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју, подстичући их да учествују у постојећим и новим научним пројектима, пишу и објављују научне радове на домаћим и међународним референтним листама, финансирајући издавачку делатност објављивањем монографија и уџбеника чији су аутори наставници и сарадници Факултета, вршећи промоцију продуката научноистраживачког рада кроз јавно доступне каталоге[137] на сајту библиотеке Факултета[138].

Потврда квалитета наставника ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју огледа се у њиховом ангажовању у настави на другим високошколским установама у земљи (нпр. Универзитет у Новом Саду – Медицински факултет) и иностранству (нпр. Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет у Фочи).

Кроз Студијске програме докторских студија и Програм развоја научноистраживачког подмлатка, врши се селекција младих кадрова, а њиховим укључивањем у научно-истраживачки рад остварује се мисија континуираног обезбеђивања научног подмлатка. Политика квалитетне селекције младих кадрова се огледа и кроз укључивања стипендиста Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (НИТРА) у реализацију научних пројеката, али и учешће у појединим облицима наставе, као помоћ у извођењу вежби. На тај начин се млади таленти упознају са потенцијалним будућим пословима, исказујући сопствене квалитете и способности у делокругу поверених послова и активности, уочавајући и личне преференције за наставак каријере у наставном и научном раду у оквиру Факултета.

Наставници ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју су ангажовани у развоју научног подмлатка и кроз чланство у комисијама за оцену научне заснованости и пријаве теме докторске дисертације и рад у комисији за избор сарадника у звање сарадника у настави.

Факултет подржава перманентно усавршавање наставника и сарадника кроз делимично или потпуно финансирање:

- научног и стручног усавршавања на домаћим и међународним образовним институцијама
- учешћа на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству
- обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким фондовима, и

У финансијском планом за наредну фискалну годину дефинишу се средства за наведене сврхе. Факултет одобрава и плаћена одсуства ради студијских боравака, усавршавања, израде уџбеника и сл.

При избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно се вреднује сарадња науке и праксе, односно ангажованост наставника у професионалним и стручним удружењима, организацијама, установама и телима. С тим у вези, наставници ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју пружају бројне консултантске и остале стручне услуге физичким и правним лицима; узимају учешће у раду стручних актива школа за основно и средње образовање (нпр. Основна школа „Милоје

137 Каталог издања Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију; Каталог мастер радова; Каталог магистарских радова; Каталог докторских дисертација.

138 http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

Павловић“, ПУ Обреновац); одржавају јавна предавања, трибине и округле столове (нпр. Програм обучавања наставника, стручних сарадника и сарадника у настави који остварују предметну наставу од V до VIII разреда основне школе и у школама за средње образовање ученика ометених у развоју, организатор: Центар за континуирану едукацију – ФАСПЕР); сарађују са стручним тимовима школе; врше обуке дефектолога (нпр. Примена тренинга социјалних вештина у раду са децом са интелектуалном ометеношћу и/или поремећајем из спектра аутизма, организатор Основна школа „Милоје Павловић“). У оквиру Центра за саветодавни рад чланови Одељења за олигофренологију пружају саветодавно-консултантске услуге породицама деце ометене у развоју. Наставници ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју узимају учешће у радним групама Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства здравља. Наставници са овог студијског програма сарађују и са УНИЦЕФ-ом у домену имплементације система ране интервенције. Са Заводом за унапређивање образовања и васпитања, ови наставници и сарадници ангажују се у радним групама које са баве праћењем и развојем образовања деце са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце са тешкоћама у учењу и деце из осетљивих друштвених група; као и у области инклузивног образовања. Поједини наставници ангажовани су као консултанти или као чланови експертских група формираних од стране државних органа или међународних институција.

Сагласно Закону о високом образовању („*Службени гласник РС”,* бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закон, 73 од 29. септембра 2018, 67 од 20. септембра 2019, 6 од 24. јануара 2020 - др. закони, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 67 од 2. јула 2021 - др. закон, 67 од 2. јула 2021, 76 од 7. септембра 2023.), Статуту Факултета („*Гласник Универзитета у Београду”,* бр. 254 од 10. маја 2024) и Правилнику Универзитета у Београду о студентском вредновању педагошког рада наставника („*Гласник Универзитета у Београду”,* бр. 246 од 29. март 2023.), на Факултету, при избору и унапређењу наставно-научног кадра, посебно се вреднују педагошке способности. Увођењем приступног предавања при избору кандидата у звање доцента, или у звање ванредног професора уколико немају претходно педагошко искуство, омогућена је провера и оцена кандидата са аспекта припреме, структуре, квалитета и садржаја предавања, као и дидактичко-методичког аспекта извођења приступног предавања. Квалитет приступног предавања се оцењује комисијски, а оцена а може представљати кључни фактор у одлучивању. Приликом поновног избора у исто или избор у више наставничко звање, провера педагошких способности обезбеђује се студентским вредновањем педагошког рада наставника као једаним од обавезних услова приликом избора у звање.

7.2. SWOT анализа	
Предности:	− Потпуна јавност поступка избора: на нивоу Одељења – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника (+++); − Подаци о наставном и научном статусу наставника и сарадника Факултета доступни су јавно на сајту Факултета (++); − Поступак избора наставника и сарадника је усаглашен са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (+++); − Факултет обезбеђује перманентно усавршавање наставника и сарадника (++); − Учешћем у истраживачким пројектима остварује се повезаност образовног рада са истраживањима на пројекту (++);

	– Мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника се уважава и саставни је део извештаја комисија за избор/реизбор наставника и сарадника (++); – Наставници и сарадници Факултета остварују континуирану сарадњу са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу (+++).
Слабости:	– На сајту Факултета доступна су само она правна акта чији је доносилац Факултет (++); – Политика дугорочне селекције, перманентног усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и сарадничког подмлатка ограничена је рационализацијом трошкова и уредбама државе (+++); – Вишегодишње ограничење запошљавања које се финансира из буџета државе (+++); – Несразмеран однос броја сарадника и наставника у почетничком звању у односу на број редовних професора као последица незапошљавања наставног подмлатка (+++); – Непостојање правилника о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима (++); – Непостојање правилника о награђивању наставног особља за остварене резултате у наставном раду (++). – Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима; а резултати студентске евалуације и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља – присутни су на информационој мрежи Факултета, али не и на Факултетском сајту (++); – Недовољна „продукција“ наставника и сарадника Факултета, мерена бројем радова са SCI, SSCI индексацијом и цитираношћу (+++).
Могућности:	– Веће учешће државе у суфинансирању научних скупова у организацији Факултета (+++); – Учешће државе у финансирању трошкова објављивања научних SCI индексираних чланака наставника и сарадника Факултета (++); – Већа повезаност са привредним и друштвеним и друштвеним субјектима на пољу финансирања, донација и спонзорисања научних активности Факултета укључивањем Савета послодаваца (+++).
Опасности:	– Недовољна усаглашеност финансијских потреба у домену запошљавања наставног кадра, научноистраживачког рада и сарадње са иностраним сродним факултетима, са приливом финансијских средстава од стране државе (++); – Немогућност заштите ауторских права наставника и Факултета као издавача над интелектуалном својином (уџбеницима, монографијама) у чије издавање улажу и аутори и Факултет, а које противправно умножавају и продају копирнице у окружењу (+++).

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7:

- Обезбедити стабилније финансирање пријема наставног подмлатка од стране државе;
- Ажурирати интернет сајт Факултета ради јавности и доступности података о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника, података о научноистраживачким резултатима и учешћу у пројектима свих наставника и сарадника.
- Успоставити правилник о финансирању учешћа наставника и сарадника на домаћим и иностраним научним скуповима;
- Успоставити правилник о награђивању наставног особља за остварене резултате у научном и наставном раду.

Показатељи и прилози за Стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током наставе, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања

Услови конкурса за упис на Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију су јасно дефинисани и доступни јавности како путем званичног сајта Факултета[139] тако и кроз заједнички Конкурс који објављује Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а који је доступан на званичном сајту Универзитета у Београду (https://www.bg.ac.rs/upis/). Факултет издаје и Информатор – водич за упис на докторске академске студије, у коме су дати општи услови конкурса, конкурсни рокови и потребна документа за пријаву. Информатор, као и сви потребни обрасци и изјаве се могу преузети *online.*

[139] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-info.html

Конкурс за упис студената на студијске програме и процедура пријема студената детаљно је описана у Правилнику о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 208/19, 212/19, 241/22 и 252/24) и Правилнику о докторским студијама Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2022) (Прилог 8.1). Овим правилницима прецизирани су начин рангирања кандидата, мерила за утврђивање редоследа пријављених кандидата, као и начини и рокови за подношење жалбе на утврђени редослед.

О свим детаљима везаним за упис и студирање будући студенти се могу информисати у Служби за организацију наставе и студентска питања, а све релевантне информације у вези са студијама (услови студирања, циљеви и структура појединих студијских програма, силабуси наставних предмета и др.). налазе се на сајту Факултета (https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-dr-info.html). Такође, на сајту Факултета могу се наћи и додатна правна акта у вези са уписом студената и условима студирања на основним академским студијама:

- Упис студената са посебним образовним потребама;
- Ценовник услуга факултета;
- Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту (2008);
- Правилник о вредновању ваннаставних активности студената на универзитету у београду – факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију (2023);
- Правилник о понашању запослених и студената/студенткиња у вези са превенцијом од сексуалног узнемиравања и уцењивања (2019);
- Правилник о докторским студијама Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2022);
- Правилник о изменема и допунама Правилника о докторским студијама (2022) и др.

Промоција Факултета врши се на сајмовима образовања, као и организовањем „Дана отворених врата”, а сва актуелна обавештења и дешавања могу се пратити и преко званичних налога на друштвеним мрежама: *Facebook*: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitetu Beogradu, *Instagram:* fasper_official, *X:* FASPER_BG.

При селекцији кандидата за упис на докторске академске студије вреднују се општа просечна оцена остварена на претходним нивоима студија, дужина студирања у месецима, објављени радови, резултати пријемног испита и квалитет мотивационог писма.

Факултет поштује сву законску регулативу која се односи на обезбеђивање једнакости и равноправности студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање). Упис студената са посебним потребама обухваћен је афирмативним мерама које је прописало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију поштује законску регулативу уписа студената по афирмативним мерама у предвиђеној квоти на буџетском финансирању за студенте са хендикепом и припаднике ромске мањинске заједнице[140], и поседује значајне ресурсе у домену асистивних технологија које студентима са оштећењем вида и оштећењем слуха обезбеђују једнаке могућности студирања.

[140]https://www.fasper.bg.ac.rs/upis-lica-sa-invaliditetom.html

Обавеза праћења наставе дефинисана је силабусима предмета доступним на сајту Факултета, а сваки наставник на првом часу упознаје студенте са распоредом одржавања наставе и обавезом присуствовања. Текуће информације у вези са одржавањем наставе презентују се путем сајта Факултета[141], студентског сервиса, огласних табли и друштвених мрежа.

Наставници и сарадници студенте оцењују сагласно критеријумима и процедурама које су дефинисане: Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (2008) (Прилог 8.2), који је стално доступан на сајту Факултета. У Правилнику се наводи да је наставник дужан да:

– при оцењивању буде објективан, непристрасан;

– не манифестује и не примењује било какав облик расне, националне, верске, политичке или полне дискриминације;

– примењује поступке који омогућавају већи степен објективности и непристрасности као што су: анонимни начини провере знања, тестови знања, неузимање у обзир претходне оцене или оцене из других предмета и друго;

– на захтев студента наставник је дужан да на увид резултате тестова и задатака, на основу којих је студент оцењен.

Истим правилником, предвиђено је да се савлађивање градива од стране студената прати током целе школске године, чиме се подстиче активност студената у току наставног процеса. Осим тога, предиспитне обавезе и критеријуми оцењивања су јасно и прецизно наведени у силабусу предмета, а сваки наставник је дужан да се тога придржава.

Успешност студента се непрекидно прати и вреднује током извођења наставе, што подразумева бодовање ангажовања студената на теоријској и практичној настави, полагање колоквијума, израду и одбрану семинарских радова, пројеката истраживања, реализацију истраживања, писање научних чланака, израду и одбрану докторске дисертације и друго. Удео оцене коју студент добија током наставе за остварене предиспитне обавезе на већини предмета износи максимално 50% завршне оцене. Осталих 50% представља оцену знања студената на усменом или писменом испиту, што значи да је однос оцене рада студента током наставе и на завршном испиту подједнак. Приликом полагања испита наставник узима у обзир испуњеност предиспитних обавеза, познавање и разумевање градива, способност размишљања, способност одвајања битног од споредног и критичан однос према испитном градиву. Методе оцењивања прилагођене су карактеристикама сваког појединачног предмета и подразумевају и оцену способности студената да примене стечена знања у пракси. Оцењивање и валоризације постигнутог успеха усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма.

Факултетски информациони систем (ФИС) омогућава да Факултет систематски прати и анализира податке о: броју пријављених кандидата, броју студената који су полагали испит и пролазности студената на испиту. Посебно се анализира структура остварених резултата (оцене студената). На основу тих података Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета наставе сачињава годишњи извештај о успешности студената, за сваког наставника и за сваки предмет. Извештај се разматра на Наставно-научном већу. У случају евидентних одступања у пролазности и дистрибуцији оцена на испиту (неравномеран распоред оцена), предузимају се одговарајуће мере (Прилог 8.3).

Статутом Факултета (2024, бр. 30/72, члан 59-62) регулисано је студентско организовање у виду Студентског парламента и студентских организација, а за њихов рад Факултет планира и издваја материјална средства. У складу са законом и Статутом Факултета представници студената

[141] http://www.fasper.bg.ac.rs/

изабрани од стране Студентског парламента (члан 60. Статута Факултета), укључени су у рад Наставно-научног већа и Савета Факултета. Своја права и интересе студенти остварују кроз рад Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета, где узимају учешће у одлучивању о питањима која се односе на осигурање и унапређење квалитета наставног процеса, евалуацију педагошког рада наставника, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивања броја ЕСПБ бодова.

8.2. SWOT анализа	
Предности:	Процедура пријема студената јасно је дефинисана и доступна јавности (+++); Студентима су доступне све релевантне информације о условима уписа и студирања (+++); Пријем студената се спроводи на прописан начин без дискриминације по било којој основи (+++); Студенти су укључени у рад Центра за развој каријере, чиме су у могућности да планирају развој своје карије већ током студија, остварујући по потреби мобилност према другим високошколским институцијама у земљи и иностранству (++); Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту, наставнике и студенте упознаје, на јасан и недвосмислен начин, са пропозицијама оцењивања (+++); Дефинисани су механизми за процену и контролу процедура оцењивања (+++); Обезбеђено је прилагођавање процедуре полагања испита за студенте са хендикепом (+++); Дефинисана је процедура преиспитивања метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и нивоима студија (++); Методе оцењивања су усклађене са исходима студијског програма (++); Врши се периодична анализа пролазности студената по предметима, програмима и свим нивоима студија и дефинишу се мере у случају сувише ниске пролазности или уочених неправилности у оцењивању (++); Обезбеђена је студентска процена квалитета студијског програма, квалитета наставе и омогућено организовање студената и учешће у одлучивању (+++); Обезбеђена је инфраструктура за студенте (студентска служба, библиотека и читаоница, сале за консултације и интернет центар) (++); Ниски трошкови студирања на Факултету у поређењу са факултетима из исте групације (+++).

Слабости:	Простор Факултета није приступачан за особе са тешкоћама у кретању (+++); Критеријуми оцењивања наставника и сарадника, без обзира на постојање Правилника, недовољно су уједначени и транспарентни (++); Недовољна информисаност студената по питању мобилности (++); Недовољан рад на афирмисању контакта са студентима по завршетку студија (++); Недовољна инфраструктура за студенте (студентски клуб, простор за рекреацију) (++).
Могућности:	Промовисање факултета и привлачење студената са бољим предзнањима (+++); Детаљнија анализа обима и садржаја наставних програма (+++); Формирање Алумни организације (+++); У циљу развоја каријера омогућена мобилност студената на домаћем и међународном плану (+++); Законска регулатива (Министарство, Универзитет) подстичу укључивање студената у процес одлучивања на Факултету (+++); Могућност учествовања у међународној размени студената (студентска пракса) (+++).
Опасности:	Мала заинтересованост за студирање на студијском програму (+++); Низак материјални положај породица из којих долазе студенти (+++); Непостојање повратних информација са тржишта рада (++); Недовољно укључивање привредних субјеката у стипендирање студената (+++); Недовољна финансијска средства које Министарство просвете, науке и технолошки развој издваја за унапређење квалитета наставног процеса као и за студентски стандард (+++).

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8:
– По потреби кориговати обим и садржај наставних програма, односа броја часова теоријске и практичне наставе и ЕСПБ бодова, на појединим предметима; – Радити на увођењу систематичног процеса преиспитивања критеријума оцењивања и спровођења корективних мера; – Радити на уједначавању критеријума оцењивања на основу детаљне анализе метода оцењивања и исхода студијских програма;

- Унапређивати информисаност студената у поступку одлучивања, одвијања и унапређења наставног процеса и мобилности и промовисати рад Центра за развој каријере;
- Основати Алумни организацију;
- Побољшати комуникацију са потенцијалним послодавцима и мотивасати их како би се постигли бољи резултати у домену стипендирања, волонтирања, стручне праксе и запошљавања;
- Развијати сарадњу са сродним домаћим и иностраним факултетима и повећати размену студената;
- Активно пратити промене у законској регулативи ЕУ-је, којима се регулише улога студената у образовном систему;
- Простор факултета прилагодити потребама особа са инвалидитетом;
- Радити на побољшању инфраструктуре за студенте;
- Преко представника на Универзитету и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, активно подстицати издвајање средстава за унапређење квалитета наставног процеса и за студентски стандард.

Показатељи и прилози за Стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37–60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију нема посебан правилник који дефинише процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања, већ су ове процедуре и корективне мере дефинисане другим правилницима (видети Прилог 8.3).

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

9.1. Опис стања

Факултет обавља издавачку делатност у оквиру своје укупне делатности са циљем да обезбеди уџбеничку и другу литературу (уџбеници, приручници, практикуми, монографије и друго) неопходну за овладавање садржајима наставних предмета утврђених студијским програмима. Издавачком делатношћу факултета бави се Издавачки савет, као орган Издавачког центра. Издавачка делатност Факултета регулисана је Правилником о издавачкој делатности Факултета (2025) и Правилником о уџбеницима (2008).

Правилником о издавачкој делатности (2025) утврђују се надлежности и органи којима се поверава издавачка делатност, финансирање издавачке делатности, одређују се услови и поступак издавања публикација, чување и дистрибуција публикација, као и друга питања од значаја за издавачку делатност. Правилник о издавачкој делатности (2025) осигурава пружање подршке наставницима приликом објављивања литературе неопходне за савладавање градива, а наставници су у обавези да у силабусима предмета наведу обавезну и препоручену литературу које мора постојати у библиотечком фонду Факултета.

Правилником о уџбеницима (2008) утврђени су стандарди и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање. Уџбеници морају задовољавати стандарде квалитета према садржају, структури, стилу, обиму и графичкој опремљености. Контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности, главни и одговорни уредник за издавачку делатност Факултета и Издавачки савет Факултета.

Библиотека је организациона јединица у саставу стручних служби Факултета. Библиотека је опремљена потребним бројем уџбеника и материјалима неопходним за извођење наставе, а Факултет доставља библиотеци издања и публикације које издаје самостално или у сарадњи са другим издавачима. Библиотека поседује и богату стручну литературу из одговарајућих области намењену научном раду наставника, сарадника и студената. Структура наслова и библиотечких јединица је дата у Табели 9.1. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју наведен је у Прилогу 9.2, док је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју приказан у Прилогу 9.3.

Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом и то: читач екрана за слепе Job Access With Speech – JAWS; AnReader синтетизатор говора; Перкинс Брајеву машину; Индукциону петљу за амплификацију говора особа са оштећењем слуха; Abbyy Fine Reader 12 Professional Edition софтвер за претварање штампаног текста у текст датотеку.

Организација и начин рада библиотеке Факултета регулисани су Правилником о раду Библиотеке (2013). Наставници и сарадници Одељења и Катедре, Продекан за науку, као и библиотекар, у оквиру годишњег плана рада Факултета предлажу набавку нових библиотечких јединица, техничко-технолошко унапређење рада библиотеке и стручно усавршавање библиотечких

радника. Структура и обим библиотечког фонда систематично се прати, оцењује и унапређује. Библиотечки фонд се сваке године ажурира, а информације о повећању библиотечког фонда и раду библиотеке део су годишњег извештаја о раду Факултета. Библиотечки материјал се континуирано набавља, каталогизује и разврстава, а предузимају се и друге радње неопходне за одржање, развој и коришћење библиотечког фонда, као што је формирање електронске базе библиотечких података. База података која обухвата списак књига, мастер/магистарских радова и докторских дисертација јавно је доступна посредством Репозиторијума Факултета[142]. Каталог издања Факултета отворен је за увид путем сајта факултета[2].

Факултет располаже савременом техничком опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе: све сале су опремљене видео бимовима, а у њима је омогућен бежични приступ интернету. Читаоница Факултета је опремљена рачунарима са приступом интернету, а студентима је омогућен бесплатан приступ академској мрежи и различитим базама података које су релевантне за научне и наставне сврхе. Захваљујући оснивању Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (KOBSON), корисницима са IP адреса Универзитета омогућен је бесплатан приступ најзначајнијим светским електронским базама података које садрже велики број наслова часописа и књига из свих научних области. Попис информатичких ресурса дат је у Табели 9.2.

Стручне послове у библиотеци са читаоницом обављају 3 стално запослена радника. Послове библиотекара обавља руководилац библиотеке са читаоницом. Продају књига врши 1 извршилац из Финансијско-рачуноводствене службе. За одржавање информационог система и технологија одговоран је 1 извршилац из Службе за правне, кадровске, административне и опште послове. Запослени у библиотеци са читаоницом имају задовољавајуће квалификације чиме су углавном задовољени национални и европски стандарди за пружање ове врсте услуга.

Оцењивање рада библиотеке је предмет студентске анкете током процеса самовредновања и оцењивања квалитета. Студенти оцењују квалитет и услове рада, опремљеност библиотеке, професионалност библиотекара, радно време и задовољство радом библиотеке. На основу добијених оцена Факултет планира даље унапређење рада библиотеке.

Руководилац библиотеке је одговоран за обавештења о условима коришћења услуга библиотеке, а све информације о раду библиотеке налазе се на сајту Факултета[143].

Библиотека са читаоницом смештена је на трећем спрату Факултета, на 148,8 м^2 у изолованом, добро осветљеном и климатизованом простору, чиме се студентима, наставном, ненаставном особљу и осталим корисницима пружају адекватни услови за рад. Библиотека са читаоницом је отворена од 08 до 20 часова, па је студентима 12 часова дневно обезбеђен приступ њеном комплетном фонду.

9.2. SWOT анализа	
Предности:	– Постоји општи акт о уџбеницима који се примењује пошто је Факултет издавач највећег броја уџбеника које се користе у настави (+++);

[142] https://rfasper.fasper.bg.ac.rs

[143] http://www.fasper.bg.ac.rs/biblioteka.html

	– Структура и обим библиотечког фонда се систематично прати, оцењује и унапређује (++); – Читаоница има обезбеђену информатичку инфраструктуру (рачунари, софтвер, интернет конекција и приступ академској мрежи Србије) (+++); – Библиотека ради у адекватним условима (простор и опрема), има довољно радних места и у радном времену које је прилагођено студентима (++); – Библиотека Факултета поседује и асистивну опрему за студенте са сметњама у развоју и инвалидитетом (+++); – Постоји богата издавачка делатност јер је однос броја уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју са бројем наставника на докторским академским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју 3,00 (+++).
Слабости:	– Део садржаја појединих предмета није у потпуности покривен уџбеницима (++); – Библиотечки фонд и други електронски извори информација се не увећавају жељеном динамиком (++); – Неуједначен квалитет приступа интернету у свим учионицама (+); – Запослени у библиотеци с читаоницом имају делимично одговарајуће квалификације (+); – Недостатак финансијских средстава за одржавање и обнављање постојећих информатичких ресурса (+++); – Проблем обезбеђивање одговарајућих, лиценцираних софтверских алата (++).
Могућности:	– Истражити могућности набавке књига и софтвера из донација и разменом са сродним факултетима и универзитетима и библиотекама (++); – Осигурати процедуре за редовно и обимније обнављање фонда (куповином, разменом, претплатом на релевантне научне часописе из области којима се Факултет бави) (++); – Радити на ажурирању базе електронских књига, уџбеника, монографија, часописа (++); – Унапредити претраживост библиотечких каталога од стране студената (++).
Опасности:	– Низак ниво издвајања средстава за набавку нових библиотечких јединица и информатичких ресурса од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја (+++);

	– Библиотечки фонд се не увећава жељеном динамиком (++).

9.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9:

- Налазити нове начине за обезбеђење финансијских средстава за одржавање и осавремењивање информатичких ресурса
- Налазити нове начине обезбеђења финансијских средстава за издавачку делатност

Показатељи и прилози за Стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима

Прилог 9.1.1. Правилник о издавачкој делатности

Прилог 9.1.2. Правилник о раду библиотеке

Прилог 9.1.3. Одлука о именовању Издавачког савета

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници ангажовани на докторским академским студијама (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на докторским академским студијама са бројем наставника на докторским академским студијама

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Опис стања

10.1 Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени општим актом високошколске установе у складу са законом.

У складу са законом, подзаконским актима и прописима Универзитета, Факултет је Статутом (бр.2/25 од 28.02.2024.) и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака (бр.2/44-1 од 26.05.2022.), доступним на веб страници Факултета[144], дефинисао рад и надлежности органа Факултета: органа управљања, органа пословођења, стручних органа и Студентског парламента. Шеметска структура органа и унутрашњих организационих јединица Факултета дата је у Прилогу 10.1.

[144] Сва правна акта поменута у опису овог стандарда доступни су на веб страници Факултета https://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

Орган управљања Факултетом је Савет[145]. Њиме руководи председник, а у његовом одсуству заменик председника. Савет има 27 чланова, од којих већину чине запослени на Факултету (представници Наставно научног већа и Стручних служби), осам чланова именује Влада и четири члана бира Студентски парламент. Мандат чланова представника студената траје две, а осталих чланова четири године. На предлог Наставно-научног већа, Савет усваја и доноси одлуке у вези избора декана и продекана, финансијског плана и пословања Факултета, школарине за студије и др. Надлежност и рад Савета, ближе су регулисани Пословником о раду Савета Факултета (бр. 2/35-1 од 30.03. 2022.) и чланом 35. Статута Факултета. Одлуке, решења и записници Савета доступни су на веб страници Факултета.

Орган пословођења Факултетом је декан коме у раду помажу продекани[146]. Декан се бира из редова редовних професора са пуним радним временом на период од три године са могућношћу једног поновног избора. Избор и разрешење декана врши Савет коме је декан одговоран за свој рад. Надлежности декана су дефинисане чланом 38. Статута Факултета, по коме он: заступа и представља Факултет; организује и усклађује рад и руководи радом и пословањем Факултет; предлаже Наставно-научном већу и Савету мере за унапређење рада Факултета и др. Факултет има три продекана (за наставу, науку и финансније) из реда наставника. Мандат продекана траје колико и мандат декана на чији је предлог продекан изабран. Продекани организују и воде послове из својих надлежности и замењују декана у његовом одсуству. Опште надлежности продекана су дефинисане чланом 48. Статута. Факултет има и студента продекана који предлаже мере за унапређење студентског стандарда; координира рад студената представника студијских програма и координира рад студентских организација на Факултету. Мандат студента продекана траје две школске године, а бира га Савет Факултета на предлог Студентског парламента.

10.2 Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са законом.

Структуру органа Факултета чине и *Стручни органи* и *Студентски парламент*.

Стучни органи су Наставно-научно веће, Изборно веће и Веће за докторске и специјалистичке студије. *Наставно-научно веће* као највиши стручни орган Факултета чине наставници и асистенти који су у радном односу са најмање 70% радног времена на Факултету. Приликом разматрања питања од значаја за студенте (нпр. осигурање квалитета наставе, реформа студијских програма, анализа ефикасности студирања и утврђивање ЕСПБ бодова и сл.), састав се проширује за 20% представника студената које бира Студентски парламент. Седницама Већа председава декан Факултета, а надлежности Наставно-научног већа ближе су регулисане чланом 50. и 51. Статута. У оквиру Наставно научног већа, органе Факултета чине и *Помоћна стручна и саветодавна тела*, и то: Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Етичка комисија и Савет послодаваца. Њихов делокруг рада регулисани су Статутом и пратећим правилницима у складу са њиховим надлежностима. *Изборно веће* Факултета утврђује предлог за избор у звање наставника; врши избор у звање сарадника; доноси одлуку о расписивању конкурса и именује комисије за припрему реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника. Састав Изборног већа регулисан је на исти начин као и Наставно научног већа, а изборни поступак спроводи се у складу са општим актима Факултета и Универзитета. *Веће за докторске и специјалистичке студије* чини по три представника из реда наставника свих одељења/катедара Факултета који се бирају на период од три године. Декан руководи радом Већа и председава његовим седницама, а надлежности Већа за докторске и специјалистичке студије регулисане су чланом 54. Статута и пратећим правилницима.

[145] https://www.fasper.bg.ac.rs/organi.html
[146] https://www.fasper.bg.ac.rs/dekanat.html

Студенски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Рад, начин фунционисања, организација, број, начин и поступак избора чланова Студентског парламента уређују се актима Студентског парламента, у складу са законом којим се уређује студентско организовање, као и чланом 60. и 61. Статута Факултата.

Унутрашњу организациону структуру Факултета чине *одељења и катедра*[147], *стручне службе*[148] и *факултетски центри*[149]. Њихов делокруг рада и начин функционисања, такође су регулисани Статутом факултета и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима.

Факултет у свом саставу има шест *одељења*, формираних у складу са акредитованим студијским програмима или модулима, као и једну *катедру* која обухвата сродне научне области педагогије, социологије и психологије. Радом одељења руководе управници, док радом катедре руководи шеф катедре. Одељења и катедра раде у складу са Статутом Факултета и другим релевантним актима, уз координацију и контролу органа управљања и стручних органа Факултета.

У оквиру шест *стручних служби* организоване су правне, кадровске, рачуноводствене, библиотечке, административне, техничке и друге активности и послови који су од заједничког интереса за функционисање Факултета. Њихов делокруг рада и начин функционисања регулисани су Статутом факултета, Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака, као и пратећим правилницима, чиме се осигурава координисано и ефикасно извршавање задатака свих организационих јединица. У координацији са руководиоцима стручних служби, њихов рад организује, координира и контролише секретар Факултета. Руководиоци служби и секретар за свој рад одговарају декану и продеканима у складу са општим актом и одговарајућим правилницима Факултета.

У циљу развоја студија, наставе и научно-истраживачког и стручног рада, Факултет располаже са четири центра: Издавачки центар, Научно-истраживачки центар, Центар за саветодавни рад и Центар за континуирану едукацију. Осим Статутом Факултета, њихове надлежности регулисане су одговарајућим правилницима. Координацију и контролу рада центара спроводе руководиоци центара, као и органи управљања и стручни органи Факултета у складу са својим надлежностима.

10.3 Високошколска установа систематски прати и оцењује ***организацију и управљање*** *високошколском установом* ***и предузима мере за њихово унапређење.***

Чланом 55. Статута дефинисано је да Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета, као стручни и саветодавни орган, најмање једном годишње извештава Наставно-научно већа о резултатима евалуације о стању на подручју обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету. Факултет у својој Стратегији обезбеђивања квалитета, као и чланом 16. Правилника о обезбеђењу квалитета рада Факултета и чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истиче да квалитет рада значајно зависи од управљања, те да оцена и контрола рада управљачких тела и њихових чланова морају бити систематски евалуиране од стране стручне јавности, студената и запослених на Факултету. У складу с тим, Комисија редовно спроводи анкету међу студентима и запосленима о квалитету рада, укључујући и рад управљачког и ненаставног особља. Извештаји о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређење квалитета прослеђују се Савету и Наставно-научном већу.

Осим кроз извештаје о самовредновању, рад управљачких органа и организационих јединица Факултета прати се и кроз обавезне годишње извештаје о раду Факултета, који укључују и предлог мера за решавање потенцијалних проблема. Годишњи извештаји засновани су на прикупљеним

[147] https://www.fasper.bg.ac.rs/odeljenja.html
[148] https://www.fasper.bg.ac.rs/sluzbe.html
[149] https://www.fasper.bg.ac.rs/

подацима о раду свих организационих јединица, укључујући и рад органа управљања и пословођења.

*10.4 Високошколска установа систематски прати и оцењује рад **управљачког** и **ненаставног** особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада; посебно прати и оцењује **њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима**.*

Чланом 77. Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета истакнуто је да се оцењивање управљачког и ненаставног особља врши посебно у односу на став према студентима и мотивисаност за рад са њима. Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета редовно спроводи евалуацију у оквиру које студенти процењују и рад управљачког и ненаставног особља. Детаљнија анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2а.

10.5 Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавност

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се Статутом Факултета, Правилником о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака. Сви акти су доступни на веб страници Факултета.

*10.6 Рад и деловање **управљачког и ненаставног особља** су доступни **оцени наставника, ненаставног особља**, студената и заинтересованих субјеката.*

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени јавности, наставницима, ненаставном особљу и студентима кроз извештаје о раду Факултета и извештаје о самовредновању који су транспарентни на веб страници Факултета. Наставно и ненаставно особље процењује рад и деловање управљачког и ненаставног особља и кроз непосредно учешће у процесу самовредновања. Детаљнији увид у анализу резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дат је у Прилогу 10.2б.

10.7 Високошколска установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Факултет има потребан број запосленог ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију. Осим секретара Факултета, још 23 лица из реда ненаставног особља су распоређени у оквиру шест стручних служби. У Табели 10.1. дата је структура свих радника у ненастави у односу на њихове квалификације и радна места на која су распоређени.

10.8 Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

У складу са финансијским могућностима, управа настоји да обезбеди услове за перманентно образовање и усавршавање ненаставног особља. Усавршавање се обавља на интерним семинарима и тренинзима, као и кроз похађање специјализованих екстерних семинара из одговарајућих области (библиотечка обука, семинари из области финансија и рачуноводства, јавних набавки, противпожарне заштите и др.).

10.2. SWOT анализа Стандарда 10	
Предности:	− Статут Факултета јасно дефинише надлежности и одговорности органа управљања, пословођења, стручних органа и сваке организационе јединице (+++)

	– Орган пословођења систематски прати рад свих организационих јединица, укључујући рад органа управљања и пословођења, и на основу тих података сачињава годишње извештаје и предлаже мере за унапређење. (+++). – Комисија за унапређење квалитета редовно спроводи анкету међу запосленим и студентима и прелаже мере за унапређење квалитета управљања и ненаставне подршке (+++); – Годишњи извештаји о раду и извештаји о самовредновању управљачког и ненаставног особља доступни су јавности, запосленима и студентима преко веб странице Факултета.(+++) – Именовање продекана за финансије (+++) – Квалитет рада продекана за науку (+++) – Активност Студентског парламента и представника студената (++) – Запослени у стручним службама обезбеђују ефикасну подршку за студенте и наставнике (++)
Слабости:	– Организационе и комуникационе тешкоће запослених у Служби за организацију наставе и студентска питања у раду са студентима (++) – Услови за рад студената у библиотеци/читаоници (++) – Квалитет односа на релацији управа-ненаставно особље (++) – Незадовољство ненаставног особља доступношћу информација о раду Факултета, материјалним положајем запослених и условима рада (++) – Недостатак података о задовољству студената докторских академских студија о квалитету рада органа управљања и стручних служби. (+++)
Могућности:	– Унапређење рада стручних служби, посебно Службе за организацију наставе и студентска питања кроз примену мотивационих мера и бољу организацију рада. (+++) – Инвестирање у модернизацију и побољшање услова за рад у библиотеци/читаоници (++) – Оснаживање запослених кроз обуке у домену партнерске комуникације и тимског рада. (+++) – Побољшање квалитета односа на релацији управа-ненаставно особље повећавањем транспарентности у раду и бољом разменом информација (++) – Обезбеђивање додатних финансијских извора кроз пројекте, донације и сарадњу са релевантним институцијама у циљу побољшања зарада запослених и услова рада у свим организационим јединицама. (+++) – Мотивисање студената докторских академских студија за учешће у анкети о задовољству студената докторских академских студија квалитетом рада органа управљања и стручних служби. (+++) – Подстицање активнијег деловања Студентског парламента и представника студената у одлучивању (++)

Опасности:	– Проблеми у комуникацији између управе и ненаставног особља могу довести до дугорочне демотивисаности запослених и негативног односа према студентима и наставницима. (+) – Продужена финансијска нестабилност и неадекватна комуникација представљају претњу за изградњу поверења и квалитетних односа, што може утицати на мотивацију и ефикасност у раду (+++) – Непостојање јасних и транспарентних критеријума за напредовање и награђивање повећава ризик од незадовољства запослених и избегавања обавеза. (+++) – Инертност управљачких структура у спровођењу мера за решавање уочених проблема може продубити конфронтације и негативно утицати на радну климу. (+++). – Недостатак финансијских средстава и неповољни услови за рад у кључним организационим јединицама могу утицати на репутацију Факултета и привлачење будућих студената. (+++)

10.8 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10:

- Развити мотивационе мере за запослене у стручним службама, посебно у Служби за организацију наставе и студентска питања кроз систематску анализу кључних проблема и заједничко тражење решења, чиме ће се побољшати ефикасност и квалитет односа са студентима.
- Улагати у модернизацију и проширење капацитета Факултета ради повећања задовољства студената радним окружењем.
- Успоставити доследне и транспарентне критеријуме за награђивање и напредовање особља чиме ће се створити основа за повећање мотивације запослених и позитивнију радну климу.
- Организовати обуке и подстицати запослене на развој вештина партнерске комуникације и конструктивног решавања проблема, што ће побољшати сарадњу и ефикасност на свим нивоима.
- Радити на обезбеђивању додатних средстава за финансирање преко представника Факултета на Универзитету и у Министарству, као и кроз пројекте, донације и сарадњу са спољним институцијама како би се унапредили услови рада и финансијски мотивисали запослени.
- Радити на унапређењу управљачких структура кроз ангажовање стручњака из области управљања и организационе ефикасности чиме би се унапредило доношење одлука, прецизније дефинисали приоритети и обезбедило ефективније финансијско планирање.
- Јачати сарадњу управе са Студентским парламентом и њиховим представницима у циљу мотивисања студента за интензивније укључивање у процес доношења одлука које су важне за њих.

Показатељи и прилози за Стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2.1. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Прилог 10.2.2. Анализа резултата анкете наставног и ненаставног особља о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме
Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1. Опис стања

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију располаже са седам слушаоница и једним амфитеатром што подмирује потребе наставе (Табела 11.1). Део наставе и вежби реализује се у наставно-научним и наставно-стручним базама Факултета (Табела 11.3).

Наставници и сарадници имају на располагању један кабинет за рад и припрему наставе, за одржавање састанака, испита, консултација и других активности, док је студентима на располагању библиотека са читаоницом.

Деканату, Служби за организацију наставе и студентска питања, Финансијско-рачуноводственој служби, Служби за правне, кадровске, административне и послове јавних набавки, Одсеку за ИТ послове, Одсеку за опште послове, Библиотеци са читаоницом и Студентском парламенту обезбеђени су одговарајући просторно-технички услови за рад.

У складу са финансијским могућностима, Факултет континуирано улаже средства за унапређење услова рада, опремање простора и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе. Тако све слушаонице, као и амфитеатар, поседују компјутере и пројекторе/тв-уређаје за ефикасну реализацију наставе на студијском програму (Табела 11.2).

У складу са бројем уписаних студената, а пре почетка школске године, утврђује се потребан обим простора и опреме за квалитетно извођење наставе. Факултет поседује читаоницу са 20 места која је опремљена основном рачунарском и комуникационом опремом која је на располагању студентима. У читаоници је студентима обезбеђена употреба интернета и омогућен је приступ Академској мрежи Србије (AMPEC).

Рачунарски центар Факултета поседује комплетну информационо-комуникациону инфраструктуру, са већим бројем савремених online сервиса који су стављени на располагање наставницима и студентима, попут E-learning портала (Moodle платформе), портала за распоред часова и резервацију факултетских ресурса. Наставницима су на располагању и услуге рачунског центра као што су умножавање испитног и другог материјала, коричење, скенирање, преснимавање видео-материјала и сл.

11.4	**SWOT анализа**
Предности:	– Ниво опреме и простора омогућава неометано обављање наставе и вежби (++); – Одговарајућа техничка, рачунарска, асистивна и друга опрема омогућава несметано извођење наставе, научно-истраживачког рада, и обављање издавачке делатности (++); – Обезбеђен приступ различитим врстама информација у електронском облику у научно-истраживачке и образовне сврхе, за студенте и наставно особље (++);

	– У циљу доступности одређеног дела простора и опреме особама са инвалидитетом на Факултету су израђене рампе за кретање инвалидским колицима, као и одговарајући тоалет; – Ограничење основног простора компензује се организовањем наставе у наставним базама Факултета, на основу склопљених уговора о пословно-техничкој сарадњи (+++).
Слабости:	– Поједини кабинети наставника и сарадника нису у потпуности функционални за припрему наставе, одржавање консултација и реализацију научно-истраживачког рада (+++).
Могућности:	– Конкурисати за средства Министарства и локалне самоуправе, намењена реконструкцији и опремању простора установа образовања (++); – Континуирано осавремењивање опреме учествовањем у националним и међународним пројектима (++).
Опасности:	– Недостатак буџетских средстава за опремање расположивог простора (++); – Недостатак финансијских средстава за набавку софтвера (+++).

11.5 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11:
– Обезбедити средства за уградњу лифта како би се повећала доступност учионица особама са инвалидитетом; – Интензивирати комуникацију са надлежним органима о потреби за опремањем простора за рад наставника и сарадника; – Подстицање акција донирања наставних средстава и софтверских решења реномираних фирми установама образовања; – Континуирано праћење функционалности постојеће опреме и њена благовремена оправка или замена.

Показатељи и прилози за Стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања

Обезбеђивање учешћа студената у процесу обезбеђења и провере квалитета остварује се:

- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената при изради стратегије, стандарда, поступака и докумената којима се обезбеђује квалитет Факултета,
- Прибављањем и разменом мишљења са представницима студената о резултатима самовредновања и оцењивања квалитета Факултета,
- Укључивањем представника студената у рад других тела и органа Факултета.

Студентски парламент бира по два члана у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету из реда студената основних, мастер или докторских академских студија. Поступак кандидовања и начин спровођења гласања ближе уређује Студентски парламент Факултета својим актима. Одлуке Студентског парламента, на основу којих су укључени представници студената у рад ових комисија дате су у прилогу (Прилог 13.1). Учешћем у овим комисијама, као и учешћем у Студентском парламенту, студенти имају могућност спровођења активности и разматрање резултата у вези са самовредновањем.

Студенти (кроз учешће у студентским анкетама) и студентски представници (кроз учешће у комисијама и раду Наставно-научног већа) могу да дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета што је од изузетне важности за формирање свеобухватног и коначног мишљења о квалитету рада Факултета.

Своје мишљење и став студенти могу изразити у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника и сарадника, анкетом о вредновању студијског програма, наставног процеса, постигнутих исхода учења, рада органа управљања и рада стручних служби, а резултати свих студентских анкета доступни су на сајту Факултета. Студентски представници су укључени у све активности које доприносе унапређењу квалитета наставе и реформи студијских програма: могу да предлажу доношење општих аката у вези с праћењем и унапређењем квалитета наставе, учествују и у анализи резултата ових анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета студијских програма и наставног процеса. На овај начин студенти преузимају активну улогу у обезбеђивању квалитета Факултета.

13.2. SWOT анализа	
Предности:	-Факултет је донео одговарајућа акта, којима је уређен процес обезбеђења квалитета, а којима је такође регулисана укљученост студената у овај процес (+++); -Студенти имају своје представнике у скоро свим сегментима рада факултета у Комисији за доделу додатних ЕСПБ бодова за ваннаставне активности, у Савету Факултета, у деканском колегијуму – студент продекан, и у етичкој комисији (+++); - Одговарајући проценат студената и председник Студентског парламента присуствују седницама Наставно-научног већа када се одлучује о питањима у вези са студирањем (+++); - Студенти имају своје представнике у Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета и Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе (+++);

	- Студенти имају могућност да утичу на квалитет рада Факултета кроз периодичне анкете за оцењивање свих области које се проверавају у процесу самовредновања (++); - Увођење софтвера који омогућава *online* анкетирање, утицало је на већу укљученост студената у процес самовредновања (+++).
Слабости:	- Представници студената нису укључени у рад Поверенице за равноправност (+++); - Студенти недовољно користе могућности да изразе своје мишљење кроз различита тела Факултета у чијем раду учествују (++).
Могућности:	- Факултет има потенцијал за унапређење улоге студената у процесу самовредновања, на пример, афирмисањем значаја учествовања студената у самовредновању, кроз интензивне разговоре са групама студената (фокус групе), промоцију значаја процеса обезбеђења квалитета и значаја њиховог активног и проактивног односа у питањима унапређења квалитета рада Факултета, развијањем контаката са дипломираним студентима и слично (++); - Могућност директног давања сугестија наставницима и сарадницима, на предавањима и вежбама, у вези са појединим аспектима студијског програма (конкретног курса у оквиру студијског програма) и методама оцењивања.
Опасности:	- Недовољно вредновање резултата анкетирања студената при доношењу превентивних и корективних мера којима се унапређује квалитет рада Факултета (++); - Преоптерећеност студената обавезама на факултету резултира да често немају времена за озбиљније бављење обезбеђивањем квалитета или површно прилазе том проблему (++).

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 13:
− Веће укључивање Савета послодаваца приликом анализе и осавремењивања студијских програма; − Уважавање мишљење дипломираних студената о предностима и недостацима студијских програма приликом ажурирања постојећих програма; − Унапређење сарадње (и мобилности) са сродним Факултетима из окружења и са Сектором за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Београду; − Потребно је континуирано радити на побољшању процеса анкетирања, као на оптималном комбиновању квантитативних мера добијеним анкетама и квалитативних података добијеним фокус групама са студентима. − Прихватање студентских иницијатива у предлагању мера за побољшање квалитета.

Показатељи и прилози за Стандард 13:

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

Прилог 13.1.1. Позив за седницу Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања

Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету и Комисија за праћење и унапређивање квалитета наставе организују, контролишу и унапређују рад на спровођењу утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета. Ове комисије поступају у складу са усвојеним правилницима који регулишу њихов рад (Прилог 2.4в и Прилог 2.4г), а укључене су у спровођење интерних и екстерних провера квалитета у циљу акредитације, надзора или реакредитације високошколске установе и студијских програма.

Комисије контролишу:

- обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета Факултета;
- обезбеђењу услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђењу редовне повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама студената који заврше одређени ниво студија;
- обезбеђењу података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета и
- обављању периодичне провере и самовредновања нивоа квалитета током којих сагледавају спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета.

Ради унапређења стандарда квалитета, осим Стратегије обезбеђења квалитета (Прилог 1.1), Факултет је усвојио следеће процедуре и мере за обезбеђење квалитета: Стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада на Факултету (Прилог 2.1), Правилник о обезбеђењу квалитета рада Факултета (Прилог 2.4а) и Правилник о самовредновању наставе (Прилог 2.4.б). На интернет страници Факултета презентоване су информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређивања квалитета рада ове високошколске установе (Прилог 14.1).

Факултет континуирано спроводи периодична самовредновања у циљу провере и обезбеђивања квалитета, а провера достигнутих стандарда, односно самовредновање, врши се у складу са процедуром описаном у Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 13/19). Увођење електронског анкетирања обезбеђује адекватне услове и инфраструктуру за прикупљање и обраду велике количине података добијених анкетирањем студената и запослених на Факултету у свим областима које су предмет самовредновања. Факултет периодично обезбеђује информације о компетенцијама дипломираних студената, путем анкетирања послодаваца. У том циљу, Савет Факултета формирао је Савет послодаваца (бр. одлуке 2/7 од 23. 1. 2020. године). Савет послодаваца (Прилог 14.1а) треба да допринесе ефикаснијој размени информација о квалитету студијског програма у складу са потребама тржишта рада, односно знањима и компетенцијама које будући запослени треба да поседује. Анкетирање послодаваца (Прилог 4.2) реализује се најмање једном у три године на основу одредби Правилника о раду комисије за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Потписани споразуми о сарадњи са сродним Факултетима у иностранству[150] омогућавају размену искустава на подручју образовања и научно-истраживачког рада, а тиме и унапређење постојећих или развој нових студијских програма.

Извештај о самовредновању подноси се Наставно-научном већу на разматрање и Савету Факултета на усвајање. Усвојен извештај се доставља Националном акредитационом телу, а комплетна документација је јавно доступна на интернет страници Факултета[151]. На основу резултата самовредновања управа Факултета, као и Наставно-научно веће Факултета имају могућност да примене различите механизме, поступке и процедуре које би водиле ка унапређењу квалитета.

14.2. SWOT анализа	
Предности:	1. Факултет има услове, инфраструктуру, субјекте и методологију за систематично и континуирано праћење и периодичну проверу области праћења и провере квалитета. (+++); 2. Постоји континуитет у периодичним проверама квалитета у свим областима (+++); 3. Сви подаци о самовредновању су доступни јавности преко интернет странице Факултета (+++); 4. Приступ употребе *online* упитницима значајно повећао учешће студената у редовним анкетама (++).
Слабости:	5. Нису успостављени довољно ефикасни механизми реаговања на проблеме квалитета утврђене у процесима периодичних и редовних провера квалитета (++); 6. Средства за рад на пословима обезбеђења квалитета нису предвиђена буџетом Факултета (+++).

[150] http://www.fasper.bg.ac.rs/nauka/sporazumi.html

[151] http://www.fasper.bg.ac.rs/pravna_akta.html

	7. Факултет није развио поступке и начине за праћење и усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других сличних ВШУ у иностранству (+++);
Могућности:	8. Успостављање квалитетније и континуиране комуникације са дипломираним студентима (+++).
Опасности:	– Изостанак континуиране подршке свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада, Комисији за праћење и унапређивање наставе, Комисији за самовредновање високошколске установе и студијских програма (+++).

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 14:

- На основу резултата самовредновања и препорука мера, уз сагласност Наставно-научног већа, дефинисати и спровести одговарајуће корективе мере ради успостављања механизма сталног унапређења квалитета;
- Повећати број прилика и модела изјашњавања студената о питањима из свих области које су релевантне за квалитет студирања;
- Обезбедити средства за континуиран рад на пословима обезбеђења квалитета;
- Осигурати подршку свих субјеката обезбеђења квалитета Комисији за обезбеђивање квалитета рада и Комисији за праћење и унапређивање наставе за активности између два периода самовредновања.

Показатељи и прилози за Стандард 14:

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе

Прилог 14.1.1. Одлука о именовању чланова за Савет послодаваца Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничко истраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

1.1. Опис стања

Акредитација Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију као научноистраживачке установе (од школске 2009-2010), обезбеђује услове за реализацију докторских академских студија, а Факултет је у претходном периоду три пута акредитован за извођење студијских програма докторских студија Логопедије, Дефектологије и *Специјалне едукације и рехабилитације* (2009); а Логопедије, Дефектологије и *Специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју* (2015 и 2021).

Одлука о акредитацији студијског програма Докторске академске студије (ДАС) Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју из 2021. године била је под бројем: 612-00-00544/8/2020-03 од 16.12.2021. године. Студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у металном развоју на ДАС одобрен је за 10 (десет) студената. По завршетку ДАС стиче се звање Доктор наука специјалне едукације и рехабилитације. Основни циљ ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју је оспособљавање полазника да самостално планирају и реализују научна истраживања у области специјалне едукације и рехабилитације особа са тешкоћама у менталном развоју, што подразумева прецизно дефинисање предмета, циља и задатака истраживања, прикупљање, обраду и презентацију резултата у складу са највишим научним и етичким стандардима. Осим тога, циљ ДАС је да омогући стицање знања и вештина у доменима хоризонталне и вертикалне дисеминације резултата научних истраживања, критичке анализе истраживања других аутора и примене базичних принципа специјалне едукације и рехабилитације засноване на доказима у истраживачком раду. Студенти ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развојује у потпуности овладавају методологијом научног рада и реализују научно истраживање које представља основ за израду докторске дисертације. Докторска дисертација је утемељена на оригиналним научним радовима, штампаним in extenso у међународним и домаћим научним часописима.

Специфични циљеви студијског програма ДАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју су:

- овладавање методама квалитативних и квантитативних истраживања у специјалној едукацији и рехабилитацији;
- стварање услова за успешан и одговоран научни рад у складу са највишим стручним и етичким стандардима;
- оспособљавање полазника за самостално критичко праћење научне литературе и коришћење академског стила писања;
- проширивање и продубљивање знања из базичних и примењених области специјалне едукације и рехабилитације;
- развој способности за критичку анализу, интеграцију и интерпретацију резултата истраживачког рада у облати специјалне едукације и рехабилитације;
- оспособљавање за самостално конципирање и писање истраживачког пројекта;

- оспособљавање за реализацију научног истраживања;
- усвајање знања и вештина потребних за представљање резултата истраживања на домаћим и међународним научним скуповима;
- усвајање знања и вештина потребних за објављивање резултата истраживања у водећим националним и међународним часописима;
- усвајање знања и вештина потребних за писање и одбрану докторске дисертације.

ДАС Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (а самим тим и студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју) регулисане су Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1) и Статутом Факултета, (Прилог 15.2). За квалитет докторских студија надлежни су и Продекан за науку, наставници и сарадници Факултета ангаживани на извођењу докрорских студија.

У овом моменту студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (а ни Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију ком припада овај програм) не учествује у организованој докторској школи. Будући да један факултет може да организује докторску школу кроз обједињавање више студијских програма (или модула), у будућности ће се планирати увођење савремених тенденција у погледу квалитета докторских студија, кроз формирање докторске школе или обједињавање докторских студија факултета у оквиру Универзитета, или у сарадњи са другом високошколском установом што је омогућено Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама које је Наставно-научно веће Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију усвојило на седници одржаној 25. 2. 2020.

Компетентност Факултета (а самим тим и студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју) за извођење докторских студија показује се на основу броја наставника укључених у научно-истраживачке пројекте, броја радова у међународним часописима, броја одбрањених докторских дисертација, као и на основу остварене сарадње са научним и истраживачким установама у земљи и свету. На докторским студијама студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју ангажовани су наставници који испуњавају *критеријуме* предвиђене Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС“, бр. 13/19) и Правилником о докторским студијама (Прилог 15.1). Сви наставници су укључени у годишњи пројекат који организује Факултет, а шест њих је ангажовано и у међународним пројектима. У претходном периоду наставници су се укључивали у пројекте из програма основних истраживања из области Друштвених наука, као и у пројекте других научноистраживачких организација из области Медицине, Језика и књижевности, и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања у сарадњи са другим научно-истраживачким установама као што су Институт за криминолошка истраживања, Институт за социолошка истраживања и Институт за педагошка истраживања. Укљученост у домаће и међународне пројекте различитих области, показује њихову ширину и квалитет научно истраживачког рада. Наставници студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју остварују сарадњу са Московским државним универзитетом, Едукацијско-рехабилитацијским факултетом из Тузле, Медицинским факултетом из Фоче, Педагошким факултетом из Копра, Политехничким институтом из Порта итд.

На ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју је ангажовано 25 наставника. Иако по најновијој акредитацији (из 2021. године) на овом студијском програму нема одбрањених докторских дисертација, приказујемо укупан број одбрањених дисертација у претходне три године, независно од акредитације. Укупан број одбрањених докторских дисертација на студијском програму Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју у периоду 2022-2024. је 2, што је у

просеку око једна годишње, У истом периоду на основним академским студијама је дипломирало 13 студената односно у просеку 4,33 годишње, а на мастер академским студијама 81 студента, односно у просеку око 27 годишње. Квалитет рада ментора се обезбеђује тако што је Правилником о докторским студијама регулисано да ментор не може водити више од пет докторанада истовремено.

Факултет (а самим тим и студијски програм Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју) континуирано прати научно напредовање студената и подстиче их да резултате својих истраживања перманентно саопштавају на конференцијама, објављују у научним часописима и презентују јавности, што обезбеђује верификацију научног доприноса кандидата. Један од начина праћења који се користи на овом студијском програму се обавља путем годишњег извештаја ментора студија у коме се наводи шта је студент током академске године постигао, тачније: колико је испита положио, на којим научним конференцијама је учествовао као активан, а на којима као пасиван учесник, број и категорија објављених радова, присуство на вебинарима, семинарима и слично.

По завршетку ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју стичу се следеће компетенције: оспособљеност за бављење научно-истраживачким радом; припремљеност за постдокторска усавршавања у земљи и иностранству и за запошљавање у јавном и приватном сектору. Са докторатом стеченим на студијском програму Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју може се радити у научним, наставним, здравственим, образовно-васпитним установама, као и у установама културе, у државној и локалној управи, штампи, радију и телевизији. С обзиром на то да је акредитација добијена у 2021. години за сада немамо студенте ДАС овог студијског програма који су докторирали, па стога нисмо у могућности да пратимо њихове доприносе, али планирамо то праћење између осталог и кроз алумни клуб.

Поштовање принципа добре научне праксе се обезбеђује поштовањем Етичког кодекса, што потврђује Комисија за оцену научна заснованости теме докторске дисертација, као и Комисија за оцену докторске дисертације.

Ресурси којима Факултет располаже омогућавају организовање и извођење ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју у оквиру којих докторанди продубљују знања стечена на претходним нивоима студија и развијају различите компетенције које су основе за активно, ангажовано и компетентно учешће у академској заједници и/или професији којом ће се бавити након студија.

Уписивање студената на студијски програм ДАС Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју реализује се у складу са Законом, а преко заједничког конкурса који расписује Сенат Универзитета у Београду. За извођење ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју обезбеђени су одговарајући људски, просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и одобреном броју студената. Посебну подршку у побољшању квалитета наставе представља електронска платформа е-студент и е-наставник јер омогућава интерактивну комуникацију студената са наставницима и менторима.

Менторски систем као подршка студентима ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју дефинисан је Правилником докторских студија и Правилником о изменама и допунама Правилника о докторским студијама. То подразумева да Наставно-научно веће, на предлог Одељења и Већа за докторске и специјалистичке студије, сваком студенту одређује ментора студија. Ментор студија је наставник ангажован на одговарајућем студијском програму, чији је задатак да усмерава студенте и упућује га у научне садржаје које је потребно да савлада. Ментор студија помаже студенту направи избор

предмета и помаже у избору потенцијалног ментора за израду докторске дисертације. Потенцијални ментор заједно са студентом учествује у састављању плана истраживања, формулисању теме докторске дисертације, припреми пријаве и образложења теме докторске дисертације. Након пријаве теме, ментор усмерава и прати квалитет истраживачког рада студента, подстиче његово учешће у научним пројектима и објављивање радова. Ментор процењује да ли је докторска дисертација достигла одговарајући ниво у погледу обима и квалитета, даје писано мишљење о спроведеном истраживању и постигнутом научном доприносу докторске дисертације. Процедура пријаве, оцене и одбране докторске дисертације регулисана је Правилником о докторским студијама и Правилником о изменама и допунама Правилника докторских студија.

Сталним праћењем и подстицањем научно-истраживачког рада (ангажовањем у реализацији домаћих и међународних научно-истраживачких пројеката, види Прилог 6.2.)., оцењује се и активно подстиче научни напредак наставника, чиме и број наставника који испуњавају услове за реализацију наставе на докторским студијама и преузимање улоге ментора из године у годину расте.

Одбрањене докторске дисертације депонују се у библиотеци факултета, као и другим репозиторијумима предвиђеним правилима Универзитета у Београду (репозиторијум одбрањених докторских дисертација Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду). Факултет обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације у складу са правилима о поступку оцене и одбране као правилима провере оригиналности докторских дисертација (Прилог 15.5).

15.2 SWOT анализа	
Предности:	– Мере за обезбеђење квалитета докторских студија студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју и процедуре неопходне за одржавање квалитета су јасно дефинисане и добро спроведене (+++); – Постоји блиска сарадња ментора и докторанта (+++); – Сарадња Факултета са већим бројем научних и образовних институција (+++); – Компетентност наставника и ментора на докторским студијама (+++).
Слабости:	– Недовољни ресурси савремене истраживачке опреме и простора намењеног студентима докторских студија студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју (++); – Недовољна промоција значаја и квалитета докторских студија (++); – Студенти докторских студија нису укључени у научно-истраживачке пројекте (+++); – Мали број наставника и сарадника ангажованих на домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима. (+++)
Могућности:	– Континуирана тежња и жеља студената докторских студија и млађих сарадника да се унапређују у науци (+++);

	– Набавка савремене истраживачке опреме (++); – Покретање нових пројеката, посебно међународних (++); – Интензивније укључивање младих истраживача на пројекте (+++); – Унапредити поступак едукације у области управљања квалитетом докторских студија (+++). – Формирање докторске школе (++); – Формирање Савета докторских студија у циљу уједначавања квалитета постојећих студијских програма докторских студија (++).
Опасности:	– Опадање квалитета доктората услед опште климе у друштву која не подстиче квалитет (++).

15.3 Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15:

- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју;
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју;
- Подизати свест о значају квалитета ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју за углед и репутацију Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију;
- Планирати материјална средстава за обезбеђење савремене опреме и литературе као и публиковање у савременим часописима;
- Подстицати студенте ДАС студијског програма Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.

15.4 Показатељи и прилози за Стандард 15:

Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

Табела 15.3. Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе

Прилог 15.1. Правилник докторских студија

Прилог 15.2. Извод из Статута који регулише докторске студије

Прилог 15.3. Правилник о раду докторске школе (ФАСПЕР нема докторску школу)

Прилог 15.4. Правилник о избору ментора

Прилог 15.5. Поступак израде и одбране докторске дисертације

Председник Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета на Факултету

_____

проф. др Бојан Дучић